

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1996-1997

26 MARS 1997

**Projet de loi contenant des mesures en
vue de résorber l'arriéré judiciaire
dans les cours d'appel**

RAPPORT
FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR MM. **BOURGEOIS**
ET **DESMEDT**

Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : MM. Lallemand, président; Coveliers, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Erdman, Foret, Goris, Hotyat, Mahoux, Mmes Maximus, Milquet, MM. Raes, Vandenberghe et Bourgeois et Desmedt, rapporteurs.

2. Membres suppléants : MM. Happart, Hatry et Mouton.

3. Autres sénateurs : Mme Nelis-Van Liedekerke et M. Santkin.

Voir :

Documents du Sénat :

1-490 - 1996/1997 :

- N° 1 : Projet de loi.
N°s 2 à 5 : Amendements.
N° 6 : Avis du Conseil d'État.
N°s 7 et 8 : Amendements.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1996-1997

26 MAART 1997

**Wetsontwerp houdende maatregelen
teneinde de gerechtelijke achter-
stand weg te werken bij de hoven
van beroep**

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT
DOOR DE HEREN **BOURGEOIS**
EN **DESMEDT**

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Lallemand, voorzitter; Coveliers, de dames de Bethune, Delcourt-Pêtre, de heren Erdman, Foret, Goris, Hotyat, Mahoux, de dames Maximus, Milquet, de heren Raes, Vandenberghe en Bourgeois en Desmedt, rapporteurs.

2. Plaatsvervangers : de heren Happart, Hatry en Mouton.

3. Andere senatoren : mevrouw Nelis-Van Liedekerke en de heer Santkin.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

1-490 - 1996/1997 :

- Nr. 1 : Wetsontwerp.
Nrs. 2 tot 5 : Amendementen.
Nr. 6 : Advies van de Raad van State.
Nrs. 7 en 8 : Amendementen.

SOMMAIRE

	Pages
I. Exposé introductif du ministre de la Justice	5
A. Définition du problème	5
B. Chiffres concernant l'arriéré judiciaire en matière civile	5
1. Données statistiques	5
2. Commentaire	7
C. Portée de la loi en projet	7
D. Lignes directives du projet de loi	9
1. La résorption de l'arriéré existant	9
2. L'installation d'un magistrat coordinateur et l'obligation pour les assemblées générales d'établir un plan pluriannuel	10
3. Présidence des cours d'assises	10
4. Recours formé contre les décisions du tribunal de commerce	11
E. Incidence budgétaire des mesures proposées	11
F. Conclusion	11
II. Discussion générale	12
A. Questions et observations des commissaires	12
B. Réponses du ministre de la Justice et répliques des membres	30
1. La nomination des conseillers suppléants	30
2. La définition de l'arriéré judiciaire	33
3. La durée des chambres supplémentaires	34
4. Le magistrat-coordinateur et la composition des chambres supplémentaires	35
5. L'imposition d'une obligation de résultat	39
6. L'indemnité allouée aux conseillers suppléants	41
7. Le remplacement d'un conseiller effectif par un conseiller suppléant	42
8. Les greffiers	43
9. Les vacances judiciaires	43
III. Discussion des articles et votes	43
1. Article 1 ^{er}	43
2. Article 2	43
a) Discussion	44
b) Votes	46
3. Article 3	46
a) Discussion	46
b) Votes	48
4. Article 4	49
a) Méthode	49
b) Chambres temporaires ou chambres supplémentaires	49

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting van de minister van Justitie	5
A. Situering	5
B. Cijfermateriaal betreffende de gerechtelijke achterstand in burgerlijke zaken	5
1. Statistieken	5
2. Commentaar	7
C. Draagwijdte van het wetsontwerp	7
D. Krachtlijnen van het wetsontwerp	9
1. Het wegwerken van de bestaande achterstand	9
2. Installatie van een magistrat-coördinator en de verplichting voor de algemene vergaderingen om een meerjarenplan uit te werken	10
3. Voorzitterschap van de hoven van assisen	10
4. Hoger beroep tegen beslissingen van de rechtbank van koophandel	11
E. Budgettaire weerslag van de voorgestelde maatregelen	11
F. Besluit	11
II. Algemene bespreking	12
A. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	12
B. Antwoorden van de minister van Justitie en replieken van de leden	30
1. De benoeming van plaatsvervangende raadsheren	30
2. De definitie van de gerechtelijke achterstand	33
3. De duur van de aanvullende kamers	34
4. De magistrat-coördinator en de samenstelling van de aanvullende kamers	35
5. Het opleggen van een resultaatsverbintenis	39
6. De vergoeding van de plaatsvervangende raadsheren	41
7. De vervanging van een werkend raadsheer door een plaatsvervangend raadsheer	42
8. Griffiers	43
9. De gerechtelijke vakantie	43
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	43
1. Artikel 1	43
2. Artikel 2	43
a) Bespreking	44
b) Stemmingen	46
3. Artikel 3	46
a) Bespreking	46
b) Stemmingen	48
4. Artikel 4	49
a) Methode	49
b) Tijdelijke of aanvullende kamers	49

c) Composition et présidence des chambres supplémentaires	50	c) Samenstelling en voorzitterschap van de aanvullende kamers	50
1. Discussion	50	1. Bespreking	50
2. Votes	65	2. Stemmingen	65
d) Durée d'existence des chambres supplémentaires	65	d) Duur van de aanvullende kamers	65
1. Discussion	65	1. Bespreking	65
2. Votes	72	2. Stemmingen	72
e) Compétence des chambres supplémentaires	72	e) Bevoegdheid van de aanvullende kamers	72
1. Discussion	72	1. Bespreking	72
2. Votes	75	2. Stemmingen	75
5. Article 4bis (nouveau) (art. 5 du texte adopté)	76	5. Artikel 4bis (nieuw) (art. 5 van de aangenomen tekst)	76
a) Discussion	76	a) Bespreking	76
b) Votes	78	b) Stemmingen	78
6. Article 5 (art. 6 du texte adopté)	78	6. Artikel 5 (art. 6 van de aangenomen tekst)	78
a) Discussion	78	a) Bespreking	78
b) Votes	83	b) Stemmingen	83
7. Article 6 (art. 7 du texte adopté)	83	7. Artikel 6 (art. 7 van de aangenomen tekst)	83
a) Discussion	84	a) Bespreking	84
b) Votes	91	b) Stemmingen	91
8. Article 7 (art. 8 du texte adopté)	91	8. Artikel 7 (art. 8 van de aangenomen tekst)	91
a) Discussion	91	a) Bespreking	91
b) Votes	96	b) Stemmingen	96
9. Article 8 (art. 9 du texte adopté)	96	9. Artikel 8 (art. 9 van de aangenomen tekst)	96
10. Article 8bis (nouveau)	96	10. Artikel 8bis (nieuw)	96
11. Article 9 (art. 10 du texte adopté)	97	11. Artikel 9 (art. 10 van de aangenomen tekst)	97
1. Paragraphe 1 ^{er} , 1 ^o	97	1. Paragraaf 1, 1 ^o	97
a) Discussion	98	a) Bespreking	98
b) Votes	100	b) Stemmingen	100
2. Paragraphe 1 ^{er} , 2 ^o	100	2. Paragraaf 1, 2 ^o	100
a) Discussion	100	a) Bespreking	100
b) Vote	103	b) Stemming	103
3. Paragraphe 1 ^{er} , 3 ^o	103	3. Paragraaf 1, 3 ^o	103
a) Discussion	103	a) Bespreking	103
b) Vote	104	b) Stemming	104
4. Paragraphe 1 ^{er} , 4 ^o (nouveau)	104	4. Paragraaf 1, 4 ^o (nieuw)	104
a) Discussion	104	a) Bespreking	104
b) Vote	110	b) Stemming	110
5. Paragraphe 1 ^{er} , 5 ^o (nouveau)	110	5. Paragraaf 1, 5 ^o (nieuw)	110
6. Paragraphe 1 ^{er} , deuxième alinéa (nouveau)	110	6. Paragraaf 1, tweede lid (nieuw)	110
a) Discussion	111	a) Bespreking	111
b) Vote	127	b) Stemming	127

7. Paragraphe 2	127	7. Paragraaf 2	127
8. Observations finales et vote sur l'article 9	127	8. Eindopmerkingen en stemming over artikel 9	127
12. Article 10 (art. 11 du texte adopté)	127	12. Artikel 10 (art. 11 van de aangenomen tekst)	127
13. Article 11 (art. 12 du texte adopté)	129	13. Artikel 11 (art. 12 van de aangenomen tekst)	129
14. Article 11 <i>bis</i>	130	14. Artikel 11 <i>bis</i>	130
15. Article 12 (art. 13 du texte adopté)	131	15. Artikel 12 (art. 13 van de aangenomen tekst)	131
16. Article 13 (art. 14 du texte adopté)	132	16. Artikel 13 (art. 14 van de aangenomen tekst)	132
17. Article 14 (art. 15 du texte adopté)	132	17. Artikel 14 (art. 15 van de aangenomen tekst)	132
18. Article 15 (art. 16 du texte adopté)	132	18. Artikel 15 (art. 16 van de aangenomen tekst)	132
19. Article 16 (art. 17 du texte adopté)	132	19. Artikel 16 (art. 17 van de aangenomen tekst)	132
20. Article 17 (art. 18 du texte adopté)	132	20. Artikel 17 (art. 18 van de aangenomen tekst)	132
21. Article 18 (art. 19 du texte adopté)	133	21. Artikel 18 (art. 19 van de aangenomen tekst)	133
22. Article 19 (art. 20 du texte adopté)	133	22. Artikel 19 (art. 20 van de aangenomen tekst)	133
<i>a)</i> Discussion	133	<i>a)</i> Bespreking	133
<i>b)</i> Votes	134	<i>b)</i> Stemmingen	134
23. Article 19 <i>bis</i>	134	23. Artikel 19 <i>bis</i>	134
24. Article 20 (art. 21 du texte adopté)	134	24. Artikel 20 (art. 21 van de aangenomen tekst)	134
<i>a)</i> Discussion	134	<i>a)</i> Bespreking	134
<i>b)</i> Votes	136	<i>b)</i> Stemmingen	136
25. Article 21 (art. 22 du texte adopté)	136	25. Artikel 21 (art. 22 van de aangenomen tekst)	136
26. Article 22 (art. 23 du texte adopté)	137	26. Artikel 22 (art. 23 van de aangenomen tekst)	137
<i>a)</i> Discussion	137	<i>a)</i> Bespreking	137
<i>b)</i> Vote	140	<i>b)</i> Stemming	140
27. Article 23 (art. 24 du texte adopté)	140	27. Artikel 23 (art. 24 van de aangenomen tekst)	140
<i>a)</i> Discussion	140	<i>a)</i> Bespreking	140
<i>b)</i> Vote	142	<i>b)</i> Stemming	142
28. Article 24 (art. 25 du texte adopté)	142	28. Artikel 24 (art. 25 van de aangenomen tekst)	142
IV. Vote sur l'ensemble	143	IV. Stemming over het geheel	143
V. Texte adopté par la commission de la Justice	145	V. Tekst aangenomen door de commissie voor de Justitie	145
VI. Annexes	162	VI. Bijlagen	162
1. Chiffres communiqués par le premier président de la Cour d'appel de Gand au ministre de la Justice dans sa lettre du 12 mars 1997	162	1. Cijfers bij brief van 12 maart 1997 meegedeeld door de eerste voorzitter van het Hof van Beroep te Gent aan de minister van Justitie	162
2. Note de management	164	2. Managementsnota	164
3. Nature des indemnités des conseillers suppléants aux cours d'appel	167	3. Aard van de vergoeding van de plaatsvervangende raadsheren in de hoven van beroep	167

La Commission de la Justice a examiné le présent projet de loi lors de ses réunions des 13 décembre 1996, 15 et 28 janvier, 4, 18 et 19 février, 19 et 26 mars 1997.

I. EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DE LA JUSTICE

A. Définition du problème

Le décalage entre, d'une part, le nombre de cas dans lequel il est fait appel aux différentes juridictions et, d'autre part, le nombre de jugements prononcés par celles-ci ne cesse de s'agrandir. L'appareil judiciaire se voit par conséquent confronté de plus en plus au spectre de l'arriéré judiciaire.

La situation est sans aucun doute la plus problématique au niveau des cours d'appel.

D'anciennes statistiques révèlent qu'en 1993, le nombre de dossiers en attente de jugement était déjà supérieur à 100 000, ce qui représente un volume de travail de pratiquement six années.

Depuis lors, l'informatisation des greffes des cours d'appel s'est poursuivie et de nouvelles données sont disponibles. Celles-ci sont cependant peu encourageantes.

En effet, il ressort d'enquêtes récentes que l'arriéré accumulé au niveau des affaires civiles ne se résorbe pas, bien au contraire.

Notre mission est dès lors double. D'une part, résorber l'arriéré existant et, d'autre part, éviter la constitution d'un nouvel arriéré.

B. Chiffres concernant l'arriéré judiciaire en matière civile

1. Données statistiques

De commissie voor de Justitie heeft dit wetsontwerp onderzocht tijdens haar vergaderingen van 13 december 1996, 15 en 28 januari, 4, 18 en 19 februari, 19 en 26 maart 1997.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

A. Situering

Ingevolge de stijgende discrepantie tussen het toenemend beroep op de rechtscolleges enerzijds en het aanbod van rechterlijke uitspraken anderzijds, wordt het gerechtelijk apparaat meer en meer geconfronteerd met het doembeeld van de gerechtelijke achterstand.

De situatie stelt zich ongetwijfeld het scherpst bij de hoven van beroep.

Uit oudere cijfergegevens blijkt dat het aantal te berechten dossiers reeds in 1993 was opgelopen tot meer dan 100 000, hetgeen een werkvolume voor bijna zes jaar uitmaakt.

Inmiddels is verder werk gemaakt van de informatisering van de griffies van de hoven van beroep en zijn nieuwe gegevens beschikbaar. Zij zijn echter weinig bemoedigend.

Recente opvragingen hebben immers geleerd dat wat de burgerlijke zaken betreft, de opgebouwde achterstand niet afneemt, integendeel.

Onze opdracht is dienhalve dubbel. Enerzijds het wegwerken van de bestaande achterstand, anderzijds het voorkomen van nieuwe achterstand.

B. Cijfermateriaal betreffende de gerechtelijke achterstand in burgerlijke zaken

1. Statistieken

	Anvers — Antwerpen	Bruxelles — Brussel	Gand — Gent	Mons — Bergen	Liège — Luik
1.a) Nombre d'affaires pendantes. — <i>Het aantal hangende zaken:</i>					
— 1 ^{er} septembre 1996/1 september 1996 . . .	17 611	25 040	43 281	3 526	12 256
— 31 décembre 1996/31 december 1996 . . .	16 517	21 763	43 925 ⁽¹⁾	4 339	8 512
1.b) Nombre d'affaires nouvelles inscrites au rôle général. — <i>Het aantal nieuwe zaken op de algemene rol geplaatst:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1e semester 1996	2 932	2 946	2 243	852	1 432
— 2 ^e semestre 1996/2e semester 1996	2 281	2 747	1 923	796	1 207
1.c) Nombre d'affaires clôturées. — <i>Het aantal beëindigde zaken:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1e semester 1996	2 630	2 564	1 628	840	1 346

	Anvers — Antwerpen	Bruxelles — Brussel	Gand — Gent	Mons — Bergen	Liège — Luik
— 2 ^e semestre 1996/2 ^e semester 1996	1 572	1 438	1 202	423	706
2. Nombre d'affaires omises d'office. — <i>Het aantal zaken die ambtshalve zijn weggelaten:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1 ^e semester 1996	0	0	0	0	0
— 2 ^e semestre 1996/2 ^e semester 1996	954	1 107	— ⁽¹⁾	1 141	3 718
3. Nombre d'audiences. — <i>Het aantal zittingen:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1 ^e semester 1996	942	1 142	560	355	629
— 2 ^e semestre 1996/2 ^e semester 1996	624	756	397	245	420
4.a) Nombre de jugements interlocutoires. — <i>Het aantal tussenarresten:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1 ^e semester 1996	345	382	278	188	262
— 2 ^e semestre 1996/2 ^e semester 1996	200	333	251	102	176
4.b) Nombre de jugements définitifs. — <i>Het aantal eindarresten:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1 ^e semester 1996	2 536	2 436	1 578	739	1 350
— 2 ^e semestre 1996/2 ^e semester 1996	1 525	1 385	1 160	407	706
5.a) Nombre de procès-verbaux. — <i>Het aantal processen-verbaal:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1 ^e semester 1996	50	—	70	27	30
— 2 ^e semestre 1996/2 ^e semester 1996	21	0	197	20	89
5.b) Nombre de dispositions. — <i>Het aantal beschikkingen:</i>					
— 1 ^{er} semestre 1996/1 ^e semester 1996	865	644	599	300	460
— 2 ^e semestre 1996/2 ^e semester 1996	704	462	545	221	349
6.a) Nombre d'affaires fixées à une date postérieure au 1 ^{er} septembre 1998. — <i>Het aantal vastgestelde zaken waarvan de rechtsdag ligt na 1 september 1998</i>					
	777	1 308	352	31	68
7.a) Délai (en jours) qui s'est écoulé en moyenne entre l'introduction d'une affaire et la première fixation de celle-ci, pour les affaires fixées entre le 1 ^{er} janvier 1996 et le 30 juin 1996. — <i>De gemiddelde doorlooptijd (in dagen) tussen de inleiding van een zaak en de eerste vaststelling van een zaak, voor zaken vastgesteld tussen 1 januari 1996 en 30 juni 1996</i>					
	175	161	201	—	218
7.b) Délai (en jours) qui s'est écoulé en moyenne entre la dernière fixation (?) d'une affaire et le jugement définitif pour les affaires terminées entre le 1 ^{er} janvier 1996 et le 30 juin 1996. — <i>De gemiddelde doorlooptijd (in dagen) tussen de laatste rechtsdag (?) van een zaak en het einde van een zaak, voor zaken beëindigd, tussen 1 januari 1996 en 30 juni 1996</i>					
	50	67	44	50	44

⁽¹⁾ Il convient de signaler que la reprise d'«anciennes» données informatisées dans le système informatique actuel du greffe a engendré l'intégration, dans la banque de données, de nombreuses affaires «anciennes» sous un statut erroné, ce qui falsifie le chiffre relatif au nombre d'affaires pendantes. Lors de la lecture du rapport le 26 mars 1997, soit après que la Commission de la Justice eut achevé la discussion du projet de loi, le ministre a transmis à la commission une note du premier président de la Cour d'appel de Gand, dans laquelle figurent de nouveaux chiffres concernant les affaires pendantes dans cette cour (*cf.* la note n° 1 en annexe).

⁽¹⁾ Er dient te worden op gewezen dat door de overname van «oude» geïnformateerde gegevens in het huidige informaticasysteem van de griffie er heel wat «oude» zaken in de databank zitten met een foutieve status die het cijfer betreffende het aantal hangende zaken vervalsen. Bij de lezing van het verslag op 26 maart 1997, d.w.z. nadat de commissie voor de Justitie de bespreking van het wetsontwerp had beëindigd, heeft de minister aan de commissie een nota meegegeeld van de eerste voorzitter van het Hof van Beroep te Gent met nieuwe cijfers over de hangende zaken in dat hof (*cf.* nota nr. 1 als bijlage).

2. Commentaire

Ces chiffres sont très clairs. L'afflux des affaires dépasse largement le nombre d'affaires clôturées.

Les données relatives au nombre d'affaires pendantes doivent toutefois être nuancées, car elles incluent vraisemblablement des affaires qui, par suite d'un arrangement à l'amiable, ne seront pas clôturées par un arrêt. En outre, en dépit du fait que la loi du 11 juillet 1994 relative aux tribunaux de police soit entrée en vigueur le 1er janvier 1995, il n'est pas exclu que les cours d'appel soient encore saisies d'un certain nombre d'appels de jugements des tribunaux correctionnels. Cette source d'affaires devrait toutefois se tarir à terme.

Malgré cette rectification, force est de conclure, à l'analyse des chiffres susvisés, que l'on n'a pas endigué l'arriéré judiciaire. Si l'on veut sauver la réputation de la justice, il est donc nécessaire de prendre des mesures radicales.

C. Portée de la loi en projet

La loi en projet contient une série de mesures qui visent à résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel. La mesure la plus visible est celle qui consiste à installer des chambres supplémentaires temporaires dans lesquelles siègeront principalement des conseillers suppléants.

Il va sans dire qu'il s'agit là d'une mesure à caractère exceptionnel. Mais l'arriéré judiciaire des cours d'appel a pris une ampleur telle qu'il sape la confiance du citoyen dans l'État de droit. Par conséquent, il faut intervenir d'urgence.

La réforme proposée n'est cependant pas une opération isolée; elle s'inscrit dans un vaste mouvement de renouveau qui n'est pas limitée au droit pénal *sensu stricto*, mais qui s'étend également à l'organisation judiciaire et aux services de police.

La modernisation de l'appareil judiciaire, notamment, suivra trois lignes de force.

Il faut d'abord s'attaquer à la politique de recherche et de poursuite des infractions. Le projet de loi instituant le collège des procureurs généraux et créant la fonction de magistrat fédéral, adopté

2. Commentaar

Deze cijfers geven een duidelijk beeld. De instroom van zaken overtreft onmiskenbaar de uitstroom.

De gegevens inzake het aantal hangende zaken moeten echter wel worden genuanceerd omdat er wellicht een aantal zaken in begrepen zijn die ingevolge een minnelijke schikking niet bij wege van arrest zullen worden afgesloten. Bovendien is het, ondanks het feit dat de wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken op 1 januari 1995 in werking is getreden, niet uitgesloten dat er nog steeds hogere beroepen tegen vonnissen van de correctionele rechtbanken in verkeerszaken bij de hoven van beroep aanhangig zijn. Deze stroom van zaken zal op termijn echter opdrogen.

Ondanks deze correctie kan men uit de bovenvermelde cijfers niets anders afleiden dan dat de gerechtelijke achterstand niet is ingedijkt. Om het aanzicht van de justitie te redden, moeten bijgevolg drastische maatregelen worden genomen.

C. Draagwijdte van het wetsontwerp

Het voorliggende wetsontwerp bevat een aantal maatregelen die ten doel hebben de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep. De meest in het oog springende betreft de instelling van tijdelijke, aanvullende kamers waarin voornamelijk plaatsvervangende raadsheren zitting zullen nemen.

Het lijkt geen twijfel dat deze maatregel een uitzonderlijk karakter heeft. De omvang van de gerechtelijke achterstand bij de hoven van beroep heeft echter dergelijke proporties aangenomen dat het vertrouwen van de burgers in de rechtsstaat dreigt te worden ondermijnd. Bijgevolg moet dringend worden ingegrepen.

De voorgestelde hervorming vormt evenwel geen geïsoleerde operatie, maar moet worden beschouwd in het kader van een breedschalige vernieuwingsbeweging die niet alleen het strafrecht *sensu stricto* betreft, maar ook de rechterlijke organisatie en de politiediensten.

Met name de modernisering van het gerechtelijk apparaat zal langs drie krachtlijnen verlopen.

In de eerste plaats moet het opsporings- en vervolgingsbeleid worden aangepakt. Het wetsontwerp tot instelling van het college van procureurs-generaal en tot instelling van het ambt van nationaal magistraat,

respectivement par le Sénat et la Chambre des représentants les 20 décembre 1996 et 20 février 1997(1), ainsi que le débat sur la réforme des services de police, s'inscrivent dans ce cadre.

Il y a aussi la problématique de la politique pénitentiaire. Ici, les points à discuter sont, entre autres, les tribunaux d'application des peines, la modification de la loi du 31 mai 1888 établissant la libération conditionnelle dans le système pénal («loi dite Lejeune») et les peines alternatives.

Enfin, il y a lieu d'améliorer l'organisation des cours et des tribunaux.

S'agissant de ce dernier objectif, le ministre de la Justice a organisé à la fin du mois de février 1996 une table ronde avec les acteurs de la Justice, à savoir les magistrats, les avocats, les greffiers, les secrétaires et les huissiers de justice, en vue d'identifier les problèmes et de voir comment on pourrait les résoudre.

Il s'agit en outre d'assurer une bonne coordination entre tous les maillons de l'appareil judiciaire afin d'optimiser le déroulement du procès et d'éviter les grippages. Parmi les aspects à aborder, on peut citer, notamment, la gestion des tribunaux, le recrutement et la formation des magistrats, l'infrastructure, les télécommunications et les conditions de travail.

Cette opération de renouveau ne peut réussir qu'à la condition de résorber l'arriéré judiciaire. On ne pourra pas restaurer la confiance perdue de la population dans la justice tant que les justiciables n'auront pas la certitude que leur cause sera traitée dans un délai raisonnable.

Il y a déjà eu, dans le passé, plusieurs tentatives destinées à décharger les cours et tribunaux. L'élargissement des compétences pénales et civiles des tribunaux de police en matière d'accidents de la circulation en est l'exemple le plus récent. Le tribunal correctionnel étant seul compétent depuis le 1er janvier 1995, pour connaître des appels en matière d'accidents de la circulation, les cours d'appel ne sont plus submergées des litiges de roulage.

Ces initiatives permettaient d'espérer que l'on parviendrait à résorber d'un seul coup l'arriéré qui s'est accumulé dans les cours d'appel.

Il n'en a malheureusement rien été.

(1) Doc. Sénat, 1996-1997, n°s 1-447/1-5 et *Annales* du Sénat des 18 et 20 décembre 1996; doc. Chambre, 1996-1997, n°s 867/1-8, et *Annales* des 19 et 20 février 1997.

dat respectievelijk op 20 december 1996 en 20 februari 1997 door de Senaat en de Kamer van volksvertegenwoordigers werd aangenomen(1), alsook de discussie over de hervorming van de politiediensten vallen binnen dit kader.

Ten tweede is er de problematiek van het penitentiair beleid. Discussiepunten hier zijn onder meer de strafuitvoeringsrechtbanken, de wijziging van de wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling in het strafstelsel (de wet-Lejeune) en de alternatieve straffen.

Ten derde moet de organisatie van de hoven en rechtbanken worden verbeterd.

Onder meer met dit doel voor ogen heeft de minister eind februari 1996 een ronde-tafelconferentie georganiseerd met de actoren van de Justitie, namelijk de magistratuur, de advocatuur, de griffiers, de secretarissen en de gerechtsdeurwaarders, teneinde na te gaan welke problemen zich voordoen en hoe ze kunnen worden verholpen.

Het komt er bovendien op aan alle schakels van het gerechtelijk apparaat vlot op elkaar te laten inspielen zodat het procesverloop wordt geoptimaliseerd en er zich geen haperingen voordoen. Aspecten die hierbij aan bod komen zijn het rechtbankmanagement, de werving en de opleiding van magistraten, de infrastructuur, de telecommunicatie en de arbeidsomstandigheden.

Deze vernieuwingsoperatie heeft maar kans op slagen wanneer de gerechtelijke achterstand wordt weggewerkt. De vertrouwensbreuk tussen de bevolking en het gerecht zal niet worden hersteld zolang de rechtzoekenden niet de zekerheid hebben dat hun geding binnen een redelijke termijn zal worden afgehandeld.

In het verleden werden er reeds verschillende initiatieven genomen om de hoven van beroep te ontlasten. De verruiming van de strafrechtelijke en burgerrechtelijke bevoegdheden van de politierechtbanken inzake verkeersongevallen is hiervan het jongste voorbeeld. Doordat de correctionele rechtbank sinds 1 januari 1995 uitsluitend als beroepsinstantie in verkeersaangelegenheden optreedt, worden de hoven van beroep sedertdien niet langer door verkeersgeschillen overstelpt.

Al deze initiatieven lieten verhopend dat de achterstand bij de hoven van beroep in een eenmalige beweging zou worden weggewerkt.

Dat is helaas niet gelukt.

(1) Gedr. St., Senaat, 1996-1997, nrs. 1-447/1-5, en *Handelingen* van de Senaat van 18 en 20 december 1996; Gedr. St., Kamer, 1996-1997, nrs. 867/1-8 en *Handelingen* van 19 en 20 februari 1997.

Les statistiques susmentionnées montrent que l'arriéré en matière civile ne se résorbe pas; au contraire. La cote d'alerte est dépassée.

D. Lignes directives du projet de loi

Dès son entrée en fonctions, le Gouvernement a considéré la résorption de l'arriéré judiciaire comme prioritaire.

Ainsi, la déclaration gouvernementale prévoit sous le point VI.2, «Modernisation et responsabilisation de la justice», que des mesures doivent être développées dans ce domaine. Cet objectif a été repris dans la note de politique générale pour 1996 et a ensuite été précisé dans la déclaration d'intention commune signée par les acteurs de la justice le 29 février 1996.

Le présent projet de loi est le résultat des travaux du groupe directeur central instauré dans le cadre de cette déclaration d'intention commune et contient plusieurs mesures en vue de résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel.

Les mesures proposées se répartissent en quatre parties et peuvent être brièvement résumées comme suit:

1. La résorption de l'arriéré existant

En l'absence des moyens budgétaires indispensables à l'extension du cadre des effectifs, il a été décidé de faire appel à des conseillers suppléants.

Ces conseillers seront notamment appelés à siéger dans des chambres supplémentaires temporaires.

Ces chambres seront initialement constituées pour une durée de trois ans, à définir par arrêté royal.

Ces chambres seront chargées de traiter exclusivement les causes dont on peut considérer qu'elles répondent à la notion d'arriéré.

Il s'agit des causes fixées à une date postérieure de plus d'un an à la date d'entrée en vigueur de la loi ainsi que des causes qui, au moment de cette entrée en vigueur, ont déjà fait l'objet d'une demande de fixation sans toutefois que celle-ci soit intervenue.

Dans son avis, le Conseil d'État estime que la nomination à vie des conseillers suppléants est compatible avec la création de chambres supplémentaires pour une durée limitée.

En effet, le projet prévoit non seulement qu'ils siégeront pendant une durée de trois années dans les

De bovenvermelde statistieken tonen alleen al voor de burgerlijke zaken aan dat de achterstand niet afneemt. Integendeel, het alarmpeil is overschreden.

D. Krachtlijnen van het wetsontwerp

Van bij haar aantreden heeft de regering het wegwerken van de gerechtelijke achterstand als prioritaair beschouwd.

Zo bepaalt de regeringsverklaring in haar punt VI.2 «Modernisering en responsabilisering van Justitie», dat op dit vlak maatregelen moeten worden uitgewerkt. Voornoemde doelstelling werd overgenomen in de algemene beleidsnota voor 1996 en werd vervolgens verduidelijkt in de gemeenschappelijke intentieverklaring, die op 29 februari 1996 ondertekend werd door de actoren van de Justitie.

Het onderhavige wetsontwerp is gegroeid uit de werkzaamheden van de centrale stuurgroep die in het kader van de gemeenschappelijke intentieverklaring is ingesteld, en omvat verscheidene maatregelen met het oog op het wegwerken van de gerechtelijke achterstand bij de hoven van beroep.

De voorgestelde maatregelen vallen uiteen in vier delen en kunnen worden samengevat als volgt:

1. Het wegwerken van de bestaande achterstand

Bij gebrek aan de nodige budgettaire middelen om over te gaan tot een uitbreiding van het effectieve kader is besloten een beroep te doen op plaatsvervangende raadsheren.

Deze raadsheren zullen onder meer worden ingeschakeld om zitting te nemen in tijdelijke, aanvullende kamers.

Deze kamers zullen in de aanvangsfase worden opgericht voor een duur van drie jaar, nader te bepalen bij koninklijk besluit.

Deze kamers zullen uitsluitend belast worden met de behandeling van zaken waarvan aangenomen wordt dat zij onder het begrip «achterstand» vallen.

Daaronder worden begrepen de zaken waarvoor een rechtsdag is bepaald die meer dan een jaar verwijderd is van de datum van inwerkingtreding van deze wet of waarvoor op dat ogenblik, hoewel dit was aangevraagd, geen rechtsdag is bepaald.

Dat de plaatsvervangende raadsheren voor het leven worden benoemd, is volgens het advies van de Raad van State verenigbaar met de oprichting van aanvullende kamers voor een beperkte duur.

In het ontwerp is immers bepaald dat zij niet alleen gedurende drie jaar zitting zullen nemen in de

chambres supplémentaires, mais également qu'à l'issue de cette période, ils continueront à exercer leurs fonctions en remplacement de magistrats empêchés.

Trois catégories de conseillers suppléants sont prévues: les magistrats admis à la retraite, les avocats qui ont vingt années d'expérience au barreau et les juges suppléants.

Il est prévu que les chambres supplémentaires se composent toujours de trois conseillers, dont au moins deux conseillers suppléants.

2. L'installation d'un magistrat coordinateur et l'obligation pour les assemblées générales d'établir un plan pluriannuel

Ce deuxième paquet de mesures correspond au souhait d'améliorer le management des cours et des tribunaux.

Ainsi, il est prévu que le Roi désigne, parmi les conseillers de chaque cour d'appel, un magistrat coordinateur pour une période de trois ans.

Ce magistrat travaille sous l'autorité et la direction du premier président et sera chargé de l'organisation du travail.

De plus, il doit établir un rapport annuel concernant l'application des mesures prises pour la résorption de l'arriéré judiciaire.

L'instauration de la fonction du magistrat coordinateur s'accompagne d'une extension limitée du cadre professionnel et permanent des cours d'appel avec six conseillers.

Dans le même esprit, les assemblées générales des cours d'appel sont investies d'une plus grande responsabilité.

L'établissement d'un plan pluriannuel obligera les conseillers concernés à examiner le fonctionnement de la cour.

Ils pourront ainsi formuler eux-mêmes des propositions constructives pouvant contribuer à la résorption de l'arriéré au sein de leur ressort.

3. Présidence des cours d'assises

Le projet prévoit que des membres des cours d'appel admis à la retraite pourront dorénavant siéger également comme président d'une cour d'assises.

Les conseillers pourront être ainsi dessaisis de cette lourde charge et poursuivre leurs activités ordinaires.

aanvullende kamers, doch bovendien zullen zij na die periode hun ambt blijven uitoefenen ter vervanging van verhinderde magistraten.

Er is voorzien in drie categorieën plaatsvervangende raadsheren: de in rust gestelde magistraten, de advocaten die 20 jaar ervaring hebben aan de balie en de plaatsvervangende rechters.

Er is bepaald dat de aanvullende kamers steeds met drie raadsheren, van wie ten minste twee plaatsvervangende raadsheren, zitting zullen houden.

2. Installatie van een magistraat-coördinator en de verplichting voor de algemene vergaderingen om een meerjarenplan uit te werken

Dit tweede maatregelenpakket stemt overeen met de wens om het management in de hoven en rechtbanken te verbeteren.

Zo is bepaald dat de Koning onder de raadsheren van elk hof van beroep een magistraat-coördinator aanwijst voor een periode van drie jaar.

Die magistraat werkt onder het gezag en de leiding van de eerste voorzitter en zal met de organisatie van de werkzaamheden worden belast.

Bovendien moet hij jaarlijks een verslag opmaken in verband met de toepassing van de maatregelen die met het oog op het wegwerken van de gerechtelijke achterstand zijn genomen.

De invoering van de functie van magistraat-coördinator gaat gepaard met een beperkte uitbreiding van het permanent beroepskader van de hoven van beroep met zes raadsheren.

In dezelfde geest is in een grotere verantwoordelijkheid voorzien voor de algemene vergaderingen van de hoven van beroep.

Via het opstellen van een meerjarenplan, zullen de betrokken raadsheren verplicht worden om in eigen boezem te kijken.

Aldus kunnen zij zelf op constructieve wijze voorstellen doen die kunnen bijdragen tot het wegwerken van de achterstand opgebouwd binnen hun ressort.

3. Voorzitterschap van de hoven van assisen

In het ontwerp wordt bepaald dat van nu af aan ook in rust gestelde leden van de hoven van beroep zitting kunnen nemen als voorzitter van een assisenhof.

Dit laat toe om deze zwaar belastende taak te onttrekken aan de raadsheren, die hun gewone werkzaamheden kunnen voortzetten.

4. *Enfin, il est prévu que les recours formés contre les décisions rendues par le tribunal de commerce sont attribués à une chambre à conseiller unique.*

Bien que contestée par certains, cette dernière proposition s'inscrit dans la ligne de la loi du 19 juillet 1985. À l'époque, cette loi a également contribué dans une mesure très importante à une extension considérable de la procédure des chambres uniques au niveau des cours d'appel sans que cela ait porté atteinte à la qualité, comme on aurait pu le craindre.

Face à l'arriéré actuel, cet ensemble de mesures peut constituer une première amorce fondamentale en vue de la résorption de celui-ci.

Il ne faut cependant pas perdre de vue que ce projet vise en premier lieu à redresser à très brève échéance une situation qui s'est dégradée au fil des années. Il va de soi que ceci doit s'inscrire dans le cadre d'un ensemble de solutions proposées en vue d'éliminer définitivement les facteurs qui sont à l'origine de l'arriéré lui-même.

E. Incidence budgétaire des mesures proposées

1. L'extension des cadres des cours d'appel par adjonction de six conseillers effectifs supplémentaires coûtera 18 millions de francs.

2. La réglementation concernant l'indemnité à accorder aux conseillers suppléants sera fixée par arrêté royal. Les conseillers auraient droit à 1 500 francs par heure d'audience.

L'on nommerait quelque 148 conseillers suppléants, dans une proportion d'environ 30 conseillers par cour d'appel. En moyenne, ils siègeraient un jour par semaine.

Le ministre est conscient du fait que la réglementation proposée en ce qui concerne les indemnités peut soulever des critiques. Comme les conseillers suppléants ne seront pas indemnisés pour les services qu'ils rendent en dehors des heures d'audience, il se pourrait fort bien qu'ils aient tendance à tenir des audiences très longues.

Le montant de l'indemnité en question est estimé à 360 000 francs bruts par personne sur une base annuelle, soit à 53 millions de francs par an au total.

F. Conclusion

Comme les mesures prévues par le projet de loi à l'examen devraient, idéalement, entrer en vigueur le 1er septembre 1997, le ministre insiste pour que le projet soit examiné sans délai, de manière à ce que

4. *Ten slotte is bepaald dat de beroepen tegen de beslissingen die door de rechtbank van koophandel zijn geveld, aan een kamer met één raadsheer worden toegewezen.*

Ofschoon door sommigen gecontesteerd, ligt dit laatste voorstel in de lijn van de wet van 19 juli 1985. Deze wet vormde toentertijd eveneens een zeer belangrijke aanzet tot een aanzienlijke verruiming van de enkelvoudige rechtspraak op het niveau van de hoven van beroep, zonder dat dit geleid heeft tot de gevreesde kwaliteitsdaling.

Dit pakket van maatregelen poogt een eerste fundamentele aanzet te zijn tot de aanpak en de verwerking van de bestaande achterstand.

Men dient er zich evenwel van bewust te zijn dat met dit ontwerp in de eerste plaats wordt gepoogd op korte termijn een scheefgegroeide toestand weer recht te trekken. Vanzelfsprekend dient dit te kaderen in een geheel van voorstellen waardoor eens en voorgoed komaf wordt gemaakt met het ontstaan van de achterstand zelf.

E. Budgettaire weerslag van de voorgestelde maatregelen

1. De kostprijs van de kaderuitbreiding bij de hoven van beroep met zes werkende raadsheren wordt op 18 miljoen frank begroot.

2. De vergoedingsregeling voor de plaatsvervangende raadsheren zal bij koninklijk besluit worden vastgesteld. Zij zouden gerechtigd zijn op 1 500 frank per uur zitting.

Er zouden 148 plaatsvervangende raadsheren worden benoemd naar rata van ongeveer 30 per hof van beroep. Zij zouden gemiddeld één dag per week zitting hebben.

De minister is er zich van bewust dat de voorgestelde vergoedingsregeling voor kritiek vatbaar is. Aangezien de plaatsvervangende raadsheren niet voor de prestaties zullen worden vergoed die ze buiten de zittingsuren leveren, zouden ze er wel eens toe kunnen worden verleid lange zittingsdagen te houden.

Het jaarbedrag van de vergoeding wordt op 360 000 frank bruto per persoon geraamd, hetzij in totaal 53 miljoen frank per jaar.

F. Besluit

Aangezien de in dit wetsontwerp vervatte maatregelen idealiter op 1 september 1997 in werking zouden moeten treden, dringt de minister aan op een snelle behandeling van dit ontwerp zodat de benoe-

l'on puisse engager la procédure de nomination au plus tôt. Les dispositions existantes, qui doivent être respectées pour qu'une nomination à un poste de conseiller effectif à la cour d'appel soit possible, restent bien entendu applicables telles quelles pour ce qui est des conseillers suppléants.

Cependant la procédure de nomination de ces derniers, prendra beaucoup de temps. Il faut publier les vacances, attendre que les candidatures aient été déposées, mener à son terme la procédure de consultation, etc. Il n'est pas certain, dès lors, que la date précitée puisse être respectée.

La grande question reste bien sûr celle de savoir si les conseillers suppléants créeront, comme on l'espère, la dynamique requise pour pouvoir résorber l'arriéré judiciaire. Les choses dépendront en grande partie de la mesure dans laquelle les avocats en première instance se montreront enclins à s'intégrer dans le nouveau système. Les signaux qui nous parviennent de cette direction sont essentiellement positifs, bien que l'Ordre national ait réagi de façon d'abord hésitante et que des discussions internes aient eu lieu à l'intérieur de certains barreaux. Les avocats se rendent cependant de plus en plus compte que, dans les circonstances actuelles, il y a lieu de réunir toutes les forces pour arriver à résoudre le problème de l'arriéré judiciaire.

II. DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Questions et observations des commissaires

Une membre se réjouit de l'introduction de techniques de management dans le monde judiciaire. Dans une démocratie, le pouvoir judiciaire ne peut maintenir sa position que si les cours et tribunaux réussissent à rendre la justice dans un délai raisonnable.

À cet égard, l'on peut comparer la justice à une entreprise multinationale qui contrôle l'action de cinq filiales, en l'espèce les cours d'appel.

Les cinq cours d'appel devraient pouvoir obtenir des résultats relativement similaires. Or, les résultats de la Cour d'appel de Gand sont nettement moins bons que ceux des quatre autres cours d'appel. À quoi cette différence est-elle due ?

Tant que les causes du manque de compétitivité ou de productivité en question n'auront pas été supprimées, la nomination à ladite cour d'un conseiller effectif supplémentaire (article 11) ne pourra pas arranger grand-chose et les justiciables des provinces de Flandre orientale et de Flandre occidentale continueront à être discriminés par rapport aux autres citoyens belges.

mingsprocedure zo spoedig mogelijk kan worden afgehandeld. Vanzelfsprekend blijven de bestaande bepalingen om tot werkend raadsheer in het hof van beroep te kunnen worden benoemd, onverkort van toepassing op de plaatsvervangende raadsheren.

De benoemingsprocedure voor deze laatste categorie zal echter veel tijd in beslag nemen. De vacatures moeten worden bekendgemaakt, de kandidaturen ingewacht, de adviesprocedure afgewerkt enzovoort. Het staat dus niet vast dat de bovenvermelde datum zal worden gehaald.

De grote vraag blijft natuurlijk of de plaatsvervangende raadsheren de verhoopte dynamiek zullen creëren om de gerechtelijke achterstand weg te werken. Dit hangt in grote mate af van de bereidheid van vooral de advocatuur om in het nieuwe systeem te stappen. Uit die richting komen er hoofdzakelijk positieve signalen, hoewel de Nationale Orde aanvankelijk aarzelend reageerde en er binnen sommige interne discussies werden gevoerd. Nochtans groeit ook bij de advocatuur het besef dat in de huidige omstandigheden alle klachten moeten worden gebundeld om het probleem van de gerechtelijke achterstand op te lossen.

II. ALGEMENE BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Een lid verheugt zich over de introductie van managementstechnieken in de gerechtelijke wereld. De rechterlijke macht kan haar positie in een democratie slechts staande houden wanneer de hoven en rechtbanken er binnen een redelijke termijn in slagen de burgers recht te verschaffen.

Vanuit dat perspectief kan men het gerecht met een multinationale onderneming vergelijken die de prestaties van haar vijf dochterondernemingen, met name de hoven van beroep, op hun rendement controleert.

Relatief gezien zouden de vijf hoven van beroep dezelfde output moeten hebben. Het Hof van Beroep te Gent doet het echter beduidend minder goed dan de overige vier. Waaraan is dat te wijten ?

Zolang de oorzaken van dit gebrek aan competitiviteit of productiviteit niet zijn weggewerkt, zal de benoeming van een bijkomend werkend raadsheer in dit hof (artikel 11) weinig aarde aan de dijk zetten en zullen de rechtzoekenden uit de provincies Oost- en West-Vlaanderen gediscrimineerd blijven tegenover de andere Belgische burgers.

L'intervenante trouve gênant que des magistrats de la cour d'appel, qui sont nommés à vie, soient en quelque sorte récompensés, grâce à la nomination de conseillers suppléants, pour avoir contribué à la naissance et au développement de l'arriéré judiciaire.

Il faut savoir que, selon la théorie de l'organisation, si l'on tolère ceux qui ne remplissent pas leur tâche comme il se doit, l'on décourage ceux qui s'en acquittent. Cela engendre un effet de boule de neige qui finit par les amener eux aussi à baisser les bras.

À première vue, les mesures proposées par le ministre semblent être acceptables. L'on ne pourra toutefois les mettre en application que lorsque l'on aura réussi à faire la clarté sur les causes de l'important arriéré judiciaire de la Cour d'appel de Gand. Il ne faut pas que, de par leur statut, les juges puissent être récompensés pour leur manque de productivité éventuel. Il y a lieu de remettre au pas ceux qui dépassent les bornes, si nécessaire.

*
* *

Une autre intervenante aimerait savoir si les mesures proposées sont fondées sur un plan général de management.

L'on va nommer six conseillers effectifs et 148 conseillers suppléants. Ces nombres ont-ils été arrêtés en fonction des budgets disponibles ou sur la base d'un examen de productivité?

L'on peut se demander, en deuxième lieu, quel impact les nominations auront sur l'arriéré judiciaire. Quels sont les objectifs que l'on poursuit? L'arriéré judiciaire devra-t-il être résorbé dans trois ans? Comment fera-t-on pour vérifier si cette condition a été remplie?

*
* *

Un autre membre estime qu'à première vue, les mesures proposées sont positives. Il espère dès lors qu'elles pourront aider à résorber l'arriéré judiciaire.

Ce qui frappe en premier lieu, c'est que les membres des cours d'appel admis à la retraite pourront siéger comme président d'une cour d'assises (article 7). On constate actuellement que l'absence temporaire du conseiller qui assume la présidence d'une cour d'assises perturbe le fonctionnement de la chambre de la cour d'appel dont il fait partie.

Spreekster heeft het er moeilijk mee dat magistraten van het hof van beroep, die voor het leven zijn benoemd, door de benoeming van plaatsvervangende raadsheren worden beloond voor de gerechtelijke achterstand die mede door hun toedoen is ontstaan.

De organisatietheorie leert namelijk dat een gedoogbeleid ten aanzien van degenen die hun taak niet naar behoren vervullen, ontmoedigend werkt ten aanzien van zij die zich wel naar behoren van hun taak kwijten. Aldus ontstaat er een sneeuwbal-effect waardoor ook deze laatsten de armen laten hangen.

Op het eerste gezicht lijken de door de minister voorgestelde maatregelen aanvaardbaar. Ze kunnen evenwel maar in praktijk worden gebracht wanneer er klaarheid wordt geschapen omtrent de oorzaken van de hoog opgelopen gerechtelijke achterstand bij het Hof van Beroep te Gent. Het statuut dat de rechters genieten, mag er niet toe leiden dat ze worden beloond voor hun gebrek aan productiviteit. Zo nodig moeten zij die buiten de schreef gaan, in het gareel worden gedwongen.

*
* *

Een volgende spreekster wenst te weten of de voorgestelde maatregelen op een algemeen managementplan zijn gebaseerd.

Zo zullen er zowel zes werkende als 148 plaatsvervangende raadsheren worden benoemd. Worden deze aantallen gedicteerd door de beschikbare budgetten of zijn ze vastgesteld op grond van een productiviteitsonderzoek?

Ten tweede rijst de vraag naar de impact van de benoemingen op de gerechtelijke achterstand. Welke doelstellingen worden vooropgesteld? Moet de gerechtelijke achterstand binnen drie jaar zijn weggevoerd? Hoe zal dat worden gecontroleerd?

*
* *

Volgens een ander lid komen de voorgestelde maatregelen op het eerste gezicht positief over. Hij hoopt dan ook dat ze zullen bijdragen tot het wegwerken van de gerechtelijke achterstand.

Een eerste punt dat in het oog springt, is dat in rust gestelde leden van de hoven van beroep zitting zullen kunnen nemen als voorzitter van een hof van assisen (artikel 7). Thans moet men vaststellen dat de tijdelijke afwezigheid van de raadsheer die het voorzitterschap van een hof van assisen waarneemt, de werking ontregelt van de kamer van het hof van beroep, waarvan hij deel uitmaakt.

Bien qu'opposé en principe à la formule de la cour d'assises, l'intervenant pense que cette mesure ne restera pas sans conséquence.

En deuxième lieu, il revient sur l'exposé introductif du ministre, dans lequel celui-ci a déclaré que différentes initiatives avaient déjà été prises dans le passé pour lutter contre l'arriéré judiciaire.

Il est dommage que l'on ne dispose pas de données précises sur les effets de toutes ces réformes.

On a cité comme exemple le plus récent le tribunal de police, qui a été reconverti en tribunal de roulage.

Selon certains conseillers, l'extension des pouvoirs du tribunal de police en matière d'accidents de la circulation n'a toutefois pas influé sur le volume du travail des cours d'appel.

De telles affirmations étonnent quand on sait qu'il a été prouvé statistiquement qu'à la suite de cette extension de compétences, le volume de travail des tribunaux de police s'est considérablement accru.

Une autre initiative a été l'instauration, le 1er janvier 1993, du conseiller unique. À l'époque, cette réforme a été présentée comme la solution à tous les problèmes.

Ici non plus, nous ne disposons pas de données nous permettant de vérifier si les espoirs sont devenus réalité et si la productivité par juge a augmenté.

Il est vrai que le nombre d'affaires a augmenté, mais cela n'explique pas, en soi, l'importance de l'arriéré judiciaire, ni d'ailleurs les différences considérables qui existent entre les diverses cours d'appel. Les causes en sont-elles conjoncturelles et/ou structurelles? Si elles sont structurelles, il faudra trouver des solutions structurelles.

On en a déjà cité deux. Il y en a encore eu d'autres. Ainsi le nombre des conseillers a-t-il déjà été augmenté deux fois.

La méconnaissance des effets des anciennes mesures légales met en évidence une fois de plus la nécessité d'une évaluation permanente de la loi.

Il y a là un rôle à jouer pour les chefs de corps et le magistrat-coordonateur, qui devraient passer eux-mêmes au crible le fonctionnement de leur cour et déterminer où se situent les points névralgiques.

Le premier président devrait donc agir en manager et exercer la direction effective de sa cour. Quand on connaît l'ambiance qui règne dans certaines cours, il faut bien dire que cela exige un changement de mentalité au sein de celles-ci.

L'intervenant aimerait ensuite obtenir des précisions concernant la double tâche du magistrat-

Hoewel principieel tegenstander van het hof van assisen, verwacht spreker dat deze maatregel zijn uitwerking niet zal missen.

Ten tweede komt hij terug op de inleidende uiteenzetting van de minister, waarin deze verklaarde dat er in het verleden al verschillende initiatieven zijn genomen ter bestrijding van de gerechtelijke achterstand.

Het valt te betreuren dat er over de effecten van al deze hervormingen geen precieze gegevens voorhanden zijn.

Als recentste voorbeeld werd de politierechtbank geciteerd die tot verkeersrechtbank is omgevormd.

Volgens sommige raadsheren heeft de verruiming van de bevoegdheden van de politierechtbank inzake verkeersongevallen evenwel geen merkbare invloed gehad op de werklast van de hoven van beroep.

Dergelijke beweringen wekken verwondering wanneer het statistisch bewezen is dat het werkvolume van de politierechtbanken ingevolge deze bevoegdheidsverruiming aanzienlijk is toegenomen.

Een ander initiatief was de invoering van de *unus iudex*-rechtspraak op 1 januari 1993. Toentertijd werd deze hervorming als zaligmakend voorgesteld.

Ook hier zijn er geen gegevens beschikbaar die kunnen aantonen dat de verwachtingen zijn ingelost en de productiviteit per rechter is verhoogd.

Het is weliswaar zo dat het aantal zaken is gestegen, maar dat verklaart op zich niet de grote gerechtelijke achterstand, evenmin als de aanzienlijke verschillen tussen de diverse hoven van beroep. Zijn de oorzaken hiervan conjunctureel en/of structureel? Is dat laatste het geval, dan moet men structurele oplossingen bedenken.

Hiervoor werden er reeds twee geciteerd. Er zijn er nog andere geweest. Zo werd het aantal raadsheren reeds tweemaal verhoogd.

Het gebrek aan inzicht in de effecten van vroegere wettelijke maatregelen doet eens te meer de nood blijken aan een permanente wetsevaluatie.

Hier is een rol weggelegd voor de korpschefs en de magistraat-coördinator, die zelf de werking van hun hof zouden moeten doorlichten en nagaan waar de pijnpunten liggen.

De eerste voorzitter zou dan ook als manager moeten optreden en daadwerkelijk de leiding van zijn hof nemen. Wanneer men de sfeer binnen bepaalde hoven kent, kan men niet anders stellen dan dat dit een mentaliteitswijziging binnen die hoven vergt.

Spreker wenst voorts nadere uitleg over de tweevoudige taak van de magistraat-coördinator: de

coordinateur, qui est chargé d'organiser le travail et de rédiger et publier un rapport annuel d'activité (article 2).

À propos de sa première tâche, on peut se demander si le magistrat-coordinateur ne risque pas d'entrer en conflit avec le premier président, qui est actuellement responsable de la coordination des travaux, de la répartition des affaires, etc.

À propos de la deuxième tâche, on peut se demander si le rapport d'activité ne fait pas double emploi avec le rapport annuel que l'assemblée générale doit faire concernant les affaires pendantes (article 19).

Il serait souhaitable que le magistrat-coordinateur aussi bien que l'assemblée générale examinent de quelle façon on pourrait améliorer le fonctionnement de la cour et résorber l'arriéré judiciaire.

Enfin, l'intervenant aimerait savoir de quels moyens le magistrat-coordinateur disposera à l'encontre des membres de la cour d'appel qui entraveraient l'exercice des ses tâches.

*
* *

Un autre membre se rallie aux propos du préopinant. Il énumère ensuite un certain nombre d'autres points nécessitant des éclaircissements.

1. Dans un climat où toute procédure de nomination ne se déroulant pas sur la base de critères objectifs est cataloguée comme politique, la façon dont les 148 conseillers suppléants seront nommés ne manquera pas de susciter des interrogations même s'il n'a pas été question d'ingérence des partis politiques.

2. Un autre problème concerne le statut des conseillers suppléants. Contrairement aux juges suppléants du tribunal de première instance, ils ne pourront plus, en tant que tels, être nommés juges effectifs. Cette mesure semble se justifier pour écarter tout soupçon d'ingérence des partis politiques.

Mais pour la logique, c'est un autre problème. Un conseiller suppléant qui, pendant trois ans, aura siégé dans une chambre supplémentaire de la cour d'appel ne sera pas susceptible d'être nommé juge effectif, alors qu'un avocat nommé juge suppléant au tribunal de première instance avant 1993, mais qui n'avait jamais siégé à ce tribunal, sera, lui, susceptible de l'être.

Bien que l'intervenant ne soit pas partisan de permettre au conseiller suppléant d'obtenir une nomination définitive, tout cela ressemble bien à de la fiction.

organisatie van de werkzaamheden en het jaarlijks opmaken en bekendmaken van een activiteitenverslag (artikel 2).

Wat de eerste taak betreft, rijst de vraag of de magistraat-coördinator bij de uitoefening van zijn taak niet in aanvaring dreigt te komen met de eerste voorzitter, die thans instaat voor de coördinatie van de werkzaamheden, de verdeling van de zaken enzovoort.

Met betrekking tot de tweede taak kan men zich afvragen of er geen overlapping is met het jaarlijks verslag dat de algemene vergadering moet uitbrengen over de hangende zaken (artikel 19).

Het zou wenselijk zijn dat zowel de magistraat-coördinator als de algemene vergadering nagaan op welke punten de werking van het hof kan worden verbeterd en hoe de gerechtelijke achterstand kan worden afgebouwd.

Tot slot wenst spreker te weten over welke middelen de magistraat-coördinator beschikt om op te treden tegen leden van het hof van beroep die hem bij de uitoefening van zijn taak tegenwerken.

*
* *

Een ander lid sluit zich aan bij deze tussenkomst. Hij citeert vervolgens nog een aantal andere punten die verheldering behoeven.

1. In een sfeer waarin elke benoemingsprocedure die niet op grond van objectieve criteria verloopt, als partijpolitiek wordt gecatalogiseerd, zal de wijze waarop de 148 plaatsvervangende raadsheren worden benoemd, vragen oproepen, zelfs wanneer er van geen enkele partijpolitieke inmenging sprake is geweest.

2. Een ander probleem betreft het statuut van de plaatsvervangende raadsheren. In tegenstelling tot de plaatsvervangende rechters in de rechtbank van eerste aanleg, zullen zij als dusdanig niet meer tot werkend rechter kunnen worden benoemd. Dit lijkt verantwoord om elk vermoeden van partijpolitieke bemoeienis de kop in te drukken.

Nochtans lijkt de logica hier zoek. Een plaatsvervangend raadsheer die gedurende drie jaar wekelijks zitting heeft in een aanvullende kamer van het hof van beroep, komt niet in aanmerking voor een benoeming tot werkend rechter, terwijl een advocaat die vóór 1993 tot plaatsvervangend rechter in de rechtbank van eerste aanleg is benoemd, maar nooit in die rechtbank zitting heeft gehad, daar wel voor in aanmerking komt.

Hoewel spreker er niet voor pleit de plaatsvervangende raadsheren een kans op een vaste benoeming te gunnen, komt een en ander toch fictief over.

Mais le problème fondamental, c'est que les médias risquent de dénoncer le projet de loi à l'examen comme ouvrant toute grande la porte de la magistrature à des conseillers nommés politiquement.

3. L'indemnité à laquelle auront droit les conseillers suppléants, soit 1 500 francs par heure d'audience, pourrait bien soulever des protestations de la part des juges suppléants aux tribunaux de première instance et des juges de paix suppléants, qui, conformément à l'article 379 du Code judiciaire, ne reçoivent une indemnité que s'ils remplissent régulièrement durant un mois au moins les fonctions de magistrat effectif.

Ne risque-t-on pas de voir ces derniers porter la réglementation applicable aux conseillers suppléants devant la Cour d'arbitrage pour cause de violation du principe d'égalité?

4. Étant donné que, du fait de la création des chambres supplémentaires, il y aura davantage d'arrêts rendus — on doit en tout cas s'y attendre —, on peut se demander s'il y aura suffisamment de greffiers pour assister ces chambres. Chaque chambre supplémentaire disposera-t-elle de son propre greffier? Le ministre envisage-t-il une extension du cadre des greffiers?

5. Un des éléments considérés comme étant à l'origine de l'arriéré judiciaire sont les vacances judiciaires. Celles-ci ont acquis, aux yeux de beaucoup une trop grande importance.

L'idée des vacances judiciaires, telles qu'elles sont conçues pratiquement aujourd'hui, est-elle bien conforme au principe de la continuité du service public?

L'intervenant ne plaide pas pour leur suppression mais il estime qu'il faut les organiser différemment, par exemple en intégrant les conseillers suppléants dans les chambres des vacations.

En conclusion, l'intervenant souligne que, par ses observations, il n'entend nullement minimiser les éléments positifs du projet de loi.

*
* *

Un autre intervenant déclare que l'arriéré judiciaire pose un sérieux problème dans le fonctionnement de la justice en tant que prestataire de service.

La première intervenante a formulé, à cet égard, des observations très pertinentes.

Avant de proposer des solutions, l'orateur estime opportun de cerner le phénomène de l'arriéré judi-

Het fundamenteel probleem blijft echter dat dit wetsontwerp in de media dreigt te worden aangeklaagd omdat het de deur tot de magistratuur wagenwijd openzet voor partijpolitiek benoemde raadsheren.

3. De vergoeding waarop de plaatsvervangende raadsheren zullen gerechtigd zijn, 1 500 frank per uur zitting, zou wel eens op protest kunnen stuiten bij de plaatsvervangende rechters in de rechtbanken van eerste aanleg en de plaatsvervangende vrederechters, die overeenkomstig artikel 379 van het Gerechtelijk Wetboek slechts vergoed worden voor een geregelde ambtsuitoefening gedurende ten minste een maand.

Schuilt hierin niet het gevaar dat deze laatsten de regeling voor de plaatsvervangende raadsheren bij het Arbitragehof zullen aanvechten wegens schending van het gelijkheidsbeginsel?

4. Aangezien er door de oprichting van aanvullende kamers meer arresten zullen worden geveld — althans dat is de verwachting —, rijst de vraag of er voldoende griffiers zullen zijn om deze kamers de nodige bijstand te verlenen. Zal elke aanvullende kamer over haar eigen griffier beschikken? Overweegt de minister een uitbreiding van het korps griffiers?

5. Een van de factoren die als oorzaak van de gerechtelijke achterstand wordt beschouwd, is de gerechtelijke vakantie. Voor velen heeft deze vakantie een te groot belang verworven.

Strookt de idee van de gerechtelijke vakantie, zoals ze thans in de praktijk wordt opgevat, wel met het beginsel van de continuïteit van de openbare dienst?

Spreker pleit niet voor haar afschaffing, maar stelt dat ze anders moet worden georganiseerd, bijvoorbeeld door de inschakeling van de plaatsvervangende raadsheren in de vakantiekamers.

Bij wijze van besluit beklemtoont het lid dat hij met deze opmerkingen geen afbreuk wenst te doen aan de positieve elementen die in het wetsontwerp vervat zijn.

*
* *

Een volgende interveniënt verklaart dat de gerechtelijke achterstand een belangrijk probleem vormt in de werking van het gerecht als dienstverlenende activiteit.

De eerste spreekster heeft daaromtrent zeer pertinente opmerkingen geformuleerd.

Vooraleer enige remedie voor te schrijven, acht spreker het raadzaam om het fenomeen van de

ciaire avec un maximum de précision. À ce propos, les chiffres avancés par le ministre sont significatifs, mais suscitent en même temps de nombreuses questions.

1. Ainsi, en ce qui concerne la rubrique des affaires pendantes, a-t-on des chiffres très divergents pour les cinq ressorts, et la Cour d'appel de Gand se distingue négativement. La question est de savoir si, dans toutes ces affaires, les parties attendent bien effectivement un traitement définitif de leur cause.

L'intervenant fait un parallèle avec la situation d'un avocat qui doit encore établir un état d'honoraires pour certains dossiers, mais reporte sans cesse cette formalité parce qu'il a reçu une provision suffisante.

2. À supposer qu'aucune affaire nouvelle n'y soit plus introduite à partir du 1er janvier 1997, il faudrait environ 15 ans à la Cour d'appel de Gand pour liquider l'ensemble des dossiers qui y sont actuellement pendants. Pour les Cours d'appel d'Anvers et de Bruxelles, ce délai serait respectivement de 4 et 5 ans.

3. Le nombre des audiences est un autre critère de mesure de l'activité d'une cour d'appel.

Ici aussi, le contraste est flagrant, pour 1996, entre la Cour d'appel de Gand (957), d'une part, et celles d'Anvers (1 566) et de Bruxelles (1 898), d'autre part. Or, le nombre des conseillers attachés à ces juridictions ne diffère pas dans la même mesure, surtout en ce qui concerne Gand et Anvers.

4. Le membre trouve anormal qu'au cours de la période du 1er janvier au 30 juin 1996, aucune cour d'appel n'ait rayé d'office une cause du rôle. L'article 730 du Code judiciaire permet de rayer d'office toutes les causes qui sont inscrites au rôle depuis plus de trois ans et dont les débats n'ont pas été ouverts ou n'ont plus été continués depuis plus de trois ans, à moins qu'une demande de maintien au rôle général ait été adressée.

Une enquête sommaire auprès des barreaux montrerait qu'il y a toujours des affaires qui sont définitivement réglées dès après l'intentement de l'appel.

5. Il serait en outre utile d'examiner le phénomène de l'arriéré judiciaire aux différents niveaux. Ainsi faudrait-il vérifier dans le ressort de la Cour d'appel de Gand, par exemple, si l'arriéré judiciaire des tribunaux de première instance a pris des proportions semblables. Si tel n'était pas le cas, il ne suffirait pas de nommer quelques conseillers supplémentaires pour résoudre le problème! Il faudrait d'abord, bon gré mal gré, améliorer l'efficacité du travail des conseillers effectifs.

gerechtelijke achterstand zo precies mogelijk te omschrijven. De door de minister verstrekte cijfers zijn in dat verband betekenisvol, maar roepen tegelijkertijd veel vragen op.

1. Zo worden onder de noemer hangende zaken voor de vijf ressorten zeer uiteenlopende cijfers gegeven, waarbij vooral het Hof van Beroep te Gent op negatieve wijze in het oog springt. De vraag rijst of de partijen in al deze zaken wel effectief op een definitieve behandeling van hun zaak wachten.

Hij trekt een parallel met de situatie waarbij een advocaat voor bepaalde dossiers nog een honorariumstaat moet opmaken, maar dat steeds uitstelt omdat hij voldoende provisie heeft gekregen.

2. Wanneer er vanaf 1 januari 1997 bij het Hof van Beroep te Gent geen nieuwe zaken meer zouden zijn ingeleid, heeft dat Hof ongeveer 15 jaar nodig om zijn huidige voorraad dossiers af te werken. Voor de Hoven van Beroep te Antwerpen en Brussel bedraagt die termijn respectievelijk 4 en 5 jaar.

3. Een andere waardemeter van de activiteit van een hof van beroep vormt het aantal zittingen.

Ook hier valt voor het jaar 1996 een schrijnend contrast op tussen enerzijds het Hof van Beroep te Gent (957) en anderzijds die te Antwerpen (1 566) en te Brussel (1 898). Het aantal raadsheren in deze gerechten, zeker wat Gent en Antwerpen betreft, loopt niet in die mate uiteen.

4. Het lid acht het onverantwoord dat tijdens de periode van 1 januari tot 30 juni 1996 in geen enkel hof van beroep een zaak ambtshalve van de rol is weggelaten. Artikel 730 van het Gerechtelijk Wetboek verschaft de mogelijkheid om ambtshalve alle zaken weg te laten die sinds meer dan drie jaar op de rol zijn ingeschreven en waarvan de debatten geen aanvang hebben genomen of die sinds meer dan drie jaar niet zijn voortgezet, tenzij er een verzoek tot handhaving op de algemene rol is gedaan.

Een korte rondvraag bij de balies zal leren dat er na de inleiding van het beroep steeds enkele zaken definitief worden geregeld.

5. Voorts zou het nuttig zijn wanneer men het fenomeen van de gerechtelijke achterstand op de verschillende niveaus zou onderzoeken. Bijvoorbeeld in het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Gent zou men moeten nagaan of de achterstand bij de rechtbanken van eerste aanleg dezelfde proporties heeft aangenomen. In ontkennend geval volstaat het niet een aantal bijkomende raadsheren te benoemen om het probleem op te lossen. Het zal erop aankomen eerst de efficiëntie van de werkende raadsheren goedschiks of kwaadschiks te verbeteren.

Il ne sert à rien de prendre toutes sortes de mesures — comme la nomination d'un magistrat-coördinateur — sans avoir posé au préalable un diagnostic exact de l'arriéré judiciaire et élaboré un traitement capable d'attaquer le mal à la racine.

6. Enfin, l'intervenant aimerait savoir si l'on ne dispose pas de chiffres sur l'arriéré des cours du travail et de la Cour de cassation. Le ministre recourra-t-il, le cas échéant, à la méthode prévue dans le projet de loi?

Au vu de ce qui précède, l'intervenant formule quatre objections à l'encontre du projet de loi à l'examen.

a) Jusqu'ici, les ministres de la Justice successifs ont toujours estimé devoir résoudre le problème de l'arriéré judiciaire en nommant de nouveaux conseillers. Ces mesures n'ont cependant pas eu d'effet durable.

Le présent projet de loi recourt une nouvelle fois à cette méthode, à cette différence près que les conseillers suppléants seront moins bien rémunérés.

L'intervenant fait remarquer que, si un chef d'entreprise adoptait la même politique parce que son personnel régulier ne veut ou ne peut pas fournir un travail suffisant, il ne tarderait pas à être arrêté pour occupation de travailleurs au noir.

Pourtant, on ne se demande pas s'il n'y a pas quelque chose qui cloche dans le système.

Il est incontestable que beaucoup de magistrats s'acquittent de leur tâche sans ménager leurs efforts. Ce n'est malheureusement pas vrai pour tous. Le laxisme n'est pas sanctionné: la rémunération est identique pour tous, quelle que soit l'ardeur au travail.

N'y a-t-il pas d'autres sanctions possibles?

Si, par exemple, lors de la désignation des présidents de chambre. Pourtant, force est de constater ici également que l'on choisit aussi bien des conseillers méritants que des conseillers moins travailleurs.

Selon l'intervenant, faire appel à des volontaires mal rémunérés dans une entreprise malade — la justice — n'est qu'un palliatif qui n'améliorera pas fondamentalement les choses.

Avant d'accroître le nombre de conseillers, il faut commencer par déterminer pour chaque cour d'appel la charge de travail par magistrat. On pourra alors vérifier quels sont les magistrats et quelles sont les chambres qui atteignent ou n'atteignent pas la norme.

Het heeft geen zin allerlei maatregelen te nemen, zoals de benoeming van een magistraat-coördinator, zonder eerst de correcte diagnose van de gerechtelijke achterstand te hebben gesteld en een behandeling te hebben uitgewerkt die het probleem bij de wortel aanpakt.

6. Spreker wenst ten slotte te weten of er voor de arbeidshoven geen cijfers inzake de gerechtelijke achterstand voorhanden zijn. *Quid* met het Hof van Cassatie? Zal de minister, in voorkomend geval, zijn toevlucht nemen tot de in dit wetsontwerp vervatte methode?

Op grond van het voorgaande formuleert spreker vier bezwaren tegen het voorliggende wetsontwerp.

a) Tot op heden hebben de opeenvolgende ministers van Justitie steeds gemeend het probleem van de gerechtelijke achterstand te moeten oplossen door nieuwe raadsheren te benoemen. Deze maatregelen hadden evenwel geen blijvend effect.

Dit wetsontwerp grijpt terug naar deze methode, met dit verschil dat de plaatsvervangende raadsheren slechter zullen worden betaald.

Spreker betoogt dat, wanneer een bedrijfsleider eenzelfde personeelsbeleid zou voeren omdat het regulier personeel niet voldoende kan, wil of mag werken, hij snel zou worden aangehouden op beschuldiging van de indienstneming van zwartwerkers.

Men stelt zich echter niet de vraag of er iets aan het systeem schort.

Het staat buiten kijf dat veel magistraten zich met veel inzet van hun taak kwijten; spijtig genoeg kan dat niet van iedereen worden gezegd. Een lakse mentaliteit wordt echter niet bestraft: ongeacht hun inzet ontvangt iedereen dezelfde wedde.

Bestaan er dan geen andere sanctiemogelijkheden?

Ja, bijvoorbeeld wanneer er kamervoorzitters moeten worden aangesteld. Nochtans moet men ook hier weer vaststellen dat zowel verdienstelijke als minder werklustige raadsheren tot kamervoorzitter worden gekozen.

Spreker beschouwt de inschakeling van een aantal slecht betaalde vrijwilligers in een slecht functionerend bedrijf, het gerecht, als een lapmiddel dat ten gronde weinig zal verhelpen.

Vooraleer over te gaan tot de uitbreiding van het aantal raadsheren, moet eerst voor elk hof van beroep per magistraat de werklast worden bepaald. Achteraf kan dan worden nagegaan welke magistraten, welke kamers de norm al dan niet halen.

L'augmentation du nombre de conseillers promet d'être un feu de paille comparable à celui des extensions de cadre antérieures.

De plus, cette mesure reviendrait en fait à récompenser les magistrats qui ne se sont pas attaqué résolument à l'augmentation de l'arriéré judiciaire.

b) Une autre objection fondamentale suscitée par le projet concerne la confusion des fonctions. À une époque où la justice essuie le feu des critiques et où nombre de justiciables considèrent invariablement un verdict défavorable comme la preuve ultime de sa corruption, la participation d'avocats à l'exercice du pouvoir judiciaire ne fera qu'attiser ce sentiment de méfiance à l'égard de la justice.

Les avocats sont préparés à défendre les intérêts de leurs clients, et non pour trancher des litiges.

L'impression subsistera toujours que des avocats ne peuvent faire preuve de l'indépendance requise pour exercer une fonction judiciaire. Une telle inversion des rôles va à l'encontre de l'adage de la Cour européenne des droits de l'homme selon lequel «*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*».

Si ce projet aboutit, un justiciable pourra comparaître en première instance devant un avocat-juge suppléant — ce qui ne manquera pas d'éveiller déjà sa méfiance —, et ensuite, en appel, devant une chambre supplémentaire composée de conseillers suppléants. Son espoir de voir sa cause examinée de manière impartiale et indépendante risque ainsi d'être sérieusement déçu.

c) Les catégories professionnelles entrant en ligne de compte pour la désignation comme conseiller suppléant — ou plutôt celles qui n'entrent pas en ligne de compte (par exemple, les professeurs de droit à la retraite) — sont un autre point faible du projet (art. 9). N'y a-t-il pas là une violation du principe d'égalité susceptible d'un recours devant la Cour d'arbitrage?

En outre, deux des trois catégories entrant en ligne de compte pour la nomination en tant que conseiller suppléant n'auront ni l'expérience requise ni le temps voulu pour résorber l'arriéré en trois ans.

d) Une quatrième objection concerne la possibilité de voir un jugement du tribunal du commerce, rendu par trois juges, examiné en appel par un conseiller siégeant seul (art. 5). Une telle procédure met à rude épreuve la confiance du justiciable dans

Indien men het aantal raadsheren verhoogt, belooft het effect ervan even kortstondig te zijn als die van de vroegere kaderuitbreidingen.

Bovendien houdt deze maatregel eigenlijk een beloning in voor de magistraten die de groei van de gerechtelijke achterstand niet kordaat hebben aangepakt.

b) Een ander fundamenteel punt van kritiek betreft de functieverwarring die het ontwerp meebrengt. In een tijd waarin justitie onder vuur ligt en veel rechtzoekenden een voor hen negatief uitvallende rechterlijke beslissing onveranderlijk als het ultieme bewijs van rechterlijke corruptie beschouwen, zal de inschakeling van advocaten in de rechterlijke macht dat gevoel van wantrouwen ten aanzien van het gerecht nog aanwakkeren.

Advocaten zijn immers ingesteld op het verdedigen van de belangen van hun cliënt, niet in het beslechten van een geschil.

Steeds zal de schijn blijven hangen dat advocaten niet de nodige onafhankelijkheid aan de dag kunnen leggen om een rechterlijk ambt te bekleden. Een dergelijke rolwisseling gaat in tegen het door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens geformuleerde adagium: «*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*».

Indien dit ontwerp doorgang vindt, kan dat ertoe leiden dat een rechtzoekende in eerste aanleg voor een advocaat-plaatsvervangend rechter verschijnt, hetgeen al de nodige argwaan zal wekken, en in hoger beroep voor een aanvullende kamer die uit plaatsvervangende raadsheren bestaat. Zijn hoop op een onpartijdig en onafhankelijk onderzoek van zijn zaak dreigt hiermee een ernstige deuk te krijgen.

c) Een volgend onderdeel waarop het ontwerp kan worden aangevallen, betreft de beroepscategorieën die voor de aanstelling tot plaatsvervangend raadsheer in aanmerking komen, of beter gezegd zij die er niet voor in aanmerking komen, bijvoorbeeld gepensioneerde rechtsprofessoren (art. 9). Houdt dit geen schending in van het gelijkheidsbeginsel, welke voor het Arbitragehof kan worden aangevochten?

Voorts is spreker van oordeel dat twee van de drie categorieën die voor de benoeming tot plaatsvervangend raadsheer in aanmerking komen, noch de nodige ervaring, noch de tijd zullen hebben om de achterstand op drie jaar weg te werken.

d) Een vierde bezwaar betreft de mogelijkheid dat een vonnis van de rechtbank van koophandel, gewezen door drie rechters, in hoger beroep zou worden onderzocht door een alleenzittende raadsheer (art. 5). Een dergelijke rechtsgang stelt het vertrou-

la justice. Le risque de voir ce conseiller jugeant seul suspecté de partialité, fût-ce à tort, n'est pas négligeable.

L'intervenant craint que, même si les chambres auxiliaires parviennent à grignoter quelque peu l'arriéré judiciaire, celui-ci ne reprenne bientôt sa marche en avant.

Il demande donc instamment au ministre de renoncer à la nomination de conseillers suppléants, car cela ne servirait les intérêts ni de la magistrature, ni du justiciable, ni du monde politique.

Ces conseillers auront en effet une étiquette politique. Le fait que certains d'entre eux cumuleront des fonctions au sein de la magistrature et en dehors de celle-ci ébranlera la confiance des citoyens envers la classe politique.

*
* *

Un autre membre estime qu'il faut faire la distinction entre l'arriéré réel et l'arriéré fictif.

À cet égard, il renvoie à l'article 730 du Code judiciaire, inséré par la loi du 25 novembre 1993 et prévoyant l'omission du rôle d'affaires inscrites au rôle depuis trois ans et dont les débats n'ont pas été ouverts ou n'ont pas été continués depuis plus de trois ans, à moins que les parties demandent le maintien.

Initialement, le projet prévoyait que ces affaires seraient radiées du rôle. Vu qu'un trop grand nombre de parties semblaient ignorer de la procédure, la Commission de la Justice du Sénat a estimé que la radiation constituait une mesure trop radicale préjudiciant trop d'intéressés. Dès lors, elle a préféré que ces affaires soient omises du rôle plutôt qu'être radiées.

L'intervenant souhaite savoir si l'on dispose de statistiques permettant d'apprécier l'effet de cette mesure.

En ce qui concerne la lenteur des magistrats à rendre justice, l'intervenant rappelle l'adage de La Bruyère: «Le devoir des juges est de rendre la justice; leur métier, de la différer. Quelques-uns savent leur devoir, et font leur métier.»

*
* *

Une autre membre s'interroge elle aussi sur les causes de l'arriéré judiciaire.

wen van de rechtzoekende in het gerecht op de proef. Het gevaar dat deze alleenbeslissende raadsheer, zelfs ten onrechte, van partijdigheid wordt verdacht, is niet gering.

Spreker vreest dat de aanvullende kamers wel iets van de achterstand zullen afknabbelen, maar dat de die na verloop van tijd gewoon zal blijven stijgen.

Hij dringt er dan ook bij de minister op aan de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren niet door te voeren omdat noch de magistratuur, noch de rechtzoekenden, noch de politiek hiermee een dienst wordt bewezen.

Deze raadsheren zullen immers een politiek etiket meedragen. Het feit dat sommigen functies binnen en buiten de magistratuur zullen cumuleren, zal het vertrouwen in de politieke wereld geweld aandoen.

*
* *

Een ander lid meent dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de werkelijke achterstand en de denkbeeldige achterstand.

Hij verwijst naar artikel 730 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 25 november 1993, dat bepaalt dat alle zaken die sinds drie jaar op de rol zijn ingeschreven en waarvan de debatten geen aanvang hebben genomen of sinds meer dan drie jaar niet zijn voortgezet, worden weggelaten, tenzij de partijen om de handhaving verzoeken.

Oorspronkelijk werd in het ontwerp bepaald dat deze zaken op de rol moesten worden doorgehaald. In de commissie voor de Justitie van de Senaat werd deze maatregel te radicaal bevonden, omdat de partijen te vaak niet op de hoogte bleken te zijn van deze procedure en te veel betrokkenen op die manier in hun belangen werden geschaad. De commissie gaf er dan ook de voorkeur aan dat deze zaken zouden worden weggelaten veeleer dan doorgehaald.

Spreker wenst te weten of er statistieken voorhanden zijn die het mogelijk maken de weerslag van deze maatregel in te schatten.

Met betrekking tot de traagheid van de magistraten bij het rechtspreken, brengt spreker het adagium van La Bruyère in herinnering: «*Le devoir des juges est de rendre la justice; leur métier, de la différer. Quelques-uns savent leur devoir, et font leur métier.*»

*
* *

Een ander lid sluit zich aan bij de vraag naar de oorzaken van de gerechtelijke achterstand.

Elle partage également le point de vue selon lequel les vacances judiciaires ne peuvent être maintenues dans leur forme actuelle. Ne pouvait-on pas les raccourcir afin de résorber l'arriéré judiciaire ?

Enfin, elle se demande dans quelle mesure la tendance que l'on a dans notre société à interjeter systématiquement appel des décisions judiciaires ne risque pas de réduire à néant les efforts entrepris pour combattre l'arriéré judiciaire. A-t-on étudié la question ?

*
* *

Selon un autre membre, les interventions précédentes font apparaître clairement que l'arriéré judiciaire était un mal ancien.

Chaque fois que la sonnette d'alarme retentit, on organise un débat parlementaire, mais on ne dispose toujours pas des instruments et des chiffres nécessaires pour mesurer avec précision l'ampleur du phénomène.

On ne peut toutefois réduire le problème à de simples chiffres; il faut également en rechercher les causes sous-jacentes.

1. En ce qui concerne le premier aspect, on a décidé lors des extensions de cadre précédentes de tenir compte de la production, c'est-à-dire du nombre de jugements ou d'arrêts prononcés par un magistrat.

Une telle méthode d'évaluation est critiquable, parce que certains juges qualifient de jugement ou d'arrêt, toute décision prise par eux, comme par exemple celle de remettre ou de rouvrir les débats. Dans ces conditions, les chiffres ne reflètent pas la réalité.

Aussi l'intervenant aimerait-il savoir si les statistiques fournies par le ministre ont été suffisamment épurées. Par exemple, lorsque les parties prennent un arrangement à l'amiable, souvent l'affaire n'est pas rayée du rôle parce qu'il faut d'abord pour cela un arrêt de radiation. On peut difficilement considérer ce genre d'affaires comme de l'arriéré.

Comme indiqué ci-dessus, on a tenté d'épurer l'arriéré au moyen de l'article 730 du Code judiciaire.

L'expérience montre que des affaires ont été rayées du rôle, mais aucune recherche n'a été effectuée à propos des cas dans lesquels les parties ont demandé que leur affaire soit maintenue au rôle.

Beaucoup d'avocats qui ont reçu une lettre du premier président d'une cour d'appel demandant si leurs «dossiers dormants» pouvaient être retirés du

Voorts deelt zij het standpunt dat de gerechtelijke vakantie niet in haar huidige vorm kan behouden blijven. Kan zij niet worden ingekort om de gerechtelijke achterstand weg te werken ?

Ten slotte wenst zij te weten in welke mate de inspanningen ter bestrijding van de gerechtelijke achterstand niet teniet dreigen te worden gedaan door de in onze maatschappij heersende trend om rechterlijke beslissingen steevast in hoger beroep aan te vechten. Is hieromtrent onderzoek verricht ?

*
* *

Volgens een ander lid is uit de vorige tussenkomsten duidelijk gebleken dat de gerechtelijke achterstand een oud zeer is.

Telkens wanneer aan de alarmbel wordt getrokken, volgt er een parlementair debat, hoewel men tot op heden nog steeds niet over de nodige instrumenten en cijfers beschikt om de omvang ervan nauwkeurig op te meten.

Het probleem mag echter niet tot zijn louter cijfermatig aspect worden herleid, maar moet tevens op zijn achterliggende oorzaken worden onderzocht.

1. Wat het eerste aspect betreft, heeft men bij vroegere kaderuitbreidingen besloten rekening te houden met de uitstroom, zijnde het aantal vonnissen of arresten per magistraat.

Een dergelijke evaluatiemethode is voor kritiek vatbaar omdat sommige rechters elke beslissing die ze nemen als een vonnis of arrest bestempelen, bijvoorbeeld de beslissing tot uitstel of tot heropening van de debatten. Aldus weerspiegelen de cijfers niet de werkelijkheid.

Met betrekking tot de door de minister verstrekte statistieken, wenst spreker dan ook te weten of deze voldoende uitgezuiverd zijn. Bijvoorbeeld, wanneer partijen een minnelijke schikking treffen, wordt de zaak dikwijls niet van de rol gehaald omdat daarvoor eerst een arrest van doorhaling moet worden gewezen. Dergelijke zaken kunnen moeilijk als achterstand worden beschouwd.

Zoals hiervoor is aangestipt, heeft men gepoogd de gerechtelijke achterstand weg te werken met artikel 730 van het Gerechtelijk Wetboek.

De praktijk heeft uitgewezen dat er zaken van de rol zijn weggelaten. Er werd evenwel geen onderzoek verricht naar de gevallen waarin partijen om de handhaving van hun zaak op de rol vroegen.

Veel advocaten die van de eerste voorzitter van een hof van beroep een brief ontvingen met de vraag of hun «slappende dossiers» van de rol mochten

rôle se sont contentés d'en demander le maintien, sans vérifier s'il était possible ou non de clore le dossier.

Il n'est donc pas correct de montrer du doigt la seule magistrature. Le barreau ne peut être complètement disculpé.

L'article 730 du Code judiciaire n'est toutefois qu'un des nombreux moyens mis en œuvre — apparemment en vain — ces dernières années pour renverser la tendance.

2. Jusqu'à présent, le courage a manqué pour faire réaliser un audit externe qui analyserait le fonctionnement de la justice et le phénomène de l'arriéré judiciaire.

À cette occasion, il conviendrait de prendre en compte tous les facteurs, comme par exemple le fait que la justice est mal logée ou se trouve à l'étroit, avec la conséquence qu'il n'est pas possible d'augmenter le nombre des audiences, ou encore le fait que, par suite de l'informatisation, le personnel du greffe est davantage disponible, etc.

Vu l'expérience passée, il serait naïf de croire que la nomination d'un certain nombre de conseillers suppléants permettra de résoudre le problème de l'arriéré judiciaire.

D'où la nécessité d'une «radioscopie» externe du phénomène.

Les critiques adressées actuellement à l'appareil judiciaire concernent principalement le secteur pénal, où l'arriéré n'est pas tellement important. Le problème de l'arriéré se situe essentiellement au niveau de la procédure civile.

Le ressentiment que de nombreuses personnes éprouvent par rapport au cheminement judiciaire de litiges qui ont trait à leur vie de tous les jours pourrait fort bien déclencher une deuxième vague de protestations.

Les gens comprennent que toute l'attention se porte pour l'instant sur le problème du droit pénal *sensu lato*, mais ils n'admettent plus que les procès relatifs à leur loyer, à leur pension alimentaire, à leur divorce, etc., traînent en longueur des années durant.

Aussi ne suffit-il pas de prendre des mesures structurelles; il faut provoquer un changement de mentalité chez les acteurs de la justice.

En ce qui concerne la création d'un corps de conseillers suppléants, l'intervenant rappelle que les plus hauts magistrats se sont opposés à un système qui les ferait siéger avec des conseillers suppléants dans des chambres supplémentaires.

worden weggelaten, vergenoegden zich met een verzoek tot handhaving van de zaak, zonder na te gaan of het dossier niet kon worden afgesloten.

Het gaat dus niet aan uitsluitend de magistratuur met de vinger te wijzen. De balie kan niet van elke schuld worden vrijgepleit.

Artikel 730 van het Gerechtelijk Wetboek is echter maar één van de vele middelen geweest die de jongste jaren blijkbaar vruchteloos werden ingezet om het tij te keren.

2. Tot op heden heeft de moed ontbroken om een externe audit door te voeren waarmee de werking van het gerecht en het fenomeen van de gerechtelijke achterstand zouden worden geanalyseerd.

Daarbij dienen alle factoren onder ogen te worden genomen, bijvoorbeeld de slechte of krappe huisvesting die het niet mogelijk maakt het aantal zittingen te verhogen, de grotere beschikbaarheid van het griffiepersoneel ingevolge de informatisering enz.

Gelet op de ervaring uit het verleden zou het naïef zijn te geloven dat met de benoeming van een aantal plaatsvervangende raadsheren de gerechtelijke achterstand zal worden opgelost.

Vandaar de nood aan een externe doorlichting van het fenomeen.

De kritiek die het justitieel apparaat thans treft, betreft voornamelijk de strafrechtelijke sfeer, waarin de gerechtelijke achterstand niet enorm hoog is opgelopen. Het probleem van de achterstand situeert zich hoofdzakelijk in de burgerlijke rechtspleging.

De wrevel over de gerechtelijke afhandeling van geschillen die het dagdagelijks leven van de mensen betreffen, zou zich wel eens in een tweede protestgolf kunnen ontladen.

De mensen hebben er begrip voor dat alle aandacht nu naar de problematiek van het strafrecht *sensu lato* uitgaat, maar ze nemen het niet langer dat processen in verband met hun huur, hun onderhoudsgeld, hun echtscheiding enzovoort jaren aanslepen.

Daarom moeten er niet alleen structurele maatregelen worden genomen, tevens zal er bij de actoren van de Justitie een mentaliteitswijziging moeten worden teweeggebracht.

Wat de oprichting van het korps van plaatsvervangende raadsheren betreft, herinnert spreker aan het verzet van de hoogste magistraten tegen een regeling waarin zij tezamen met plaatsvervangende raadsheren zitting zouden moeten nemen in aanvullende kamers.

On peut se demander comment se passera la collaboration entre ces deux catégories de magistrats. La disposition selon laquelle les chambres supplémentaires sont composées d'au moins deux conseillers suppléants (art. 4) est déjà interprétée par les conseillers effectifs comme leur conférant la présidence de celles-ci.

De plus, il est à craindre que le conseiller effectif-président ne charge les deux conseillers suppléants de la préparation de toutes les affaires et ne s'arroge pour sa part une fonction de supervision.

Une autre question est celle de savoir quand les chambres supplémentaires siégeront. Si c'est l'après-midi, les conseillers suppléants qui ont d'autres occupations professionnelles ne seront pas toujours disponibles.

De plus, ils ne seront que modérément rétribués pour leurs services. Encore que leur indemnité de 1 500 francs par heure d'audience soit assez élevée par rapport aux 250 ou 300 francs par audience alloués aux magistrats, avocats et autres personnes qui siègent dans les nombreuses commissions travaillant pour la justice. Le danger de voir l'insatisfaction de ceux-ci déclencher un effet domino n'a rien d'illusoire.

L'intervenant craint que les conseillers suppléants ne soient contraints de bouleverser leur horaire de travail pour s'acquitter pendant trois ans d'un devoir civique.

Il ne peut marquer son accord sur le projet de loi à l'examen qu'à une seule condition.

La nomination des conseillers suppléants doit être assortie d'une obligation de résultat, de manière à pouvoir prouver que la mesure proposée a été suivie d'effet. Les conseillers effectifs et les conseillers suppléants seront ainsi placés devant leurs responsabilités.

En outre, on doit constater que les juges de paix parviennent, eux, avec l'aide des juges de paix suppléants, à faire face au flux des affaires et à résorber un arriéré éventuel.

Les cours d'appel devraient être capables d'en faire autant. L'intervenant insiste dès lors pour que l'on prévoie une obligation de résultats.

Enfin, l'intervenant déclare qu'il s'est toujours opposé à l'expédient consistant à relever systématiquement le plafond du dernier ressort pour endiguer le flot des procédures d'appel.

C'est oublier plutôt vite que ces montants, 50 000 francs pour les demandes soumises au juge de paix et 75 000 francs pour celles soumises au tribunal de première instance et au tribunal de commerce (article 617 du Code judiciaire), représentent pour de nombreuses personnes deux mois de revenus. Il est

Vraag is hoe de samenwerking tussen die twee zal verlopen. De bepaling dat de aanvullende kamers ten minste uit twee plaatsvervangende raadsheren worden samengesteld (art. 4), wordt nu al door de werkende raadsheren in die zin geïnterpreteerd dat zij het voorzitterschap zullen waarnemen.

Bovendien bestaat het gevaar dat de voorzitter-werkend raadsheer de twee plaatsvervangende raadsheren met de voorbereiding van alle zaken belast en zichzelf een superviserende functie toemeet.

Een andere kwestie betreft de vraag wanneer de aanvullende kamers zitting zullen houden. Als dat in de namiddag is, zullen de plaatsvervangende raadsheren met andere beroepsbezigheden niet altijd beschikbaar zijn.

Bovendien worden zij voor hun prestaties maar zeer matig vergoed. Nochtans is hun vergoeding van 1 500 frank per uur zitting nog vrij hoog ten opzichte van de 250 of 300 frank per zitting, die worden uitbetaald aan magistraten, advocaten en anderen, die in tal van met justitie verbonden commissies zitting hebben. Het gevaar dat de ontevredenheid van deze laatsten een domino-effect veroorzaakt, is niet denkbeeldig.

Spreker vreest dat de plaatsvervangende raadsheren gedwongen zullen worden hun werkregeling om te gooien om gedurende drie jaar een burgerplicht te vervullen.

Het lid verkondigt dat hij slechts op één voorwaarde met het onderhavige wetsontwerp akkoord kan gaan.

De benoeming van de plaatsvervangende raadsheren moet aan een resultaatsverbintenis worden gekoppeld zodat het bewijs kan worden geleverd dat deze maatregel iets heeft opgeleverd. Aldus worden de werkende en plaatsvervangende raadsheren voor hun verantwoordelijkheid geplaagd.

Voorts moet men vaststellen dat de vrederechters er met behulp van de plaatsvervangende vrederechters wel in slagen de stroom zaken op te vangen en een eventuele achterstand weg te werken.

De hoven van beroep zouden daartoe eveneens in staat moeten zijn. Vandaar dat spreker aandringt op een resultaatsverbintenis.

Ten slotte stelt spreker dat hij zich steeds tegen het lapmiddel heeft verzet waarbij om de vloed hogere beroepen in te dijken, het plafond van de laatste aanleg stelselmatig werd verhoogd.

Men vergeet nogal vlug dat deze bedragen, 50 000 frank voor de vonnissen van de vrederechter en 75 000 frank voor die van de rechtbank van eerste aanleg en de rechtbank van koophandel (artikel 617 van het Gerechtelijk Wetboek), voor veel mensen twee maanden inkomen betekenen. Het valt te

regrettable que les personnes disposant de tels revenus ne puissent pas aller en appel contre un jugement statuant sur une demande dont le montant se situe en dessous des seuils précités.

Il y a donc lieu d'instaurer d'urgence ce que l'on appelle en droit anglo-saxon le «leave to appeal».

Il faudrait mettre en place un système empêchant que l'on interjette appel pour faire traîner une affaire en longueur ou pour faire pression sur la partie adverse. Certaines entreprises adoptent cette tactique pour s'assurer une meilleure base de négociations vis-à-vis de la partie adverse qui a obtenu un jugement favorable en première instance. Si elle parvient à ses fins, l'entreprise renonce alors à poursuivre la procédure.

Le «leave to appeal» permet d'éviter ce genre de pratiques.

Actuellement, on doit déjà demander l'avis d'un avocat à la Cour de cassation sur la recevabilité et le bien-fondé d'un éventuel pourvoi. Pourquoi ne généraliserait-on pas ce système, *mutatis mutandis*, au niveau des cours d'appel?

*
* *

Un autre membre fait sienne la critique émise par les intervenants précédents selon laquelle le projet de loi à l'examen entend résoudre le problème de l'arriéré judiciaire sans s'attacher à en connaître les causes.

Pour illustrer l'ampleur prise par l'arriéré judiciaire, il se réfère à la situation de la Cour d'appel de Bruxelles, où les parties se voient fixer des audiences en l'an 2000. À la Cour d'appel de Liège, le greffe répond qu'il est vain d'insister pour obtenir une fixation et qu'il vaut mieux patienter quelques années.

Un tel retard, qui se rencontre peu ou prou dans toutes les cours d'appel, équivaut en réalité à un déni de justice.

On peut se demander si les mesures contenues dans le projet de loi contribueront à résorber l'arriéré judiciaire.

L'intervenant estime que le fait de recourir à des conseillers suppléants est une solution de facilité. Une formule consistant à faire trancher les affaires en degré d'appel par des juges non professionnels n'est pas tenable à terme.

Tout d'abord, les chambres supplémentaires ont un caractère provisoire. En vertu de l'article 106*bis* du Code judiciaire proposé, elles sont créées pour une durée limitée, qui est fixée par le Roi (article 4).

betreuren dat personen met een dergelijk inkomen niet in hoger beroep kunnen gaan tegen een vonnis over een vordering waarvan het bedrag onder de voormelde drempels ligt.

Er moet dan ook dringend werk worden gemaakt van wat in het Angelsaksische recht de «leave to appeal» wordt genoemd.

Er zou een systeem moeten worden uitgewerkt volgens hetwelk geen hoger beroep mag worden aangetekend om de zaak te rekken of de tegenpartij onder druk te zetten. Deze laatste tactiek wordt door bepaalde ondernemingen aangewend om een betere onderhandelingspositie af te dwingen ten aanzien van de tegenpartij die in eerste aanleg een gunstig vonnis heeft verkregen. Haalt de onderneming haar slag thuis, dan wordt van een verder proces afgezien.

Met de «leave to appeal» worden dergelijke praktijken voorkomen.

Thans moet men reeds aan een advocaat bij het Hof van Cassatie een advies vragen over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van een eventueel cassatieberoep. Waarom dit systeem *mutatis mutandis* niet veralgemenen voor het hoger beroep?

*
* *

Een ander lid sluit zich aan bij de kritiek van de vorige sprekers dat het voorliggende ontwerp het probleem van de gerechtelijke achterstand wenst aan te pakken, zonder bij de oorzaken ervan stil te staan.

Ter illustratie van de omvang die de gerechtelijke achterstand heeft aangenomen, verwijst hij naar de situatie bij het Hof van Beroep te Brussel waar thans aan de partijen een rechtsdag in het jaar 2000 wordt toegewezen. Bij het Hof van Beroep te Luik antwoordt de griffie dat het geen zin heeft aan te dringen op de vaststelling van een rechtsdag en men beter enkele jaren geduld uitoefent.

Deze vertraging die zich in meerdere of mindere mate bij alle hoven van beroep voordoet, komt eigenlijk neer op rechtsweigering.

Men kan zich afvragen of de in het wetsontwerp vervatte maatregelen zullen bijdragen tot de afbouw van de gerechtelijke achterstand.

Spreker is de mening toegedaan dat de inschakeling van plaatsvervangende raadsheren een gemakkelijksoplossing is. Op termijn kan een regeling waarin niet-professionele rechters in tweede aanleg geschillen beslechten, niet worden volgehouden.

In de eerste plaats hebben de aanvullende kamers een tijdelijk karakter. Zij worden krachtens het voorgestelde artikel 106*bis* van het Gerechtelijk Wetboek opgericht voor een beperkte duur, bepaald door de Koning (artikel 4).

Le membre s'étonne que cette durée ne soit pas fixée par la loi, mais par le Roi.

Ensuite se pose le problème des conseillers suppléants qui siégeront effectivement dans ces chambres supplémentaires pendant la durée fixée par le Roi.

Le membre n'est pas partisan d'une solution dans laquelle les affaires sont traitées en degré d'appel par des juges non professionnels. Qui peut garantir que la durée de trois ans proposée par le ministre ne sera pas prolongée et que les chambres supplémentaires ne deviendront pas permanentes?

L'intervenant estime par conséquent que la méthode préconisée dans le projet n'est pas adéquate pour atteindre l'objectif que l'on s'est fixé.

En outre, le projet prévoit une série de dispositions qu'il estime inopportunes.

Premièrement, il est inacceptable que les chambres supplémentaires se composent exclusivement de conseillers suppléants. Il annonce qu'il déposera un amendement visant à faire présider ces chambres par un conseiller effectif. Une telle composition garantirait la qualité et l'unité de la jurisprudence.

Deuxièmement, le membre émet de sérieuses réserves concernant l'article 120, premier alinéa, proposé du Code judiciaire, en vertu duquel les membres de la cour d'appel admis à la retraite, qui n'ont pas encore atteint l'âge de 70 ans, peuvent présider la cour d'assises (article 7).

Cet article néglige assez allégrement le fait que les procès d'assises sont très lourds, qu'ils durent longtemps et qu'ils requièrent une connaissance approfondie du dossier. Le président doit faire preuve d'une vigilance constante et mener le procès à bon port. Certains magistrats s'en tirent très bien, d'autres non.

L'intervenant voit mal comment des magistrats admis à la retraite, qui ne peuvent plus trancher des litiges civils ou correctionnels, seraient encore en état, entre 67 et 70 ans, de diriger de manière satisfaisante un procès d'assises.

Il est facile de répondre à l'argument du ministre selon lequel une chambre ordinaire de la cour d'appel est désorganisée lorsqu'un de ses membres doit siéger à la cour d'assises. Pourquoi ne pourrait-on pas remédier à l'absence provisoire d'un juge effectif dans la chambre en question en y faisant siéger un conseiller suppléant?

Troisièmement, l'intervenant ne comprend pas pourquoi la nomination des conseillers suppléants devrait suivre la procédure pesante prévue à l'arti-

Het lid verwondert zich erover dat deze duur niet in de wet wordt vastgesteld, maar door de Koning wordt bepaald.

Ten tweede zijn er de plaatsvervangende raadsheeren die gedurende de door de Koning vast te stellen termijn effectief zitting zullen nemen in die aanvullende kamers.

Het lid is geen voorstander van een regeling waarbij zaken in tweede aanleg door niet-professionele rechters worden behandeld. Wie geeft de garantie dat de door de minister vooropgestelde termijn van drie jaar niet zal worden verlengd en de aanvullende kamers een permanent karakter krijgen?

Spreker acht de werkmethode die het ontwerp aanreikt, derhalve niet aangewezen om het gestelde doel te bereiken.

Voorts bevat het ontwerp een aantal bepalingen die hij als niet opportuun beschouwt.

In de eerste plaats is het onaanvaardbaar dat de aanvullende kamers uitsluitend uit plaatsvervangende raadsheeren zullen bestaan. Hij kondigt dan ook een amendement aan waarin zal worden voorgesteld dat deze kamers door een werkend raadsheer moeten worden voorgezeten. Een dergelijke samenstelling staat borg voor de kwaliteit en de eenheid van de rechtspraak.

Ten tweede heeft het lid ernstige reserves ten opzichte van het voorgestelde artikel 120, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek krachtens hetwelk voortaan ook in rust gestelde leden van het hof van beroep die nog geen 70 jaar zijn, het hof van assisen mogen voorzitten (artikel 7).

Deze bepaling gaat nogal licht voorbij aan het feit dat assisenzaken zeer zwaar zijn, lang duren en een grondige kennis van het dossier vergen. De voorzitter moet voortdurend alert zijn en het proces in goede banen leiden. Sommige magistraten trekken zich daarbij zeer goed uit de slag, anderen niet.

Spreker ziet niet in hoe in rust gestelde magistraten die geen burgerlijke zaken of correctionele zaken meer mogen beslechten, tussen hun 67e en hun 70e levensjaar nog in staat zouden zijn om op bevredigende wijze een assisenproces te leiden.

Het argument van de minister dat de werking van een gewone kamer van het hof van beroep wordt ontregeld wanneer een lid ervan in het hof van assisen zitting moet nemen, kan gemakkelijk worden omgebogen. Waarom kan in die bewuste kamer de tijdelijke afwezigheid van een werkend raadsheer niet worden opgevangen door er een plaatsvervangend raadsheer aan toe te wijzen?

Ten derde ziet spreker niet in waarom voor de benoeming van de plaatsvervangende raadsheeren de zware procedure bepaald in artikel 151 van de

cle 151 de la Constitution, qui dispose que les conseillers sont nommés par le Roi sur deux listes doubles, présentées l'une par la cour d'appel concernée et l'autre par le conseil provincial.

Il préfère une procédure souple, dans laquelle les conseillers suppléants sont nommés par le Roi sur l'avis du premier président de la cour d'appel et du bâtonnier.

Indépendamment de son opposition au présent projet de loi, l'intervenant estime qu'il faudrait au moins le corriger sur les trois points en question.

*
* *

Un autre intervenant constate que le projet de loi à l'examen est contesté sous divers angles. Les critiques sont politiques, mais aussi inspirées par des objections d'ordre pratique et social.

L'intervenant estime que le projet n'est acceptable que comme mesure transitoire valable pour une période de trois ans, éventuellement renouvelable, pour autant qu'il s'accompagne de remèdes structurels.

L'un d'eux pourrait consister à supprimer la cour d'assises. De plus en plus de voix s'élèvent d'ailleurs en faveur de cette suppression, au-delà des frontières des partis.

Le membre partage l'opinion selon laquelle la chambre d'une cour d'appel est décapitée lorsqu'un de ses conseillers doit présider une cour d'assises.

L'attribution de cette présidence à un magistrat admis à la retraite et ayant de 67 à 70 ans suscite à juste titre un grand scepticisme.

Si, dans des procès d'assises, des magistrats retraités commettaient trop souvent une bévue et que ceci se traduisait par des pourvois en cassation, les médias ne manqueraient pas d'en tenir le ministre pour responsable.

D'autre part, il faudra réexaminer le problème de la carrière plane des magistrats.

Il convient de revaloriser le statut des magistrats des juridictions de première instance pour éviter qu'ils ne briguent une promotion à la cour d'appel pour des raisons purement financières. La qualité de la jurisprudence en serait améliorée, ce qui, par voie de conséquence, freinerait le flot des recours.

Troisièmement, il faut faire avancer le débat sur l'exécution par provision des jugements civils. Il s'agit de trouver le moyen d'empêcher que l'on

Grondwet moet worden gevolgd, waarbij de Koning de raadsheren benoemt uit twee lijsten van twee kandidaten, voorgelegd door het betrokken hof van beroep en de provincieraad.

Het lid geeft de voorkeur aan een soepele procedure waarbij de Koning de plaatsvervangende raadsheren benoemt op advies van de eerste voorzitter van het hof van beroep en de stafhouder.

Spreker verklaart dat ondanks zijn verzet tegen het ontwerp, het toch ten minste op deze drie punten zou moeten worden bijgestuurd.

*
* *

Een volgende interveniënt stelt vast dat het onderhavige ontwerp vanuit verschillende hoeken onder vuur wordt genomen. De kritiek is niet alleen van politieke aard, maar ook ingegeven door bezwaren van praktische en maatschappelijke aard.

Spreker is van oordeel dat dit ontwerp slechts aanvaardbaar is als overgangsmaatregel voor een eventueel verlengbare periode van drie jaar, wanneer het gepaard gaat met structurele oplossingen.

Een voorbeeld van dit laatste zou de afschaffing van het hof van assisen zijn. Over de partijgrenzen heen gaan er trouwens meer en meer stemmen in die richting op.

Het lid deelt de opvatting dat de kamer van een hof van beroep wordt onthoofd wanneer een van de raadsheren het voorzitterschap van een hof van assisen moet waarnemen.

De maatregel waarbij dit voorzitterschap aan een in rust gestelde magistraat tussen de 67 en 70 jaar oud kan worden toegewezen, roept evenwel terecht veel scepsis op.

Indien gepensioneerde magistraten in assisenzaken bij herhaling een steek laten vallen en er cassatie volgt, zullen de media niet nalaten de minister hiervoor met de vinger te wijzen.

Voorts zal ook de problematiek van de vlakke loopbaan van de magistraten opnieuw onder de loep moeten worden genomen.

Het statuut van de magistraten die in eerste aanleg uitspraak doen, moet worden geherwaardeerd om te vermijden dat ze om louter financiële redenen een promotie naar de hoven van beroep moeten nastreven. De kwaliteit van de rechtspraak zal er wel bij varen met als gevolg dat de stroom hogere beroepen zal worden afgeremd.

Ten derde moet het debat over de uitvoerbaarheid bij voorraad van de vonnissen in burgerlijke zaken worden aangezwengeld. Er moet een middel worden

utilise l'appel comme manœuvre dilatoire ou pour faire pression. L'on évite ainsi que les affaires ne traînent en longueur pour des raisons qui n'en sont pas.

Quatrièmement, il faudrait imposer aux conseillers suppléants une obligation de résultat, qui consisterait à résorber l'arriéré judiciaire dans un certain délai. Pourquoi ne pourrait-on pas également imposer une telle obligation aux conseillers effectifs ?

Selon l'intervenant, l'argument selon lequel un quota nuirait à la qualité des jugements n'est pas tout à fait pertinent. Comme les diverses cours d'appel sont confrontées *grosso modo* aux mêmes types de problèmes, on pourrait s'attendre à ce qu'elles traitent proportionnellement à peu près le même nombre d'affaires. Ce n'est pas le cas. Les différences de rendement entre les différentes cours d'appel sont disproportionnées. Il faut donc s'efforcer d'objectiver le rendement escompté des diverses cours d'appel. Il s'agit de fixer une norme à laquelle chaque cour d'appel devra tendre. À un nombre d'affaires nouvelles égal devrait donc correspondre un nombre d'affaires jugées égal.

Cinquièmement, il faudrait examiner si, par analogie avec le «leave to appeal» anglo-saxon, on pourrait soumettre l'appel à un seuil procédural.

L'intervenant émet toutefois une réserve par rapport à la proposition de transposer au niveau de la cour d'appel le système d'avis préalable au pourvoi en cassation. De tels avis coûtent cher et rendraient l'accès à la justice trop difficile pour les justiciables peu fortunés. Du point de vue social, l'on ne peut trop relever le seuil à franchir pour pouvoir interjeter appel.

Enfin, l'intervenant s'arrête un instant à l'article 109ter proposé du Code judiciaire, aux termes duquel les chambres supplémentaires s'occuperont uniquement des causes qui se situent dans le cadre de l'arriéré judiciaire (article 6).

L'intervenant estime qu'il y aura ainsi une discrimination entre les appels pendants, qui seront examinés par les chambres supplémentaires, et les nouveaux appels, qui le seront par les chambres ordinaires.

Il estime qu'il convient de répartir l'ensemble des affaires entre l'ensemble des chambres ordinaires et des chambres supplémentaires.

*
* *

Un autre membre fait remarquer que le projet de loi à l'examen soulève bien des questions.

uitgewerkt waardoor het gebruik van het hoger beroep als vertragings- of als pressiemiddel wordt tegengewerkt. Aldus wordt vermeden dat zaken al te lang om oneigenlijke redenen aanslepen.

Ten vierde zou aan de plaatsvervangende raadsheeren een resultaatsverbintenis moeten worden opgelegd om binnen een bepaalde periode de gerechtelijke achterstand weg te werken. Waarom kan een dergelijke verbintenis ook niet aan de werkende raadsheeren worden opgelegd ?

Het tegenargument dat quota de kwaliteit van de rechtspraak zullen schaden, is volgens spreker niet helemaal terecht. Aangezien de verschillende hoven van beroep door de band genomen met dezelfde soorten zaken te maken hebben, mag men verwachten dat zij verhoudingsgewijs ongeveer evenveel zaken afhandelen. Dat is niet het geval. De verschillen qua uitstroom tussen de diverse hoven van beroep zijn disproportioneel. Er moet dan ook worden gepoogd de verwachte output van de verschillende hoven van beroep te objectiveren. Er moet een norm worden vastgesteld welke elk hof van beroep dient na te streven. Tegenover een gelijke instroom van zaken zou er dus een gelijke uitstroom moeten staan.

Ten vijfde dient te worden nagegaan of in navolging van de «leave to appeal» in het Angelsaksische recht, een procedurele drempel voor het hoger beroep kan worden ingevoerd.

Spreker maakt echter voorbehoud tegen het voorstel om de regeling inzake het advies over de haalbaarheid van een voorziening in cassatie, te transponeren naar het niveau van het hoger beroep. Dergelijke adviezen kosten veel geld en zouden de toegang tot het gerecht voor de minvermogende rechtzoekende te zeer bemoeilijken. Vanuit sociaal oogpunt mag de drempel om hoger beroep in te stellen, niet te hoog worden opgetrokken.

Ten slotte staat het lid even stil bij het voorgestelde artikel 109ter van het Gerechtelijk Wetboek luidens hetwelk de aanvullende kamers uitsluitend de zaken zullen behandelen die onder de definitie van de gerechtelijke achterstand vallen (artikel 6).

Spreker is van oordeel dat er aldus een discriminatie ontstaat tussen hangende zaken die door de aanvullende kamers zullen worden afgehandeld en de nieuwe beroepen die voor de gewone kamers zullen worden gebracht.

Zijns inziens moeten alle zaken over zowel de gewone als de aanvullende kamers worden verdeeld.

*
* *

Een ander lid merkt op dat het onderhavige ontwerp tal van vragen oproept.

La première concerne la déclaration que le ministre a faite dans le cadre de son exposé introductif, selon laquelle la Commission nationale des magistrats a été consultée, en sa qualité de membre du groupe directeur central, au sujet du projet et a même donné un avis favorable.

L'intervenant aimerait savoir si l'on s'est également concerté avec d'autres organisations qui ne sont pas nécessairement liées aux structures existantes, comme l'association syndicale des magistrats, ou avec les chefs de corps des cours d'appel.

Ces derniers ont vivement critiqué les intentions du ministre à l'annonce du dépôt du projet à l'examen. Le ministre a-t-il encore eu des contacts avec eux depuis ?

Quant au fond, l'intervenant souhaite attirer l'attention sur trois points, à savoir le statut des conseillers suppléants (1), le rôle des magistrats retraités (2) et l'examen par un conseiller unique des appels de jugements du tribunal de commerce (3).

1. L'intervenant continue à avoir des doutes à propos de la constitutionnalité du projet, en particulier en ce qui concerne le statut des conseillers suppléants.

Ce sont surtout les articles 146 (interdiction de créer des commissions ou des tribunaux extraordinaires, sous quelque dénomination que ce soit), 151 (concernant la procédure de nomination) et 152 («les juges sont nommés à vie») de la Constitution qui soulèvent des problèmes.

L'intervenant estime que le ministre n'a toujours pas donné de réponse satisfaisante à la question de savoir si son projet ne viole pas ou, du moins, ne tourne pas lesdites dispositions constitutionnelles.

La deuxième question qui se pose, selon l'intervenant, vient de ce que le projet va — comme il le pense — carrément à l'encontre de «l'accord de la Saint-Nicolas» et des discussions qui ont lieu actuellement dans le cadre des «Assises pour une nouvelle démocratie».

Alors que l'accord de la Saint-Nicolas plaide pour une meilleure formation des magistrats, la loi en projet permettra de nommer des conseillers suppléants qui n'auront reçu aucune formation de magistrat. L'on est forcé d'admettre que le projet mine les objectifs de spécialisation et de meilleure formation des magistrats qui ont été définis par le Gouvernement, ce qui ne signifie pas nécessairement que l'on ait des doutes pour ce qui est de la qualité desdits juristes.

Comme les partis politiques sont tous à la recherche, maintenant, d'une nouvelle culture politique et,

Ten eerste heeft de minister in zijn inleidende uitspraak gesteld dat de Nationale Commissie voor de Magistraten als lid van de centrale stuurgroep aan dit ontwerp heeft meegewerkt.

Spreker wenst te weten of er ook overleg is gepleegd met andere organisaties die niet noodzakelijk met de bestaande structuren verbonden zijn, zoals de syndicale vereniging van magistraten, of met de korpschefs van de hoven van beroep.

Deze laatste hebben bij de aankondiging van dit ontwerp, de plannen van de minister heftig bekritiseerd. Heeft de minister daarna nog met hen contact gehad ?

Ten gronde wenst spreker drie punten onder de aandacht te brengen, namelijk het statuut van de plaatsvervangende raadsheren (1), de rol van de in rust gestelde magistraten (2) en de behandeling van de hogere beroepen tegen de vonnissen van de rechtbank van koophandel door een alleenzittende raadsheer (3).

1. Spreker blijft twijfels koesteren over de grondwettigheid van het ontwerp, inzonderheid wat het statuut van de plaatsvervangende raadsheren betreft.

Voornamelijk de artikelen 146 (houdende verbod tot instelling van buitengewone rechtbanken of commissies, onder welke benaming ook), 151 (inzake de benoemingsprocedure) en 152 (de rechters worden voor het leven benoemd) van de Grondwet doen problemen rijzen.

Spreker is van oordeel dat de minister nog altijd geen bevredigend antwoord heeft verstrekt op de vraag of zijn ontwerp deze grondwettelijke bepalingen niet schendt of minstens omzeilt.

Ten tweede is het lid van oordeel dat dit ontwerp regelrecht ingaat tegen het «Sint-Niklaasakkoord» en de besprekingen die momenteel in de «Staten-generaal voor een nieuwe democratie» worden gevoerd.

Terwijl het Sint-Niklaasakkoord voor een betere vorming van de magistraten pleit, zullen met dit ontwerp plaatsvervangende raadsheren worden benoemd die geen enkele vorming als magistraat hebben genoten. Zonder de kwaliteit van deze juristen in twijfel te trekken, kan men niet anders dan vaststellen dat dit ontwerp de door de regering gepredikte specialisering en betere vorming van de magistraten ondergraaft.

In een tijd waarin alle politieke partijen op zoek zijn naar een nieuwe politieke cultuur en inzonder-

en particulier, qu'ils font grand cas de la dépolitisation de la magistrature, le projet vient à contre-courant.

Il faudra continuer à passer par les conseils provinciaux pour nommer les conseillers suppléants. Tant que l'article 151 de la Constitution n'aura pas été modifié, la nomination de ces conseillers sera considérée comme relevant de manœuvres politiques. Aussi peut-on deviner quelle sera la réaction de l'opinion publique à un train de nominations de 148 conseillers.

La troisième question vient de ce que les avocats qui seront nommés conseiller suppléant pourront être confrontés à un conflit d'intérêts.

Comment des avocats qui envisagent le droit sous l'angle de la défense de leur client arriveront-ils à se mettre régulièrement dans la peau d'un juge pendant trois ans ou plus? Les justiciables se retrouveront face à des juristes qui seront juge ou avocat selon le jour. Pareille métamorphose sème la confusion dans le public, alors que nous sommes arrivés à un point où la justice a un grand besoin de transparence.

Il peut arriver que des avocats qui plaident pour de grandes compagnies d'assurance siègent comme conseiller suppléant dans des procès que des assurés ont intentés contre leur assureur.

Ces conseillers pourront-ils résister à la tentation de s'éloigner de la jurisprudence établie? Ne vont-ils pas accorder une place prépondérante aux points de vue des assureurs dans le cadre de leur jurisprudence?

La question du respect du secret professionnel pose un autre problème.

Enfin, l'indemnité qui serait accordée aux conseillers suppléants, au prorata de 1 500 francs l'heure d'audience, ne garantit nullement que les candidats qui seront attirés par la fonction seront les meilleurs.

Les avocats qui se contenteront de cette indemnité peu élevée seront-ils les meilleurs candidats? Si oui, consacreront-ils suffisamment de temps à la préparation des dossiers ou auront-ils plutôt tendance à considérer le titre de conseiller suppléant comme une carte de visite?

2. L'intervenant partage l'inquiétude formulée par plusieurs membres en ce qui concerne la disposition qui permet à des magistrats retraités de présider des procès d'assises.

Peut-on s'imaginer quelle serait la réaction de l'opinion publique, dans l'hypothèse où Dutroux et

heid de depolitisering van de magistratuur hoog in het vaandel voeren, geeft dit ontwerp het verkeerde signaal.

Voor de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren zal nog altijd het circuit van de provincieraden moeten worden gevolgd. Zolang artikel 151 van de Grondwet niet is gewijzigd, zal de benoeming van deze raadsheren als een politiek maneuver worden afgedaan. De reactie van de publieke opinie op een benoemingstrein van 148 raadsheren laat zich dan ook raden.

Ten derde kan er een belangenconflict ontstaan bij de advocaten die tot plaatsvervangend raadsheer worden benoemd.

Hoe zullen advocaten die het recht benaderen vanuit het perspectief van hun cliënt, op geregelde wijze en gedurende een periode van drie jaar of meer in de huid van een rechter kunnen kruipen? Naar gelang van de dag zullen de rechtzoekenden worden geconfronteerd met juristen die nu eens als rechter dan weer als advocaat optreden. In een tijd waarin het gerecht nood heeft aan transparantie, zaait een dergelijke gedaanteverwisseling verwarring bij het publiek.

Het kan bijvoorbeeld voorvallen dat advocaten die voor grote verzekeringsmaatschappijen pleiten, als plaatsvervangend raadsheer zitting zullen nemen in processen die verzekeringsnemers tegen hun verzekeraar hebben aangespannen.

Zullen deze raadsheren aan de verleiding kunnen weerstaan om van de gevestigde rechtspraak af te wijken? Zullen zij in hun rechtspraak de standpunten van de verzekeraars niet laten doorwegen?

Een ander probleem rijst in verband met de eerbiediging van het beroepsgeheim.

Tot slot vormt de vergoeding voor de plaatsvervangende raadsheren naar rato van 1 500 frank per uur zitting, geen garantie dat de beste kandidaten zich tot het ambt aangetrokken zullen voelen.

Zullen de advocaten die zich met deze lage vergoeding tevreden stellen, wel de beste kandidaten zijn? Zo het antwoord bevestigend luidt, kan men zich afvragen of zij wel voldoende tijd zullen besteden aan de voorbereiding van de dossiers dan wel of zij de titel van plaatsvervangend raadsheer veeleer als een visitekaartje zullen beschouwen.

2. Spreker deelt de ongerustheid van verschillende leden over de bepaling dat in rust gestelde magistraten assisenzaken zullen mogen voorzitten.

Kan men zich de reactie van de publieke opinie voorstellen wanneer in de veronderstelling dat

Nihoul seraient renvoyés devant la Cour d'assises, si les débats y étaient conduits par un magistrat retraité de 69 ans ?

Une telle situation ne pourrait-elle pas affecter l'image d'une justice performante, proche de la population ?

L'intervenant souligne qu'il n'entend aucunement, par cette remarque, mettre en doute les qualités des magistrats retraités. Certains d'entre eux sont d'ailleurs bien plus dynamiques que beaucoup de leurs jeunes collègues.

3. Le fait d'attribuer l'examen d'appels de décisions du tribunal de commerce à un juge unique porte atteinte au système du double ressort.

En effet, la compétence de la juridiction d'appel et le caractère collégial de ce système en assurent la solidité.

Or, le projet porte atteinte à ces deux caractéristiques.

L'intervenant souligne que, dans plusieurs cours, et notamment à Liège, il n'y a aucun conseiller qui a siégé dans un tribunal de commerce.

Une situation dans laquelle un conseiller unique doit prononcer en appel dans des matières commerciales n'apporte donc rien de positif au niveau de la jurisprudence.

Un dernier intervenant demande pourquoi l'on a fixé à trois ans la période dans laquelle les chambres supplémentaires doivent résorber l'arriéré. Ce délai n'est-il pas trop court (*cf.* l'arriéré de la Cour d'appel de Gand) ?

B. Réponses du ministre de la Justice et répliques des membres

Plusieurs commissaires se sont montrés plutôt réservés à l'égard de la loi en projet, estimant qu'il s'agissait d'une mesure isolée qui ne changerait rien aux causes de l'arriéré judiciaire.

Le ministre souligne qu'il ne faut pas considérer ce projet comme une mesure isolée qui permettra de résorber l'arriéré judiciaire dans un délai relativement court.

Il a déjà signalé, dans son exposé introductif, que la réforme proposée ne pouvait réussir qu'à la condition d'être intégrée dans un cadre plus large.

Le ministre aborde ensuite certains points qu'il souhaite approfondir.

1. La nomination des conseillers suppléants

Dutroux en Nihoul naar het hof van assisen worden verwezen, een in rust gestelde magistraat van 69 jaar de debatten zou leiden ?

Is dit niet schadelijk voor de beeldvorming van een performante justitie die dicht bij de bevolking staat ?

Spreker beklemtoont dat hij met deze opmerking geenszins de kwaliteiten van in rust gestelde magistraten in twijfel wenst te trekken. Sommigen onder hen zijn trouwens veel dynamischer dan heel wat jongere collega's.

3. De toewijzing van hogere beroepen tegen beslissingen van de rechtbank van koophandel aan een alleenbeslissende raadsheer ondermijnt het stelsel van de dubbele aanleg.

De kracht van dit systeem ligt namelijk in het collegiaal karakter en de deskundigheid van het rechtscollege dat in hoger beroep uitspraak doet.

Aan beide punten wordt thans afbreuk gedaan.

Spreker stipt aan dat in verscheidene hoven van beroep en met name dat van Luik er geen enkele raadsheer is die in een rechtbank van koophandel zitting heeft gehad.

De rechtspraak is er dan ook niet mee gebaat, wanneer in de hoven van beroep een alleenzittende raadsheer uitspraak moet doen over handelszaken.

Een laatste spreker wenst te weten waarom de periode gedurende welke de aanvullende kamers de gerechtelijke achterstand moeten wegwerken, op drie jaar is bepaald. Is deze termijn niet te kort (*cf.* de achterstand bij het Hof van Beroep te Gent) ?

B. Antwoorden van de minister van Justitie en replieken van de leden

Verschillende commissieleden toonden zich vrij gereserveerd tegenover het voorliggende ontwerp omdat het huns inziens een losse ingreep betreft die de oorzaken van de gerechtelijke achterstand niet wegneemt.

De minister beklemtoont dat dit ontwerp niet als een alleenstaande maatregel mag worden beschouwd waarmee de gerechtelijke achterstand op relatief korte termijn zal worden afgebouwd.

In de inleidende uiteenzetting werd reeds gesteld dat de voorgestelde hervorming maar kans op slagen heeft als ze in een breder kader wordt opgenomen.

Vervolgens gaat de minister nader in op de volgende punten.

1. De benoeming van plaatsvervangende raadsheeren

Le ministre déclare que, peu de temps après son entrée en fonctions, il s'est entretenu de la problématique de l'arriéré judiciaire avec M. Krings, procureur général émérite près la Cour de cassation.

M. Krings avait suggéré plusieurs pistes pour résorber cet arriéré. Seule celle prévoyant de créer des chambres supplémentaires temporaires s'est révélée praticable et a donc inspiré le présent projet de loi.

Le ministre admet que l'on puisse présenter la nomination de 148 conseillers suppléants comme un train de nominations politiques.

C'est la raison pour laquelle on avait initialement prévu une procédure spécifique permettant, après avoir recueilli les avis nécessaires, de nommer rapidement les conseillers en question.

On a objecté que cette manière de faire aboutirait à créer une catégorie distincte de juges. Il ne restait dès lors plus d'autre choix que d'appliquer la procédure définie à l'article 151 de la Constitution, même si celle-ci est aujourd'hui violemment contestée.

C'est précisément pour cette raison que le Gouvernement a déposé, à la Chambre des représentants, une proposition de révision de cet article de la Constitution (doc. Chambre, 1996-1997, n° 740/1).

Si la Chambre et le Sénat parviennent à mener à bien rapidement l'examen de cette proposition, les conseillers suppléants pourront être nommés, comme les magistrats effectifs, suivant la nouvelle procédure objectivée.

Le ministre est toutefois convaincu que, s'il faut nommer les conseillers suppléants suivant la procédure en vigueur, il doit être possible de réaliser en une opération unique un choix responsable en se basant sur les présentations des conseils provinciaux et des assemblées générales des cours d'appels.

À condition de combiner cette procédure avec des avis des chefs de corps et des bâtonniers, la nomination des conseillers suppléants pourrait se faire d'une manière correcte et objective. On démontrerait ainsi qu'il ne s'agit pas d'un train de nominations dans lequel chaque parti politique traditionnel aurait son quota réservé.

L'intervenant n'ignore pas qu'en raison de l'intervention des conseils provinciaux, on reprochera aux nominations d'avoir une coloration politique. Il faudra donc veiller à informer correctement le monde extérieur sur la procédure suivie.

Un membre estime qu'il serait très dangereux de soumettre la candidature des 148 conseillers en cause

De minister verklaart dat hij kort na zijn aantreden een gesprek heeft gehad met de heer Krings, emeritus procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, over de problematiek van de gerechtelijke achterstand.

Deze laatste had verschillende pistes uitgetekend om deze achterstand weg te werken. Alleen degene die in de oprichting van tijdelijke, aanvullende kamers voorzag, bleek in de praktijk haalbaar te zijn en vormde de inspiratie voor het onderhavige ontwerp.

De minister ontkent niet dat de aanstelling van 148 plaatsvervangende raadsheren als een politieke benoemingstrein kan worden voorgesteld.

Om die reden was oorspronkelijk in een ad hoc-procedure voorzien waarbij op korte termijn en na de nodige adviezen te hebben ingewonnen tot benoeming kon worden overgegaan.

Hiertegen rees bezwaar omdat aldus een aparte categorie «raadsheren» zou worden ingesteld. Er was dus geen andere keuze dan de in artikel 151 van de Grondwet bepaalde procedure toe te passen, ook al wordt deze procedure thans zwaar onder vuur genomen.

Omwille hiervan heeft de regering inmiddels een voorstel tot herziening van dit artikel bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediend (Gedr. St., Kamer, 1996-1997, nr. 740/1).

Indien de bespreking van dit voorstel snel in Kamer en Senaat wordt afgerond, zullen de plaatsvervangende raadsheren, in navolging van de werkende raadsheren, volgens de nieuwe geobjectiverde procedure kunnen worden benoemd.

De minister is er echter van overtuigd dat, wanneer de plaatsvervangende raadsheren volgens de thans vigerende procedure moeten worden benoemd, het in een eenmalige operatie mogelijk moet zijn om op grond van de voordrachten van de provincieraden en van de algemene vergaderingen van de hoven van beroep, tot een verantwoorde keuze te komen.

Indien deze procedure kan worden gecombineerd met adviezen van de korpschefs en de strafhouders, kan de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren op een correcte en objectieve manier gebeuren. Dit zou het bewijs zijn dat het geen verkaveld pakket benoemingen betreft waarbij de traditionele politieke partijen ieder over hun quotum beschikken.

Spreker is niet blind voor het verwijt dat de benoemingen door de tussenkomst van de provincieraden politiek gekleurd zullen zijn. Het komt er dan ook op aan de buitenwereld correct in te lichten over de toegepaste procedure.

Een lid vindt het erg gevaarlijk de kandidatuur van de 148 raadsheren voor te leggen aan de provin-

aux conseils provinciaux; il doute que cette solution soit bien accueillie, que ce soit par les professionnels ou par l'opinion publique.

Le ministre répète que, pour parer à d'éventuelles critiques de constitutionnalité, on a opté pour la procédure définie à l'article 151 de la Constitution, en espérant que cet article serait modifié le plus rapidement possible.

Le ministre expose ensuite les lignes de force de la proposition de révision de l'article 151 de la Constitution.

Le système proposé vise à garantir la qualité et l'objectivité des nominations. Simultanément, l'on insiste sur les responsabilités qui seront données aux chefs de corps.

L'un des points essentiels de la réforme est que tous les magistrats de première instance et d'appel feront à l'avenir l'objet d'une évaluation permanente par le chef de corps.

La périodicité de l'évaluation doit encore être fixée. Les résultats de cette évaluation auront des conséquences sur le plan du statut des intéressés. Une absence de rendement pourra entraîner des conséquences financières.

L'évaluation permanente ira de pair avec les avis des autorités judiciaires et des tiers, comme le bâtonnier, qui seront rendus au moment de la nomination ou de la promotion.

De plus, un profil sera établi pour les mandats de chefs de corps.

Tous ces éléments seront rassemblés par le ministère de la Justice et seront transmis au comité de nomination et de promotion, ce qui permettra de rendre leur sélection plus objective.

Par ailleurs, les mandats pour les chefs de corps deviendront temporaires. Leur renouvellement dépendra entre autres d'un rapport d'activités, qui sera soumis au comité précité, indiquant leur travail accompli.

Le Conseil supérieur de la Justice aura son rôle à jouer en la matière. Il ne s'agira pas seulement d'une plate-forme, où l'on échange des réflexions, mais aussi d'un lieu où l'on débattera du contrôle interne et externe à exercer.

Dans ce but, le Conseil supérieur recevra communication de plusieurs informations, comme des données statistiques (par exemple celles du service de la politique criminelle qui sortira prochainement les chiffres des condamnations par ressort).

De plus, des propositions sont faites, entre autres par la magistrature, pour rendre le système disciplinaire plus efficace.

cieraden. Hij meent dat deze oplossing noch in gerechtelijke kringen, noch bij de publieke opinie erg enthousiast zal worden onthaald.

De minister herhaalt dat om eventuele constitutionele bezwaren te ondervangen, voor de in artikel 151 van de Grondwet bepaalde procedure werd gekozen in de hoop dat die zo snel mogelijk zal worden gewijzigd.

De minister licht vervolgens de krachtlijnen toe van het voorstel tot herziening van artikel 151 van de Grondwet.

Het voorgestelde systeem heeft tot doel de kwaliteit en de objectiviteit van de benoemingen te waarborgen. Tegelijk wordt de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheden die aan de korpschefs zullen worden toegekend.

Een van de meest fundamentele aspecten van de hervorming is dat alle magistraten van de rechtbanken van eerste aanleg en van de hoven van beroep in de toekomst onderworpen zullen worden aan een permanente evaluatie door de korpschef.

Er moet nog worden bepaald met welke regelmaat deze evaluatie zal plaatsvinden. De resultaten van de evaluatie kunnen een weerslag hebben op het statuut van de betrokkenen. Een manifest gebrek aan rendement kan financiële gevolgen hebben.

De permanente evaluatie wordt gekoppeld aan de adviezen van de gerechtelijke overheid en van derden, zoals de stafhouder, die worden gegeven bij de benoeming en de bevordering.

Voor het mandaat van korpschef wordt bovendien een profiel opgesteld.

Al deze elementen worden verzameld door het ministerie van Justitie en aan de commissie voor benoeming en bevordering bezorgd, wat een meer objectieve selectie mogelijk moet maken.

Bovendien wordt het mandaat van korpschef in de tijd beperkt. De hernieuwing ervan zal onder meer afhangen van een activiteitenrapport met een overzicht van het uitgevoerde werk, dat wordt toegezonden aan de voornoemde commissie.

De Hoge Raad voor de Justitie heeft hier een specifieke rol te vervullen. De Raad wordt niet alleen een forum voor de uitwisseling van ideeën, maar ook de uitgelezen plaats om te praten over de vorm die de inwendige en uitwendige controle moet aannemen.

Daartoe ontvangt de Hoge Raad allerlei informatie, waaronder statistieken (bijvoorbeeld die van de dienst strafrechtelijk beleid, die eerlang de veroordelingscijfers per rechtsgebied zal vrijgeven).

Bovendien worden, onder meer door de magistratuur, voorstellen gedaan voor een efficiënter tuchtstelsel.

En ce qui concerne l'entrée en vigueur de la loi en projet, un membre constate que le ministre se réserve le droit de fixer le moment où les chambres nouvelles composées de conseillers suppléants entreront en activité.

Ne serait-il pas préférable de lier également la nomination des conseillers suppléants à la loi d'exécution de l'article 151, d'autant plus que les conseils provinciaux refusent actuellement de faire des propositions?

Il ne faut pas négliger le risque que la Cour de cassation fasse état d'une multiplication des pourvois, liée à la qualité déficiente des décisions rendues par les chambres supplémentaires composées de conseillers suppléants.

Le ministre se demande s'il n'est pas préférable d'inscrire le nouveau système dans le cadre de la législation actuelle.

On pourrait par exemple, en accord avec les premiers présidents des cours d'appel, et avec les présidents des conseils provinciaux, communiquer aux comités d'avis les listes de candidats, en vue d'un avis informel sur chaque candidat.

En ce qui concerne le système disciplinaire et le privilège de juridiction des magistrats, le ministre répond que ces règles s'appliquent aux conseillers suppléants, comme l'ensemble des autres règles générales applicables aux magistrats.

2. La définition de l'arriéré judiciaire

Le projet de loi part du principe que les chambres supplémentaires ne traiteront que les affaires répondant à la définition légale de l'arriéré judiciaire.

Il s'agira, conformément à l'article 109ter, premier alinéa, du Code judiciaire, proposé, des affaires pour lesquelles une fixation a été accordée pour une date éloignée de plus d'un an de la date de mise en vigueur dudit article ou pour lesquelles aucune fixation n'a été accordée alors qu'elle a été demandée (article 6).

La loi en projet isole donc un groupe d'affaires et exclut toute possibilité d'en ajouter d'autres. Les chambres supplémentaires de chaque cour d'appel sauront exactement combien d'affaires elles auront à traiter. Et le magistrat-coordonateur ainsi que les conseillers suppléants pourront ainsi évaluer aisément le résultat de leur travail.

D'autre part, les parties ne seront pas contraintes d'accepter que leur affaire soit traitée par une chambre supplémentaire. Si elles souhaitent comparaître devant une chambre ordinaire composée de trois conseillers ou d'un conseiller unique, elles pourront,

Wat de inwerkingtreding van dit ontwerp betreft, stelt een lid vast dat de minister zich het recht voorbehoudt zelf het ogenblik te kiezen waarop de nieuwe kamers, samengesteld uit plaatsvervangende raadsheren, hun activiteiten zullen aanvangen.

Is het niet raadzaam ook de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren te koppelen aan de uitvoeringswet van artikel 151, vooral ook gezien het feit dat de provincieraden momenteel weigeren mensen voor te dragen?

Er bestaat een reëel risico dat de gebrekkige kwaliteit van de uitspraken van de aanvullende kamers, samengesteld uit plaatsvervangende raadsheren, het aantal voorzieningen in cassatie enorm zal doen toenemen.

De minister meent dat het wenselijker is het nieuwe systeem in de bestaande wetgeving in te passen.

Zo zou men bijvoorbeeld, in samenwerking met de eerste voorzitters van de hoven van beroep en met de voorzitters van de provincieraden, de adviescomités lijsten met kandidaten kunnen bezorgen met het oog op een informeel advies over elke kandidaat.

Wat het tuchtsysteem en het voorrecht van rechtsmacht van de magistraten betreft, verduidelijkt de minister dat de plaatsvervangende raadsheren hieraan volledig onderworpen zijn, net als aan de andere algemene regels die op de magistraten van toepassing zijn.

2. De definitie van de gerechtelijke achterstand

Het wetsontwerp gaat uit van de filosofie dat de aanvullende kamers uitsluitend zaken zullen behandelen die onder de wettelijke definitie van de gerechtelijke achterstand vallen.

Het gaat overeenkomstig het voorgestelde artikel 109ter, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek om zaken waarvoor een rechtsdag is bepaald die meer dan een jaar verwijderd is van de datum van inwerkingtreding van dit artikel of waarvoor op voornoemde datum, hoewel dit was aangevraagd, geen rechtsdag is bepaald (artikel 6).

Er wordt dus een pakket zaken geïsoleerd zonder dat het mogelijk is daar zaken aan toe te voegen. Per hof van beroep zullen de aanvullende kamers exact het aantal zaken kennen die ze moeten behandelen. Zowel de magistrat-coördinator als de plaatsvervangende raadsheren zullen alzo in staat zijn het resultaat van hun arbeid nauwkeurig te evalueren.

Bovendien hoeven de partijen de behandeling van hun zaak door een aanvullende kamer niet te aanvaarden. Indien een partij voor een gewone kamer met drie raadsheren of een kamer met één raadsheer wenst te verschijnen, kan daartoe, krachtens het

en vertu de l'article 109ter, alinéa 2, adresser une demande dans ce sens au premier président. Mais, dans ce cas, elles choisiront la voie d'une justice plus lente.

3. La durée des chambres supplémentaires

Le ministre confirme que les chambres supplémentaires ne siégeront que pendant trois ans. En optant pour une extinction après trois ans, le ministre entend souligner le caractère symbolique de la mesure proposée. Ce faisant, il espère placer les chambres supplémentaires et les conseillers suppléants, qui sont nommés à vie, devant le défi de mener à bien une mission spéciale dans un délai déterminé.

Les conseillers suppléants sont donc nommés à vie, mais les chambres supplémentaires ne sont installées que pour une période de trois ans.

Un membre demande, compte tenu du fait que les chambres supplémentaires pourraient, non pas être créées pour une durée prédéterminée de trois ans, mais voir leur existence prolongée de façon indéterminée par le Roi, si ces chambres ne risquent pas d'apparaître comme inconstitutionnelles et illégales.

En effet, on créerait ainsi une catégorie de magistrats qui exerceraient leurs fonctions comme n'importe quel magistrat, mais sans répondre aux conditions, notamment de nomination, requises pour la magistrature.

L'intervenant suivant souhaite savoir s'il est exact que l'existence des chambres supplémentaires ne pourra être prolongée, au terme de la période de trois ans, que par une disposition légale, c'est-à-dire après que le Parlement aura été informé sur l'évolution de la situation et aura reçu communication de nouvelles données chiffrées.

Le ministre déclare qu'il n'est pas partisan de la fixation d'un délai de trois ans dans la loi; il lui paraît préférable de prévoir un système plus souple, bien que le projet originel ait prévu un tel délai, ce qui avait d'ailleurs suscité des remarques de la part du Conseil d'État. La durée des chambres supplémentaires sera dès lors fixée par arrêté royal.

Il accepte cependant le principe selon lequel la prorogation ne se fera qu'après une évaluation du fonctionnement des chambres supplémentaires, au terme d'une période de trois ans, évaluation à laquelle le Parlement serait associé.

Il lui paraît cependant excessif d'exiger que ce prolongement soit déterminé par une loi.

voorgestelde artikel 109ter, tweede lid, een verzoek worden ingediend bij de eerste voorzitter. In dat geval kiest deze partij wel voor een trage rechtsgang.

3. De duur van de aanvullende kamers

De minister bevestigt dat de aanvullende kamers slechts voor een periode van drie jaar zitting zullen houden. Door hen na drie jaar te laten uitdoven, wenst hij het symbolisch karakter van de voorgestelde maatregel te beklemtonen. Op deze wijze hoopt hij de aanvullende kamers en de plaatsvervangende raadsheren die voor het leven worden benoemd, voor de uitdaging te plaatsen om binnen een bepaalde termijn een bijzondere opdracht te vervullen.

De plaatsvervangende raadsheren worden dus voor het leven benoemd, maar de aanvullende kamers worden slechts voor een periode van drie jaar geïnstalleerd.

Een lid vraagt of het gevaar niet bestaat dat de aanvullende kamers ongrondwettig en onwettig zullen zijn, rekening houdend met de mogelijkheid dat ze niet voor een vooraf bepaalde duur van drie jaar zouden worden opgericht maar dat de Koning hun bestaan voor onbepaalde duur zou kunnen verlengen.

Men zou zo immers een categorie van magistraten invoeren die hun ambt uitoefenen net als enig andere magistratuur, maar zonder dat ze aan de vereiste voorwaarden voor de magistratuur, met name op het vlak van de benoeming, voldoen.

Spreker wenst te vernemen of het juist is dat het bestaan van de aanvullende kamers na de termijn van drie jaar alleen maar verlengd kan worden door middel van een wettelijke regeling, dat wil zeggen nadat het Parlement op de hoogte is gebracht van de ontwikkeling van de toestand en de nieuwe cijfergegevens ontvangen heeft.

De minister verklaart dat hij er geen voorstander van is om in de wet een termijn van drie jaar te bepalen; hoewel het oorspronkelijke ontwerp in een dergelijke termijn voorzag, iets waarover de Raad van State trouwens opmerkingen heeft gemaakt, vindt hij het beter een soepeler systeem in te voeren. De duur van de aanvullende kamers zal dan ook bij koninklijk besluit worden bepaald.

Hij aanvaardt evenwel het beginsel dat de verlenging slechts zal geschieden na een evaluatie van de werking van de aanvullende kamers, na verloop van een periode van drie jaar, en dat het Parlement bij deze evaluatie zal worden betrokken.

Hij acht het evenwel overdreven te eisen dat deze verlenging bij wet geschiedt.

4. *Le magistrat-coordonateur et la composition des chambres supplémentaires*

Le rôle du magistrat-coordonateur sera essentiel.

Beaucoup de problèmes devront être rencontrés: de quelle façon les conseillers suppléants seront-ils répartis entre différentes chambres, comment répartir ce qui est considéré comme l'arriéré entre les conseillers suppléants et selon quels critères, quand ces affaires seront-elles fixées, les chambres seront-elles exclusivement composées de conseillers suppléants, ou comporteront-elles aussi un magistrat professionnel, etc. ?

Sur ce dernier point, les idées ont évolué: alors qu'au départ, les premiers présidents des cours d'appel étaient très opposés à des chambres composées exclusivement de conseillers suppléants, plusieurs d'entre eux arrivent aujourd'hui à la conclusion que cette formule est sans doute la meilleure.

C'est pourquoi il est préférable de laisser aux magistrats-coordonateurs et aux premiers présidents une certaine liberté d'organiser les choses de la façon qu'ils jugent la meilleure.

La question se pose de savoir si les chambres composées de trois conseillers suppléants ne seront pas considérées comme des chambres «de second ordre».

Le ministre estime que, si cette tentation n'est pas exclue, le système proposé doit cependant permettre de regrouper, par chambre, les conseillers suppléants spécialisés dans une matière déterminée (ex: le droit des faillites, le droit fiscal, ...).

Personnellement, le ministre donne la préférence à des chambres composées de façon homogène, car il craint des discordances, au sein d'une même chambre, entre les conseillers suppléants et le magistrat professionnel, en raison notamment du fait que ce dernier aura tendance à continuer à travailler comme par le passé.

Il faudra veiller à ce que les conseillers suppléants puissent travailler dans des matières qui leur sont bien connues, et à ce qu'ils soient saisis de dossiers qui ne relèvent pas de leur arrondissement, afin d'éviter des conflits d'intérêts.

Le projet à l'examen est, comme il a déjà été souligné, davantage un projet volontariste qu'un projet structurel, ce qui ne signifie pas que le ministre soit indifférent aux problèmes structurels existant dans le monde judiciaire.

Le projet ne constitue que l'un des volets de l'ensemble des réformes actuellement en préparation.

4. *De magistraat-coördinator en de samenstelling van de aanvullende kamers*

De magistraat-coördinator zal een uiterst belangrijke rol vervullen.

Tal van problemen moeten worden opgelost: op welke wijze zullen de plaatsvervangende raadsheren over de verschillende kamers worden verdeeld, hoe wordt de achterstand verdeeld onder de plaatsvervangende raadsheren en volgens welke criteria, wanneer wordt voor deze zaken een rechtsdag bepaald, zullen de kamers uitsluitend samengesteld zijn uit plaatsvervangende raadsheren of zullen zij ook een beroepsmagistraat bevatten, enz. ?

Over dit laatste punt zijn de meningen geëvolueerd: terwijl de eerste voorzitters van de hoven van beroep aanvankelijk sterk gekant waren tegen kamers die uitsluitend uit plaatsvervangende raadsheren zouden bestaan, komen velen onder hen thans tot de conclusie dat deze formule wellicht de beste is.

Daarom is het verkieslijk de magistraten-coördinatoren en de eerste voorzitters enige vrijheid te laten om de zaken te regelen op de wijze die zij het meest aangewezen achten.

De vraag rijst of de kamers met drie plaatsvervangende raadsheren niet beschouwd zullen worden als «tweederangskamers».

De minister is van oordeel dat, al lijkt dit verleidelijk, het voorgestelde systeem de mogelijkheid moet bieden de plaatsvervangende raadsheren die in een bepaalde materie gespecialiseerd zijn (vb. het faillissementsrecht, het fiscaal recht, ...), per kamer samen te brengen.

Persoonlijk geeft de minister de voorkeur aan homogeen samengestelde kamers omdat hij binnen een zelfde kamer onenigheid vreest tussen de plaatsvervangende raadsheren en de beroepsmagistraat, onder meer wegens het feit dat deze laatste geneigd zal zijn te blijven werken zoals in het verleden.

Men moet ervoor zorgen dat de plaatsvervangende raadsheren kunnen werken in materies waarmee zij goed bekend zijn en dat zij met zaken worden belast die niet tot hun arrondissement behoren, om belangenconflicten te voorkomen.

Zoals reeds opgemerkt is, is het voorliggende ontwerp veeleer een voluntaristisch dan een structureel ontwerp, wat niet betekent dat de minister onverschillig blijft voor de structurele problemen in de gerechtelijke wereld.

Dit ontwerp vormt slechts een deel van alle hervormingen die op dit ogenblik in voorbereiding zijn.

Un membre demande si le magistrat-coordonateur exerce cette fonction pour toute la pratique des cours, ou uniquement pour les chambres supplémentaires.

Le ministre répond qu'au début, le magistrat-coordonateur était conçu comme une institution temporaire, liée au travail d'apurement de l'arriéré et aux chambres supplémentaires créées à cet effet. En définitive, son mandat sera plus général. Il aura non seulement pour tâche de suivre le fonctionnement des chambres supplémentaires, mais aussi, si le système fonctionne bien, d'exercer un contrôle sur la totalité des activités d'organisation de la cour d'appel.

On pourrait aussi, dans l'avenir, envisager d'étendre sa compétence de contrôle aux tribunaux de première instance.

Le précédent intervenant rappelle à cet égard que le ministre évoque depuis longtemps la nécessité d'introduire des experts en gestion dans les tribunaux.

Le ministre renvoie à l'article 2 du projet, qui décrit la mission du magistrat-coordonateur en termes généraux. Cette disposition doit être lue conjointement avec l'article 10, qui concerne la nomination de ce magistrat, et qui exige une formation spécialisée en matière de management.

Le précédent intervenant observe que l'acquisition d'une telle formation prendra un certain temps.

Le ministre répond que certains magistrats ont déjà suivi une formation spécialisée en la matière. La formation permanente prévoit en effet des cours de management, auxquels les magistrats peuvent s'inscrire.

Le précédent intervenant souligne l'importance de la réforme projetée qui doit être examinée avec le plus grand soin. Il s'agit du premier mécanisme institutionnel qui casse la structure traditionnelle de la justice.

Le ministre rappelle que, d'après le projet, c'est le Roi qui désigne, parmi les conseillers présentés par l'assemblée générale, un magistrat-coordonateur pour une période de trois ans.

Un autre membre interroge le ministre sur le rapport d'activités, qui constitue l'une des obligations à remplir par le magistrat-coordonateur.

Aucune disposition ne précise de quelle manière ce rapport doit être réalisé.

Celui-ci peut être conçu de bien des manières différentes: on peut énumérer une série d'affaires

Een lid vraagt of de magistraat-coördinator dit ambt voor heel de rechtspraak van het hof uitoefent dan wel uitsluitend voor de aanvullende kamers.

De minister antwoordt dat het ambt van magistraat-coördinator aanvankelijk opgevat was als een tijdelijke instelling, bedoeld om de achterstand weg te werken in het kader van de aanvullende kamers die daarvoor zouden worden opgericht. Uiteindelijk zal zijn opdracht algemener zijn. Hij zal niet alleen tot taak hebben de werking van de aanvullende kamers te volgen maar indien het systeem goed werkt, zal hij ook controle uitoefenen op het geheel van de werkzaamheden inzake de organisatie van het hof van beroep.

In de toekomst kan men ook overwegen zijn controlebevoegdheid uit te breiden tot de rechtbanken van eerste aanleg.

De vorige spreker merkt in dit verband op dat de minister sinds lang spreekt van de noodzaak om in de rechtbanken deskundigen in het beheer aan te stellen.

De minister verwijst naar artikel 2 van het ontwerp, waarin een algemene omschrijving wordt gegeven van de opdracht van de magistraat-coördinator. Die bepaling moet worden gelezen in samenhang met artikel 10, dat betrekking heeft op de benoeming van die magistraat en waarin een gespecialiseerde opleiding in het management wordt geëist.

Vorige spreker merkt op dat een dergelijke opleiding enige tijd in beslag neemt.

De minister antwoordt dat sommige magistraten reeds een dergelijke gespecialiseerde opleiding hebben gekregen. De bijscholing omvat immers managementcursussen waarvoor de magistraten zich kunnen inschrijven.

De vorige spreker onderstreept het belang van de geplande hervorming, die met de grootste zorgvuldigheid moet worden onderzocht. Het gaat hier om het eerste institutionele mechanisme dat de traditionele justitiële structuur doorbreekt.

De minister herinnert eraan dat het de Koning is die, luidens het ontwerp, uit de raadsheren die door de algemene vergadering worden voorgedragen, een magistraat-coördinator aanwijst voor een periode van drie jaar.

Een ander lid ondervraagt de minister over het activiteitenverslag dat door de magistraat-coördinator moet worden opgesteld. Dat is één van zijn verplichtingen.

Geen enkele bepaling verduidelijkt hoe dat verslag moet worden opgesteld.

Het kan op heel wat verschillende manieren worden opgevat: men kan een opsomming geven

traitées, ou orienter le rapport de façon à permettre de vérifier si l'on arrive à résorber l'arriéré judiciaire. Le texte de la loi ne devrait-il pas être plus précis à cet égard?

Un autre intervenant rappelle qu'il existe à l'heure actuelle un coordinateur «volontaire» à la Cour d'appel de Bruxelles. Cette expérience paraît positive. Il semble donc possible de reconnaître à chacun une sphère d'activités spécifiques. Le ministre a-t-il reçu un rapport à ce sujet? Est-il informé au sujet du travail accompli par ce magistrat?

Le ministre répond par l'affirmative (voir la note n° 2 en annexe).

Le même membre partage également l'avis d'un préopinant quant à la nécessité de décrire de façon plus précise le contenu du rapport annuel d'activités du magistrat-coordinateur, et de relier ce rapport au contenu de l'article 4 du projet, en prévoyant qu'il sera soumis au Parlement.

L'article 4 pourrait fixer en principe à trois ans la durée de l'existence des chambres supplémentaires, cette durée étant, le cas échéant, prolongée, au vu du rapport d'activités.

Le ministre répond que l'on s'est inspiré du texte prévu dans le projet sur le Conseil d'État, où l'on a prévu d'instituer un gestionnaire administratif, dont la fonction est similaire à celle du magistrat-coordinateur. Le ministre ajoute qu'il est disposé à apporter, dans le rapport ou dans le projet, les précisions demandées.

L'intervenant suivant fait observer que le coordinateur prévu au Conseil d'État n'est pas un magistrat, mais dispose d'un statut *sui generis*. Le membre se demande en outre s'il ne faudrait pas préciser davantage les relations entre le magistrat-coordinateur et le premier président de la cour d'appel. L'intervenant a en effet le sentiment que beaucoup de tâches dévolues au second seront désormais assumées par le premier, ce qui risque de susciter des conflits.

Le ministre répond que les réformes projetées nécessitent effectivement un effort particulier d'organisation. Par ailleurs, et sauf en ce qui concerne les chambres supplémentaires, les responsabilités des chefs de corps s'accroîtront. L'équilibre entre les responsabilités des premiers présidents et celles des procureurs généraux doit être rétabli.

Dans la perspective de l'existence d'un Conseil supérieur de la justice, les premiers présidents devront être consultés plus souvent et de façon plus directe, au lieu de l'être par l'intermédiaire des procureurs généraux.

van een aantal behandelde zaken of het verslag zo opstellen dat kan worden nagegaan of de gerechtelijke achterstand al dan niet wordt weggewerkt. Moet de wettekst op dit punt niet duidelijker zijn?

Een andere spreker herinnert eraan dat er thans bij het Hof van Beroep te Brussel een coördinator-vrijwilliger bestaat. Dit lijkt een positief experiment. Het lijkt dus mogelijk aan eenieder specifieke taken op te dragen. Heeft de minister hierover een verslag ontvangen? Wordt hij geïnformeerd over het werk dat door die magistraat wordt verricht?

De minister antwoordt bevestigend (zie nota nr. 2 als bijlage).

Hetzelfde lid is het eens met een vorige spreker die meent dat de inhoud van het jaarlijks activiteitenverslag van de magistraat-coördinator uitvoeriger omschreven moet worden en dat het verslag in verband moet worden gebracht met de inhoud van artikel 4 van het ontwerp, waarbij bepaald wordt dat het aan het Parlement zal worden voorgelegd.

Artikel 4 zou het bestaan van de aanvullende kamers in principe kunnen beperken tot drie jaar, waarbij in voorkomend geval die termijn kan worden verlengd, rekening houdend met het activiteitenverslag.

De minister antwoordt dat de tekst zoals hij geformuleerd was in het ontwerp op de Raad van State als voorbeeld heeft gediend, aangezien dat ontwerp voorziet in de instelling van een administratief beheerder van wie de functie gelijkenis vertoont met die van de magistraat-coördinator. De minister voegt eraan toe dat hij bereid is in het verslag of in het ontwerp de gevraagde verduidelijkingen aan te brengen.

De volgende spreker merkt op dat de coördinator bij de Raad van State geen magistraat is, maar een *sui generis* statuut heeft. Het lid vraagt zich bovendien af of de betrekkingen tussen de magistraat-coördinator en de eerste voorzitter van het hof van beroep niet nog meer moeten worden verduidelijkt. Spreker heeft immers de indruk dat veel taken die thans aan de eerste voorzitter zijn toegewezen, voortaan door de magistraat-coördinator zullen worden waargenomen, wat tot conflicten dreigt te leiden.

De minister antwoordt dat de geplande hervormingen een bijzondere organisatorische inspanning vergen. Daarenboven zal, behalve wat de aanvullende kamers betreft, de verantwoordelijkheid van de korpschefs toenemen. Het evenwicht tussen de verantwoordelijkheid van de eerste voorzitters en die van de procureurs-generaal moet worden hersteld.

In het vooruitzicht van de oprichting van een Hoge Raad voor de Justitie moeten de eerste voorzitters vaker en op directere wijze, en dus niet langer via de procureurs-generaal, worden geraadpleegd.

À la question de savoir si, dans la conception du ministre, le magistrat-coordonateur travaille en permanence, ce dernier répond que c'est possible, mais que le projet prévoit que le magistrat-coordonateur peut, en dehors de ses tâches ordinaires, siéger selon son rang dans les chambres de la cour (art. 10).

Le précédent intervenant demande en outre si le magistrat-coordonateur peut agir comme une sorte d'ombudsman, auquel on peut s'adresser pour signaler tel ou tel dysfonctionnement. Sa tâche devra en tout cas être définie avec précision.

Un autre membre demande s'il existe une concertation entre le ministre et les premiers présidents des cours d'appel, parallèlement à celle qui a lieu avec les procureurs généraux dans le cadre du Collège des procureurs généraux. L'intervenant estime qu'une telle concertation est nécessaire et répond à une attente de la population, en vue de permettre aux responsables politiques d'avoir connaissance de la situation sur le terrain et de prendre des mesures générales pour porter remède à d'éventuels dysfonctionnements.

Quant au fait que les responsabilités du premier président de la cour d'appel doivent s'accroître dans le futur, l'intervenant souligne qu'en matière civile, ce sont les parties qui sont maîtres du procès.

Il n'estime dès lors pas opportun que le président puisse contraindre les parties à conclure dans un délai déterminé, d'autant plus que celles-ci disposent l'une à l'égard de l'autre d'une telle possibilité en vertu du Code judiciaire.

Le problème se pose plutôt lorsqu'après avoir pris des conclusions et des conclusions additionnelles, les parties demandent une date de fixation pour plaider, et qu'on leur propose une date parfois éloignée de plusieurs années.

Le ministre déclare qu'il se concerte régulièrement avec les premiers présidents de cours d'appel, mais que cette façon de travailler heurte parfois certaines traditions existantes.

Ainsi, le ministre a voulu adresser aux juges de paix une lettre générale à propos de l'application de la loi sur les malades mentaux.

La mise au point et l'envoi de cette lettre ont suscité de nombreuses difficultés, notamment parce qu'il a fallu suivre un circuit compliqué passant par les procureurs généraux et les premiers présidents.

Lors de la mise en œuvre des réformes en cours, il faudra prévoir plus d'autonomie et de souplesse par rapport aux parquets généraux et aux premiers présidents. Ces derniers devront en outre être davantage responsabilisés.

Op de vraag of de minister ervan uitgaat dat de magistraat-coördinator op een permanente basis werkt, antwoordt de minister dat dit mogelijk is, maar dat het ontwerp bepaalt dat de magistraat-coördinator naast zijn gewone taken ook zitting kan nemen in de kamers van het hof volgens zijn rang (art. 10).

De vorige spreker vraagt daarenboven of de magistraat-coördinator kan optreden als een soort ombudsman tot wie men zich kan wenden om een of andere tekortkoming te melden. Zijn taak zal in ieder geval nauwkeurig moeten worden afgebakend.

Een ander lid vraagt of er overleg werd georganiseerd tussen de minister en de eerste voorzitters van de hoven van beroep naar het voorbeeld van het overleg dat heeft plaatsgehad met de procureurs-generaal in het kader van het college van procureurs-generaal. Spreker is van mening dat een dergelijk overleg noodzakelijk is en overeenstemt met de verwachting van de bevolking. Het moet de politici in staat stellen voeling te houden met wat er op het terrein gebeurt en de algemene maatregelen te nemen om eventuele tekortkomingen te verhelpen.

In verband met het feit dat de verantwoordelijkheid van de eerste voorzitter van het hof van beroep in de toekomst groter moet zijn, onderstreept spreker dat in burgerlijke zaken de partijen het proces beheersen.

Hij vindt het derhalve niet wenselijk dat de voorzitter de partijen kan dwingen binnen een bepaalde termijn conclusie te nemen, temeer daar de partijen zelf ten opzichte van elkaar over een dergelijke mogelijkheid beschikken krachtens het Gerechtelijk Wetboek.

Het probleem rijst veeleer wanneer de partijen, nadat ze conclusie en aanvullende conclusie hebben genomen, vragen dat een rechtsdag zou worden bepaald en men hun een datum voorstelt die soms jaren verder ligt.

De minister verklaart dat hij regelmatig overleg pleegt met de eerste voorzitters van de hoven van beroep, doch dat deze werkwijze soms in botsing komt met sommige bestaande tradities.

Zo heeft de minister een algemene brief willen sturen naar de vrederechters over de toepassing van de wet op de geesteszieken.

Het opstellen en het versturen van die brief heeft veel problemen doen rijzen, onder meer omdat een ingewikkelde weg via de procureurs-generaal en de eerste voorzitters diende te worden gevolgd.

Bij de uitvoering van de geplande hervormingen zullen de parketten-generaal en de eerste voorzitters autonoom en soepeler moeten optreden. De eerste voorzitters zullen daarenboven meer verantwoordelijkheid moeten dragen.

5. L'imposition d'une obligation de résultat

L'intention est d'imposer aux chambres supplémentaires une obligation de résultat. À cet égard, la question est de savoir quel objectif assigner et comment contrôler les prestations des chambres supplémentaires.

Les chiffres de l'arriéré judiciaire existant ont pu être obtenus grâce au nouveau matériel et au nouveau logiciel informatiques installés dans les cours d'appel.

Désormais, il sera possible d'obtenir à tout moment un aperçu de l'évolution de l'arriéré dans chaque cour d'appel. Sur la base de ces données, on sera mieux à même d'évaluer l'effet des mesures législatives proposées.

Jusqu'à présent, le ministère de la Justice devait souvent tabler sur des chiffres généraux.

Dans la déclaration d'intention à laquelle les acteurs de la Justice ont souscrit le 29 février 1996, on a utilisé par exemple des chiffres annuels.

En moins de dix ans, le nombre d'affaires introduites a augmenté de 5 000 unités; le nombre d'arrêts a également augmenté, mais, en même temps, l'arriéré judiciaire a continué à croître.

Le ministre confirme que l'on ne pourra pas continuer à répondre à cette augmentation en nommant de plus en plus de magistrats. Il faut placer le débat dans une perspective plus large, car le nombre d'affaires ne cesse de croître.

En 1985, 13 800 affaires ont été introduites et en 1993, 18 983. Au cours de cette période, le nombre des jugements est passé de 9 500 à 17 500. Le nombre des affaires pendantes est passé de 61 400 à 102 000.

C'est cette explosion qui est à la base d'une série de mesures législatives adoptées précédemment pour résorber l'arriéré.

Le ministre signale que les statistiques qu'il a intégrées dans son exposé introductif portent exclusivement sur les affaires civiles.

Il s'agit là d'une mise au point importante, car il faut interpréter ces chiffres en corrélation avec ceux des affaires pénales. Ainsi n'est-il peut-être pas exclu qu'il y ait, à la Cour d'appel de Gand, davantage de chambres répressives, ce qui se répercuterait alors sur le traitement des affaires civiles. Il serait intéressant de vérifier si l'arriéré civil est inversement proportionnel à l'arriéré pénal. Force est de constater en tout cas que les chambres civiles siègent trop peu dans cette cour. Il y a donc un problème structurel.

Le ministre est d'accord avec l'idée de fixer pour chaque cour d'appel un point zéro auquel on se référerait à l'avenir pour mesurer l'évolution de l'arriéré.

5. Het opleggen van een resultaatsverbintenis

Het is de bedoeling dat aan de aanvullende kamers een resultaatsverbintenis wordt opgelegd. Vraag daarbij is welk streefdoel er zal worden voorgesteld en hoe de prestaties van de aanvullende kamers zullen worden gecontroleerd.

De cijfergegevens over de bestaande gerechtelijke achterstand in burgerlijke zaken zijn verkregen dankzij de nieuwe informaticahard- en software die op de hoven van beroep zijn geïnstalleerd.

Het zal voortaan mogelijk zijn om op elk ogenblik voor elk hof van beroep een overzicht te krijgen van de evolutie van de achterstand. Op grond van deze data zal het effect van de voorgestelde wettelijke maatregelen beter kunnen worden opgevolgd.

Tot op heden moest het ministerie van Justitie zich meestal baseren op zeer algemene cijfers.

In de intentieverklaring die op 29 februari 1996 door de actoren van de Justitie werd onderschreven, werd er bijvoorbeeld nog met jaarcijfers gewerkt.

Op minder dan tien jaar is het aantal zaken dat werd ingeleid, met 5 000 toegenomen, het aantal arresten is eveneens gestegen, maar terzelfder tijd is de gerechtelijke achterstand blijven groeien.

De minister beaamt dat men deze stijging niet kan blijven opvangen door steeds meer magistraten te benoemen. Het debat moet in een breder perspectief worden geplaatst. Het aantal zaken blijft immers gestadig toenemen.

In 1985 werden er 13 800 zaken ingeleid, in 1993 18 983. Tijdens deze periode steeg het aantal uitspraken van 9 500 naar 17 500. Het aantal hangende zaken steeg van 61 400 naar 102 000.

Het is deze explosie die aan de basis ligt van een aantal vroegere wettelijke maatregelen die genomen werden om de achterstand in te dijkten.

De minister stipt aan dat de statistieken die hij in zijn inleidende uiteenzetting heeft verwerkt, uitsluitend op burgerlijke zaken betrekking hebben.

Dit is een belangrijke correctie omdat men deze cijfers moet interpreteren in samenhang met de cijfers over strafzaken. Zo is het misschien niet uitgesloten dat er in het Hof van Beroep te Gent meer kamers in strafzaken zetelen, hetgeen zich dan weer wrekt op de behandeling van de burgerlijke zaken. Het zou interessant zijn om na te gaan of de achterstand in burgerlijke zaken omgekeerd evenredig is met die in strafzaken. Alleszins moet worden vastgesteld dat de burgerlijke kamers in dit hof te weinig zittingen houden. Er is dus een structureel probleem.

De minister verklaart zich akkoord met de idee om voor elk hof van beroep een nulpunt vast te stellen dat in de toekomst als referentiepunt zal gelden voor de evolutie van de achterstand.

Pour les cours du travail, on ne dispose pas encore de chiffres précis, en raison de l'informatisation plus tardive.

Pour suivre l'application des mesures proposées, l'on a opté, dans le projet, pour une double forme de contrôle interne.

Tout d'abord, l'article 101, alinéa 3, proposé, du Code judiciaire crée la fonction de magistrat-coordonateur. Ce dernier est chargé de rédiger annuellement un rapport d'activité et de tenir à jour les statistiques (article 2).

Ensuite, l'assemblée générale de la cour d'appel devra formuler, en application de l'article 342*bis* proposé du Code judiciaire, les mesures qui peuvent contribuer à résorber l'arriéré judiciaire au niveau de l'administration de la justice dans son ressort (article 19).

Une membre souhaite obtenir quelques informations complémentaires afin de pouvoir apprécier l'efficacité des mesures proposées. Elle aimerait tout d'abord savoir si le système informatique installé constitue un seul et même système pour les cinq cours d'appel, utilisant des données standardisées, ou si chaque cour aura un système distinct.

Le ministre répond que les cinq cours d'appel utilisent le même système informatique, les mêmes programmes et le même type de données.

La précédente intervenante indique que sa question était liée à celle de la qualification spécifique requise des magistrats-coordonateurs.

Si ceux-ci disposent de programmes de gestion standardisés, permettant d'aboutir à une organisation uniforme des cours et tribunaux, ils auront moins besoin d'une formation d'informaticien.

Par contre, s'ils ne disposent pas de tels programmes, un minimum de connaissances en informatique serait nécessaire, ne fût-ce que pour leur permettre de transmettre les données utiles aux informaticiens en vue de la programmation.

Par ailleurs, l'intervenante se demande si un système sera prévu pour éviter les retards liés au fait que les avocats se renvoient la balle, chacun rendant l'autre responsable du fait que le dossier n'avance pas.

Disposera-t-on à cet égard d'informations, auxquelles le justiciable pourra avoir accès?

Le ministre répond qu'il importe que le justiciable puisse savoir à tout moment quand son affaire sera fixée. Il est normal qu'il ait accès à son propre dossier, mais non, bien évidemment, à l'ensemble de toutes les données disponibles.

Voor de arbeidshoven zijn er vanwege de later gestarte informatisering nog geen precieze cijfers beschikbaar.

Voor de opvolging van de toepassing van de voorgestelde maatregelen is in het ontwerp geopteerd voor een tweeledige vorm van zelfcontrole.

In de eerste plaats stelt het voorgestelde artikel 101, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek de functie in van magistraat-coördinator. Deze laatste zal jaarlijks een activiteitenverslag moeten opmaken en de statistieken bijhouden (artikel 2).

Ten tweede zal ook de algemene vergadering van het hof van beroep krachtens het voorgestelde artikel 342*bis* van het Gerechtelijk Wetboek maatregelen moeten formuleren die kunnen bijdragen tot het afbouwen van de achterstand in de rechtsbedeling van het ressort (artikel 19).

Een lid wenst enige bijkomende informatie te krijgen om de efficiëntie van de voorgestelde maatregelen te kunnen beoordelen. Ze zou op de eerste plaats willen vernemen of het geïnstalleerde informaticasysteem hetzelfde is voor de vijf hoven van beroep en er gestandaardiseerde gegevens worden gebruikt dan wel of elk hof een verschillend systeem heeft.

De minister antwoordt dat de vijf hoven van beroep hetzelfde informaticasysteem, dezelfde programma's en hetzelfde soort gegevens gebruiken.

De vorige spreekster merkt op dat haar vraag verband hield met de specifieke bekwaamheden die van de magistraten-coördinatoren gevraagd worden.

Indien zij over gestandaardiseerde beheersprogramma's beschikken waardoor het mogelijk wordt te komen tot een eenvormige organisatie van de hoven en rechtbanken, is het minder noodzakelijk dat ze een informaticaopleiding krijgen.

Indien zij daarentegen niet over dergelijke programma's beschikken, is een minimale kennis van informatica noodzakelijk, al was het maar om hen in staat te stellen aan de informatici nuttige gegevens door te geven voor de programmering.

Ook vraagt spreekster zich af of er aan een systeem wordt gedacht om vertragingen te vermijden door het feit dat de advocaten elkaar de bal terugspelen en de verantwoordelijkheid op elkaar afschuiven voor het feit dat het dossier niet opschiet.

Zal deze informatie ter beschikking worden gesteld en zal de rechtzoekende hier toegang toe krijgen?

De minister antwoordt dat het voor de rechtzoekende belangrijk is dat hij te allen tijde kan weten wanneer voor zijn zaak een rechtsdag bepaald zal worden. Het is normaal dat hij toegang krijgt tot zijn eigen dossier maar hij heeft vanzelfsprekend geen toegang tot alle beschikbare gegevens.

La précédente intervenante estime essentiel qu'à moyen terme, l'on puisse démontrer au citoyen que des changements fondamentaux ont eu lieu en matière d'administration de la justice.

Le ministre déclare que, dans le cadre du dialogue avec les acteurs de la justice, un débat a lieu sur une série de modifications à apporter au Code judiciaire.

Plus fondamentalement, deux systèmes — très délicats, il est vrai — sont à l'étude pour s'efforcer de porter remède à l'attitude de certaines parties, qui démontrent une certaine passivité, un défaut d'organisation, et/ou un manque de communication avec les autres acteurs de la justice.

L'un concerne l'abus du droit de la procédure, que le magistrat pourra opposer à une partie.

La deuxième piste est celle d'une chambre de filtrage, tant en première instance qu'en appel.

Comme toujours, le bon usage de tels procédés dépendra de la qualité du magistrat qui y a recours.

Un autre membre se réfère aux statistiques fournies par le ministre, et observe que certaines situations paraissent incompréhensibles. Ainsi, la Cour d'appel de Mons dispose d'un effectif deux fois moins important que celle d'Anvers, mais son rendement représente le tiers de celui de cette dernière cour, en termes non seulement de nombre d'audiences, mais aussi de décisions prononcées.

On ne peut donc conclure qu'un magistrat équivaut à un nombre X de décisions prononcées.

Le ministre observe que l'on pourrait compléter les statistiques fournies par un *ratio* relatif au nombre de décisions rendues par conseiller.

6. *L'indemnité allouée aux conseillers suppléants*

Le ministre estime que la question de savoir si une indemnité de 1 500 francs par heure d'audience suffit, n'est pas primordiale.

Ce montant n'est pas inscrit dans la loi. En vertu des articles 379ter, § 2, et 379quater du Code judiciaire tels qu'ils sont proposés, le ministre de la Justice détermine le montant de l'indemnité (articles 20 et 21).

On avait toujours tablé jusqu'ici sur un montant de 1 500 francs par heure d'audience. Annuellement, un conseiller suppléant gagnerait de 300 000 à 360 000 francs brut.

De vorige spreekster acht het zeer belangrijk dat men de burger op middellange termijn kan tonen dat er inzake rechtsbedeling fundamentele veranderingen hebben plaatsgevonden.

De minister verklaart dat er in het kader van de dialoog met de actoren van de Justitie een debat plaatsvindt over een reeks wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek.

Twee ingrijpende maatregelen, die weliswaar zeer gevoelig liggen, zijn in studie genomen en het is de bedoeling een remedie voor te stellen voor de houding van sommige partijen die enige passiviteit, een gebrek aan organisatie en/of een gebrek aan communicatie met de andere actoren van de Justitie vertonen.

De ene heeft betrekking op het misbruik van het procesrecht dat de magistraat kan inbrengen tegen een partij.

De tweede maatregel betreft een filterkamer, zowel in eerste aanleg als in beroep.

Zoals altijd zal het welslagen van dergelijke methoden afhankelijk zijn van de kwaliteit van de magistraat die er gebruik van maakt.

Een ander lid verwijst naar de door de minister verstrekte statistieken en merkt op dat een aantal toestanden onbegrijpelijk lijken. Zo beschikt het Hof van Beroep te Bergen over een personeelsformatie die tweemaal minder groot is dan die van Antwerpen maar het rendement bedraagt een derde van het rendement van het Hof te Antwerpen, niet alleen wat het aantal terechtzittingen, maar ook wat het aantal uitgesproken beslissingen betreft.

Men kan dus niet besluiten dat een magistraat X aantal uitgesproken beslissingen waard is.

De minister merkt op dat men de meegedeelde statistieken zou kunnen aanvullen met een ratio betreffende het aantal beslissingen geweest per raadsheer.

6. *De vergoeding van de plaatsvervangende raadsheren*

De minister acht de vraag of een vergoeding van 1 500 frank per uur zitting volstaat, niet primordiaal.

Dit bedrag wordt niet in de wet ingeschreven. Krachtens de voorgestelde artikelen 379ter, § 2, en 379quater van het Gerechtelijk Wetboek zal de minister van Justitie het bedrag van de vergoeding bepalen (artikelen 20 en 21).

Tot op heden werd steeds een bedrag van 1 500 frank per uur zitting als richtlijn vooropgesteld. Op jaarbasis zou een plaatsvervangend raadsheer rond de 300 000 à 360 000 frank bruto verdienen.

Le ministre estime toutefois que les candidats à la fonction de conseiller suppléant ne se laisseront pas guider par des considérations financières. Il s'agit plutôt de personnes qui, parvenues en fin de carrière ou au sommet de celle-ci, souhaitent mettre leur expérience de magistrat ou d'avocat à nouveau au service de la justice. L'indemnité ne joue donc pas pour eux un rôle déterminant.

On a reproché au régime d'indemnité proposé d'être discriminatoire à l'égard des juges suppléants.

Les conseillers suppléants sont en principe payés à l'heure d'audience lorsqu'ils siègent dans les chambres supplémentaires. S'ils siègent en remplacement d'un conseiller empêché ou lorsque l'effectif est insuffisant, ils bénéficient d'une indemnité mensuelle en vertu de l'article 379 du Code judiciaire, à la condition toutefois d'exercer régulièrement durant un mois au moins, la fonction de conseiller effectif. Sinon, comme les juges suppléants, ils ne perçoivent aucune indemnité.

On fait donc une distinction entre les prestations exceptionnelles temporaires effectuées dans les chambres supplémentaires et les cas où des magistrats suppléants siègent traditionnellement en première instance comme en appel. Dans ce sens, il n'y a donc aucune discrimination.

Un membre observe que, d'après l'article 379ter, § 2, en projet, les modalités de l'indemnité à laquelle peut prétendre le conseiller suppléant appelé à siéger dans une chambre supplémentaire sont fixées par le ministre de la Justice.

Est-ce en raison du statut spécifique de ce conseiller suppléant que l'indemnité peut être fixée par arrêté?

En effet, lorsqu'il s'agit d'un magistrat siégeant à temps plein, la rémunération doit être fixée par une loi.

Quant au § 1er de l'article 379ter en projet, il renvoie explicitement à l'article 379 du Code judiciaire.

En ce qui concerne la nature de l'indemnité due au conseiller suppléant visé à l'article 379ter, § 2, le ministre déclare qu'il s'agit plutôt d'un défraiement que d'une rémunération à proprement parler. Il plaide, là encore, pour une solution souple.

7. Le remplacement d'un conseiller effectif par un conseiller suppléant

Un membre signale que les conseillers suppléants peuvent combiner la possibilité de remplacer, en vertu de l'article 16, des conseillers empêchés et celle de siéger dans une chambre supplémentaire.

De minister is echter van oordeel dat de kandidaten voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer zich niet door financiële overwegingen zullen laten leiden. Het gaat veeleer om mensen op het einde of op het toppunt van hun carrière, die hun ervaring als magistraat of als advocaat (opnieuw) ten dienste van de justitie willen stellen. De vergoeding speelt daarbij voor hen geen doorslaggevende rol.

Tegen de voorgestelde vergoedingsregeling werd opgeworpen dat ze discriminatoir is ten aanzien van de plaatsvervangende rechters.

Het uitgangspunt is dat de plaatsvervangende raadsheren per uur zitting worden betaald als ze zitting nemen in de aanvullende kamers. Indien ze zitting nemen ter vervanging van een verhinderde raadsheer of wanneer de bezetting niet volstaat, genieten zij een maandelijks vergoeding zoals bepaald in artikel 379 van het Gerechtelijk Wetboek. Daartoe is wel vereist dat ze ten minste gedurende een maand geregeld het ambt van werkend raadsheer vervullen. Is dat niet het geval, dan ontvangen zij zoals de plaatsvervangende rechters geen enkele vergoeding.

Er wordt dus een onderscheid gemaakt tussen de uitzonderlijke tijdelijke prestaties in de aanvullende kamers enerzijds en de traditionele gevallen waarin plaatsvervangende magistraten zowel in eerste aanleg als in hoger beroep zitting nemen. In die zin is er dus geen discriminatie.

Een lid merkt op dat de minister van Justitie krachtens het voorgestelde artikel 379ter, § 2 de regeling vastlegt van de vergoeding voor de plaatsvervangende raadsheer die wordt geroepen om zitting te hebben in een aanvullende kamer.

Is het vanwege het specifieke statuut van de plaatsvervangende raadsheer dat de vergoeding bij besluit kan worden vastgesteld?

De wedde van een magistraat die voltijds zitting neemt, moet immers bij wet worden vastgelegd.

De eerste paragraaf van het voorgestelde artikel 379ter verwijst uitdrukkelijk naar artikel 379 van het Gerechtelijk Wetboek.

De minister verklaart dat de vergoeding die krachtens artikel 379ter, § 2, aan de plaatsvervangende raadsheer wordt betaald, moet worden gezien als een terugbetaling van zijn kosten, veeleer dan als een daadwerkelijke bezoldiging. Ook hier pleit hij voor soepelheid.

7. De vervanging van een werkend raadsheer door een plaatsvervangend raadsheer

Een lid wijst erop dat plaatsvervangende raadsheren de mogelijkheid om krachtens artikel 16 verhinderde raadsheren te vervangen, kunnen combineren met de mogelijkheid zitting te nemen in een aanvullende kamer.

Ceci ne serait possible, semble-t-il, qu'au terme de la période de trois ans.

Le ministre répond que le terme de la période de trois ans ne touche que la possibilité de siéger dans une chambre supplémentaire.

Le précédent intervenant exprime des réserves quant à cette possibilité; le cumul de ces deux activités risque d'avoir une incidence sur la qualité du travail fourni et de donner lieu à des abus.

Le ministre souligne qu'en la matière, le magistrat-coordonateur et le premier président auront un rôle à jouer, mais un frein naturel jouera probablement, car un tel cumul ne sera sans doute pas aisé dans la pratique.

8. *Les greffiers*

Une quinzaine de greffiers seront détachés, dans les chambres supplémentaires; on libérera donc environ trois greffiers par cour d'appel, pour assister les chambres supplémentaires. L'on pourvoira aux places ainsi libérées en engageant du personnel contractuel.

9. *Les vacances judiciaires*

Le ministre ne voit aucune objection à débattre ultérieurement de cette question. Mais il n'y a pas lieu de le faire dans le cadre du présent projet.

III. DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

1. Article premier

Article 77 de la Constitution

Cet article ne suscite aucune observation. Il est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

2. Article 2

Article 101, troisième alinéa, du Code judiciaire (nouveau)

Cet article précise les fonctions du magistrat coordonnateur.

Het blijkt dat dit slechts na drie jaar zou kunnen.

De minister antwoordt dat de termijn van drie jaar slechts voor de mogelijkheid geldt om zitting te hebben in een aanvullende kamer.

De vorige spreker heeft zijn twijfels over deze mogelijkheid: het cumuleren van deze twee activiteiten kan een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van het geleverde werk en tot misbruik leiden.

De minister benadrukt dat de magistrat-coördinator en de eerste voorzitter in deze materie een belangrijke rol spelen, maar dat anderzijds de praktische problemen van een dergelijke cumulatie vanzelf remmend zullen werken.

8. *Griffiers*

Er zullen een vijftiental griffiers naar de aanvullende kamers worden gedetacheerd. Per hof van beroep zullen er dus een drietal griffiers worden vrijgesteld om de aanvullende kamers bij te staan. De vrijgekomen plaatsen zullen door contractueel in dienst genomen personeel worden opgevuld.

9. *De gerechtelijke vakantie*

De minister heeft er geen bezwaar tegen deze gelegenheid in de toekomst te onderzoeken. Dat hoeft echter niet in het kader van dit ontwerp te gebeuren.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

1. Artikel 1

Artikel 77 van de Grondwet

Dit artikel geeft geen aanleiding tot opmerkingen. Het wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

2. Artikel 2

Artikel 101, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Dit artikel omschrijft de taken van de magistrat-coördinator.

a) Discussion

Plusieurs amendements sont déposés à cet article:

1. Mmes Delcourt-Pêtre et de Bethune déposent un amendement, libellé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/2, amendement n° 3):

À l'alinéa nouveau proposé à cet article, insérer, après les mots « d'un rapport d'activité », la phrase suivante:

« Ce rapport d'activité doit notamment analyser de manière comparative l'effet des mesures prises en vue de résorber l'arriéré judiciaire. »

Mme Delcourt-Pêtre rappelle qu'un rapport d'activité peut être établi de bien des façons différentes. C'est pourquoi l'amendement propose de prévoir à tout le moins dans la loi que le rapport doit notamment contenir l'analyse de l'effet des mesures prises pour résorber l'arriéré judiciaire.

Le ministre demande quelle est la portée exacte des termes « de manière comparative ».

La préopinante répond qu'il s'agit de déterminer l'évolution de l'arriéré d'une année à l'autre, et d'un ressort de cour d'appel à l'autre, et d'en faire une analyse conceptuelle.

Elle précise que son amendement n'est pas limitatif: le rapport doit à tout le moins contenir l'analyse en question, mais il ne doit pas se limiter à ce seul élément.

Le ministre n'est pas opposé au principe défendu par l'amendement. Il rappelle que l'avant-projet prévoyait une disposition similaire.

Il exprime cependant des réticences par rapport au terme « comparative », car il estime qu'il n'appartient pas au magistrat coordinateur de faire l'analyse de la situation dans les autres ressorts.

Quant à l'idée d'une comparaison d'une année à l'autre, elle découle logiquement de l'analyse de l'effet des mesures prises.

À la suite de cet échange de vues, Mme Delcourt-Pêtre dépose le sous-amendement n° 10 tendant à supprimer les mots « de manière comparative » (doc. Sénat, n° 1-490/2).

2. M. Lallemand et consorts déposent l'amendement n° 4 (doc. Sénat, n° 1-490/2):

« L'article 2 est remplacé comme suit:

« Art. 2. — Dans l'article 101 du Code judiciaire, modifié par la loi du 19 juillet 1985, les alinéas suivants sont insérés entre les alinéas 2 et 3:

a) Bespreking

Op dit artikel worden verschillende amendementen ingediend:

1. De dames Delcourt-Pêtre en de Bethune dienen een amendement in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2, amendement nr. 3):

In het nieuw lid voorgesteld in dit artikel na de woorden « van een activiteitenverslag » de volgende volzin invoegen:

« Dit activiteitenverslag dient onder meer na te gaan wat het effect is van de maatregelen die zijn genomen om de gerechtelijke achterstand weg te werken. »

Mevrouw Delcourt-Pêtre wijst erop dat een activiteitenverslag op verschillende manieren kan worden opgesteld. Dit amendement heeft dan ook tot doel in de wet te bepalen dat het verslag onder meer dient na te gaan wat het effect is van de maatregelen die zijn genomen om de gerechtelijke achterstand weg te werken.

De minister vraagt wat in de Franse tekst precies bedoeld wordt met de woorden « de manière comparative ».

Spreekster antwoordt dat zij een conceptuele analyse voor ogen heeft van de evolutie van de gerechtelijke achterstand per jaar en per rechtsgebied.

Zij benadrukt dat haar amendement geen beperkingen oplegt: het verslag moet op zijn minst deze analyse bevatten, maar moet er zich zeker niet toe beperken.

In principe kan de minister zich vinden in dit amendement. Hij wijst erop dat het voorontwerp een gelijkaardige bepaling bevatte.

Toch heeft hij zijn twijfels over de term « comparative », omdat het niet de taak van de magistraat-coördinator kan zijn de situatie in de andere rechtsgebieden te analyseren.

Dat er een chronologische vergelijking wordt gemaakt, is bij de analyse van het effect van de genomen maatregelen niet meer dan logisch.

Naar aanleiding van deze gedachtewisseling dient mevrouw Delcourt-Pêtre subamendement nr. 10 in dat er toe strekt de woorden « de manière comparative » in de Franse tekst te doen vervallen (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2).

2. De heer Lallemand c.s. dient amendement nr. 4 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2):

« Dit artikel vervangen als volgt:

« Art. 2. — In artikel 101 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1985, worden tussen het tweede en het derde lid de volgende leden ingevoegd:

«Il y a dans chaque cour d'appel un magistrat coordinateur chargé notamment, sous l'autorité et la direction du premier président, de l'organisation du travail et de la rédaction et de la publication annuelles d'un rapport d'activité.»

Le rapport du magistrat coordinateur est communiqué à l'assemblée générale et au ministre de la Justice, qui le transmet aux Chambres législatives.»

MM. Coveliers et Goris déposent à l'amendement de M. Lallemand et consorts le sous-amendement n° 7 (doc. Sénat, n° 1-490/2):

«À l'article 2 proposé, supprimer les mots «et la direction.»»

Justification

Les mots «sous l'autorité» paraissent suffisants. Il se pourrait, au cas où l'on ajouterait les mots «et la direction», que le coordinateur ne soit pas beaucoup plus qu'un secrétaire du premier président.

Le ministre se rallie à ces deux amendements. Il se demande toutefois s'il n'est pas superflu de prévoir dans la loi la communication du rapport à l'assemblée générale. Le magistrat coordinateur est membre de celle-ci. En outre, l'assemblée générale devra nécessairement se baser sur ce rapport pour définir la politique à suivre.

Un membre souligne qu'il importe de changer les mentalités: actuellement, des assemblées générales sont déjà prévues, mais elles sont de pure forme.

Il est essentiel que l'assemblée générale puisse consacrer un réel débat à l'examen du rapport d'activité, et qu'elle ne se contente pas d'une réunion formelle.

L'intervenant suivant renvoie à l'article 19 du projet, et suggère qu'un ajout soit apporté en ce sens à cet article.

Sous le bénéfice de cette observation, M. Lallemand dépose un sous-amendement tendant à supprimer, dans le dernier alinéa de l'article 2 proposé à l'amendement n° 4, les mots «à l'assemblée générale et» (doc. Sénat, n° 1-490/2, amendement n° 8).

À propos des termes «l'organisation du travail», contenus au 2e alinéa de l'article 2 proposé à l'amendement n° 4, un membre demande quel est leur lien avec l'article 109, du Code judiciaire, selon lequel «les affaires sont distribuées par le premier président conformément au règlement de la cour. Lorsqu'il s'élève des difficultés sur la distribution des affaires entre les chambres d'une même cour d'appel, l'article 88, § 2, est applicable».

«Er is in elk hof van beroep een magistraat-coördinator die, onder het gezag en de leiding van de eerste voorzitter, inzonderheid belast is met de organisatie van de werkzaamheden en het jaarlijks opmaken en bekendmaken van een activiteitenverslag.»

Het verslag van de magistraat-coördinator wordt medegedeeld aan de algemene vergadering en aan de minister van Justitie, die het aan de Wetgevende Kamers verzendt.»

De heren Coveliers en Goris dienen subamendement nr. 7 in op het amendement van de heer Lallemand c.s. (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2):

«In het voorgestelde artikel 2 de woorden «en de leiding» doen vervallen.»

Verantwoording

«Gezag» lijkt voldoende. Het begrip «leiding» zou ertoe kunnen leiden dat de coördinator weinig meer dan een secretaris van de eerste voorzitter is.

De minister sluit zich aan bij deze twee amendementen. Toch vraagt hij zich af of het niet overbodig is in de wet te bepalen dat het verslag aan de algemene vergadering wordt meegedeeld. De magistraat-coördinator is immers lid van deze vergadering. Bovendien zal de algemene vergadering zich in ieder geval op het verslag moeten baseren om haar beleid uit te stippelen.

Een lid onderstreept het belang van een mentaliteitswijziging: de algemene vergaderingen bestaan immers al, maar enkel *pro forma*.

Het is dan ook van essentieel belang dat de algemene vergadering een echt debat wijdt aan het onderzoek van het activiteitenverslag, en dat zij zich niet langer beperkt tot een formele bijeenkomst.

De volgende spreker verwijst naar artikel 19 van het ontwerp, en stelt voor dat een soortgelijke toevoeging wordt aangebracht in dit artikel.

In het licht van deze opmerking dient de heer Lallemand een subamendement in dat ertoe strekt in het laatste lid van het in amendement nr. 4 voorgestelde artikel 2, de woorden «aan de algemene vergadering en» te doen vervallen (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2, amendement nr. 8).

Een lid vraagt hoe het concept «de organisatie van de werkzaamheden» uit het tweede lid van het in amendement nr. 4 voorgestelde artikel 2 moet worden verzoend met artikel 109 van het Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt: «de zaken worden door de eerste voorzitter verdeeld overeenkomstig het reglement van het hof. In geval van moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep, vindt artikel 88, § 2, toepassing».

Le ministre répond que le travail préparatoire et le suivi visés par les termes « *organisation du travail* » et assurés par le magistrat coordinateur, sont complémentaires à la distribution des affaires par le premier président.

Un autre membre estime que l'article 109 précité s'applique plutôt aux contestations relatives, par exemple, à la question de savoir si une affaire est de la compétence du juge des saisies ou du juge ordinaire. Ce sont du reste les parties qui peuvent soulever cet incident.

L'article 109 ne concerne pas l'attribution d'une affaire à telle ou telle chambre d'une même juridiction.

La question d'un précédent intervenant porte plutôt sur le conflit qui pourrait surgir, dans ce dernier cas, entre le magistrat coordinateur et le premier président.

Le ministre renvoie à l'article 6 du projet qui, il est vrai, concerne l'attribution aux chambres supplémentaires de certaines affaires considérées de façon générale.

Le premier président ne pourrait donc pas décider que les affaires en question seront dévolues à une chambre ordinaire.

Pour le surplus, le ministre admet qu'un conflit n'est pas exclu dans le cas décrit ci-dessus.

b) Votes

L'amendement n° 3 de Mmes Delcourt-Pêtre et de Bethune et l'amendement n° 4 de M. Lallemand et consorts, ainsi que les trois sous-amendements n°s 7, 8 et 10 qui y ont été déposés, de même que l'article 2 ainsi amendé, sont adoptés à l'unanimité des 10 membres présents.

3. Article 3

Article 102 du Code judiciaire (nouveau)

Cet article a trait aux conseillers suppléants.

a) Discussion

À cet article, MM. Desmedt et Foret déposent un amendement, libellé comme suit (doc. Sénat, n° 1 - 490/2, amendement n° 2):

« *Au § 1er de l'article 102 proposé, entre le 1er alinéa et le 2e alinéa, insérer un alinéa nouveau, rédigé comme suit:*

« *Les conseillers suppléants sont nommés par le Roi après avis du premier président et du bâtonnier de l'ordre des avocats du barreau du siège de la cour.* »

De minister antwoordt dat de « *organisatie van de werkzaamheden* » die aan de magistraat-coördinator wordt opgedragen, betrekking heeft op het voorbereidende werk en de voortgangsbegeleiding, die de verdeling van de zaken door de eerste voorzitter aanvullen.

Een ander lid meent dat het genoemde artikel 109 veeleer betrekking heeft op mogelijke betwistingen rond de vraag of een bepaalde zaak tot de bevoegdheid van de beslagrechter dan wel tot die van de gewone rechter behoort. Overigens kunnen alleen de partijen deze vraag opwerpen.

Artikel 109 heeft niets te maken met het toekennen van een zaak aan een van de kamers van een zelfde rechtscollege.

De vraag van een vorige spreker had veeleer betrekking op de conflicten die in dit laatste geval kunnen ontstaan tussen de magistraat-coördinator en de eerste voorzitter.

De minister verwijst naar artikel 6 waarin, weliswaar op algemene wijze, sprake is van de toekenning van bepaalde zaken aan de aanvullende kamers.

De eerste voorzitter zou dus niet kunnen beslissen dat dergelijke zaken aan een gewone kamer worden opgedragen.

Voor het overige geeft de minister toe dat er in dat geval geschillen kunnen rijzen.

b) Stemmingen

Amendement nr. 3 van de dames Delcourt-Pêtre en de Bethune, amendement nr. 4 van de heer Lallemand c.s. alsook de drie subamendementen nrs. 7, 8 en 10 die hierop werden ingediend, alsook het aldus geamendeerde artikel 2 worden eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

3. Artikel 3

Artikel 102 van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Dit artikel handelt over de plaatsvervangende raadsheren.

a) Bespreking

De heren Desmedt en Foret dienen op dit artikel een amendement in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2, amendement nr. 2):

« *In § 1 van het voorgestelde artikel 102, tussen het eerste en het tweede lid een nieuw lid invoegen, luidende:*

« *De plaatsvervangende raadsheren worden door de Koning benoemd op advies van de eerste voorzitter en van de stafhouder van de orde van advocaten van de balie van het hof.* »

Justification

Il n'apparaît pas opportun d'imposer aux conseillers suppléants la lourde procédure prévue par l'article 151 de la Constitution.

L'un des auteurs rappelle que la procédure de l'article 151 de la Constitution prévoit, en l'état actuel des choses, un vote de la cour d'appel et du conseil provincial.

Un membre observe qu'un problème de constitutionnalité risque de se poser.

Il renvoie à cet égard à l'avis du Conseil d'État, sur la question de l'inamovibilité des conseillers suppléants, d'où il résulte que l'article 151 doit être interprété restrictivement, que l'on ne peut déroger par une loi au système prévu par la Constitution, et qu'il ne saurait y avoir deux sortes de magistrats à la cour d'appel.

Le projet initial ayant donné lieu à cet avis contenait une disposition requérant, pour la nomination en tant que président du tribunal de première instance, du tribunal du travail et du tribunal de commerce, un avis du comité d'avis visé à l'actuel article 259ter du Code judiciaire.

Le Conseil d'État estima cette disposition incompatible avec celle de l'article 151 de la Constitution, le constituant ayant énuméré de façon limitative les formalités préalables à de telles nominations.

La question est de savoir ce qu'il faut entendre par le terme «*formalités*», et dans quelle mesure il peut être distingué de celui de «*conditions*» comme le soutient un autre membre.

Dans le projet précité, l'avis préalable à la nomination était bel et bien considéré par le Conseil d'État comme une «*formalité*».

Dès lors, on pourrait, en ce qui concerne le projet à l'examen, envisager d'attendre que la Constitution ait été modifiée, mais, si elle ne l'est pas, la situation sera bloquée.

La question est aussi de savoir si l'on peut prévoir, en sus du texte constitutionnel, une garantie supplémentaire, dont l'objectivation des candidatures découlerait de façon quasi automatique.

Un autre intervenant serait enclin à opter pour la solution d'attente évoquée par le préopinant, mais il est conscient de ce que ce système n'est pas pratique, car il paralyserait les efforts du ministre pour tenter de porter remède à l'arriéré judiciaire.

Il est par ailleurs exact qu'un problème constitutionnel se pose.

Verantwoording

Het lijkt niet raadzaam de plaatsvervangende raadsheren de omslachtige procedure van artikel 151 van de Grondwet te doen ondergaan.

Een van de indieners wijst erop dat bij de huidige stand van de wetgeving de procedure van artikel 151 van de Grondwet voorziet in een stemming bij het hof van beroep en bij de provincieraad.

Een lid merkt op dat er een grondwettigheidsprobleem dreigt te ontstaan.

In dat verband verwijst hij naar het advies van de Raad van State over het probleem dat plaatsvervangende raadsheren niet kunnen worden afgezet, waaruit volgt dat artikel 151 van de Grondwet beperkend te interpreteren is, dat men bij wet niet kan afwijken van de regeling van de Grondwet en dat het hof van beroep geen twee soorten magistraten kan tellen.

De oorspronkelijke tekst van het ontwerp waarop dit advies slaat, wilde de benoeming tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, van de arbeidsrechtbank en van de rechtbank van koophandel afhankelijk maken van een advies van het adviescomité bedoeld in het thans geldende artikel 259ter van het Gerechtelijk Wetboek.

Volgens de Raad van State was die bepaling onverenigbaar met artikel 151 van de Grondwet omdat de grondwetgever de voorafgaande vormvoorschriften voor dergelijke benoemingen op een beperkende manier heeft opgesomd.

Het is zeer de vraag welke inhoud de term «*vormvoorschriften*» dekt en in hoeverre hij te onderscheiden is van de term «*voorwaarden*» zoals een ander lid beweert.

In dit ontwerp heeft de Raad van State het advies vóór de benoeming wel degelijk beschouwd als een «*vormvoorschrift*».

Wat nu het voorliggend ontwerp betreft zou men kunnen wachten op een wijziging van de Grondwet, maar als dat niet gebeurt loopt de zaak vast.

De vraag is ook of naast de tekst van de Grondwet nog een bijkomende garantie kan worden ingebouwd, die als het ware automatisch tot de objectivering van de kandidaturen zou leiden.

Een andere spreker is eerder geneigd om, zoals de vorige spreker voorstelde, nog even af te wachten, maar hij ziet wel in dat dit geen praktische oplossing is, aangezien het de inspanningen van de minister om de gerechtelijke achterstand weg te werken, verlamt.

Bovendien is het inderdaad zo dat een grondwettigheidsprobleem rijst.

Cependant, il doit être possible, à l'article 9, de spécifier de façon plus précise les conditions objectives requises pour être nommé conseiller suppléant, en y ajoutant par exemple un avis favorable du collège de recrutement.

L'objection d'inconstitutionnalité à l'encontre d'une telle solution ne paraît pas fondée, puisque le projet requiert vingt ans de barreau, condition qui n'est pas davantage prévue pour les conseillers d'appel.

La procédure serait alors la suivante: les candidatures sont introduites auprès du ministre, qui les transmet pour avis au collège de recrutement. Ce n'est que lorsque les candidatures répondent aux conditions formelles de l'article 9 qu'elles peuvent être transmises aux cours d'appel et aux conseils provinciaux.

Le même intervenant propose aussi de prévoir un ordre de classement des candidats.

Le ministre souligne que tant dans les avis recueillis récemment, que dans des avis antérieurs, il a été précisé que les conseillers suppléants devaient être soumis aux mêmes règles que les conseillers effectifs. C'est pourquoi le texte initial du projet qui prévoyait un mode de désignation différent, n'a pas été retenu.

Pour le surplus, il se déclare d'accord sur une modification du texte, si celle-ci va dans le sens d'une plus grande objectivité, et pour autant, bien entendu, qu'elle soit compatible avec la Constitution.

Le ministre s'engage en tout cas, à titre personnel, à ne pas procéder aux nominations en question sans veiller, d'une façon ou d'une autre, à garantir une sélection objective.

En ce qui concerne un ordre de classement à établir parmi les candidats, le ministre fait observer qu'il ne faudrait pas qu'un tel système décourage des avocats chevronnés de se porter candidats.

Le précédent intervenant réplique que peu d'avocats rempliront la condition d'ancienneté de vingt ans, et qu'en outre, celle-ci ne constitue pas un élément de sélection objectif.

Un membre observe que rien n'interdirait, lors de la révision de l'article 151 de la Constitution, de prévoir une disposition particulière pour les magistrats suppléants.

b) Votes

L'amendement n° 2 de MM. Desmedt et Foret est rejeté par 7 voix et 1 abstention.

L'article 3 est adopté par 7 voix et 3 abstentions.

Toch moet het mogelijk zijn om in artikel 9 de objectieve voorwaarden voor een benoeming tot plaatsvervangend raadsheer preciezer vast te leggen, door er bijvoorbeeld een gunstig advies van het wervingscollege aan toe te voegen.

Het bezwaar dat een dergelijke oplossing ongrondwettig zou zijn lijkt ongegrond, aangezien het ontwerp ook twintig jaar werkzaamheid aan de balie eist, een voorwaarde die evenmin geldt voor de raadsheren van het hof van beroep.

De procedure zou er dus uitzien als volgt: de kandidaturen worden ingediend bij de minister, die ze voor advies voorlegt aan het wervingscollege. Alleen als de kandidaturen beantwoorden aan de formele voorwaarden van artikel 9, kunnen ze worden doorgezonden aan de hoven van beroep en de provincieraden.

Dezelfde spreker stelt ook voor te voorzien in een rangorde van de kandidaten.

De minister wijst erop dat zowel de recente als de vroeger ingewonnen adviezen onderstreepten dat de plaatsvervangende raadsheren aan dezelfde regels onderworpen moesten zijn als de werkende raadsheren. Om deze reden werd de oorspronkelijke tekst van het ontwerp die in een andere wijze van aanstelling voorzag, niet in aanmerking genomen.

Voor het overige gaat de minister akkoord met een wijziging van de tekst, als die ten minste een grotere objectiviteit betracht en in overeenstemming is met de Grondwet.

In elk geval verbindt de minister zich er persoonlijk toe niet tot de betrokken benoemingen over te gaan zonder er, op welke manier dan ook, voor te zorgen dat een objectieve selectie gewaarborgd is.

Wat een rangschikking van de kandidaten betreft, wijst de minister erop dat dit systeem niet tot gevolg mag hebben dat ervaren kandidaten ontmoedigd worden om hun kandidatuur in te dienen.

De vorige spreker antwoordt dat weinig advocaten zullen voldoen aan de voorwaarde van twintig jaar anciënniteit, en dat deze bovendien geen objectief selectie criterium vormt.

Een lid wijst erop dat bij de herziening van artikel 151 van de Grondwet niets de opname van een bijzondere bepaling voor de plaatsvervangende magistraten belet.

b) Stemmingen

Amendement nr. 2 van de heren Desmedt en Foret wordt verworpen met 7 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 3 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 3 onthoudingen.

4. Article 4

Article 106bis du Code judiciaire (nouveau)

Cet article concerne la création de chambres supplémentaires pour une durée limitée fixée par le Roi.

a) Méthode

Un membre demande pourquoi la disposition proposée à l'article 4 est insérée sous un article 106bis nouveau, alors que les articles 106 et 107 s'appliquent aussi aux cours du travail, et que, d'autre part, l'intitulé de la loi en projet ne figurera pas dans le Code judiciaire.

N'aurait-il dès lors pas mieux valu insérer la disposition proposée, qui ne concerne que les cours d'appel, après l'article 107 du Code judiciaire?

Le ministre répond que les articles 106 et suivants du Code judiciaire contiennent des dispositions communes aux cours d'appel et aux cours du travail.

L'article 106 traite du règlement particulier de la cour d'appel et de la cour du travail.

L'article 106bis ne concernerait que les chambres supplémentaires de la cour d'appel.

L'article 107 concerne à nouveau la cour d'appel et la cour du travail, mais traite des chambres temporaires.

Quant à l'article 108, il ne vise que la cour d'appel, et règle le cas très spécifique des affaires renvoyées après cassation.

C'est sur la suggestion du Conseil d'État que la disposition proposée à l'article 4 est insérée dans le Code judiciaire sous un article 106bis nouveau.

Si l'on plaçait cette disposition après l'article 107, le lien avec le règlement particulier visé à l'article 106 disparaîtrait.

L'intervenant précédent déclare que, dans ce cas, il faut préciser à l'alinéa 1er de l'article 106bis proposé que l'on vise spécifiquement la cour d'appel. Celle-ci est visée à l'alinéa 3, mais ce dernier ne concerne que la question du règlement.

Le ministre répond qu'il résulte du contexte qu'il ne peut s'agir que de la cour d'appel.

b) Chambres temporaires ou supplémentaires

Un membre demande s'il ne serait pas préférable d'utiliser le terme «chambres temporaires» plutôt

4. Artikel 4

Artikel 106bis van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Dit artikel betreft de oprichting van aanvullende kamers voor een beperkte duur, bepaald door de Koning.

a) Methode

Een lid vraagt waarom de in artikel 4 voorgestelde bepaling als een nieuw artikel 106bis wordt ingevoegd, gelet op het feit dat de artikelen 106 en 107 ook betrekking hebben op de arbeidshoven en bovendien het opschrift van de ontwerp-wet niet in het Gerechtelijk Wetboek wordt opgenomen.

Is het wellicht niet raadzamer de voorgestelde bepaling, die enkel betrekking heeft op de hoven van beroep, in te voegen na artikel 107 van het Gerechtelijk Wetboek?

De minister antwoordt dat de artikelen 106 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek bepalingen bevatten die gelden voor de hoven van beroep en de arbeidshoven samen.

Artikel 106 handelt over het bijzonder reglement van het hof van beroep en van het arbeidshof.

Artikel 106bis zal enkel gaan over de aanvullende kamers bij het hof van beroep.

Artikel 107 gaat opnieuw over het hof van beroep en het arbeidshof, maar dan over de tijdelijke kamers.

Artikel 108 heeft alleen betrekking op het hof van beroep, en regelt het zeer specifieke geval van de zaken die naar cassatie verwezen zijn.

Het is op advies van de Raad van State dat de in artikel 4 voorgestelde bepaling in het Gerechtelijk Wetboek wordt ingevoegd als een nieuw artikel 106bis.

Als deze bepaling na artikel 107 wordt geplaatst, zou het verband met het bijzonder reglement van artikel 106 verloren gaan.

De vorige spreker verklaart dat in dat geval in het eerste lid van het voorgestelde artikel 106bis moet worden gepreciseerd dat dit artikel alleen betrekking heeft op het hof van beroep. Dit hof wordt wel genoemd in het derde lid, maar dit behandelt alleen de kwestie van het reglement.

De minister antwoordt dat uit de context blijkt dat het enkel om het hof van beroep kan gaan.

b) Tijdelijke of aanvullende kamers

Een lid oppert de vraag of het niet raadzamer zou zijn de term «tijdelijke kamers» te hanteren in plaats

que le terme «chambres supplémentaires». Le premier indique clairement la nature des nouvelles chambres et le but poursuivi. Le second donne à penser que les chambres ont un caractère définitif et permanent alors qu'en dernière analyse, elles sont temporaires.

Le ministre rétorque que l'on a utilisé le terme «chambres temporaires» dans l'avant-projet de loi (article 7).

Comme le Conseil d'État a objecté que faire siéger des juges nommés à vie dans des chambres temporaires était contraire à la Constitution, le Gouvernement a décidé d'utiliser le terme «chambres supplémentaires» qui avait été proposé par le Conseil (doc. Sénat, n° 1-490/1, p. 25).

c) Composition et présidence des chambres supplémentaires

1. Discussion

MM. Foret et Desmedt déposent un amendement, libellé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/2, amendement n° 1):

«Remplacer le 4e alinéa de l'article 106bis proposé par ce qui suit:

«Ces chambres sont composées d'un conseiller effectif et de deux conseillers suppléants.»

Justification

Il n'apparaît pas raisonnable de constituer des chambres de la cour d'appel avec trois conseillers suppléants.

La présence d'un magistrat effectif apparaît comme indispensable pour assurer la qualité des arrêts et l'unité de la jurisprudence.

L'un des auteurs de l'amendement souligne que celui-ci ne modifie pas sensiblement l'économie du projet, mais garantit un minimum de sécurité juridique et d'unité de la jurisprudence.

Un membre observe qu'il faut éviter de donner l'impression que les chambres en question sont composées exclusivement d'avocats, ce qui peut, en certaines matières, créer un problème sérieux et multiplier les recours en dessaisissement pour cause de suspicion légitime.

Les avocats peuvent en effet être mêlés à des affaires similaires à celles qu'ils traitent en tant que conseillers suppléants, et où ils ont intérêt à voir prévaloir telle thèse juridique plutôt que telle autre.

van de term «aanvullende kamers». De eerste benaming geeft duidelijk de bedoeling en de aard van de nieuwe kamers aan, terwijl met de tweede de indruk wordt geschapen dat de in wezen tijdelijke kamers een definitief en permanent karakter hebben, *quod non*.

De minister antwoordt dat in het voorontwerp van wet de term «tijdelijke kamers» werd gebruikt (artikel 7).

Aangezien de Raad van State grondwettelijke bezwaren had tegen de combinatie dat plaatsvervangende raadsheren die voor het leven worden benoemd, in tijdelijke kamers zitting zouden nemen, werd besloten de door de Raad voorgestelde benaming «aanvullende kamers» te gebruiken (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/1, blz. 25).

c) Samenstelling en voorzitterschap van de aanvullende kamers

1. Bespreking

De heren Foret en Desmedt dienen een amendement in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2, amendement nr. 1):

«Het vierde lid van het voorgestelde artikel 106bis vervangen als volgt:

«Deze kamers zijn samengesteld uit één werkend raadsheer en twee plaatsvervangende raadsheren.»

Verantwoording

Het lijkt niet logisch kamers van het hof van beroep samen te stellen uit drie plaatsvervangende raadsheren.

De aanwezigheid van een werkend raadsheer lijkt onontbeerlijk om de kwaliteit van de arresten en de eenvormigheid van de rechtspraak te waarborgen.

Een van de indieners onderstreept dat dit amendement de opzet van het ontwerp niet echt wijzigt, maar een minimum aan rechtszekerheid en eenheid van rechtspraak waarborgt.

Een lid merkt op dat men de indruk moet vermijden dat de betrokken kamers uitsluitend uit advocaten zijn samengesteld, omdat dit bij bepaalde materies tot ernstige problemen kan leiden en tot een toename van het aantal vorderingen tot onttrekking van de zaak aan de rechter wegens wettige verdenking.

Het is immers niet denkbeeldig dat zij soortgelijke zaken te behandelen krijgen als plaatsvervangend raadsheer en als advocaat, waarbij ze er duidelijk belang bij hebben een bepaalde juridische stellingname te zien zegevieren.

Il s'agit là de l'une des objections majeures à l'encontre de la réforme, réforme que l'intervenant soutiendra par ailleurs, en raison de la réponse qu'elle apporte à une nécessité politique importante.

L'image d'impartialité et d'indépendance de la justice, dont ces chambres font partie, doit cependant être préservée.

L'intervenant se demande si l'on ne devrait pas prévoir que de telles chambres comporteront au moins un conseiller effectif ou un ancien magistrat, ou encore un professeur d'université.

Cela permettrait de répondre, au moins pour partie, aux objections qui justifient l'amendement précité.

L'un des auteurs de celui-ci observe qu'il faut éviter de faire de ces chambres des chambres d'arbitrage. Dans la solution proposée, on érige en règle un procédé aujourd'hui occasionnel de suppléance, qui, dans le système actuel, ne se substitue pas à l'ordre judiciaire.

Le ministre rappelle qu'initialement, il avait défendu la thèse selon laquelle les chambres devaient être exclusivement composées de conseillers suppléants.

Les milieux intéressés s'y sont d'abord opposés, estimant qu'un magistrat effectif devait assumer la présidence, puis ils se sont finalement arrêtés à l'idée qu'il était préférable de conserver une certaine flexibilité en la matière, et de laisser au premier président le soin de composer la chambre en fonction des circonstances.

Le ministre renvoie également à l'exposé des motifs, qui précise (p. 3): «*Ainsi, il est stipulé que les chambres seront composées d'au moins deux conseillers suppléants et seront complétées, en faisant appel, dans la mesure du possible, à des magistrats effectifs ou à des magistrats admis à la retraite.*»

Un membre fait observer qu'en imposant un minimum de deux conseillers suppléants, le projet réduit la flexibilité que prône le ministre.

Celui-ci répond qu'il veut éviter que les magistrats effectifs soient placés systématiquement dans les chambres supplémentaires, alors qu'ils ont leur propre travail à accomplir dans les chambres «classiques».

Le ministre ajoute qu'il est favorable au recours à des magistrats émérits, même s'il ne lui paraît pas certain que cette solution permettrait d'atteindre le rendement souhaité.

Un membre exprime sa préférence pour un système où la loi prévoirait expressément le recours préférentiel à un magistrat effectif pour assurer la

Spreker vindt dit een van de voornaamste bezwaren tegen de hervorming, die hij overigens wel zal steunen, aangezien ze een oplossing aanreikt voor een prangend politiek probleem.

Toch moet het beeld van een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke macht, waarvan deze kamers deel uitmaken, ongeschonden blijven.

Spreker vraagt zich dan ook af of men niet moet bepalen dat in deze kamers ten minste één werkend raadsheer, één voormalig magistraat of één universiteitsprofessor zitting dient te hebben.

Dit zou, tenminste gedeeltelijk, de bezwaren opheffen die aan de grondslag van dit amendement liggen.

Een van de indieners van dit amendement merkt op dat men van de aanvullende kamers geen arbitragekamers mag maken. Een momenteel occasioneel gebruikt systeem van plaatsvervangende, dat niet raakt aan de rechterlijke orde, wordt in de voorgestelde oplossing regel.

De minister herinnert eraan dat hij oorspronkelijk voorstander was van uitsluitend uit plaatsvervangende raadsheren samengestelde kamers.

Aanvankelijk waren de betrokken kringen hiertegen gekant, omdat zij meenden dat een effectief magistraat het voorzitterschap diende waar te nemen. Uiteindelijk bleken ze echter gewonnen voor een zekere mate van flexibiliteit, waarbij de eerste voorzitter de kamer samenstelt naar gelang van de omstandigheden.

De minister verwijst ook naar de memorie van toelichting, waarin staat (blz. 3): «*Aldus is voorzien dat de kamers zullen bestaan uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheren, waarbij het aangewezen is dat bij de vervulling in de mate van het mogelijke een beroep wordt gedaan op effectieve of op rust gestelde magistraten.*»

Een lid merkt op dat de bepaling uit het ontwerp, die in een minimum van twee plaatsvervangende raadsheren voorziet, de flexibiliteit die de minister zegt voor te staan sterk beperkt.

De minister antwoordt dat hij wil voorkomen dat de effectieve magistraten systematisch in de aanvullende kamers zouden worden geplaatst, daar zij hun eigen rol te vervullen hebben in de «klassieke» kamers.

De minister voegt eraan toe dat hij voorstander is van het inschakelen van in rust gestelde magistraten, al is het niet zeker dat deze oplossing tot het gewenste rendement zal leiden.

Een ander lid acht het wenselijk dat in de wet uitdrukkelijk zou worden bepaald dat het voorzitterschap van de aanvullende kamers wordt waarge-

présidence des chambres supplémentaires, ou, à défaut, à un magistrat admis à la retraite (cf. l'article 207bis, § 1er, 3°). Le premier président de la cour d'appel devrait constater par décision motivée que la désignation opérée se justifie par la nature des travaux ou par les possibilités du moment.

La décision pourrait avoir un effet limité dans le temps, et être sujette à révision.

Le même intervenant demande qu'il soit précisé clairement que les termes «chambres supplémentaires» supposent que l'on ne touche pas aux chambres actuelles existant en vertu du règlement des cours, auquel il n'est pas dérogé.

En ce qui concerne la question de la composition des chambres supplémentaires, un membre propose de faire appel à des avocats qui ont quitté le barreau, et qui, de ce fait, ne tombent pas sous les objections suscitées par les avocats en exercice. Ces anciens avocats pourraient même présider une chambre supplémentaire.

Un autre membre peut s'accorder sur cette suggestion, pour autant que les avocats en question n'exercent pas en même temps d'autres fonctions, comme celles de chef d'entreprise, par exemple.

Le ministre se demande si des avocats qui ont quitté le barreau auront encore la pratique nécessaire pour siéger comme conseiller suppléant. En ce qui concerne les professeurs d'université, il n'a pas d'objection.

Le préopinant intervenant souligne que ce sera au ministre à sélectionner les personnes adéquates.

Le ministre propose de limiter cette possibilité aux avocats qui quittent le barreau pour siéger comme conseiller suppléant.

On pourrait ajouter à l'article 9 que la condition de vingt années de barreau ou de dix ans d'activité comme juge suppléant doit être remplie au moment de la nomination.

MM. Desmedt et Foret déposent un amendement subsidiaire (n° 19) à leur amendement n° 1 (doc. Sénat, nos 1-490/2 et 4):

« Remplacer le 4e alinéa de l'article 106bis proposé par ce qui suit :

« Ces chambres sont composées de deux conseillers suppléants et d'un conseiller effectif, ou à défaut de ce dernier, d'un conseiller suppléant visé à l'article 207bis, § 1er, 3°, ou 207bis, § 2. »

nomen door een effectief magistraat of, indien dat niet mogelijk is, door een in rust gesteld magistraat (zie artikel 207bis, § 1, 3°). De eerste voorzitter van het hof van beroep dient daarbij in een met redenen omkleed besluit vast te leggen dat de aanwijzing gebeurd is op basis van de aard van de werkzaamheden of de mogelijkheden van het moment.

Dit besluit kan een tijdelijke uitwerking hebben, en voor herziening vatbaar blijven.

Dezelfde spreker vraagt dat expliciet zou worden bepaald dat de term «aanvullende kamers» logischerwijze betekent dat niet wordt geraakt aan de kamers die momenteel werkzaam zijn krachtens het reglement van de hoven, dat volledig van toepassing blijft.

Wat de samenstelling van de aanvullende kamers betreft, stelt een lid voor een beroep te doen op advocaten die de balie hebben verlaten, en voor wie de bezwaren die werden aangevoerd tegen nog actieve advocaten, dus niet gelden. Deze voormalige advocaten zouden zelfs het voorzitterschap van een aanvullende kamer kunnen waarnemen.

Een ander lid kan zich in dit voorstel vinden, op voorwaarde dat de betrokken advocaten daarnaast geen andere functie, bijvoorbeeld die van bedrijfsleider, uitoefenen.

De minister vraagt zich af of advocaten die de balie verlaten hebben, nog de nodige voeling met de praktijk hebben om zitting te kunnen nemen als plaatsvervangend raadsheer. Hij heeft echter geen bezwaar tegen universiteitsprofessoren.

De vorige spreker onderstreept dat het de taak van de minister is om de geschikte personen te selecteren.

De minister stelt voor deze mogelijkheid te beperken tot advocaten die de balie verlaten om zitting te nemen als plaatsvervangend raadsheer.

Aan artikel 9 zou de voorwaarde kunnen worden toegevoegd dat men op het ogenblik van de benoeming ofwel twintig jaar werkzaam moet zijn geweest aan de balie ofwel tien jaar plaatsvervangend rechter zijn.

De heren Desmedt en Foret dienen op hun amendement nr. 1 het subsidiair amendement nr. 19 in (Gedr. St., Senaat, nrs. 1-490/2 en 4):

« Het vierde lid van het voorgestelde artikel 106bis vervangen als volgt :

« Deze kamers zijn samengesteld uit twee plaatsvervangende raadsheren en één werkend raadsheer of, bij gebreke van een werkend raadsheer, een plaatsvervangend raadsheer bedoeld in artikel 207bis, § 1, 3°, of § 2. »

Justification

Le présent amendement vise à garantir à tout le moins la présence d'un magistrat dans les chambres supplémentaires, quitte à ce que ce magistrat soit à la retraite.

Comme l'ont fait apparaître les débats en commission, il n'est pas souhaitable que des chambres de la cour d'appel soient composées uniquement d'avocats — conseillers suppléants: le risque de conflit d'intérêts est énorme. Nous estimons que la présence d'un magistrat professionnel permettra d'accroître la crédibilité et l'impartialité de ces chambres supplémentaires.

Le Gouvernement présente l'amendement n° 20 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« Remplacer le quatrième alinéa de l'article 106bis proposé, par la disposition suivante :

« Les chambres supplémentaires sont composées d'au moins deux conseillers suppléants. Dans la mesure du possible, au moins un magistrat effectif ou un magistrat admis à la retraite siège dans chaque chambre. »

Justification

Dans un souci d'organisation efficace des travaux, le premier président dispose d'une certaine flexibilité pour la composition des chambres supplémentaires. Puisque ces chambres peuvent également être composées de conseillers suppléants sans aucune expérience professionnelle préalable au sein de la magistrature, il convient, dans la mesure du possible, de faire siéger dans chacune de ces chambres supplémentaires au moins un conseiller suppléant-magistrat admis à la retraite ou un conseiller ordinaire.

Au sujet de ce dernier amendement, les auteurs des amendements n°s 1 et 19 font remarquer que l'expression « dans la mesure du possible » utilisée dans l'amendement du Gouvernement n'a pas sa place dans un texte de loi. Le premier président peut aisément invoquer un prétendu manque de magistrats effectifs pour désigner exclusivement des conseillers suppléants dans les chambres supplémentaires.

Si on lit cet amendement en corrélation avec l'amendement n° 22 que le Gouvernement a déposé à l'article 9 (doc. Sénat, n° 1-490/5) et qui prévoit que des juristes qui ont exercé, pendant au moins vingt années, une fonction académique ou scientifique en droit peuvent également entrer en ligne de compte pour une nomination de conseiller suppléant, on ne peut que constater que les chambres supplémentaires joueront le rôle de chambres d'arbitrage.

Verantwoording

Dit amendement wil dat op z'n minst één magistraat — desnoods een in rust gesteld magistraat — deel uitmaakt van de aanvullende kamers.

Uit het debat in de commissie is gebleken dat het niet wenselijk is de kamers van het hof van beroep uitsluitend samen te stellen uit plaatsvervangende raadsheren die advocaat zijn: dat zou een groot gevaar voor belangenconflicten inhouden. Wij menen dat de aanwezigheid van een beroepsmagistraat de geloofwaardigheid en de onpartijdigheid van die aanvullende kamers zal versterken.

De regering dient amendement nr. 20 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

« Het vierde lid van het voorgestelde artikel 106bis vervangen als volgt :

« De aanvullende kamers zijn samengesteld uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheren. Voor zover mogelijk heeft in elke kamer ten minste één werkend magistraat of één op rust gestelde magistraat zitting. »

Verantwoording

Om tot een efficiënte regeling van de werkzaamheden te komen, is voor de samenstelling van de aanvullende kamers een zekere flexibiliteit gelaten aan de eerste voorzitter. Daar in deze kamers ook plaatsvervangende raadsheren zitting kunnen nemen zonder voorafgaande beroepservaring binnen de magistratuur, is het wenselijk dat, indien mogelijk, in elke aanvullende kamer ten minste één op rust gestelde magistraat-plaatsvervangend raadsheer, dan wel een gewone raadsheer zitting heeft.

Met betrekking tot dit laatste amendement merken de indieners van de amendementen nrs. 1 en 19 op dat de uitdrukking in het amendement van de regering « voor zover mogelijk » niet in een wettekst thuishoort. De eerste voorzitter kan gemakkelijk een vermeend gebrek aan effectieve magistraten aangrijpen om uitsluitend plaatsvervangende raadsheren aan de aanvullende kamers toe te wijzen.

Indien men dit amendement in samenhang met amendement nr. 22 leest dat de regering op artikel 9 heeft ingediend (Gedr. St., Senaat, nr. 1 - 490/5) en waardoor ook juristen die gedurende ten minste twintig jaar een academische of rechtswetenschappelijke functie hebben bekleed, in aanmerking komen voor een benoeming tot plaatsvervangend raadsheer, kan men niet anders vaststellen dan dat de aanvullende kamers als arbitragekamers zullen fungeren.

En effet, les jugements rendus par des magistrats professionnels seront évalués en deuxième instance par des arbitres, pour autant, évidemment, qu'il se trouve des candidats disposés à remplir une telle tâche moyennant une indemnité aussi faible.

Ces membres maintiennent donc leurs amendements car, selon eux, il est inacceptable que des conseillers suppléants, dont certains n'ont aucune expérience judiciaire, puissent statuer à eux seuls en appel.

Le ministre fait valoir que l'amendement n° 20 du Gouvernement vise à donner un maximum de latitude au premier président dans la composition des chambres supplémentaires.

Les intervenants précédents estiment que la justification du ministre ne répond pas du tout à leurs objections.

MM. Lallemand et Erdman déposent l'amendement n° 23 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

«L'article 4 est remplacé comme suit:

«Art. 4. — Un article 106bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

«Art. 106bis. — § 1er. Pour une durée limitée fixée par le Sénat et la Chambre des représentants sur proposition du Roi, des chambres supplémentaires peuvent être créées pour résorber l'arriéré judiciaire.

Un règlement particulier est fixé pour ces chambres suivant la procédure déterminée à l'article 106, alinéa 1er.

Le règlement détermine le nombre de chambres supplémentaires de la cour d'appel.

Les affaires sont distribuées par le premier président conformément au règlement.

§ 2. Les chambres supplémentaires sont composées d'au moins deux conseillers suppléants.

Elles sont présidées par un conseiller effectif ou, à défaut, par un conseiller suppléant qui n'est pas avocat en exercice.

En cas de nécessité, le premier président peut déroger à l'alinéa 2, après avoir pris l'avis du procureur général et des bâtonniers de son ressort.»

Les auteurs de cet amendement partagent l'avis des préopinants selon lequel les chambres supplémentaires ne peuvent pas devenir des chambres d'arbitrage. Ces chambres ont une mission juridictionnelle et ne peuvent, dès lors, éveiller par leur composition aucun soupçon de confusion d'intérêts. C'est pourquoi ils proposent qu'un avocat en exercice ne puisse pas présider une chambre supplémentaire.

De vonnissen van professionele magistraten zullen immers in tweede aanleg worden beoordeeld door scheidslieden, voor zover er natuurlijk kandidaten bereid worden gevonden deze taak tegen zulk een lage vergoeding te vervullen.

Deze leden handhaven derhalve hun amendementen omdat het huns inziens onaanvaardbaar is dat uitsluitend plaatsvervangende raadsheren van wie er sommigen geen enkele rechterlijke ervaring hebben, in hoger beroep uitspraak zouden doen.

De minister betoogt dat amendement nr. 20 van de regering tot doel heeft de eerste voorzitter een zo ruim mogelijke armslag te verlenen bij de samenstelling van de aanvullende kamers.

De vorige sprekers stellen dat deze verantwoording helemaal niet aan hun bezwaren tegemoet komt.

De heren Lallemand en Erdman dienen amendement nr. 23 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

«Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 4. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 106bis ingevoegd, luidende:

«Art. 106bis. — § 1. Teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken kunnen aanvullende kamers worden opgericht voor een beperkte duur bepaald door de Senaat en de Kamer van volksvertegenwoordigers op voorstel van de Koning.

Er wordt voor deze kamers een bijzonder reglement opgesteld overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 106, eerste lid.

Het reglement bepaalt het aantal aanvullende kamers van het hof van beroep.

De zaken worden door de eerste voorzitter verdeeld overeenkomstig het reglement.

§ 2. De aanvullende kamers zijn samengesteld uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheren.

Zij worden voorgezeten door een werkend raadshoofd of, bij gebreke daarvan, een plaatsvervangend raadshoofd die geen advocaat in functie is.

In geval van nood kan de eerste voorzitter afwijken van het tweede lid nadat hij het advies van de procureur-generaal en van de stafhouders van zijn rechtsgebied heeft ingewonnen.»

De indieners van dit amendement zijn het eens met de uitspraak van de vorige sprekers dat de aanvullende kamers geen arbitragekamers mogen worden. Deze kamers zijn belast met een opdracht van rechtspraak en mogen derhalve door hun samenstelling geen schijn van belangenvermenging wekken. Daarom stellen zij voor dat een advocaat in functie geen voorzitter van een aanvullende kamer mag zijn.

Les auteurs de l'amendement sont sensibles à l'argument du Gouvernement selon lequel il ne sera pas toujours aisé d'attribuer la présidence de ces chambres à un conseiller effectif.

On peut résoudre le problème en laissant une certaine marge de manœuvre au premier président, étant entendu qu'en cas de besoin, il devra motiver expressément sa décision de composer les chambres supplémentaires uniquement de conseillers suppléants.

Les intervenants estiment qu'il faut faire les choix suivants:

1. Les chambres supplémentaires peuvent-elles, oui ou non, être composées exclusivement de conseillers suppléants?

2. Qui exercera la présidence: un conseiller effectif ou un conseiller suppléant?

3. Si l'on choisit de faire présider les chambres supplémentaires par un conseiller effectif, la question est de savoir si l'on pourra déroger au principe, en cas de besoin, et, dans l'affirmative, s'il n'y a pas lieu de limiter la dérogation dans le temps.

Un membre observe que les trois options sont claires.

Le Gouvernement propose que les chambres supplémentaires soient composées d'au moins deux conseillers suppléants. Dans la mesure du possible, chaque chambre comptera au moins un conseiller effectif ou un magistrat admis à la retraite (*cf.* l'amendement n° 20).

Ensuite, il y a la proposition de MM. Lallemand et Erdman, qui va dans le même sens, mais qui est plus stricte en ce qui concerne la présidence. Les chambres supplémentaires sont présidées par un conseiller effectif ou, à défaut, par un conseiller suppléant qui n'est pas avocat en exercice. En cas de nécessité, la dérogation est possible (*cf.* l'amendement n° 23).

Enfin, il y a l'amendement n° 1 de MM. Foret et Desmedt, qui prévoit que les chambres supplémentaires doivent être composées d'un conseiller effectif et de deux conseillers suppléants. Leur amendement subsidiaire n° 19 rejoint l'amendement n° 23.

Concernant ce dernier amendement, l'intervenant estime que le justiciable qui interjette appel doit pouvoir revendiquer l'égalité devant la loi.

Sous cet angle, il lui semble dangereux que le procureur général et le bâtonnier puissent émettre un avis sur la question de savoir si, en cas de besoin, une chambre supplémentaire peut être composée exclusivement de conseillers suppléants.

De indieners hebben begrip voor het argument van de regering dat het niet altijd makkelijk zal zijn om het voorzitterschap van die kamers aan een werkend raadsheer toe te wijzen.

Dit probleem kan worden opgelost door de eerste voorzitter een zekere speelruimte te geven, met dien verstande dat hij in geval van nood zijn beslissing om aanvullende kamers uitsluitend door plaatsvervangende raadsheren te laten bemannen, uitdrukkelijk moet motiveren.

Interveniënten zijn van oordeel dat volgende keuzes moeten worden gemaakt:

1. Kunnen de aanvullende kamers al of niet uitsluitend uit plaatsvervangende raadsheren worden samengesteld?

2. Wie zal het voorzitterschap waarnemen, een werkend of een plaatsvervangend raadsheer?

3. Wanneer ervoor gekozen wordt de aanvullende kamers te laten voorzitten door een werkend raadsheer, rijst de vraag of in geval van nood hiervan kan worden afgeweken en, zo ja, of dat niet in de tijd moet worden beperkt?

Een lid merkt op dat de drie opties duidelijk zijn.

De regering stelt voor dat de aanvullende kamers uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheren worden samengesteld. Voor zover mogelijk heeft in elke kamer ten minste één werkend raadsheer of één in rust gesteld magistraat zitting (*cf.* amendement nr. 20).

Ten tweede is er het voorstel van de heren Lallemand en Erdman dat in dezelfde richting gaat, maar wat het voorzitterschap betreft, strenger is. De aanvullende kamers worden voorgezeten door een werkend raadsheer of, bij gebreke daarvan, door een plaatsvervangend raadsheer die geen advocaat in functie is. In geval van nood kan hiervan worden afgeweken (*cf.* amendement nr. 23).

Ten derde is er amendement nr. 1 van de heren Foret en Desmedt volgens hetwelk de aanvullende kamers moeten worden samengesteld uit één werkend raadsheer en twee plaatsvervangende raadsheren. Hun subsidiair amendement nr. 19 sluit dan weer aan bij amendement nr. 23.

Met betrekking tot dit laatste amendement is spreker van oordeel dat de rechtzoekende die hoger beroep aantekent, op rechtsgelijkheid aanspraak moet kunnen maken.

In dat licht lijkt het hem gevaarlijk dat de procureur-generaal en de stafhouders advies mogen uitbrengen over de vraag of een aanvullende kamer in geval van nood uitsluitend uit plaatsvervangende raadsheren mag worden samengesteld.

Il lui semble sage, sur ce point, de trancher clairement. La seule manière de le faire est de prévoir que les chambres supplémentaires compteront au moins un conseiller effectif. On garantira ainsi la qualité comme l'unité de la jurisprudence. Cette option est par ailleurs plus défendable vis-à-vis de l'opinion publique.

Le ministre déclare que l'on peut sortir de la difficulté en prévoyant dans la loi un ordre donnant successivement la préférence au conseiller effectif, puis au conseiller admis à la retraite, et enfin, au conseiller suppléant, étant entendu qu'en se basant sur la nature des affaires à attribuer, le magistrat-coordonateur déterminera la composition des chambres supplémentaires.

Un autre intervenant soutient la proposition du ministre, notamment parce qu'elle allège la mission du magistrat-coordonateur, celui-ci disposant alors d'un ordre de préférences pour constituer les chambres supplémentaires.

Il continue néanmoins à plaider pour qu'au moins un conseiller effectif siège dans chaque chambre supplémentaire. Pour la désignation des deux autres membres, on peut suivre l'ordre proposé par le ministre.

Un préopinant observe qu'idéalement, cette formule mérite de l'emporter. Le problème est qu'avec l'effectif actuel, l'arriéré judiciaire continue de croître et risque à long terme de sonner le glas de la justice.

Malheureusement, on n'a que trop peu de moyens pour une extension de cadre.

D'autres solutions, comme celle consistant à faire siéger comme conseillers suppléants des juges venant des tribunaux de première instance, ne sont pas réalisables non plus.

L'intervenant ne cache pas que la meilleure solution serait que les chambres ordinaires des cours d'appel résorbent l'arriéré judiciaire. Seulement, le carcan budgétaire contraint le Gouvernement à opter pour la solution de fortune qu'est la création de chambres supplémentaires.

Le Gouvernement présente l'amendement n° 29 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« Compléter et modifier respectivement le premier et le quatrième alinéa de l'article 106bis proposé comme suit :

« Cette durée peut uniquement être prorogée par le Roi s'il ressort des rapports du magistrat-coordonateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa, que cela s'avère absolument indispensable. »

« Les chambres supplémentaires sont composées d'au moins deux conseillers suppléants. Dans la

Het lijkt hem raadzaam hier de knoop klaar en duidelijk door te hakken. Dit kan uitsluitend door te bepalen dat de aanvullende kamers ten minste één werkend raadsheer tellen. Deze optie garandeert zowel de kwaliteit als de eenheid van de rechtspraak en is trouwens het best verdedigbaar ten aanzien van de publieke opinie.

De minister verklaart dat een uitweg kan worden gezocht door in de wet de rangorde te bepalen waarbij de voorkeur achtereenvolgens zou uitgaan naar de werkend, de in rust gestelde en in laatste instantie de plaatsvervangend raadsheer, met dien verstande dat de magistraat-coördinator op grond van de aard van de toe te wijzen zaken de samenstelling van de aanvullende kamers mede zal bepalen.

Een volgende spreker steunt het voorstel van de minister onder meer omdat het de taak van de magistraat-coördinator verlicht. Deze laatste beschikt immers over een rangorde om de aanvullende kamers samen te stellen.

Nochtans blijft hij ervoor pleiten dat in elke aanvullende kamer ten minste één werkend raadsheer zitting zou nemen. Voor de aanwijzing van de twee overige leden kan de door de minister voorgestelde rangorde worden gevolgd.

Een vorige interveniënt merkt op dat deze formule idealiter de voorkeur verdient. Probleem is dat met de huidige personeelsbezetting de gerechtelijke achterstand blijft aangroeien en zo op lange termijn de justitie dreigt te vernietigen.

Spijtig genoeg zijn er te weinig middelen beschikbaar om het kader uit te breiden.

Andere oplossingen, zoals rechters uit de rechtbanken van eerste aanleg als plaatsvervangend raadsheer zitting te laten nemen, blijken evenmin haalbaar te zijn.

Spreker verheelt niet dat de beste oplossing erin zou bestaan dat de gewone kamers van de hoven van beroep de gerechtelijke achterstand wegwerken. Het budgettair carcan dwingt de regering er echter toe de noodoplossing van de aanvullende kamers te kiezen.

De regering dient amendement nr. 29 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

« Het eerste en het vierde lid van het voorgestelde artikel 106bis respectievelijk aanvullen en wijzigen als volgt :

« De duur van deze kamers kan door de Koning slechts worden verlengd wanneer uit de verslagen van de magistraat-coördinator, bedoeld in artikel 101, vierde lid, de absolute noodzaak daartoe blijkt. »

« De aanvullende kamers zijn samengesteld uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheren. Voor

mesure du possible, au moins un conseiller effectif ou un conseiller à la retraite comme visé à l'article 207bis, § 1er, 3°, ou § 2, siégera dans chaque chambre et en assumera, le cas échéant, la présidence.»

Justification

À l'occasion de la discussion en commission, le Gouvernement a confirmé que les deux chambres supplémentaires étaient en principe créées à titre de mesure exceptionnelle pour résorber l'ensemble de l'arriéré judiciaire dans le délai fixé par le Roi. La prorogation de ce délai peut dès lors uniquement être envisagée lorsque le Roi en démontre l'absolue nécessité sur la base des rapports annuels du magistrat-coordonateur, lesquels seront communiqués à l'assemblée générale, au ministre de la Justice et aux Chambres législatives (cf., l'article 2 du projet). Tel peut être le cas, par exemple, lorsqu'il s'est avéré impossible, au terme du délai fixé, de résorber la totalité de l'arriéré et ce, en dépit d'un engagement maximal de la part des chambres supplémentaires.

Par contre, il ne s'avère pas opportun de préciser explicitement au premier alinéa, comme proposé par certains membres de la commission, quelle sera la durée d'existence des chambres supplémentaires, d'autant plus que les récentes données statistiques indiquent que l'arriéré varie entre les différentes cours d'appel.

En outre, le Gouvernement souligne la nécessité de laisser au premier président une certaine flexibilité au niveau de la composition des chambres supplémentaires et ce, dans un souci d'organisation efficace des travaux. En effet, ces chambres peuvent également être composées de conseillers suppléants sans expérience professionnelle préalable dans la magistrature. Il est dès lors prévu, à cet égard, que le premier président fait siéger dans chaque chambre supplémentaire au moins un conseiller ordinaire ou un magistrat-conseiller suppléant à la retraite, mais uniquement lorsque cela est jugé possible. Pour ce faire, il faut effectivement pouvoir disposer d'un nombre suffisant de conseillers (émérites) et éviter de mettre en péril le fonctionnement des chambres ordinaires. C'est la raison pour laquelle il faut rejeter l'obligation de faire appel aux conseillers susvisés, car ceci pourrait impliquer que le premier président doive retirer ses conseillers des chambres ordinaires, ce qui pourrait engendrer une totale désorganisation.

En outre, il est du devoir du magistrat coordonnateur de garantir l'impartialité et l'aptitude requises au niveau de la composition des chambres supplémentaires.

En ce qui concerne la présidence des chambres supplémentaires, le seul but de l'amendement du

zover mogelijk heeft in elke kamer ten minste één werkend raadsheer of één op rust gestelde raadsheer zoals bedoeld in artikel 207bis, § 1, 3°, of § 2, zitting, die in voorkomend geval het kamervoorzitterschap waarneemt.»

Verantwoording

Naar aanleiding van de besprekingen in de commissie heeft de regering bevestigd dat de aanvullende kamers in beginsel een uitzonderlijke maatregel zijn die binnen de door de Koning vooropgestelde termijn alle bestaande achterstand moeten wegwerken. Een verlenging is dan ook slechts mogelijk wanneer de Koning de absolute noodzaak daartoe aantoonde aan de hand van de jaarverslagen van de magistraat-coördinator die meegedeeld worden aan de algemene vergadering, de minister van Justitie en de Wetgevende Kamers (zie artikel 2 van het ontwerp). Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer na verloop van de vooropgestelde termijn blijkt dat ondanks de maximale inzet van de aanvullende kamers de achterstand niet volledig weggevoerd kon worden.

Het is daarentegen niet wenselijk om, zoals voorgesteld door sommige commissieleden, de bestaansduur van de aanvullende kamers in het eerste lid uitdrukkelijk te vermelden, temeer daar uit de recente statistische gegevens blijkt dat de achterstand varieert voor de verschillende hoven van beroep.

De regering benadrukt voorts dat aan de eerste voorzitter de nodige flexibiliteit gelaten moet worden bij de samenstelling van de aanvullende kamers, dit met het oog op een efficiënte regeling van de werkzaamheden. Enerzijds is het inderdaad zo dat in deze kamers ook plaatsvervangende raadsheren zitting kunnen nemen zonder voorafgaande beroepservaring binnen de magistratuur. In dit opzicht wordt dan ook bepaald dat de eerste voorzitter in elke aanvullende kamer ten minste één gewone raadsheer of een op rust gestelde magistraat - plaatsvervangend raadsheer laat zittingnemen, doch enkel indien hij dit mogelijk acht. Er moeten immers voldoende (emeriti)-raadsheren beschikbaar zijn en bovendien mag de werking van de gewone kamers hierdoor niet in het gedrang komen. Daarom ook is een verplichte inschakeling te verwerpen, daar dit zou betekenen dat de eerste voorzitter zijn raadsheeren moet wegtrekken uit de gewone kamers met een algehele desorganisatie tot gevolg.

Bovendien behoort het tot de taak van de magistraat-coördinator om bij de samenstelling van de aanvullende kamers de nodige onpartijdigheid en bekwaamheid te waarborgen.

Wat het voorzitterschap van de aanvullende kamers betreft, strekt het regeringsamendement er

Gouvernement est de permettre, si un conseiller effectif siège dans une telle chambre, de lui confier la présidence.

Peut-être pourrait-on, sur ce point, reprendre la formule de l'amendement de MM. Lallemand et Erdman (n° 23), en maintenant toutefois les mots «*dans la mesure du possible*».

Par contre, on ne retiendrait pas le dernier alinéa de cet amendement.

L'amendement n° 20 du Gouvernement est en tout cas retiré.

Un membre demande ce qu'il en est de la condition d'âge qui serait requise pour les avocats. Tel qu'il est formulé, le texte proposé permet à une personne de 63 ou 64 ans n'exerçant plus d'activité au barreau d'être désignée comme président d'une chambre supplémentaire.

L'intervenant suivant rappelle que le but est d'exclure les avocats en exercice. Pour le surplus, il appartient au premier président d'apprécier ce qui convient le mieux. L'intervenant renvoie à ce propos au § 2 de l'amendement n° 23 qu'il a déposé à l'article 4 avec M. Erdman, et dont la formulation paraît plus précise.

En ce qui concerne l'amendement n° 23 de MM. Lallemand et Erdman, le ministre déclare qu'il faut faire une distinction entre le problème de la composition des chambres supplémentaires, d'une part, et celui de leur présidence, d'autre part.

Aux termes de cet amendement, un avocat en exercice ne peut pas, en principe, être président d'une chambre supplémentaire.

Le ministre déclare que la procédure prévue par l'amendement n° 23, qui habilite le premier président à désigner malgré tout, en cas de nécessité, un avocat en exercice comme président après avoir pris l'avis du procureur général et des bâtonniers de son ressort, est assez lourde. À son avis, cette tâche incombe par excellence au magistrat-coordonateur, car celui-ci est responsable de l'organisation des travaux et évalue les résultats que les conseillers suppléants enregistrent dans la résorption de l'arriéré judiciaire.

L'un des auteurs de l'amendement n° 23 fait valoir que si un avocat en exercice peut assumer la présidence d'une chambre supplémentaire à la Cour de cassation où il tient régulièrement ses plaidoiries, cela engendrera une certaine confusion parmi les justiciables à propos de son indépendance et de son impartialité. Leur confiance dans la justice s'en trouvera ainsi ébranlée. Si l'expérience et la qualité des conseillers suppléants est mise en doute, la réforme proposée sera vouée à l'échec. Il ne faut pas perdre

alleen toe aan een werkend raadsheer die in een dergelijke kamer zitting neemt, het voorzitterschap toe te kennen.

Misschien zou men op dit punt de formulering van amendement nr. 23 van de heren Lallemand en Erdman kunnen overnemen waarbij evenwel de woorden «*voor zover mogelijk*» behouden blijven.

Het laatste lid van dit amendement zou men daarentegen niet behouden.

Amendement nr. 20 van de regering wordt in ieder geval ingetrokken.

Een ander lid heeft vragen bij de leeftijdsvoorwaarde voor de advocaten. Zoals de voorgestelde tekst geformuleerd is, kan iemand die 63 of 64 jaar oud is en niet meer actief is bij de balie, worden aangewezen als voorzitter van een aanvullende kamer.

De volgende spreker herinnert eraan dat het de bedoeling is de advocaten in functie uit te sluiten. Voor de rest is het de taak van de eerste voorzitter te beoordelen wat het beste is. Spreker verwijst in dit verband naar § 2 van amendement nr. 23, dat hij samen met de heer Erdman op artikel 4 heeft ingediend en waarvan de formulering duidelijker lijkt.

Met betrekking tot amendement nr. 23 van de heren Lallemand en Erdman verklaart de minister dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de problematiek van de samenstelling van de aanvullende kamers enerzijds en die van hun voorzitterschap anderzijds.

Volgens dit amendement kan een advocaat in functie in principe geen voorzitter zijn van een aanvullende kamer.

De minister verklaart dat de in amendement nr. 23 bepaalde procedure waarbij de eerste voorzitter de bevoegdheid heeft om in geval van nood toch een advocaat in functie als voorzitter aan te wijzen nadat hij het advies van de procureur-generaal en van de stafhouders van zijn rechtsgebied heeft ingewonnen, nogal zwaar is. Zijns inziens komt deze taak bij uitstek aan de magistraat-coördinator toe. Deze laatste staat namelijk in voor de organisatie van de werkzaamheden en evalueert de resultaten die de plaatsvervangende raadsheren boeken bij het wegwerken van de gerechtelijke achterstand.

Een van de indieners van amendement nr. 23 betoogt dat, wanneer een advocaat in functie het voorzitterschap mag bekleden van een aanvullende kamer bij het hof van beroep waar hij regelmatig pleit, dit bij de rechtzoekenden verwarring zal scheppen omtrent zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Aldus zal hun vertrouwen in de justitie aan het wankelen worden gebracht. Indien de ervaring en de kwaliteit van de plaatsvervangende raadsheren in twijfel wordt getrokken, is de voorgestelde hervor-

de vue que les chambres supplémentaires sont appelées à résorber en l'espace de trois ans un contentieux d'environ 100 000 affaires. Cela implique que ces chambres supplémentaires aient, durant ce laps de temps, un caractère quasi permanent.

Le ministre peut comprendre ce point de vue. C'est précisément pour cette raison que l'amendement n° 29 du Gouvernement dispose que «dans la mesure du possible», au moins un conseiller effectif ou un conseiller à la retraite siègera dans chaque chambre supplémentaire. M. Delvoie, président de la Cour d'appel de Bruxelles et chargé d'une mission officieuse de management, suit d'ailleurs la voie tracée par le ministre (cf. la note n° 2 en annexe).

Si un conseiller effectif doit siéger dans chaque chambre supplémentaire, cela désorganisera le fonctionnement des chambres ordinaires. Une condition aussi stricte risque d'hypothéquer d'emblée les effets positifs que l'on peut escompter de la réforme.

Le préopinant réplique que si l'on suit cette conception, il se peut parfaitement qu'une chambre supplémentaire soit composée de trois avocats en exercice.

Selon le ministre, il n'existe aucun argument déterminant permettant d'exclure la possibilité qu'un avocat en exercice soit président d'une chambre supplémentaire lorsqu'il y a trois conseillers suppléants.

L'intervenant dit vouloir s'inspirer de deux lignes de force pour opérer la réforme proposée.

Premièrement, il vise à doter les chambres d'une organisation et d'une composition souples en confiant celles-ci aux premier président et magistrat-coordonateur intéressés qui, à cet effet, peuvent faire appel à des avocats ayant une expérience de vingt ans de barreau et à des professeurs d'université (cf. la discussion de l'article 9).

Deuxièmement, un conseiller effectif est nommé magistrat-coordonateur. Il organise le fonctionnement des chambres supplémentaires et se charge du suivi de leurs travaux. Il examinera, par exemple, les modalités d'organisation de ces chambres — notamment quant à la rédaction des arrêts et transférer éventuellement des conseillers suppléants à une autre chambre supplémentaire.

Selon un membre, l'exemple qui prévoit une chambre supplémentaire composée de trois conseillers suppléants qui sont des avocats en exercice illustre à suffisance le caractère néfaste de la réforme proposée. Ces chambres doivent plutôt être considérées comme des chambres d'arbitrage.

ming tot mislukken gedoemd. Men mag niet uit het oog verliezen dat de aanvullende kamers ertoe geroepen zijn om op een periode van drie jaar een contentieux van ongeveer 100 000 zaken weg te werken. Dit impliceert dat deze aanvullende kamers binnen die tijdsspanne een vrijwel permanent karakter hebben.

De minister heeft begrip voor deze visie. Amendement nr. 29 van de regering bepaalt daarom juist dat in elke aanvullende kamer «voor zover mogelijk» ten minste één werkend raadsheer of één in rust gesteld raadsheer zitting heeft. De heer Delvoie, voorzitter in het Hof van Beroep te Brussel en belast met een officieuze managementopdracht volgt trouwens het door de minister gelegde spoor (cf. nota nr. 2 als bijlage).

Indien er in elke aanvullende kamer een werkend raadsheer zitting moet nemen, zal dit de werking van de gewone kamers ontwrichten. Een dergelijke strikte voorwaarde dreigt bij voorbaat de positieve gevolgen die van de hervorming te verwachten zijn, te hypothekeren.

Het vorige lid repliceert dat het volgens deze conceptie perfect mogelijk is dat een aanvullende kamer uit drie advocaten in functie is samengesteld.

Volgens de minister bestaat er geen doorslaggevend argument om de mogelijkheid uit te sluiten dat, wanneer er drie plaatsvervangende raadsheren zijn, een advocaat in functie voorzitter van een aanvullende kamer zou zijn.

Spreker stelt dat hij zich bij de voorgestelde hervorming door twee krachtlijnen wenst te laten leiden.

In de eerste plaats betracht hij soepelheid bij de organisatie en de samenstelling van de kamers in die zin dat dit aan de betrokken eerste voorzitter en magistraat-coördinator kan worden overgelaten die hiervoor een beroep kunnen doen op onder andere advocaten met twintig jaar balie achter de rug en universiteitsprofessoren (cf. bespreking artikel 9).

Ten tweede wordt er een werkend raadsheer tot magistraat-coördinator benoemd. Hij organiseert de werking van de aanvullende kamers en volgt er de werkzaamheden van op. Hij zal bijvoorbeeld nagaan op welke wijze deze kamers zich organiseren, bijvoorbeeld voor het opstellen van arresten, en desgevallend plaatsvervangende raadsheren naar een andere aanvullende kamer overplaatsen.

Het voorbeeld waarbij een aanvullende kamer uit drie plaatsvervangende raadsheren is samengesteld, die advocaat in functie zijn, illustreert volgens een lid ten overvloede het nefaste karakter van de voorgestelde hervorming. Deze kamers zijn veeleer als arbitragekamers te beschouwen.

Du reste, l'intervenant n'est pas convaincu que suffisamment d'avocats se présenteront en vue d'être nommés conseillers suppléants. C'est pourquoi il s'oppose formellement à cette réforme dont il prévoit qu'elle ne parviendra pas à résorber l'arriéré judiciaire.

Le ministre souligne que les chambres supplémentaires ne seront constituées de trois conseillers suppléants-avocats en exercice qu'en cas de nécessité.

Le préopinant réplique que le critère de la nécessité ne sera jamais justifié objectivement. Le premier président aura sans doute recours à la formule type «compte tenu de l'impossibilité de disposer de conseillers effectifs et vu l'urgence».

Le ministre déclare que l'amendement n° 29 du Gouvernement vise à éviter que les chambres ordinaires ne soient dérégulées en permanence dans leur fonctionnement parce qu'elles doivent se passer d'un conseiller effectif appelé à siéger dans une chambre supplémentaire.

Si l'on nomme suffisamment de magistrats à la retraite comme conseillers suppléants, aucun problème ne se posera en ce qui concerne la présidence.

L'un des auteurs de l'amendement n° 23 fait observer qu'aux termes de celui-ci, à défaut de conseiller effectif, tant un magistrat à la retraite qu'un professeur (*cf.* la discussion de l'article 9) peuvent assumer la présidence d'une chambre supplémentaire.

Un autre membre souscrit à la critique relative à la possibilité qu'une chambre supplémentaire soit composée de trois conseillers suppléants qui seraient inscrits au tableau de l'Ordre des avocats.

Certes, le ministre a déclaré, dans sa réplique, que les chambres supplémentaires devaient être composées, en principe, de deux conseillers suppléants au moins. En cas d'urgence, l'on pourrait cependant déroger à la règle et faire siéger trois conseillers suppléants.

Le ministre oublie cependant que, dans les circonstances actuelles, l'état d'urgence est chronique. En d'autres termes, comme l'arriéré judiciaire a atteint une ampleur importante, l'état d'urgence qui permet de justifier qu'une chambre supplémentaire soit composée de trois conseillers suppléants sera non pas l'exception, mais la règle.

L'intervenant craint dès lors que les conflits d'intérêts ne soient inévitables. Certains avocats plaideront, dans le ressort de la cour d'appel, tantôt

Spreker is er trouwens niet van overtuigd dat er zich voldoende advocaten zullen aanmelden om tot plaatsvervangend raadsheer te worden benoemd. Hij verzet zich dan ook ten stelligste tegen deze hervorming waarvan hij voorspelt dat ze er niet in zal slagen de gerechtelijke achterstand weg te werken.

De minister beklemtoont dat de aanvullende kamers uitsluitend in geval van nood uit drie plaatsvervangende raadsheren-advocaten in functie zullen worden samengesteld.

De vorige spreker repliceert dat het criterium van de noodzaak nooit objectief zal worden verantwoord. De eerste voorzitter zal wellicht zijn toevlucht nemen tot de standaardformule «gelet op de onbeschikbaarheid van werkende raadsheren en de dringende noodzakelijkheid».

De minister verklaart dat hij met amendement nr. 29 van de regering wenst te voorkomen dat de gewone kamers permanent zouden worden ontregeld doordat ze een werkend raadsheer moeten missen die in een aanvullende kamer zitting moet nemen.

Indien er voldoende in rust gestelde magistraten tot plaatsvervangend raadsheer worden benoemd, rijst er wat het voorzitterschap betreft, geen probleem.

Een van de indieners van amendement nr. 23 merkt op dat volgens hun amendement bij gebreke van een werkend raadsheer zowel een in rust gestelde magistraat als een hoogleraar (*cf.* bespreking artikel 9) het voorzitterschap van een aanvullende kamer kunnen bekleden.

Een ander lid sluit zich aan bij de kritiek op de mogelijkheid dat een aanvullende kamer uit drie plaatsvervangende raadsheren zou zijn samengesteld die alledrie als advocaat op het Tableau van de Orde zijn ingeschreven.

De minister heeft in zijn repliek weliswaar gesteld dat de aanvullende kamers uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheren moeten zijn samengesteld. In geval van nood kan daar echter van worden afgeweken en kunnen er drie plaatsvervangende raadsheren zitting nemen.

Hij gaat hiermee echter voorbij aan de vaststelling dat deze noodtoestand in de huidige omstandigheden een chronisch karakter heeft. Met andere woorden, de noodtoestand op grond waarvan een aanvullende kamer uit drie plaatsvervangende raadsheren mag worden samengesteld, zal, gelet op de omvang van de gerechtelijke achterstand, niet de uitzondering, maar de algemene regel zijn.

Spreker vreest dan ook dat er onvermijdelijk belangenconflicten zullen ontstaan. Sommige advocaten zullen binnen het ressort van het hof van

devant les tribunaux de degré inférieur, tantôt devant les chambres ordinaires ou les chambres supplémentaires de ladite cour.

C'est pourquoi il souscrit pleinement à l'amendement n° 23 qui tend à prévoir, à l'article 106*bis*, § 2, deuxième alinéa (nouveau), que les chambres supplémentaires sont présidées par un conseiller effectif ou, à défaut, par un conseiller suppléant qui n'est pas avocat en exercice et qui peut être, par exemple, un magistrat à la retraite ou un professeur d'université.

L'un des auteurs de l'amendement n° 23 souligne que la composition des chambres supplémentaires est une question délicate. Que vaudrait encore le principe de l'indépendance de la justice, si l'on devait constater qu'un conseiller suppléant connaît d'un pourvoi en appel relatif à une affaire ou à un point de droit à propos de laquelle ou duquel il a déjà plaidé devant une autre juridiction ?

Un membre réplique que, selon l'article 828 du Code judiciaire, l'avocat ne peut pas siéger comme conseiller suppléant dans ce dernier cas. L'article susvisé a une large portée. C'est ainsi qu'un avocat qui aura déposé, pour le compte d'une société d'assurances, des conclusions sur l'interprétation de la législation relative aux assurances, ne pourra pas connaître d'une question similaire en qualité de conseiller suppléant.

Pour éviter les risques de conflits d'intérêts au sens de l'article 828 du Code judiciaire, l'on devra demander aux avocats qui plaident systématiquement devant le Conseil d'État de siéger comme conseiller suppléant dans les matières civiles. Les avocats qui sont spécialisés dans une branche du droit auront en effet à faire face en permanence à des conflits d'intérêts au sens de l'article 828.

L'intervenant précédent déclare que l'application de l'article susvisé a des conséquences très étendues. Les avocats défendent fréquemment les affaires les plus divergentes et adoptent dans celles-ci des positions variables. Il estime que l'on ne peut pas dresser pour chaque avocat l'inventaire des affaires dont il ne peut pas connaître en tant que conseiller suppléant.

L'intervenant précédent attire l'attention des commissaires sur le fait, qu'en tant que membre de la Commission européenne des droits de l'homme, il ne pouvait pas connaître d'une affaire dans laquelle il pouvait avoir un intérêt, ce qui pouvait être le cas, par exemple, lorsqu'il avait à défendre une interprétation donnée de la C.E.D.H., en tant qu'avocat.

Le même membre est également d'avis que l'opération proposé ne pourra réussir que si l'on nomme un nombre suffisamment important de

beroep nu eens voor de lagere rechtbanken pleiten, dan weer voor de gewone of de aanvullende kamers van het hof.

Hij verleent daarom zijn volle steun aan amendement nr. 23 waarbij in artikel 106*bis*, § 2, tweede lid (nieuw) wordt bepaald dat de aanvullende kamers worden voorgezeten door een werkend raadsheer of, bij gebreke daarvan, een plaatsvervangend raadsheer die geen advocaat in functie is, zoals een in rust gestelde magistraat of een hoogleraar.

Een van de indieners van amendement nr. 23 beklemtoont dat de samenstelling van de aanvullende kamers een heikele kwestie betreft. Wat is het principe van de onafhankelijkheid van het gerecht nog waard wanneer blijkt dat een plaatsvervangend raadsheer kennis neemt van een hoger beroep omtrent een aangelegenheid of een rechtsvraag waarover hij zelf reeds voor een andere jurisdictie heeft gepleit ?

Een lid repliceert dat de advocaat in dit laatste geval krachtens artikel 828 van het Gerechtelijk Wetboek niet als plaatsvervangend raadsheer zitting mag nemen. Het voormelde artikel heeft een ruime draagwijdte. Zo zal een advocaat die voor een verzekeringsmaatschappij conclusies heeft genomen over de interpretatie van de verzekeringswetgeving, als plaatsvervangend raadsheer geen kennis mogen nemen van een gelijksoortige aangelegenheid.

Indien men de kansen op belangenconflicten in de zin van artikel 828 van het Gerechtelijk Wetboek wil ontlopen, zal men advocaten die stelselmatig voor de Raad van State pleiten, moeten vragen om in civiele zaken als plaatsvervangend raadsheer op te treden. Advocaten die in een bepaalde rechtstak gespecialiseerd zijn, zullen immers permanent met een belangentegenstelling in de zin van artikel 828 worden geconfronteerd.

De vorige spreker verklaart dat de toepassing van het voormelde artikel verstrekkende gevolgen heeft. Advocaten verdedigen dikwijls de meest uiteenlopende zaken waarin zij niet altijd dezelfde standpunten innemen. Hij acht het ondoenbaar voor elke advocaat een inventaris aan te leggen van zaken waarvan hij als plaatsvervangend raadsheer geen kennis mag nemen.

De vorige spreker vestigt er de aandacht op dat hij als lid van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens geen kennis mocht nemen van een zaak waarin hij een belang kon hebben, bijvoorbeeld wanneer hij als advocaat een bepaalde interpretatie van het EVRM verdedigde.

Voorts is het lid van oordeel dat de voorgestelde operatie slechts kans op slagen heeft wanneer een voldoende aantal gekwalificeerde plaatsvervangende

conseillers suppléants qualifiés. En prévoyant un statut financier intéressant, l'on pourra sensiblement augmenter l'attrait de la fonction de conseiller suppléant. Il faudra à tout le moins rémunérer de manière adéquate les conseillers suppléants qui exerceront les fonctions de président d'une chambre supplémentaire eu égard aux responsabilités plus grande, qu'ils auront à assumer en conséquence.

L'on pourra ainsi inciter des avocats qui sont en train de terminer leur pratique ou des professeurs qui approchent de l'âge de la retraite, à mettre fin plus rapidement à leur carrière et à accepter d'exercer à temps plein ou presque une fonction de conseiller suppléant. En devenant conseillers suppléants, lesdits avocats et professeurs — c'est vrai davantage pour ce qui est des avocats — prennent leurs distances par rapport à leur ancien milieu professionnel, ce qui réduit le risque de conflits d'intérêts.

Sous cet angle-là, une rémunération de 1 500 francs l'heure d'audience n'est pas suffisante.

Le ministre répond que le montant de 1 500 francs sert plutôt de point de départ et que des adaptations sont encore possibles.

Il est cependant d'accord sur la conception suivant laquelle il faut prévoir un statut financier intéressant, en tout cas pour les présidents (cf. la discussion des articles 20 et 21).

En ce qui concerne l'article 106bis, § 2, deuxième alinéa, dont l'insertion est proposée par l'amendement n° 23, un membre signale que les mots «*conseiller suppléant qui n'est pas avocat en exercice*» n'ont aucun sens. L'intéressé est avocat, ou alors il ne l'est pas.

Le ministre déclare qu'un avocat qui est nommé conseiller suppléant peut démissionner de ses fonctions d'avocat après sa nomination.

Deux membres signalent au ministre que certains magistrats des cours d'appel ont demandé que l'on n'affecte pas de conseillers effectifs aux chambres supplémentaires. Les magistrats craignent que les conseillers professionnels se voient obligés de rédiger les arrêts et aient, dès lors, la plus grande part du travail à effectuer, alors que les conseillers suppléants feront simplement office d'assesseurs.

Cette déclaration est accueillie avec étonnement. Dans le passé, les magistrats effectifs ont toujours été opposés à l'engagement de conseillers suppléants. Aujourd'hui, ils s'opposent à ce que l'on affecte un conseiller effectif aux chambres supplémentaires. Le ministre s'est rangé à leur avis, de peur de perturber le fonctionnement des chambres ordinaires.

raadsheren kunnen worden benoemd. Een van de factoren die de wervingskracht van het ambt van plaatsvervangend raadsheer beduidend kan verhogen, is gelegen in een aantrekkelijk financieel statuut. Alleszins voor de plaatsvervangende raadsheren die het voorzitterschap van een aanvullende kamer zullen waarnemen, zal de grotere verantwoordelijkheid die hiermee gepaard gaat, passend moeten worden vergoed.

Dit kan advocaten die hun praktijk aan het afbouwen zijn of hoogleraren die de pensioengerechtigde leeftijd naderen, ertoe aanzetten hun loopbaan sneller te beëindigen en zich in zekere zin bijna voltijds als plaatsvervangend raadsheer te engageren. Het voordeel hiervan is dat zij en dat geldt zeker voor de advocaten, afstand nemen van hun vroeger professioneel milieu en daardoor de kans op een belangenconflict vermijden.

In dat perspectief schenkt 1 500 frank per uur zitting geen voldoening.

De minister antwoordt dat het voormelde bedrag eerder als uitgangspunt wordt gehanteerd en er nog aanpassingen mogelijk zijn.

Hij is het echter eens met de opvatting dat er alleszins voor de voorzitters een aantrekkelijk financieel statuut moet worden uitgewerkt (cf. bespreking van de artikelen 20 en 21)

Met betrekking tot het door amendement nr. 23 voorgestelde artikel 106bis, § 2, tweede lid, stipt een lid aan dat de woorden «*plaatsvervangend raadsheer die geen advocaat in functie is*» geen steek houden. Ofwel is betrokkene advocaat, ofwel is hij dat niet.

De minister verklaart dat een advocaat die tot plaatsvervangend raadsheer is benoemd, na zijn benoeming ontslag kan nemen als advocaat.

Twee leden wijzen er de minister op dat er vanuit de hoven van beroep stemmen zijn opgegaan om geen werkende raadsheren aan de aanvullende kamers toe te wijzen. Zij vrezen dat de professionele raadsheren de arresten zullen moeten opstellen en bijgevolg het zwaarste werk zullen opknappen, terwijl de plaatsvervangende raadsheren louter als bijzitter zullen fungeren.

Dit wekt verwondering. In het verleden hebben de werkende magistraten steeds geageerd tegen de aanstelling van plaatsvervangende raadsheren. Nu zetten ze zich ertegen dat een werkend raadsheer aan de aanvullende kamers zou worden toegewezen. De minister heeft zich daarbij aangesloten uit vrees dat de werking van de gewone kamers zou worden ontwricht.

Face à l'énormité de l'arriéré, l'on peut se demander si toutes les chambres ordinaires fonctionnent de manière satisfaisante.

Ne doit-on pas déduire de tout ce qui précède qu'il serait beaucoup plus simple de faire en sorte que toutes les chambres composées de trois conseillers comptent un conseiller effectif, qui assume les fonctions de président, et deux conseillers suppléants ?

Le ministre fait observer, que la proposition s'écarte du principe des chambres supplémentaires. Il estime qu'en répartissant les conseillers suppléants entre les chambres ordinaires et les chambres supplémentaires, l'on créera une situation irréversible. Il estime par ailleurs que la qualité de la jurisprudence en souffrira et que cette solution ne permettra pas de résorber l'arriéré judiciaire.

C'est pourquoi il est partisan de l'option retenue dans le cadre du projet de loi, qui est d'isoler l'ensemble des affaires qui font partie de l'arriéré judiciaire. L'avantage de ce régime, c'est que le magistrat coordinateur peut suivre beaucoup plus facilement l'évolution des résultats des chambres supplémentaires et adapter leur organisation de telle manière qu'elles puissent remplir leur objectif. Les chambres ordinaires resteront chargées du traitement des nouvelles affaires.

Un membre fait remarquer que si les chambres supplémentaires devaient connaître également des affaires pénales, la Cour de cassation serait submergée de pourvois. En effet, les avocats pénalistes se méfieront des arrêts des chambres supplémentaires composées exclusivement de conseillers suppléants et seront vite enclins à se pourvoir en cassation.

Dans le même ordre d'idées, un autre membre déclare ne pouvoir accepter que trois conseillers suppléants formant une chambre supplémentaire statuent en appel sur une affaire pénale.

Le ministre réplique que cet argument n'a pas tellement de poids dans la mesure où il n'existe pratiquement aucun arriéré en matière répressive. L'arriéré judiciaire est ainsi défini qu'aucune affaire pénale ne sera distribuée aux chambres supplémentaires, sauf pour ce qui est du règlement des intérêts civils.

En ce qui concerne la composition des chambres supplémentaires, le ministre souhaite rejoindre, dans la mesure du possible, les préoccupations des membres qui, dans l'intérêt de la confiance que doit inspirer la justice, insistent pour qu'un conseiller effectif au moins siège dans les chambres supplémentaires. Il souhaite toutefois éviter que les conseillers effectifs ne doivent systématiquement assumer la présidence de ces chambres. Bien que cette possibilité ne soit pas

Gelet op de omvang van de achterstand kan men zich afvragen of de werking van alle gewone kamers thans wel voldoening schenkt.

Is het in het licht van het voorgaande dan niet veel eenvoudiger dat alle kamers met drie raadsheren worden samengesteld uit een werkend raadsheer die het voorzitterschap bekleedt, en twee plaatsvervangende raadsheren ?

De minister merkt op dat men aldus afstapt van het principe van de aanvullende kamers. Hij is van oordeel dat, wanneer men de plaatsvervangende raadsheren over de gewone en de aanvullende kamers gaat spreiden, een onomkeerbare situatie wordt gecreëerd. Tevens meent hij dat de kwaliteit van de rechtspraak hieronder zal lijden en de gerechtelijke achterstand niet zal worden weggewerkt.

Hij pleit derhalve voor de in het ontwerp vervatte optie waarbij het pakket zaken die onder de gerechtelijke achterstand vallen, wordt geïsoleerd. Het voordeel van deze regeling is dat de magistraat-coördinator veel gemakkelijker de resultaten van de aanvullende kamers kan opvolgen en de organisatie van deze kamers kan bijsturen opdat ze hun doel zouden halen. De gewone kamers blijven belast met de afhandeling van de nieuwe zaken.

Een lid merkt op dat, wanneer de aanvullende kamers ook kennis van strafzaken moeten nemen, het Hof van Cassatie zal worden overstelpt met voorzieningen in cassatie. Strafpleiters zullen immers uit wantrouwen tegen de arresten van de aanvullende kamers die uitsluitend uit plaatsvervangende raadsheren bestaan, snel geneigd zijn cassatieberoep in te stellen.

Hierop inhakend, verklaart een ander lid niet te kunnen aanvaarden dat drie plaatsvervangende raadsheren in een aanvullende kamer in hoger beroep uitspraak zouden doen over een strafzaak.

De minister repliceert dat dit argument niet zo zwaar doorweegt omdat er inzake strafzaken vrijwel geen achterstand is. De definitie van de gerechtelijke achterstand is zo opgesteld dat er geen strafzaken aan de aanvullende kamers zullen worden toebedeeld, behoudens hetgeen de afhandeling van de burgerlijke belangen betreft.

Wat de samenstelling van de aanvullende kamers betreft, wenst de minister in de mate van het mogelijke tegemoet te komen aan de bekommernis van de leden die er omwille van het vertrouwen in het gerecht op aandringen dat er ten minste één werkend raadsheer in de aanvullende kamers zitting zou hebben. Hij wenst echter te vermijden dat de werkende raadsheren systematisch het voorzitterschap van deze kamers moeten bekleden. Hoewel

exclue, il doit être fait appel, autant que possible, à des magistrats émérites et à des magistrats suppléants qui ne sont pas (ou plus) avocats.

À propos de l'amendement n° 23, un membre aimerait savoir si l'on ne pourrait pas résoudre les problèmes susvisés en supprimant le troisième alinéa de l'article 106bis, § 2, proposé.

Le ministre se prononce en faveur de la dérogation prévue dans cette disposition.

Un autre membre se demande si cette disposition n'ouvre pas la boîte de Pandore.

Au vu de la discussion qui précède, le Gouvernement présente un sous-amendement n° 39 à l'amendement n° 23 (doc. Sénat, nos 1-490/5 et 7):

«Apporter les modifications suivantes au § 2 proposé:

«A. Remplacer le deuxième alinéa par la disposition suivante:

«La présidence ne peut être assumée par un conseiller suppléant qui est avocat en exercice.»

«B. Supprimer le troisième alinéa.»

Ce texte signifie qu'une chambre supplémentaire pourra être présidée par un conseiller effectif ou par un conseiller suppléant, à condition que ce dernier ne soit pas avocat en exercice.

Dans le sous-amendement n° 39 du Gouvernement, un membre propose de remplacer les mots «qui est avocat en exercice» par la formule juridiquement plus adéquate: «qui est inscrit au tableau de l'Ordre des avocats».

Le ministre souligne que les mots «avocats en exercice» indiquent qu'un ancien avocat ou un avocat honoraire peut assumer la présidence d'une chambre supplémentaire.

Plusieurs membres s'accordent à dire que la terminologie du Code judiciaire est préférable. Il n'y aurait aucun doute sur le fait qu'un avocat retraité, qui n'est plus en activité mais dont le nom figure toujours au tableau et qui est lié à une association en qualité de partenaire, ne peut exercer la présidence d'une chambre supplémentaire.

MM. Erdman et Lallemand déposent un sous-amendement n° 42 à leur amendement n° 23 (doc. Sénat, nos 1-490/5 et 7):

«L'alinéa 2 du § 2 de l'article 106bis est remplacé comme suit:

«Elles ne peuvent être présidées par un avocat inscrit au tableau de l'Ordre.»

dat niet uitgesloten is, moet er zo veel mogelijk een beroep worden gedaan op emeriti magistraten en plaatsvervangende raadsheren die geen advocaat (meer) zijn.

Met betrekking tot amendement nr. 23 wenst een lid te weten of de hiervoor gesignaleerde problemen niet kunnen worden opgelost door het derde lid van het voorgestelde artikel 106bis, § 2, te schrappen.

De minister spreekt zich uit voor het behoud van de in deze laatste bepaling vervatte uitzondering.

Een ander lid vraagt zich af of met deze bepaling niet de doos van Pandora wordt geopend.

Op grond van de voorgaande discussie dient de regering op amendement nr. 23 subamendement nr. 39 in (Gedr. St., Senaat, nrs. 1-490/5 en 7):

«Aan de voorgestelde § 2 de volgende wijzigingen aanbrengen:

«A. Het tweede lid vervangen als volgt:

«Het voorzitterschap kan niet worden waargenomen door een plaatsvervangend raadsheer die advocaat in functie is.»

«B. Het derde lid doen vervallen.»

Dit betekent dat zowel een werkend raadsheer als een plaatsvervangend raadsheer het voorzitterschap van een aanvullende kamer kunnen waarnemen op voorwaarde dat deze laatste geen advocaat in functie is.

Met betrekking tot subamendement nr. 39 van de regering stelt een lid voor de woorden «die advocaat in functie is» te vervangen door de meer juridisch verantwoorde formulering «die op het tableau van de Orde der advocaten ingeschreven is».

De minister beklemtoont dat de woorden «advocaat in functie» aangeven dat een oud-advocaat of ere-advocaat het voorzitterschap van een aanvullende kamer kan waarnemen.

Verschillende leden zijn het erover eens dat de in het Gerechtelijk Wetboek voorkomende terminologie de voorkeur verdient. Aldus bestaat er geen twijfel over dat een gepensioneerd advocaat die niet meer actief is, maar nog op het tableau ingeschreven is en als partner verbonden is met een associatie, geen voorzitter kan zijn van een aanvullende kamer.

De heren Erdman en Lallemand dienen subamendement nr. 42 in op hun amendement nr. 23 (Gedr. St., Senaat, nrs. 1-490/5 en 7):

«Het tweede lid van § 2 van het voorgestelde artikel 106bis vervangen als volgt:

«Zij mogen niet worden voorgezeten door een advocaat ingeschreven op het tableau van de Orde van advocaten.»

2. Votes

L'amendement n° 1 et l'amendement subsidiaire n° 19 de MM. Foret et Desmedt sont rejetés par 6 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'amendement n° 20 du Gouvernement est retiré.

L'amendement n° 23 de MM. Lallemand et Erdman, dans la mesure où il concerne l'article 106bis, § 2, premier alinéa, proposé, est adopté par 7 voix contre 1 et 2 abstentions.

L'amendement n° 23, dans la mesure où il se rapporte à l'article 106bis, § 2, deuxième et troisième alinéas, proposé, ainsi que les sous-amendements n° 39 B du Gouvernement et 42 de MM. Erdman et Lallemand, sont adoptés par 7 voix contre 1 et 2 abstentions.

Le sous-amendement n° 39 A du Gouvernement est retiré.

L'amendement n° 29 du Gouvernement, dans la mesure où il tend à modifier l'article 106bis, quatrième alinéa, proposé, est également retiré.

d) Durée d'existence des chambres supplémentaires**1. Discussion**

Un membre fait observer qu'en vertu de l'article 106bis, premier alinéa, il appartient au Roi de déterminer la durée d'existence des chambres supplémentaires.

Le membre souhaiterait voir lier à cette disposition une forme d'obligation de résultat. Si le Roi prolonge cette durée d'existence, il faudrait que la motivation de l'arrêté royal fasse état du résultat du fonctionnement des chambres en question.

Le ministre réplique que cela est quelque peu paradoxal. En effet, si le résultat est atteint, aucune prolongation ne sera nécessaire. Si elle est nécessaire, c'est que, par hypothèse, le travail à accomplir n'est pas achevé.

Le précédent intervenant réplique qu'il ne s'agit pas d'établir une résorption totale de l'arriéré, mais de démontrer l'utilité des chambres supplémentaires, en évaluant l'ampleur du travail accompli.

Le ministre déclare qu'il n'est pas opposé à cette idée, dont la formulation exacte doit cependant encore être précisée.

MM. Lallemand et Erdman ont proposé, dans leur amendement n° 23, que, «*pour une durée limitée fixée par le Sénat et la Chambre des représentants*

2. Stemmingen

Amendement nr. 1 en subsidiair amendement nr. 19 van de heren Foret en Desmedt worden verworpen met 6 stemmen tegen 2, bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 20 van de regering is ingetrokken.

Amendement nr. 23 van de heren Lallemand en Erdman voor zover het het voorgestelde artikel 106bis, § 2, eerste lid, betreft, wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 23 voor zover het het voorgestelde artikel 106bis, § 2, tweede en derde lid, betreft, alsook de subamendementen nrs. 39 B van de regering en 42 van de heren Erdman en Lallemand worden aangenomen met 7 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

Subamendement nr. 39 A van de regering wordt ingetrokken.

Amendement nr. 29 van de regering voor zover het de wijziging van het voorgestelde artikel 106bis, vierde lid, betreft, wordt eveneens ingetrokken.

d) Duur van de aanvullende kamers**1. Bespreking**

Een lid merkt op dat de Koning krachtens artikel 106bis, eerste lid, bepaalt voor welke duur de aanvullende kamers worden opgericht.

Spreker wenst aan die bepaling een soort resultaatverbintenis te koppelen. Indien de Koning die duur verlengt zou in de motivering van het koninklijk besluit moeten worden vermeld tot welk resultaat het werk van die aanvullende kamers heeft geleid.

De minister antwoordt dat dit enigszins paradoxaal is. Indien er resultaat wordt geboekt, is een verlenging immers niet nodig. Indien ze wel nodig is, dan veronderstelt dit juist dat het werk niet af is.

De vorige spreker antwoordt dat het er niet om gaat aan te tonen dat de volledige achterstand is weggewerkt. Men moet alleen het nut van de aanvullende kamers bewijzen door de omvang van het verrichte werk te evalueren.

De minister verklaart dat hij niet gekant is tegen dit standpunt, dat evenwel nog duidelijker geformuleerd moet worden.

In hun amendement nr. 23 hebben de heren Lallemand en Erdman voorgesteld dat «*aanvullende kamers kunnen worden opgericht voor een beperkte*

sur proposition du Roi, des chambres supplémentaires puissent être créées pour résorber l'arriéré judiciaire» (doc. Sénat, n° 1-490/5).

Le ministre s'oppose à cette proposition.

Il estime, avec tout le respect dû à ces assemblées, que ce serait aller beaucoup trop loin que de permettre à la Chambre et au Sénat d'intervenir dans la durée des chambres supplémentaires des cours d'appel. Il s'agit avant tout d'une question relevant des compétences du pouvoir exécutif. Aussi plaide-t-il pour que l'on adopte l'amendement n° 29 du gouvernement, suivant lequel la durée des chambres supplémentaires *«peut uniquement être prorogée par le Roi s'il ressort des rapports du magistrat-coordonateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa, que cela s'avère absolument indispensable»*.

La décision n'est donc pas prise de manière arbitraire; elle doit pouvoir être évaluée à l'aune d'un critère précis. Elle devra par conséquent être motivée.

Un membre émet, toutefois, quelques réserves au sujet de ce dernier amendement. Il juge inacceptable que le Roi puisse prolonger la durée des chambres supplémentaires sans que les chambres fédérales soient informées en détail des résultats obtenus. Cela suppose avant tout un rapport circonstancié permettant à la Chambre et au Sénat de vérifier si les chambres supplémentaires ont rempli leur obligation de résultat.

Le ministre souligne qu'en vertu de l'article 101, troisième alinéa, du Code judiciaire, proposé, le magistrat-coordonateur est tenu de rédiger un rapport d'activité annuel.

Conformément à l'amendement n° 3 (adopté) de Mmes Delcourt-Pêtre et de Bethune (article 2), ce rapport d'activité devra notamment analyser l'effet des mesures prises en vue de résorber l'arriéré judiciaire.

En outre, suite à l'adoption de l'amendement n° 4 de M. Lallemand et consorts (article 2), le ministre de la Justice sera tenu de transmettre les rapports des magistrats-coordonateurs aux chambres législatives. Celles-ci pourront vérifier, à l'aide de ces rapports, dans quelle mesure les chambres supplémentaires seront parvenues ou non à résorber l'arriéré judiciaire.

Le ministre confirme l'engagement qu'il a pris de n'envisager une prolongation de la formule des chambres supplémentaires que si elle a donné des résultats. Il s'oppose toutefois à ce que cet engagement soit explicité dans la loi.

Un des auteurs de l'amendement n° 23 soutient que le ministre de la Justice pourra alors décider une prolongation, par voie d'arrêté royal, sans en référer

dur bepaald door de Senaat en de Kamer van volksvertegenwoordigers op voorstel van de Koning» (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5).

De minister verklaart zich hiertegen te verzetten.

Zijns inziens gaat het veel te ver indien Kamer en Senaat, met alle respect hun verschuldigd, zich zouden inlaten met de duur van de aanvullende kamers in de hoven van beroep. Het betreft hier in eerste instantie een aangelegenheid die onder de uitvoerende macht ressorteert. Hij pleit bijgevolg voor de goedkeuring van amendement nr. 29 van de regering, volgens hetwelk *«de duur van de aanvullende kamers slechts door de Koning kan worden verlengd wanneer uit de verslagen van de magistrat-coördinator, bedoeld in artikel 101, vierde lid, de absolute noodzaak daartoe blijkt»*.

De beslissing wordt dus niet willekeurig genomen, maar moet aan een precies criterium kunnen worden getoetst. Zij moet derhalve gemotiveerd zijn.

Een lid heeft toch enige bedenkingen bij dit laatste amendement. Hij acht het onaanvaardbaar dat de duur van de aanvullende kamers door de Koning zou worden verlengd indien de federale Kamers niet grondig geïnformeerd zijn over hun resultaten. Dit vereist in de eerste plaats een omstandig rapport aan de hand waarvan Kamer en Senaat kunnen nagaan of de aanvullende kamers hun resultaatsverbintenis zijn nagekomen.

De minister merkt op dat de magistrat-coördinator krachtens het voorgestelde artikel 101, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek jaarlijks een activiteitenverslag dient op te maken.

Overeenkomstig het goedgekeurde amendement nr. 3 van de dames Delcourt-Pêtre en de Bethune (artikel 2) dient dit verslag onder meer na te gaan wat het effect is van de maatregelen die zijn genomen om de gerechtelijke achterstand weg te werken.

Bovendien moet de minister van Justitie ingevolge de goedkeuring van amendement nr. 4 van de heer Lallemand c.s. (artikel 2) de verslagen van de magistraten-coördinatoren aan de wetgevende Kamers meedelen. Deze laatsten kunnen aan de hand van deze verslagen toetsen in welke mate de aanvullende kamers er al dan niet in geslaagd zijn de gerechtelijke achterstand weg te werken.

De minister bevestigt zijn verbintenis een verlenging van de regeling betreffende de aanvullende kamers slechts in overweging te zullen nemen indien zij resultaten heeft afgeworpen. Hij verzet er zich echter tegen dat dit met zoveel woorden in de wet zou worden bepaald.

Een van de indieners van amendement nr. 23 betoogt dat de minister aldus zonder enige kennisgeving aan het federale Parlement, bij koninklijk

aucunement au Parlement fédéral. Il y a certes la promesse du ministre actuel et le principe de la continuité de la politique, mais rien ne garantit qu'à l'avenir un autre ministre de la Justice n'estimera pas ne pas être lié par l'engagement de son prédécesseur.

C'est pourquoi l'intervenant propose que le ministre rende compte du fonctionnement des chambres supplémentaires au Parlement fédéral trois ans après leur installation.

Le ministre n'y voit pas d'objection.

Selon un autre membre, il serait préférable de préciser dans la loi même que les chambres supplémentaires sont créées pour une période de trois ans, avec possibilité de prolonger ce délai après que le ministre de la Justice aura fait rapport à la Chambre des représentants et au Sénat.

L'intervenant suivant se rallie à cette suggestion. La loi devant refléter les intentions du ministre, il faudrait prévoir que les chambres supplémentaires sont créées pour une période de trois ans prenant cours à la date de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi.

S'il s'avère que l'arriéré judiciaire n'est pas résorbé à l'issue de ce délai, la mesure pourra être prorogée.

Le ministre fait remarquer que la mention explicite d'un délai de trois ans soulève des objections constitutionnelles.

Dans son avis, le Conseil d'État a déclaré ce qui suit: «selon l'article 109ter, troisième alinéa, en projet, les conseillers suppléants «ne tiennent audience que pendant une période de trois ans». Selon l'exposé des motifs, ils sont nommés à vie. Toujours selon l'exposé des motifs, «malgré cette nomination à vie, il est prévu que les conseillers suppléants ne siégeront que pendant trois ans».

Ainsi conçus, le texte en projet et l'exposé des motifs sont contraires au principe constitutionnel d'irrévocabilité des juges» (Avis du Conseil d'État, doc. Sénat, n° 1-490/1, p. 25).

On peut parer à l'argument selon lequel on ne pourrait décider d'une prolongation qu'une fois le Parlement fédéral informé des prestations des chambres supplémentaires en soulignant que les magistrats-coordonateurs auraient l'obligation de publier annuellement leur rapport d'activité. Cela permettrait au Parlement de savoir, pour chaque année, dans quelle mesure les chambres supplémentaires seraient parvenues à résorber l'arriéré judiciaire.

L'obligation de publier un rapport est un moyen d'inciter les chambres supplémentaires à faire preuve de dynamisme.

besluit tot de verlenging kan besluiten. Er is weliswaar de belofte van de huidige minister en het principe van de continuïteit van het beleid, maar niets garandeert dat een volgende minister van Justitie zich in de toekomst niet gebonden acht door het engagement van een voorganger.

Hij stelt daarom voor dat de minister binnen drie jaar na de oprichting van de aanvullende kamers bij het federale Parlement verslag uitbrengt over hun werking.

De minister heeft hiertegen geen bezwaar.

Volgens een ander lid verdient het de voorkeur in de wet zelf te bepalen dat de aanvullende kamers voor een periode van drie jaar worden opgericht, onverminderd de mogelijkheid de duur ervan te verlengen na een verslag van de minister van Justitie aan de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat.

De volgende spreker is het met dit voorstel eens. Daar de wet het voornemen van de minister moet weerspiegelen, zou moeten worden bepaald dat de aanvullende kamers worden opgericht voor een periode van drie jaar, die ingaat op de datum van inwerkingtreding van de nieuwe wet.

Indien blijkt dat de gerechtelijke achterstand niet is weggewerkt op het einde van die termijn, kan de maatregel worden verlengd.

De minister verklaart dat de expliciete vermelding van de termijn van drie jaar op grondwettelijke bezwaren botst.

In zijn advies verklaarde de Raad van State dat «het ontworpen artikel 109ter, derde lid, bepaalt dat de plaatsvervangende raadsheren «slechts zitting houden gedurende drie jaar». Volgens de memorie van toelichting worden zij voor het leven benoemd. In diezelfde memorie staat eveneens te lezen: «Niet-tegenstaande deze benoeming voor het leven is bepaald dat de plaatsvervangende raadsheren slechts zitting houden gedurende drie jaar».

Aldus gesteld zijn de ontworpen tekst en de memorie van toelichting strijdig met het grondwettelijk beginsel dat rechters niet kunnen worden afgezet» (Advies van de Raad van State, Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/1, blz. 25).

Het argument dat er slechts tot verlenging kan worden besloten nadat het federale Parlement is geïnformeerd over de prestaties van de aanvullende kamers, wordt ondervangen door de verplichting voor de magistraten-coördinatoren om jaarlijks hun activiteitenverslag bekend te maken. Het Parlement kan er zich dus jaar na jaar van vergewissen in welke mate de aanvullende kamers erin geslaagd zijn de gerechtelijke achterstand af te bouwen.

Deze rapportering vormt een stok achter de deur waarmee de aanvullende kamers tot dadenkracht kunnen worden aangezet.

Selon un autre membre, on pourrait lever l'objection constitutionnelle en soumettant l'installation des chambres supplémentaires à un délai. En effet, l'organisation des cours d'appel doit être réglée par un arrêté royal.

Les conseillers suppléants seraient donc nommés à vie, alors que les chambres supplémentaires ne siègeraient que pendant une période de trois ans.

Un autre intervenant demande s'il faudrait que la Chambre et le Sénat approuvent, après avoir pris connaissance des rapports d'activité, une éventuelle proposition de prolongation, ou si le Roi pourrait décider d'une prolongation, à moins que la Chambre et le Sénat ne s'y opposent ?

L'intervenant précédent déclare que l'obligation de publier un rapport doit permettre de contrôler l'efficacité des chambres supplémentaires.

Il estime que le pouvoir législatif ne peut pas obliger le pouvoir exécutif, par la voie légale, à demander l'autorisation préalable des chambres législatives pour pouvoir prendre un arrêté royal.

C'est pourquoi il plaide pour l'obligation de publier un rapport en temps utile, laquelle n'emporte pas que les chambres fédérales doivent consentir à la prolongation. Si le pouvoir exécutif décide d'une prolongation contre l'avis des chambres, on se trouvera devant un fait politique dont les conséquences s'inscriront dans la tradition politique que nous connaissons.

Une autre solution serait de prévoir, non pas par la voie d'un arrêté royal, mais par la voie légale que les chambres supplémentaires seront créées pour trois ans. Au cas où une prolongation semblerait être opportune, on devrait alors modifier la loi. L'inconvénient d'une telle solution viendrait évidemment de la nécessité de suivre la procédure législative, qui est une procédure lourde.

Le ministre estime qu'il ne faut pas retenir cette dernière suggestion, parce qu'elle entraîne, comme le membre l'a signalé lui-même, la nécessité de suivre une procédure beaucoup trop compliquée.

Il existe un large consensus, au sein de la commission, en faveur de la proposition de créer les chambres supplémentaires pour un délai de trois ans. Si elle était retenue, le Roi ne pourrait décider de proroger ce délai qu'après avoir présenté aux chambres fédérales, au plus tard trois mois avant l'échéance du délai de trois ans, un rapport leur permettant d'évaluer l'efficacité des dites chambres.

Si celle-ci s'avère insuffisante et que le Gouvernement préconise néanmoins la prolongation de la mesure, elles pourront voter une résolution l'incitant à ne pas poursuivre l'expérience.

Volgens een ander lid kan het grondwettelijk bezwaar worden opgevangen wanneer de installatie van de aanvullende kamers aan een termijn wordt gebonden. De inrichting van de hoven van beroep wordt immers bij koninklijk besluit geregeld.

De plaatsvervangende raadsheren worden dus voor het leven benoemd, terwijl de aanvullende kamers slechts gedurende een periode van drie jaar zitting zouden hebben.

Een volgende spreker oppert de vraag of Kamer en Senaat na kennisneming van de activiteitenverslagen hun akkoord moeten betuigen met een eventueel voorstel tot verlenging. Of kan de Koning tot verlenging besluiten tenzij Kamer en Senaat er zich tegen verzetten ?

De vorige interveniënt verklaart dat de rapportering tot doel heeft de efficiëntie van de aanvullende kamers te toetsen.

Hij acht het niet mogelijk dat de wetgevende macht de uitvoerende macht er bij wet zou toe verplichten om voor het uitvaardigen van een koninklijk besluit vooraf de toestemming van de Wetgevende Kamers te vragen.

Daarom pleit hij voor een tijdige rapportering zonder dat de federale Kamers hun instemming moeten betuigen met de verlenging. Indien de uitvoerende macht daartoe besluit terwijl de Kamers daar niet mee akkoord gaan, staat men voor een politiek feit waaraan de traditionele politieke gevolgen kunnen worden vastgeknoopt.

Een andere formule zou erin bestaan, niet bij koninklijk besluit maar bij wet te bepalen dat de aanvullende kamers voor drie jaar worden opgericht. Indien een verlenging opportuun lijkt, dient de wet te worden gewijzigd. Het nadeel van een dergelijke regeling is natuurlijk dat de zware wetgevende procedure moet worden gevolgd.

De minister acht dit laatste voorstel niet wenselijk omdat het zoals het lid zelf aangeeft, veel te omslachtig is.

Binnen de commissie bestaat er een ruime consensus over het voorstel dat de aanvullende kamers voor drie jaar worden opgericht. De Koning kan slechts tot verlenging van deze regeling besluiten nadat hij de federale Kamers uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de periode van drie jaar een rapport heeft voorgelegd waarmee zij de efficiëntie van deze kamers kunnen evalueren.

Indien die onvoldoende blijkt en de regering toch de verlenging van de maatregel voorstaat, kunnen zij een resolutie stemmen waarmee zij haar aansporen het experiment niet voort te zetten.

Un membre estime que dans ces conditions, le contrôle des chambres fédérales est très formel. Selon lui, l'obligation de déposer un rapport sans que les chambres puissent mettre leur veto à une proposition de prolongation, n'a pas grande consistance.

Un autre intervenant fait observer que l'obligation de déposer un rapport trois mois au moins avant l'échéance du délai de trois ans constitue une garantie contre une prolongation par trop arbitraire. Elle offre aux deux Chambres la possibilité de réfléchir à l'opportunité de la prolongation sans devoir conclure le débat par un vote ou sans que l'appréciation finale soit juridiquement contraignante pour le Roi.

Selon l'intervenant, il faut craindre des divergences de vues importantes, si l'on choisit cette dernière voie.

De manière à permettre quand même une forme de contrôle parlementaire sur la prolongation éventuelle des chambres supplémentaires, M. Goris dépose l'amendement n° 24 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 4. — Il est inséré dans le même Code un article 106bis, rédigé comme suit :

« Art. 106bis. — Pour une durée de trois ans, des chambres supplémentaires sont créées pour résorber l'arriéré judiciaire. Cette durée ne peut être prolongée qu'après présentation par le Roi, en temps utile, d'un rapport au Sénat et à la Chambre des représentants. »

Un membre fait remarquer que l'amendement ne fixe pas de durée pour la prolongation. Il s'oppose formellement à une formule permettant au Roi de prolonger indéfiniment l'existence des chambres supplémentaires.

Le ministre répète qu'il n'est pas partisan de définir la durée des chambres supplémentaires dans le texte de loi.

D'une part, on se situe dans un code général. Si on fixe une durée, il faudra indiquer clairement quand celle-ci commence à courir.

En outre, la formule proposée par le Gouvernement reprend une suggestion du Conseil d'Etat.

Enfin, une certaine flexibilité doit être assurée, compte tenu notamment des différences entre ressorts qui apparaissent dans les statistiques.

En ce qui concerne l'amendement n° 29 du Gouvernement, un membre observe que, contrairement à ce qu'il avait suggéré, il n'est pas fait mention d'une obligation de résultat.

Een lid is van oordeel dat de controle van de federale Kamers in die omstandigheden zeer formeel is. De verplichting om een verslag in te dienen zonder dat de Kamers hun veto kunnen stellen tegen een voorstel tot verlenging, heeft zijns inziens weinig om het lijf.

Een volgende spreker merkt op dat de verplichte neerlegging van een verslag ten minste drie maanden voor het verstrijken van de termijn van drie jaar een waarborg vormt tegen een al te willekeurige verlenging. Het biedt de beide Kamers de mogelijkheid zich over de opportuniteit hiervan te beraden zonder dat het debat met een stemming hoeft te worden besloten of hun eindoordeel de Koning juridisch bindt.

Indien men deze laatste weg opgaat, vallen er volgens spreker grote meningsverschillen te vrezen.

Teneinde enige vorm van parlementaire controle op een eventuele verlenging van de duur van de aanvullende kamers in te stellen, dient de heer Goris amendement nr. 24 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1 - 490/5):

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 4. — Een artikel 106bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

« Art. 106bis. — Teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken worden aanvullende kamers opgericht voor een duur van drie jaar. Deze duur kan worden verlengd enkel na tijdige voorlegging door de Koning van een rapport aan de Senaat en de Kamer van volksvertegenwoordigers. »

Een lid merkt op dat het amendement niet de duur van de verlenging bepaalt. Hij verzet zich ten stelligste tegen een formule waarmee de Koning de regeling van de aanvullende kamers *ad aeternam* kan verlengen.

De minister herhaalt dat hij er geen voorstander van is in de wet een maximumtermijn te verbinden aan de werkzaamheden van de aanvullende kamers.

Eenzijds bevindt de tekst zich in een algemeen wetboek. Als een duur wordt vastgelegd, moet ook duidelijk worden bepaald wanneer deze aanvangt.

Bovendien sluit de door de regering voorgestelde formulering aan bij de suggestie van de Raad van State.

Ten slotte moet er een zekere mate van flexibiliteit gewaarborgd blijven, vooral omdat uit statistische gegevens blijkt dat tussen de rechtsgebieden grote verschillen bestaan.

Wat amendement nr. 29 van de regering betreft, merkt een lid op dat er ondanks zijn voorstel in die richting, geen sprake blijkt te zijn van een resultaatverbintenis.

L'intervenant souhaite en effet une référence claire aux résultats obtenus par les chambres supplémentaires.

Le ministre répond que cette référence figure expressément dans l'amendement n° 3, adopté, de Mmes Delcourt-Pêtre et de Bethune (l'article 2), qui vise à l'analyse, dans le rapport d'activités, de l'effet des mesures prises en vue de résorber l'arriéré judiciaire (doc. Sénat, n° 1-490/2).

L'un des auteurs de l'amendement n° 23 part du point de vue que, lorsque la question de la prolongation éventuelle de l'existence des chambres supplémentaires viendra à l'ordre du jour, les Chambres fédérales devront tenir un débat à ce sujet. Pour lui, le débat concernant les rapports des magistrats-coördinateurs se situe à un autre niveau.

Il se déclare disposé à modifier son amendement, en prévoyant que le Roi décidera de la prorogation après que la Chambre et le Sénat auront délibéré de la nécessité de celle-ci avec le ministre de la Justice.

Le ministre se demande s'il faut l'inscrire explicitement dans la loi. Selon lui, il appartiendra aux Chambres elles-mêmes de dire si elles souhaitent discuter ou non les rapports des magistrats-coördinateurs.

Un autre membre approuve le point de vue du ministre. Quand les Chambres auront reçu les rapports, il leur appartiendra de veiller à les examiner. Par ailleurs, vu sa responsabilité politique, le ministre ne fera pas promulguer d'arrêté royal prolongeant l'existence des chambres supplémentaires sans connaître la réaction du Parlement à ce sujet.

Du reste, il n'est pas sûr que la nécessité de prolonger l'existence de ces chambres se fera sentir de la même manière dans toutes les cours d'appel.

Le ministre reconnaît qu'à cet égard des différences ne sont pas à exclure.

Selon un préopinant, un débat préalable à la Chambre et au Sénat est indispensable, parce que le présent projet crée, pour l'ensemble des affaires qui relèvent de l'arriéré judiciaire, une procédure qui déroge au droit commun. Une discussion parlementaire garantit que l'existence des chambres, qui sont en principe provisoires, ne sera pas systématiquement prolongée.

Un autre intervenant estime que l'article 342*bis* du Code judiciaire, proposé à l'article 19, peut fournir une issue. Aux termes de celui-ci, l'assemblée générale de la cour d'appel doit rédiger un rapport sur les affaires pendantes et la mesure dans laquelle les mesures décrites dans le plan pluriannuel ont contri-

Spreker meent dat uitdrukkelijk moet worden verwezen naar de resultaten die de aanvullende kamers boeken.

De minister antwoordt dat deze verwijzing expliciet voorkomt in het goedgekeurde amendement nr. 3 van de dames Delcourt-Pêtre en de Bethune (artikel 2). Hierin wordt bepaald dat het activiteiten-rapport onder andere een analyse dient te bevatten van het effect van de maatregelen die zijn genomen om de gerechtelijke achterstand weg te werken (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2).

Een van de indieners van amendement nr. 23 stelt zich op het standpunt dat, wanneer de vraag naar de eventuele verlenging van de duur van de aanvullende kamers aan de orde komt, de federale Kamers hieromtrent een debat moeten voeren. Volgens hem situeert het debat over de verslagen van de magistraten-coördinatoren zich op een ander niveau.

Hij verklaart zich bereid zijn amendement in die zin te wijzigen dat de Koning over de verlenging beslist nadat Kamer en Senaat met de minister van Justitie over de noodzaak daartoe beraadslaagd hebben.

De minister vraagt zich af of dat expliciet in de wet moet worden bepaald. Zijns inziens bepalen de Kamers zelf of zij de verslagen van de magistraten-coördinatoren al dan niet in bespreking brengen.

Een ander lid valt de minister hierin bij. Als de Kamers de verslagen ontvangen, moeten zij maar zo alert zijn ze te onderzoeken. Bovendien zal de minister gelet op zijn politieke verantwoordelijkheid geen koninklijk besluit houdende de verlenging van de duur van de aanvullende kamers laten uitvaardigen zonder daaromtrent de reactie van de Kamers te kennen.

Daarbij komt nog dat de noodzaak tot verlenging niet voor alle hoven van beroep even sterk aanwezig zal zijn.

De minister acht dat niet uitgesloten.

Volgens een vorige spreker is een voorafgaand debat in Kamer en Senaat onontbeerlijk omdat dit ontwerp voor alle zaken die onder de gerechtelijke achterstand vallen, een rechtspleging creëert die afwijkt van het gemene recht. Een parlementaire discussie vormt de waarborg dat de duur van de aanvullende kamers niet stelselmatig wordt verlengd.

Een andere spreker ziet een uitweg in het door artikel 19 voorgestelde artikel 342*bis* van het Gerechtelijk Wetboek krachtens hetwelk de algemene vergadering van het hof van beroep een verslag moet opstellen over de hangende zaken en de mate waarin de in het meerjarenplan beschreven maatre-

bué à résorber l'arriéré judiciaire dans le ressort. Le procureur général remet ce rapport au ministre de la Justice qui le communique, quant à lui, au Conseil des ministres et aux présidents des Chambres législatives.

L'intervenant demande si cela implique nécessairement que le rapport doit être examiné par les commissions de la Justice de la Chambre et du Sénat.

Le président répond par l'affirmative.

À la suite de cet échange de vues, le ministre présente le sous-amendement n° 38 à l'amendement n° 29 du Gouvernement (doc. Sénat, n° 1-490/7):

«Apporter les modifications suivantes au premier alinéa proposé:

A. Supprimer, dans le texte néerlandais, les mots *van deze kamers* ».

B. Remplacer les mots *« s'il ressort des rapports... absolument indispensable »* par les mots *« si cela s'avère absolument indispensable et après que les Chambres législatives ont délibéré des rapports du magistrat-coordonateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa »*.

Les auteurs de l'amendement n° 23 approuvent cette modification et retirent leur amendement, dans la mesure où il concerne le premier alinéa de l'article 106bis, § 1er, proposé.

Concernant le texte français du premier alinéa de l'article 106bis, § 1er, tel que proposé par les amendements n°s 29 et 38, on propose la formulation suivante: *« Si cela s'avère indispensable, cette durée peut être prorogée par le Roi, après que les Chambres législatives ont délibéré des rapports du magistrat coordonateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa. »*

Le ministre souligne que, d'après le texte néerlandais, l'absolue nécessité de prolonger l'existence des chambres est appréciée en dernier ressort par le Roi. Il faut maintenir la nuance en question dans le texte français.

On pourrait rédiger le texte français de la manière suivante: *« Cette durée ne peut être prorogée par le Roi que si cette prorogation s'avère indispensable et après que les chambres législatives ont délibéré des rapports du magistrat coordonateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa. »*

Selon le président, il faut considérer l'organisation des délibérations des chambres législatives comme une condition purement formelle. Il appartiendra au Roi de décider, sur la base de l'évaluation faite par les Chambres législatives, s'il y a lieu de prolonger ou non l'existence des chambres supplémentaires. Le Roi doit donc recueillir l'avis des Chambres législati-

gelen hebben bijgedragen tot het afbouwen van de gerechtelijke achterstand in het ressort. Dit verslag wordt door de procureur-generaal aan de minister van Justitie bezorgd die het op zijn beurt mededeelt aan de ministerraad en de voorzitters van de wetgevende kamers.

Spreker wenst te weten of dit noodzakelijkerwijze impliceert dat het door de commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat wordt besproken.

De voorzitter antwoordt bevestigend.

Ingevolge deze gedachtewisseling dient de minister subamendement nr. 38 in op het regeringsamendement nr. 29 (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/7):

«Aan het voorgestelde eerste lid de volgende wijzigingen aanbrengen:

A. De woorden *« van deze kamers »* doen vervallen.

B. De woorden *« wanneer uit »* vervangen door de woorden *« wanneer na beraadslaging door de wetgevende Kamers over »*.

De indieners van amendement nr. 23 stemmen in met deze wijziging en trekken hun amendement in voor zover het het eerste lid van het voorgestelde artikel 106bis, § 1, betreft.

Met betrekking tot de Franse tekst van het eerste lid van artikel 106bis, § 1, zoals voorgesteld door de amendementen nrs. 29 en 38, wordt de volgende formulering voorgesteld: *« Si cela s'avère indispensable, cette durée peut être prorogée par le Roi, après que les Chambres législatives ont délibéré des rapports du magistrat coordonateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa. »*

De minister wijst erop dat volgens de Nederlandse tekst de absolute noodzaak om de duur van de kamers te verlengen in laatste instantie beoordeeld wordt door de Koning. Deze nuance moet in de Franse tekst behouden blijven.

De Franse tekst zou dan als volgt kunnen luiden: *« Cette durée ne peut être prorogée par le Roi que si cette prorogation s'avère indispensable et après que les chambres législatives ont délibéré des rapports du magistrat coordonateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa. »*

Volgens de voorzitter moet de beraadslaging door de wetgevende Kamers als een louter formele voorwaarde worden opgevat. Op grond van de evaluatie die de wetgevende Kamers hebben gemaakt, komt het aan de Koning toe om uit te maken of het al dan niet noodzakelijk is de duur van de aanvullende kamers te verlengen. De Koning moet dus het advies

ves, lesquelles peuvent éventuellement adopter une motion. C'est le Roi, et non pas le Parlement, qui répond en dernière instance à la question de savoir si la condition de la nécessité absolue est remplie ou non.

Le ministre propose de rédiger l'article 106bis, deuxième alinéa, comme suit: «*Après délibération des chambres législatives sur les rapports du magistrat coordinateur, visés à l'article 101, quatrième alinéa, la durée peut être prorogée par le Roi si cette prorogation s'avère indispensable.*»

On souligne que le magistrat coordinateur aura déjà rédigé trois rapports annuels au moment de la délibération.

La commission approuve la proposition du ministre.

2. Votes

L'amendement n° 23 de MM. Lallemand et Erdman est retiré par ses auteurs dans la mesure où il concerne l'article 106bis, § 1er, premier alinéa.

L'amendement n° 24 de M. Goris est rejeté par 7 voix contre 1 et 1 abstention.

L'amendement n° 29 du Gouvernement est adopté par 8 voix contre 2 dans la mesure où il concerne l'article 106bis, premier alinéa.

Le sous-amendement n° 38 du Gouvernement est adopté, en ce qui concerne le littera A, à l'unanimité des 10 membres présents et par 8 voix contre 2 en ce qui concerne le littera B.

e) Compétence des chambres supplémentaires

1. Discussion

MM. Erdman et consorts déposent le sous-amendement n° 40 à l'amendement n° 23 (doc. Sénat, n° 1-490/7):

«*À l'article 106bis, § 1er, deuxième alinéa, insérer, entre les mots «ces chambres» et le mot «suivant», les mots «qui siègent exclusivement en matière civile et commerciale.»*

Les affaires pénales, ainsi que les affaires fiscales et disciplinaires n'entrent donc pas dans la compétence des chambres supplémentaires.

À la demande du ministre, on confirme que le traitement des intérêts civils peut être dissocié de celui de l'affaire pénale proprement dite. On peut donc dissocier les deux à la cour d'appel.

Néanmoins, il ne peut approuver que l'on exclue les affaires fiscales, parce que c'est précisément dans

van de wetgevende Kamers inwinnen, die eventueel een motie kunnen goedkeuren. De vraag of de voorwaarde van de absolute noodzaak al dan niet is vervuld, wordt dus in laatste instantie door de Koning beantwoordt en niet door het Parlement.

De minister stelt voor artikel 106bis, tweede lid, als volgt te formuleren: «*Na beraadslaging door de wetgevende Kamers over de verslagen van de magistraat-coördinator, zoals bedoeld in artikel 101, derde lid, kan de duur door de Koning worden verlengd wanneer de noodzaak daartoe blijkt.*»

Er wordt op gewezen dat de magistraat-coördinator op het ogenblik van de beraadslaging reeds drie jaarverslagen zal hebben uitgebracht.

De commissie stemt hiermee in.

2. Stemmingen

Amendement nr. 23 van de heren Lallemand en Erdman, voorzover het artikel 106bis, § 1, eerste lid, betreft, wordt ingetrokken.

Amendement nr. 24 van de heer Goris wordt verworpen met 7 stemmen tegen 1, bij 1 onthouding.

Amendement nr. 29 van de regering voor zover het artikel 106bis, eerste lid, betreft, wordt aangenomen met 8 tegen 2 stemmen.

Subamendement nr. 38 van de regering, wat littera A betreft, wordt aangenomen bij eenparigheid van de 10 aanwezige leden en, wat littera B betreft, met 8 tegen 2 stemmen.

e) Bevoegdheid van de aanvullende kamers

1. Bespreking

De heer Erdman c.s. dient op amendement nr. 23 subamendement nr. 40 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/7):

«*In artikel 106bis, § 1, tweede lid, tussen de woorden «deze kamers» en de woorden «een bijzonder reglement» invoegen de woorden «die uitsluitend in burgerlijke en handelszaken zitting houden.»*

Strafzaken en fiscale en disciplinaire zaken vallen dus buiten de bevoegdheid van de aanvullende kamers.

Op verzoek van de minister wordt bevestigd dat de afhandeling van de burgerlijke belangen kan worden losgekoppeld van de eigenlijke strafzaak. De twee kunnen dus in het hof van beroep worden opgesplitst.

Hij kan zich echter niet akkoord verklaren met de uitsluiting van de fiscale zaken omdat er zich juist op

ces dernières qu'un arriéré important s'est développé. Selon lui, l'argument selon lequel la cour d'appel connaît en première instance de l'appel contre les décisions du directeur régional ne pèse pas d'un poids suffisant par rapport aux dommages provoqués par l'arriéré dans les affaires fiscales ainsi que financières et économiques. Il faut remédier à ce problème d'urgence, avec l'aide d'universitaires et de fiscalistes. Il va de soi que dans le traitement de ces affaires, il faut veiller attentivement à éviter les conflits d'intérêts.

Sur la base de ce qui précède, M. Vandenberghe et consorts déposent le sous-amendement n° 41 à l'amendement n° 40 (doc. Sénat, n°s 1-490/5 et 7):

« Remplacer les mots « en matière civile et commerciale » par les mots « en matière civile, fiscale et commerciale. »

Pour défendre l'extension de la compétence des chambres supplémentaires aux affaires fiscales, le ministre souligne que l'on prépare un projet de loi qui transférera l'ensemble du contentieux fiscal au pouvoir judiciaire, *in casu*, aux tribunaux de première instance et aux cours d'appel. Dès lors, dans un temps plus ou moins rapproché, les cours d'appel ne décideront plus en première instance, mais en appel.

On se heurtera alors également à l'objection de l'opposition d'intérêts. En effet, si l'on veut traduire cette réforme dans les faits, il faudra recruter des fiscalistes venant, par exemple, du barreau et de l'administration des impôts pour faire face à cette extension de compétence.

Dès lors, le ministre estime qu'il serait plus que judicieux qu'au moment de l'entrée en vigueur de la réforme de la procédure fiscale, les chambres supplémentaires résorbent à un rythme accéléré l'arriéré judiciaire des cours d'appel en la matière.

Un membre émet des objections concernant le sous-amendement n° 41 parce que, selon lui, rares sont les avocats spécialisés en droit fiscal qui entrent en considération pour une nomination en tant que conseiller suppléant. Dans un monde aussi petit, le risque de conflits d'intérêts n'est pas négligeable. Des avocats qui plaident l'un contre l'autre se retrouveront, parfois l'un dans la position d'avocat et l'autre dans celle de conseiller suppléant, ou tous deux dans celle de conseiller suppléant. L'intervenant estime qu'une telle situation n'est pas saine.

Le ministre répond qu'il faut briser ce cercle en revoyant la procédure fiscale de fond en comble. Cet aspect fait partie de la réforme annoncée ci-dessus.

dat vlak een grote achterstand heeft ontwikkeld. Het argument dat het hof van beroep in eerste aanleg kennis neemt van het beroep tegen de beslissingen van de gewestelijke directeur, weegt zijns inziens niet op tegen de schade die veroorzaakt wordt door de achterstand in fiscale en financieel-economische zaken. Met de hulp van academici en fiscale specialisten moet dit probleem dringend worden verholpen. Het spreekt vanzelf dat er bij de behandeling van deze zaken nauwkeurig op moet worden toegezien dat er geen belangenconflicten rijzen.

Op grond hiervan dient de heer Vandenberghe c.s. op amendement nr. 40 subamendement nr. 41 in (Gedr. St., Senaat, nrs. 1-490/5 en 7):

« De woorden « in burgerlijke en handelszaken » vervangen door de woorden « in burgerlijke en fiscale zaken en in handelszaken. »

Ter verdediging van de bevoegdheidsuitbreiding van de aanvullende kamers tot fiscale zaken, beklemtoont de minister dat er een wetsontwerp wordt voorbereid waardoor het fiscale contentieux in zijn geheel aan de rechterlijke macht zal worden overgedragen, in casu aan de rechtbanken van eerste aanleg en de hoven van beroep. De hoven van beroep zullen derhalve binnen afzienbare tijd niet langer in eerste aanleg beslissen, maar als beroepsinstantie.

Het bezwaar van de belangentegenstelling zal zich ook dan voordoen. Met het oog op de implementatie van deze hervorming zullen er immers fiscale specialisten uit bijvoorbeeld de advocatuur en de belastingadministratie moeten worden gerekruteerd om deze bevoegdheidsuitbreiding op te vangen.

De minister acht het derhalve meer dan verantwoord dat, wanneer de hervorming van de fiscale rechtspleging in werking treedt, de gerechtelijke achterstand bij de hoven van beroep in deze materie door de aanvullende kamers in versneld tempo wordt afgebouwd.

Een lid heeft bezwaren tegen subamendement nr. 41 omdat er zijns inziens zeer weinig advocaten, gespecialiseerd in fiscaal recht, zijn die in aanmerking komen voor een benoeming tot plaatsvervangend raadsheer. In een dergelijke kleine wereld is het gevaar van belangenconflicten niet gering. Advocaten die tegen elkaar procederen, zullen in de toekomst soms aan weerskanten van de balie tegenover elkaar staan dan wel samen als plaatsvervangend raadsheer optreden. Spreker vindt dit geen gezonde toestand.

De minister antwoordt dat deze cirkel moet worden doorbroken door de fiscale procedure van nul af aan te herzien. Dit aspect maakt deel uit van de hiervoor aangekondigde hervorming.

Le manque de juristes-fiscalistes qui a été signalé par l'intervenant précédent n'est pas un fait nouveau, mais un vieux mal qui touche maintenant aussi les cours d'appel, ce qui a pour conséquence que de nombreux délits économique-financiers ne sont pas traités convenablement.

L'intervenant est convaincu que la nomination de juristes-fiscalistes aux fonctions de conseiller suppléant peut permettre de résorber rapidement l'arriéré en matière fiscale, sans que l'on ait à sacrifier les principes déontologiques.

Une approche dynamique des choses permettra de ramener le problème de l'arriéré à ses véritables dimensions. Il estime, notamment, que bien des affaires seront rayées du rôle. On incitera l'Administration fiscale, que certains accusent d'inertie, à contribuer activement au règlement rapide des litiges pendants.

Un membre demande si les vacances par ressort seront réparties suivant les spécialités en matière civile, d'une part, en matière fiscale, d'autre part, et en matière commerciale enfin.

Le cas échéant, l'instance qui doit émettre un avis sur le candidat, c'est-à-dire, la cour d'appel ou le collège de recrutement des magistrats, devra tenir compte de la spécialisation exigée pour la fonction déclarée vacante. Si l'on doit pourvoir, par exemple, à une série de places de conseillers suppléants spécialisés en droit fiscal, on pourra écarter d'emblée une série de candidatures en raison de l'existence d'une opposition d'intérêts trop grande.

Le ministre répond que le projet de loi ne prévoit pas une telle répartition.

La question sera toutefois résolue bientôt par l'application des procédures de nomination et de promotion que l'on est en train d'élaborer dans le cadre de la révision de l'article 151 de la Constitution. L'un des aspects que l'on examinera certainement en la matière concerne l'instauration de l'obligation d'utiliser des profils pour les vacances de chef de corps, profils qui seraient par exemple élaborés par le Conseil supérieur de la Justice.

L'intervenant estime que la mission visée incombe au pouvoir exécutif et qu'il n'y a pas lieu de préciser les choses dans le cadre du projet à l'examen.

Le ministre revient à la question de l'intervenant précédent, en confirmant que l'on pourrait d'ores et déjà travailler avec des profils. L'idéal serait de désigner d'abord les magistrats coordinateurs que l'on chargerait d'abord d'analyser l'arriéré judiciaire en fonction de la nature des affaires et de déterminer, ensuite, sur la base de la typologie à la quelle ils

Het door de vorige spreker gesignaleerde gebrek aan juristen-fiscalisten is geen nieuw fenomeen, maar een oud zeer waardoor de hoven van beroep thans ook worden getroffen met als gevolg dat veel financieel-economische delicten niet behoorlijk worden afgehandeld.

Spreker is ervan overtuigd dat de benoeming van juristen-fiscalisten tot plaatsvervangend raadsheer de mogelijkheid biedt de gerechtelijke achterstand in fiscale zaken op korte termijn weg te werken, zonder dat de deontologische principes hierbij hoeven te worden opgeofferd.

Een dynamische aanpak van het probleem zal de achterstand tot zijn ware proporties herleiden. Heel wat zaken zullen volgens hem bijvoorbeeld van de rol worden weggelaten. De belastingadministratie die door sommigen van inertie wordt beschuldigd, zal tevens worden aangespoord op actieve wijze mee te werken aan de snelle afhandeling van de hangende geschillen.

Een lid wenst te weten of het aantal vacatures per ressort zal worden opgesplitst naar gelang van de specialisatie in burgerlijke of fiscale zaken of in handelszaken.

In voorkomend geval zal de instantie die een advies moet geven over de kandidaat, zijnde het hof van beroep of het wervingscollege der magistraten, rekening moeten houden met de specialisatie die voor het vacant verklaard ambt vereist is. Als er bijvoorbeeld een aantal plaatsen te begeven zijn van plaatsvervangend raadsheer, gespecialiseerd in fiscaal recht, zullen onmiddellijk een aantal kandidaturen kunnen worden afgewezen omdat er een te grote tegenstelling van belangen bestaat.

De minister antwoordt dat het wetsontwerp geen opsplitsing in die zin bevat.

Deze problematiek zal echter in de nabije toekomst zijn definitief beslag krijgen in de benoemings- en bevorderingsprocedures die in het raam van de herziening van artikel 151 van de Grondwet worden uitgewerkt. Een van de aspecten die hier zeker aan bod zullen komen, betreft het invoeren van de verplichting om profielomschrijvingen te gebruiken voor de vacant verklaarde functies van korpschef, welke bijvoorbeeld door de Hoge Raad voor de Justitie zouden worden opgesteld.

Spreker is van oordeel dat dit een opdracht van de uitvoerende macht is, welke niet in het kader van dit ontwerp hoeft te worden gespecificeerd.

Om terug te komen op de vraag van de vorige spreker, bevestigt de minister dat ook nu reeds met profielen zou kunnen worden gewerkt. Het ideale parcours zou erin bestaan dat eerst de magistraten-coördinatoren worden aangesteld die de gerechtelijke achterstand volgens de aard van de zaken analyseren en op grond van deze typologie aangeven aan

seraient parvenus, quel doit être le profil des conseillers suppléants, pour qu'ils puissent contribuer à résorber l'arriéré. Les candidats devraient alors être sélectionnés sur la base de ce profil.

Pour ce qui est du texte français du troisième alinéa de l'article 106*bis*, § 1er, on propose la formulation suivante: «*Suivant la procédure déterminée à l'article 106, premier alinéa, un règlement particulier est fixé pour ces chambres, qui siègent exclusivement en matière civile, fiscale et commerciale*».

En effet, la procédure prévue à l'article 106 concerne la fixation par le Roi d'un règlement particulier pour la cour d'appel et la cour du travail.

La commission approuve cette procédure.

Parallèlement à l'amendement n° 30 du Gouvernement, qui prévoit l'insertion d'un article 4*bis* (nouveau) (doc. Sénat, n° 1-490/5), M. Bourgeois dépose un sous-amendement n° 45 à l'amendement n° 23 de MM. Lallemand et Erdman, qui vise à prévoir également, à l'article 106*bis*, § 1er, dernier alinéa, proposé, que les affaires sont distribuées par le premier président en concertation avec le magistrat-coordonateur et conformément au règlement (doc. Senat, nos 1-490/5 et 7).

Le ministre déclare que ce sous-amendement, ainsi que l'article 106, § 1er, dernier alinéa, tel que proposé par l'amendement n° 23 de MM. Lallemand et Erdman, sont superflus.

En effet, dans son amendement n° 30, le Gouvernement a proposé de prévoir que les affaires sont distribuées par le premier président en concertation avec le magistrat coordonateur et conformément au règlement (article 4*bis*).

Comme la prescription en question vaut tant pour les chambres ordinaires que pour les chambres supplémentaires, il est inutile de prévoir semblable disposition à l'article 106*bis*, qui ne concerne que les chambres supplémentaires.

Sur quoi, MM. Lallemand et Erdman, de même que M. Bourgeois, retirent leurs amendements nos 23 et 45 sur ce point.

2. Votes

L'amendement n° 23 de MM. Lallemand et Erdman, en ce qu'il insère un article 106*bis*, § 1er, deuxième et troisième alinéas, est adopté par 8 voix contre 2.

L'amendement n° 40 de M. Erdman et consorts est adopté par 8 voix et 2 abstentions.

welk profiel de plaatsvervangende raadsheren moeten voldoen om de achterstand weg te werken. De selectie van de kandidaten zou dan op basis van dat profiel moeten gebeuren.

Met betrekking tot de Franse tekst van het derde lid van artikel 106*bis*, § 1, wordt de volgende formulering voorgesteld: «*Suivant la procédure déterminée à l'article 106, premier alinéa, un règlement particulier est fixé pour ces chambres, qui siègent exclusivement en matière civile, fiscale et commerciale*».

De procedure vermeld in artikel 106 betreft immers de vaststelling van het bijzonder reglement van het hof van beroep en het arbeidshof door de Koning.

De commissie stemt hiermee in.

Parallel met amendement nr. 30 van de regering houdende invoeging van een artikel 4*bis* (nieuw) (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5), dient de heer Bourgeois subamendement nr. 45 in op amendement nr. 23 van de heren Lallemand en Erdman om in het voorgestelde artikel 106*bis*, § 1, laatste lid, eveneens te bepalen dat de zaken door de eerste voorzitter worden verdeeld in samenspraak met de magistraat-coördinator en overeenkomstig het reglement (Gedr. St., Senaat, nrs. 1-490/5 en 7).

De minister verklaart dat dit subamendement, als ook artikel 106, § 1, laatste lid, zoals voorgesteld in amendement nr. 23 van de heren Lallemand en Erdman, overbodig zijn.

In haar amendement nr. 30 heeft de regering namelijk voorgesteld in artikel 109, eerste lid, te bepalen dat de zaken door de eerste voorzitter worden verdeeld in samenspraak met de magistraat-coördinator en overeenkomstig het reglement (*cf.* artikel 4*bis*).

Aangezien dit voorschrift zowel voor de gewone als voor de aanvullende kamers geldt, heeft het geen zin een gelijkaardige bepaling op te nemen in artikel 106*bis*, dat uitsluitend de aanvullende kamers betreft.

Hierop trekken de heren Lallemand en Erdman en de heer Bourgeois hun amendementen nrs. 23 en 45 inzake het voorgestelde artikel 106*bis*, § 1, laatste lid, in.

2. Stemmingen

Amendement nr. 23 van de heren Lallemand en Erdman voor zover het een artikel 106*bis*, § 1, tweede en derde lid, invoegt, wordt aangenomen met 8 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 40 van de heer Erdman c.s. wordt aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Le sous-amendement n° 41 de M. Vandenberghe et consorts est adopté par 9 voix contre 2.

L'article 106*bis*, dernier alinéa, proposé, est supprimé.

L'article 4 ainsi amendé est adopté par 6 voix contre 2 et 1 abstention.

5. Article 4*bis* (nouveau) (art. 5 du texte adopté)

Article 109, alinéa premier, du Code judiciaire

a) Discussion

M. Erdman dépose l'amendement n° 12 (doc. Sénat, n° 1-490/3):

«*Insérer un article 4bis nouveau, libellé comme suit: «Art. 4bis. — L'article 109, alinéa 1er, du même Code est remplacé comme suit:*

«*Sans préjudice des compétences du magistrat coordonnateur, les affaires sont distribuées par le premier président conformément au règlement de la cour.*»

Le but du texte proposé est d'éviter que, dans la distribution des affaires, le premier président ne porte atteinte aux compétences du magistrat coordonnateur. On prévient ainsi tout malentendu quant à leur rôle respectif.

Le ministre ne voit pas d'objection à apposer à ce texte. En pratique, il n'y aura probablement pas de problèmes, mais il souhaite que dans le cas contraire, la loi contienne le principe directeur permettant de régler un différend entre le premier président et la magistrat-coordonnateur.

Un membre estime que l'on ne fait pas suffisamment la distinction entre les compétences du magistrat-coordonnateur et celles du premier président.

Il souhaiterait plus de clarté à cet égard. Il croit par exemple pouvoir déduire des textes que les compétences du magistrat-coordonnateur peuvent varier selon la cour d'appel. Chaque cour doit-elle fixer les compétences dudit magistrat?

Le magistrat-coordonnateur peut-il annuler ou infléchir les décisions prises par le premier président concernant la distribution des affaires et la désignation des conseillers suppléants? Lequel de ces deux magistrats aura la prépondérance en la matière?

L'auteur de l'amendement n° 12 déclare que sa proposition vise à clarifier les choses. En vertu de l'article 101, troisième alinéa (nouveau), proposé, du Code judiciaire, le magistrat-coordonnateur est chargé notamment de l'organisation du travail (article 2).

Subamendement nr. 41 van de heer Vandenberghe c.s. wordt aangenomen met 9 tegen 2 stemmen.

Het voorgestelde artikel 106*bis*, laatste lid, wordt geschrapt.

Het aldus geamendeerde artikel 4 wordt aangenomen met 6 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

5. Artikel 4*bis* (nieuw) (art. 5 van de aangenomen tekst)

Artikel 109, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek

a) Bespreking

De heer Erdman dient amendement nr. 12 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/3):

«*Een artikel 4bis (nieuw) invoegen, luidende: «Art. 4bis — Artikel 109, eerste lid, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:*

«*Onverminderd de bevoegdheden van de magistraat-coördinator worden de zaken door de eerste voorzitter verdeeld overeenkomstig het reglement van het hof.*»

De voorgestelde tekst heeft tot doel te voorkomen dat de eerste voorzitter bij de verdeling van de zaken de bevoegdheden van de magistraat-coördinator zou schenden. Aldus wordt elk misverstand omtrent hun rol uit de weg geruimd.

De minister heeft hiertegen geen bezwaar. In de praktijk zullen er waarschijnlijk geen problemen rijzen, maar, in voorkomend geval, is het wenselijk dat de wet de richtlijn bevat om een conflict tussen de eerste voorzitter en de magistraat-coördinator te beslechten.

Een lid is van oordeel dat de bevoegdheden van de magistraat-coördinator en de eerste voorzitter niet voldoende van elkaar zijn onderscheiden.

Hij wenst daaromtrent meer duidelijkheid. Zo meent hij uit de teksten te kunnen afleiden dat de bevoegdheden van de magistraat-coördinator kunnen variëren naar gelang van het hof van beroep. Moet elk hof de bevoegdheden van deze magistraat vaststellen?

Kan de magistraat-coördinator de beslissingen van de eerste voorzitter in verband met de verdeling van de zaken en de aanstelling van de plaatsvervangende raadsheren teniet doen of ombuigen? Wie van de twee zal hierin de hoofdtoon zetten?

De indiener van amendement nr. 12 verklaart dat hij met zijn voorstel duidelijkheid wil verschaffen. Overeenkomstig het voorgestelde artikel 101, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw) heeft de magistraat-coördinator onder meer tot taak de werkzaamheden te organiseren (artikel 2).

Il peut par exemple décider que les chambres ordinaires doivent traiter un certain nombre d'affaires. Le premier président pourrait, en revanche, confier certaines affaires aux chambres supplémentaires.

Le critère qui distingue leurs compétences est que le magistrat-coordonateur élabore les directives générales concernant l'organisation du travail, tandis que le premier président s'occupe de l'attribution spécifique des affaires.

Si l'on ne modifie pas l'article 109, on crée une situation conflictuelle, puisque le premier président pourrait déduire de sa compétence exclusive en matière de distribution des affaires qu'il est également responsable de toute l'organisation des travaux, comme c'est le cas actuellement.

Comme c'est désormais le magistrat-coordonateur qui est chargé de cette dernière tâche, il faut que cette compétence soit reconnue dans le cadre de la distribution spécifique des affaires individuelles par le premier président. C'est donc le magistrat-coordonateur qui définit le schéma de travail général, et notamment les directives en matière d'organisation des travaux, sans préjudice de la compétence du premier président en ce qui concerne l'attribution des affaires individuelles.

Le préopinant observe qu'en vertu de l'article 101 (nouveau), troisième alinéa, *in fine*, proposé, le magistrat coordonateur exécute son travail sous l'autorité et la direction du premier président. Ce dernier ne peut par contre, distribuer les affaires que sous réserve de ce qui a été prévu par le magistrat-coordonateur dans l'organisation des travaux.

Dans une telle construction, la question est de savoir qui contrôle qui.

Selon l'intervenant, les compétences des deux magistrats ne sont pas suffisamment délimitées. Aussi l'article précité est-il de nature à susciter des conflits, un risque que l'amendement déposé ne neutralise pas complètement.

L'auteur de l'amendement n° 12 déclare que le texte qu'il propose lève toute ambiguïté. Une fois que les principes généraux de l'organisation ont été arrêtés par le magistrat-coordonateur des travaux sous l'autorité et la direction du premier président, il faut éviter qu'ensuite, le premier président ne vide ce cadre général de sa substance lors de la distribution des affaires, sans quoi il donnerait implicitement l'impression de vouloir revenir sur son accord.

L'amendement vise à éviter que, lors de la distribution des affaires, le premier président ne s'écarte

Bijvoorbeeld, hij kan beslissen dat de gewone kamers een bepaald aantal zaken moeten afhandelen. De eerste voorzitter zou daarentegen bepaalde zaken aan de aanvullende kamers kunnen toebedeelen.

Het criterium van onderscheid tussen hun bevoegdheden is dat de magistraat-coördinator de algemene richtlijnen uitvaardigt met betrekking tot de organisatie van de werkzaamheden, terwijl de eerste voorzitter instaat voor de specifieke toebedeling van de zaken.

Indien artikel 109 niet wordt gewijzigd, creëert men een conflictsituatie omdat de eerste voorzitter uit zijn exclusieve bevoegdheid inzake de verdeling van de zaken zou kunnen afleiden dat hij tevens instaat voor de volledige organisatie van de werkzaamheden, hetgeen thans het geval is.

Aangezien de magistraat-coördinator voortaan met deze laatste taak belast wordt, moet deze bevoegdheid worden erkend in het kader van de specifieke verdeling van de individuele zaken door de eerste voorzitter. Het algemeen werkschema, met name de richtlijnen inzake de organisatie van de werkzaamheden, wordt dus door de magistraat-coördinator vastgesteld, onverminderd de bevoegdheid van de eerste voorzitter inzake de toebedeling van de individuele zaken.

De vorige spreker merkt op dat de magistraat-coördinator krachtens het voorgestelde artikel 101, derde lid, *in fine*, (nieuw) bij de uitoefening van zijn werkzaamheden onder het gezag en de leiding van de eerste voorzitter staat. Daartegenover staat dat deze laatste de zaken maar mag verdelen onder voorbehoud van hetgeen de magistraat-coördinator heeft bepaald bij de organisatie van de werkzaamheden.

In deze constellatie rijst de vraag wie wie controleert.

Volgens spreker zijn de bevoegdheden van de twee magistraten niet voldoende afgelijnd. Het voormelde artikel bevat dan ook de nodige conflictstof, welke door het ingediende amendement niet volledig wordt geneutraliseerd.

De indiener van amendement nr. 12 verklaart dat de door hem voorgestelde tekst elke dubbelzinnigheid opheft. Wanneer de algemene principes inzake de regeling van de werkzaamheden door de magistraat-coördinator zijn vastgelegd onder het gezag en de leiding van de eerste voorzitter, dan moet achteraf worden vermeden dat de eerste voorzitter dit algemeen kader bij de verdeling van de zaken uitholt. Anders zou hij impliciet de indruk geven dat hij op zijn akkoord wil terugkomen.

Het amendement heeft tot doel te voorkomen dat de eerste voorzitter bij de verdeling van de zaken zou

du cadre que le magistrat-coordonateur a défini pour les travaux sous l'autorité et la direction du premier président.

Le Gouvernement dépose également un amendement tendant à insérer un article *4bis* (amendement n° 30).

Il est rédigé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/5):

«*Insérer un article 4bis (nouveau), rédigé comme suit:*

«*Art. 4bis. — À l'article 109, premier alinéa, du même Code, les mots «en concertation avec le magistrat-coordonateur et» sont insérés entre les mots «président» et «conformément.»*

Justification

Le texte ainsi complété permet de définir plus clairement la relation entre le premier président et le magistrat-coordonateur au niveau de la répartition des affaires. La spécificité de la fonction du coordonnateur a pour effet que celui-ci doit être associé à la répartition des affaires sans que soit porté préjudice à la responsabilité finale du premier président.

Le Gouvernement estime utile de prévoir explicitement que la distribution des affaires a lieu en concertation avec le magistrat-coordonateur, même si la décision finale est prise sous la responsabilité et l'autorité du premier président.

b) Votes

M. Erdman retire son amendement n° 12.

L'amendement n° 30 du Gouvernement est adopté par 8 voix et 1 abstention et devient ainsi l'article 5 (nouveau).

6. Article 5 (article 6 du texte adopté)

Article 109bis, § 2, du Code judiciaire

Cet article concerne l'attribution de l'appel des décisions rendues par le tribunal de commerce à des chambres ne comprenant qu'un conseiller.

a) Discussion

MM. Foret et Desmedt déposent l'amendement principal n° 13 et l'amendement subsidiaire n° 14 (doc. Sénat, n° 1-490/3):

1. Amendement principal:

«*Supprimer cet article.*»

afwijken van het kader dat de magistraat-coördinator inzake de werkzaamheden onder het gezag en de leiding van de eerste voorzitter heeft uitgetekend.

De regering dient eveneens een amendement in dat ertoe strekt een artikel *4bis* in te voegen (amendement nr. 30).

Het luidt als volgt (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

«*Een artikel 4bis (nieuw) invoegen, luidende:*

«*Art. 4bis. — In artikel 109, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden tussen de woorden «verdeeld» en «overeenkomstig» de woorden «in samenspraak met de magistraat-coördinator en» ingevoegd.»*

Verantwoording

Het betreft een aanvulling van de tekst teneinde de verhouding tussen de eerste voorzitter en de magistraat-coördinator bij de verdeling van de zaken duidelijker te definiëren. Uit de eigenheid van de functie van coördinator vloeit voort dat deze betrokken wordt bij de verdeling van de zaken zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de eindverantwoordelijkheid van de eerste voorzitter.

De regering acht het nuttig expliciet te bepalen dat de verdeling van de zaken gebeurt in samenwerking met de magistraat-coördinator, al blijft de uiteindelijke beslissing wel behoren tot de verantwoordelijkheid en de bevoegdheid van de eerste voorzitter.

b) Stemming

De heer Erdman trekt zijn amendement nr. 12 in.

Amendement nr. 30 van de regering wordt als artikel 5 (nieuw) aangenomen met 8 stemmen, bij 1 onthouding.

6. Artikel 5 (artikel 6 van de aangenomen tekst)

Artikel 109bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek

Dit artikel betreft de toewijzing van het hoger beroep tegen beslissingen gewezen door de rechtbank van koophandel aan kamers met één raadsheer.

a) Bespreking

De heren Foret en Desmedt dienen het hoofdamendement nr. 13 en het subsidiair amendement nr. 14 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/3):

1. Hoofdamendement:

«*Dit artikel doen vervallen.*»

Justification

La suppression des trois conseillers pour les appels des décisions du tribunal de commerce est regrettable et ne tient pas compte de la concertation réelle qui existe en première instance entre un magistrat professionnel et deux magistrats consulaires, partenaires de justice à part entière dans des affaires où la liberté d'appréciation du tribunal est souvent très large. D'ailleurs, la réforme du concordat ne fera qu'accroître cette tendance. Or, les enjeux financiers et sociaux sont souvent importants.

Peut-on imaginer, dans une projection purement hypothétique, qu'un appel concernant la faillite des Forges de Clabecq puisse être traité par un seul conseiller alors que l'emploi de 1 800 travailleurs est en jeu ?

2. Amendement subsidiaire :

« Compléter l'article 109bis, § 2, alinéa 1er, 1^obis, proposé, comme suit :

« pour autant que le conseiller ait exercé pendant au moins trois ans la fonction de juge au tribunal de commerce. »

Justification

Cet amendement est moins radical que notre amendement principal. Il vise à garantir que le conseiller unique qui aura à traiter d'un appel d'une affaire de commerce ait une expérience suffisante dans ce domaine car dans certaines cours d'appel, on constate qu'aucun membre n'est issu du tribunal de commerce (par exemple la cour d'appel de Liège). La suppression de la collégialité doit donc être contrebalancée par une expérience accrue dans ce domaine.

Le ministre déclare que, si l'on a opté pour le conseiller unique en matière commerciale, c'est parce que l'on souhaite résorber l'arriéré le plus rapidement possible.

Les parties peuvent d'ailleurs toujours, en vertu de l'article 109bis, § 2, deuxième et troisième alinéas, demander que l'affaire soit attribuée à une chambre composée de trois conseillers.

À propos de l'observation selon laquelle peu de conseillers seraient issus du tribunal de commerce, il répond que plusieurs conseillers et présidents de chambre du ressort d'Anvers ont siégé au tribunal de commerce. Ce n'est cependant pas le cas de toutes les cours. Ainsi la Cour d'appel de Liège ne compte-t-elle aucun conseiller ayant exercé pendant au moins trois ans la fonction de juge au tribunal de commerce.

Verantwoording

Het voornemen niet langer drie raadsheren in te zetten voor de behandeling van het hoger beroep tegen de beslissingen van de rechtbank van koop-handel is betreurenswaardig en houdt geen rekening met het intense overleg dat in eerste aanleg plaatsvindt tussen een professionele magistraat en twee rechters in handelszaken, die juist in dit soort zaken, waar de rechtbank over een ruime beoordelingsvrijheid beschikt, een rol van volwaardig rechter vervullen. De hervorming van het gerechtelijk akkoord zal deze tendens alleen maar versterken. Er staan immers grote financiële en sociale belangen op het spel.

Is het bijvoorbeeld denkbaar dat een eventueel hoger beroep betreffende het faillissement van Forges de Clabecq, waarbij de banen van 1 800 werknemers op het spel staan, behandeld zou worden door één raadsheer ?

2. Subsidiaire amendement :

« Het voorgestelde 1^obis van artikel 109bis, § 2, eerste lid, aanvullen als volgt :

« op voorwaarde dat de raadsheer ten minste drie jaar het ambt van rechter bij de rechtbank van koop-handel heeft uitgeoefend. »

Verantwoording

Dit amendement gaat minder ver dan ons hoofd-amendement. Bedoeling is ervoor te zorgen dat de ene raadsheer die kennis neemt van het hoger beroep ingesteld in handelszaken, op dit vlak voldoende ervaring heeft. Het komt in de praktijk immers voor dat geen enkel lid in een hof van beroep afkomstig is uit een rechtbank van koophandel (bijvoorbeeld het hof van beroep van Luik). Een grotere ervaring op dit specifieke terrein moet een tegenwicht vormen voor het verdwijnen van de collegiale rechtspraak.

De minister verklaart dat de keuze voor de alleen-beslissende raadsheer in handelszaken ingegeven is door de wens de achterstand zo snel mogelijk weg te werken.

De procespartijen kunnen daarenboven krachtens artikel 109bis, § 2, tweede en derde lid, nog steeds vragen de zaak aan een kamer met drie raadsheren toe te wijzen.

Wat de opmerking betreft als zouden er weinig raadsheren afkomstig zijn uit de rechtbank van koophandel, antwoordt hij dat er in het ressort Antwerpen verschillende raadsheren en kamervoorzitters zitting hebben gehad in de rechtbank van koophandel. Dat is echter niet in elk hof het geval. Zo is er in het Hof van Beroep te Luik geen enkele raadsheer die ten minste drie jaar het ambt van rechter bij de rechtbank van koophandel heeft uitgeoefend.

Le magistrat coordinateur devrait par conséquent veiller à ce que, dans toute la mesure du possible, les conseillers uniques siégeant en matière commerciale aient de l'expérience en la matière.

Certes, ce n'est là qu'une réponse partielle aux réflexions contenues dans la justification de l'amendement n° 14.

Sur le fond, le ministre demeure partisan de la proposition permettant en principe aux chambres à conseiller unique de statuer sur l'appel des décisions rendues par le tribunal de commerce, sans préjudice du droit des parties de demander le renvoi de leur affaire devant une chambre composée de trois conseillers.

On pourrait éventuellement atténuer cette règle en habilitant le premier président à attribuer les affaires complexes à une chambre composée de trois conseillers.

En ce qui concerne l'exigence selon laquelle le conseiller unique devrait avoir une certaine expérience en matière commerciale, le ministre fait remarquer qu'alors, cette condition doit s'appliquer à toutes les autres matières du droit.

Les cours d'appel traitent par exemple aussi des affaires purement fiscales. Or, aucun conseiller n'a jamais été confronté à de telles affaires en première instance, puisqu'à ce niveau, les litiges fiscaux relèvent de la compétence du directeur régional des contributions.

Tout conseiller sera donc confronté à des questions de droit qu'il n'a pas eu à traiter en première instance. Il lui faudra par conséquent approfondir la matière pour pouvoir instruire un recours en connaissance de cause.

Si tous les conseillers ne devaient traiter que des affaires relevant de leur sphère d'intérêt, l'arriéré judiciaire ne serait pas prêt d'être résorbé.

C'est pourquoi il est préférable que les magistrats promus aux fonctions de conseiller à la cour d'appel reçoivent une formation spécialisée dans la branche du droit dont ils auront à connaître dans la chambre à laquelle ils seront affectés. Il appartiendra au premier président d'en décider.

Un membre soulève deux problèmes.

En premier lieu, le règlement particulier de la cour d'appel déterminera à quelles chambres les recours formés contre les jugements du tribunal de commerce doivent être attribués.

Comme les parties connaissent la composition de ces chambres, il n'est pas exclu que leurs avocats optent pour l'une ou l'autre chambre en fonction des conseillers qui y siègent.

De magistraat-coördinator zou er derhalve op moeten toezien dat de alleenbeslissende raadsheren in handelszaken in de mate van het mogelijke ervaring in deze materie hebben.

Dit vormt weliswaar maar een partieel antwoord op de verantwoording van het subsidiair amendement nr. 14.

Ten gronde blijft de minister voorstander van het voorstel dat kamers met één raadsheer in principe uitspraak kunnen doen over het hoger beroep tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel, onverminderd het recht van de partijen om de verwijzing van hun zaak naar een kamer met drie raadsheren te vragen.

Deze regel zou desgevallend kunnen worden getemperd door de eerste voorzitter de bevoegdheid te verlenen zaken vanwege hun complexiteit aan een kamer met drie raadsheren toe te wijzen.

Met betrekking tot de eis dat de alleenzittende raadsheer blijk moet geven van enige ervaring in handelszaken, merkt de minister op dat deze voorwaarde dan voor alle rechtsmateries zou moeten gelden.

De hoven van beroep behandelen bijvoorbeeld ook zuiver fiscale zaken. Geen enkele raadsheer heeft hier in eerste aanleg ooit mee te maken gehad omdat de gewestelijke directeur van belastingen op dat niveau over fiscale geschillen uitspraak doet.

Iedere raadsheer zal dus met rechtskwesties worden geconfronteerd waarmee hij in eerste aanleg niet te maken heeft gehad. De betrokkene zal zich dus in deze materie moeten verdiepen om met kennis van zaken een hoger beroep te behandelen.

Indien alle raadsheren uitsluitend geschillen zouden behandelen die in hun belangstellingssfeer liggen, zal de gerechtelijke achterstand niet snel worden weggewerkt.

Het verdient daarom de voorkeur dat magistraten die tot raadsheer bij het hof van beroep worden bevorderd, een gespecialiseerde opleiding krijgen in de rechtstak waarmee zij te maken zullen krijgen in de kamer waaraan ze worden toegewezen. Het is de eerste voorzitter die daarover oordeelt.

Een lid werpt twee problemen op.

In de eerste plaats zal het bijzonder reglement van het hof van beroep bepalen aan welke kamers de hogere beroepen tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel moeten worden toebedeeld.

Aangezien de partijen de samenstelling van deze kamers kennen, is het niet uitgesloten dat hun advocaten voor deze of gene kamer kiezen naar gelang van de raadsheren die in die kamers zitting hebben.

En deuxième lieu, à l'heure actuelle, tous les recours pendants contre les jugements du tribunal de commerce ont été confiés à des chambres à trois conseillers.

L'intervenant estime que la modification à apporter à la loi ne peut remettre en cause cette situation.

Il souhaite donc que le ministre confirme qu'en ce qui concerne le recours des jugements du tribunal de commerce, le régime du conseiller unique ne s'appliquera qu'aux appels interjetés après l'entrée en vigueur de la loi en projet.

Un autre membre fait valoir que le nouveau système n'aura pas ou guère d'effet si toutes les parties font usage de la possibilité qui leur est offerte par la loi de demander le renvoi de leur affaire devant une chambre à trois conseillers. Ce qui démontre que le régime proposé n'est pas souhaitable.

Par ailleurs, il conteste également le parallèle fait par le ministre entre les affaires fiscales, d'une part, et les affaires civiles et pénales, d'autre part.

Ce faisant, il oublie que la grande majorité des conseillers sont issus du tribunal de première instance et ont donc une expérience suffisante en matière civile et en matière répressive.

On ne peut en dire autant des quelques conseillers issus du tribunal de commerce. Ce tribunal a du reste été créé précisément pour trancher des litiges complexes relatifs au droit commercial et économique.

À suivre le raisonnement du ministre, on n'avait aucune raison de créer les tribunaux et les cours du travail. On aurait tout aussi bien pu dire que tous les juges devraient également pouvoir connaître des litiges en matière de droit du travail et de sécurité sociale.

Il s'oppose dès lors au régime défini à l'article 5 et plaide pour que l'on adopte au moins l'amendement subsidiaire n° 14. Comme le tribunal de commerce à des compétences parfois très spécialisées (articles 573 et 574 du Code judiciaire), il estime que le conseiller unique qui connaît d'appels de décisions d'un tribunal de commerce doit absolument avoir exercé pendant au moins trois ans, les fonctions de juge auprès de ce tribunal, sinon, on risque d'être confronté à des situations dans lesquelles des conseillers uniques n'ayant aucune expérience dans la matière en question auraient à examiner en deuxième instance une décision collégiale de trois juges du tribunal de commerce.

Un membre déclare que, selon la philosophie du préopinant il serait uniquement possible, du point de vue strictement juridique, de disposer — mais cela

Ten tweede zijn alle hangende beroepen tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel op dit ogenblik aanhangig bij kamers met drie raadsheren.

Spreker is de mening toegedaan dat de voorgestelde wetswijziging hieraan geen afbreuk mag doen.

Hij wenst derhalve van de minister de bevestiging dat de regeling van de alleenrechtsprekende raadsheer inzake het hoger beroep tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel uitsluitend zal gelden voor de beroepen die na de inwerkingtreding van deze wet worden ingediend.

Een ander lid betoogt dat de nieuwe regeling weinig of geen effect zal sorteren wanneer alle partijen van de hun door de wet geboden mogelijkheid gebruik maken om de verwijzing van hun zaak naar een kamer met drie raadsheren te vragen. Dit bewijst dat de voorgestelde regeling niet wenselijk is.

Ten tweede verzet hij zich tegen de parallel die de minister trekt tussen fiscale zaken enerzijds en burgerlijke zaken en strafzaken anderzijds.

Aldus gaat hij voorbij aan het feit dat de overgrote meerderheid van de raadsheren uit de rechtbank van eerste aanleg afkomstig is en voldoende ervaring heeft in burgerlijke zaken en strafzaken.

Dit gaat niet aan voor de weinige raadsheren die uit de rechtbank van koophandel komen. Trouwens deze rechtbank werd juist opgericht om complexe geschillen inzake handels- en economisch recht te beslechten.

Indien men de gedachtegang van de minister zou volgen, was er geen enkele reden om de arbeidsrechtbanken en arbeidshoven op te richten. Men had evengoed kunnen stellen dat alle rechters eveneens geschillen inzake arbeidsrecht en sociale zekerheid moeten kunnen behandelen.

Hij verzet zich dan ook tegen de in artikel 5 vervatte regeling. Hij pleit derhalve op zijn minst voor de goedkeuring van het subsidiair amendement nr. 14. Gelet op de soms zeer gespecialiseerde bevoegdheden van de rechtbank van koophandel (artikelen 573 en 574 van het Gerechtelijk Wetboek), acht hij het een absolute vereiste dat de alleenbeslissende raadsheer die kennis neemt van het hoger beroep tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel, ten minste drie jaar het ambt van rechter bij die rechtbank heeft uitgeoefend. Anders bestaat het gevaar dat alleenzittende raadsheren zonder enige ervaring in de materie in tweede aanleg een vonnis moeten onderzoeken dat collegiaal door drie rechters in de rechtbank van koophandel is genomen.

Een lid verklaart dat in de filosofie van de vorige spreker er strikt juridisch alleen maar kan worden bepaald — maar dat is de wereld op zijn kop zetten

reviendrait à mettre les choses sens dessus dessous — que le recours doit être introduit devant une chambre composée de trois conseillers, après quoi l'examen de celui-ci doit être attribué à un conseiller unique ayant une expérience de trois ans auprès du tribunal de commerce. L'inverse serait impossible, parce qu'il est des cours d'appel, comme celle de Liège, où aucun juge ne satisfait à ce critère.

L'intervenant craint que cela ne soit difficile à appliquer dans la pratique.

Le ministre prévient qu'au cas où seuls les conseillers disposant d'une expérience de trois ans au tribunal de commerce pourraient connaître des appels des jugements rendus par ce tribunal, la procédure risquerait de devenir inapplicable. Il pourrait en résulter, en théorie, une situation dans laquelle un conseiller en appel pourrait se voir attribuer une affaire dont il aurait déjà eu à connaître en première instance. Il va de soi qu'une telle procédure serait contraire au principe de l'administration indépendante et impartiale du droit.

Il s'agit donc d'élaborer un système qui ne risque pas de s'enrayer.

L'intervenant précédent signale que l'argumentation développée par les auteurs des amendements n°s 13 et 14 concerne des matières très spécialisées, mais que se passe-t-il en ce qui concerne les litiges relatifs à des factures commerciales ?

L'appel d'un jugement du tribunal de police relatif à un accident de la circulation ayant entraîné mort d'homme est examiné devant le tribunal de première instance, alors que l'appel d'une décision du tribunal de commerce concernant une facture d'une valeur de 105 000 francs est porté devant la cour d'appel. Cette situation est quelque peu absurde.

Un autre membre répète qu'en donnant aux parties la possibilité de demander le renvoi de leur cause devant une chambre composée de trois conseillers, on répond de manière satisfaisante aux critiques formulées contre le système du conseiller unique en matière commerciale.

Mais, même ainsi, les parties n'auraient pas la garantie que la chambre à laquelle leur affaire serait confiée comprendrait un conseiller qui aurait occupé les fonctions de juge auprès du tribunal de commerce.

Un autre intervenant note que l'on néglige, dans le présent débat, l'apport des magistrats consulaires qui siègent au tribunal de commerce. Cette constatation vaut également, *mutatis mutandis*, pour ce qui est des tribunaux du travail.

Il se pourrait qu'en cas d'appel, les avis de ces magistrats ne soient plus pris en considération.

— dat het hoger beroep wordt ingeleid voor een kamer met drie raadsheren, maar dat de zaak vervolgens wordt toebedeeld aan een alleenzittende raadsheer met drie jaar ervaring in de rechtbank van koophandel. Men kan de omgekeerde weg niet bewandelen omdat er in sommige hoven van beroep zoals dat van Luik, niemand aan deze voorwaarde voldoet.

Spreker vreest dat een en ander in de praktijk nogal moeilijk ligt.

De minister waarschuwt ervoor dat de procedure onwerkbaar dreigt te worden wanneer uitsluitend raadsheren met drie jaar ervaring in de rechtbank van koophandel kennis mogen nemen van het hoger beroep tegen vonnissen van die rechtbank. Dat kan er theoretisch toe leiden dat een raadsheer in hoger beroep een zaak krijgt toebedeeld waarvan hij al in eerste aanleg kennis heeft genomen. Een dergelijke procedure is uiteraard strijdig met het beginsel van een onpartijdige en onafhankelijke rechtsbedeling.

Het komt er derhalve op aan een regeling uit te werken waarmee men zich achteraf niet vastrijdt.

De vorige spreker merkt op dat de argumentatie van de indieners van de amendementen nrs. 13 en 14 aangaat voor zeer gespecialiseerde materies, maar *quid* met de geschillen over handelsfacturen.

Het hoger beroep tegen een vonnis van de politierechtbank in verband met een dodelijk verkeersongeluk komt voor de rechtbank van eerste aanleg, terwijl dat tegen een vonnis van de rechtbank van koophandel over een factuur ter waarde van 105 000 frank voor het hof van beroep wordt gebracht. Dit is een enigszins ongerijmde situatie.

Een ander lid herhaalt dat het bezwaar tegen de alleenrechtsprekende raadsheer in zaken van koophandel voldoende wordt ondervangen door de mogelijkheid voor de partijen om de verwijzing van hun zaak naar een kamer met drie raadsheren te vragen.

In dat geval hebben zij echter nog niet de garantie dat er in die kamer een raadsheer zitting heeft die het ambt van rechter in de rechtbank van koophandel heeft bekleed.

Een volgende interveniënt merkt op dat in dit debat de inbreng van de consulaire rechters in de rechtbank van koophandel wordt veronachtzaamd. Dit geldt *mutatis mutandis* voor de arbeidsrechtbanken.

In geval van hoger beroep bestaat de kans dat de adviezen van deze rechters er niet meer aan te pas komen.

L'intervenant estime qu'il serait dangereux de confier le règlement de certains litiges, par exemple les litiges relatifs à des faillites qui auraient des conséquences économiques et sociales graves pour ce qui est de l'emploi, à un conseiller unique. Il n'est pas certain que ce dernier tiendrait compte, au moment de mettre en balance les intérêts en cause, des considérants qui auraient été formulés en première instance, grâce à l'apport des magistrats consulaires.

À son avis, confier des litiges qui sont susceptibles d'avoir un impact grave sur le plan économique et social à un conseiller unique nuirait à l'image que l'on se fait de la justice et à la crédibilité de la cour d'appel.

On souligne que le système dans lequel le conseiller unique connaît des appels de décisions du tribunal de commerce a une portée générale et qu'il n'est pas applicable seulement en ce qui concerne les affaires relevant de la définition de l'arriéré judiciaire au sens de l'article 109ter proposé du Code judiciaire.

Pour les appels des jugements du tribunal de commerce, il faudra donc choisir entre une chambre composée de trois conseillers et le système du conseiller unique avec possibilité, pour les parties, de demander le renvoi de leur affaire devant une chambre composée de trois conseillers, conformément aux dispositions de l'article 109bis, § 2, deuxième et troisième alinéas, du Code judiciaire.

Un autre membre entrevoit une troisième solution. Pourquoi ne pourrait-on pas désigner des magistrats consulaires au niveau de la cour d'appel?

On objecte à l'encontre d'une telle procédure que, si elle pourrait être intéressante du point de vue budgétaire, elle aurait malheureusement aussi pour effet de rendre moins souples les modalités de constitution des chambres.

b) Votes

L'amendement n° 13 de MM. Foret et Desmedt est rejeté par 8 voix contre 1.

Leur amendement subsidiaire n° 14 est rejeté par un vote identique.

L'article 5 est adopté en tant qu'article 6 par 6 voix contre 2 et 1 abstention.

7. Article 6 (art. 7 du texte adopté)

Article 109ter du Code judiciaire (nouveau)

Spreker acht het gevaarlijk dat bijvoorbeeld geschillen over faillissementen met zware sociaal-economische gevolgen inzake werkgelegenheid door een alleenzittende raadsheer zouden worden behandeld. Het is niet zeker dat deze laatste bij de afweging van de in het geding zijnde belangen de overwegingen maakt die in eerste aanleg door de inbreng van de consulaire rechters werden geformuleerd.

Zijns inziens zullen de beeldvorming van de justitie, alsook de geloofwaardigheid van het hof van beroep eronder lijden wanneer geschillen met een zware sociaal-economische impact aan een alleenzittende raadsheer worden toevertrouwd.

Er wordt op gewezen dat de regeling waarbij de alleenbeslissende raadsheer kennis neemt van het hoger beroep tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel een algemene draagwijdte heeft en dus niet beperkt blijft tot de zaken die krachtens het voorgestelde artikel 109ter van het Gerechtelijk Wetboek onder de definitie van de gerechtelijke achterstand vallen.

Er zal inzake het hoger beroep tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel dus moeten worden gekozen tussen een kamer met drie raadsheeren en de alleenrechtsprekende raadsheer waarbij de partijen krachtens artikel 109bis, § 2, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek over de mogelijkheid beschikken om de verwijzing van hun zaak naar een kamer met drie raadsheeren te vragen.

Een ander lid ziet nog een derde weg. Waarom kunnen er op het niveau van het hof van beroep geen consulaire raadsheeren worden aangesteld?

Hiertegen wordt opgeworpen dat een dergelijke regeling misschien budgettair voordelig is, maar de samenstelling van de kamers minder soepel zal laten verlopen.

b) Stemmingen

Amendement nr. 13 van de heren Foret en Desmedt wordt verworpen met 8 stemmen tegen 1.

Hun subsidiair amendement nr. 14 wordt eveneens verworpen met 8 stemmen tegen 1.

Artikel 5 wordt als artikel 6 aangenomen met 6 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

7. Artikel 6 (art. 7 van de aangenomen tekst)

Artikel 109ter van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

L'article proposé détermine quelles sont les causes qui relèvent de l'arriéré judiciaire et qui seront attribuées aux chambres supplémentaires.

a) Discussion

Un commissaire aimerait savoir si toute demande de fixation est concernée ou s'il faut faire une distinction selon que la demande est fondée contradictoirement ou unilatéralement, sur les articles 747, § 2, 750 ou 751 du Code judiciaire.

Le ministre répond que l'on ne fait aucune distinction (*cf.* l'exposé des motifs, doc. Sénat, 1996-1997, n° 490/1, pp. 3 et 4).

Le préopinant déduit de l'article proposé qu'à la date de l'entrée en vigueur de la loi, on réalisera un instantané de toutes les causes qui seront attribuées aux chambres supplémentaires à titre d'arriéré judiciaire.

Cela signifie qu'une demande de fixation qui sera faite un jour après cette date fera que la cause sera instruite par une chambre ordinaire de la cour d'appel.

En théorie, il est donc possible qu'une partie demandant, par exemple, devant la Cour d'appel de Gand, la fixation de sa cause le lendemain de l'entrée en vigueur de la loi se voie attribuer une fixation en l'an 2001, alors qu'une autre partie qui aurait demandé une fixation la veille de l'entrée en vigueur de la loi verrait soudain sa cause examinée à court terme, à titre d'arriéré judiciaire, par une chambre supplémentaire.

Toutes les parties qui ne veulent pas que l'examen de leur appel traîne en longueur ont donc intérêt à encore demander une fixation avant l'entrée en vigueur de la loi, afin de faire trancher leur cause dans les trois ans par les chambres supplémentaires.

Le ministre souligne que le projet de loi en discussion vise à résorber l'arriéré judiciaire actuel, c'est-à-dire celui qui existera au moment de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi. L'arriéré futur, qui apparaîtra après cette entrée en vigueur, n'est pas visé. On pourra éventuellement examiner, lors de l'évaluation de la demande de prolongation de la période pour laquelle les chambres supplémentaires auront été constituées, comment l'arriéré judiciaire aura évolué. Les chambres ordinaires des cours d'appel seront-elles parvenues à régler dans un délai raisonnable le flux des nouvelles causes ?

Si on ne se borne pas à leur confier la résorption de l'arriéré judiciaire actuel, mais qu'on les charge en outre d'examiner des nouvelles causes dans

Het voorgestelde artikel bepaalt de zaken welke onder de noemer gerechtelijke achterstand vallen en aan de aanvullende kamers zullen worden toegewezen.

a) Bespreking

Een lid wenst te weten of elke vraag om vaststelling van een rechtsdag in aanmerking komt dan wel of er een onderscheid moet worden gemaakt naargelang de vraag tegensprekelijk of eenzijdig is, gegrond op de artikelen 747, § 2, 750 of 751 van het Gerechtelijk Wetboek.

De minister antwoordt dat er geen onderscheid wordt gemaakt (*cf.* memorie van toelichting, Gedr. St., Senaat, 1996-1997, nr. 1 - 490/1, blz. 3 en 4).

De vorige spreker leidt uit het voorgestelde artikel af dat op de dag van de inwerkingtreding van de wet een momentopname wordt gemaakt van alle zaken die als gerechtelijke achterstand aan de aanvullende kamers zullen worden toegewezen.

Dit betekent dat de vraag om vaststelling van een rechtsdag die een dag later wordt gedaan, tot gevolg heeft dat de zaak door een gewone kamer van het hof van beroep zal worden behandeld.

Theoretisch is het dus mogelijk dat een partij die bijvoorbeeld voor het Hof van Beroep te Gent een dag na de inwerkingtreding van de wet de vaststelling van haar zaak vraagt, een rechtsdag in het jaar 2001 krijgt toegewezen, terwijl een andere partij die een dag vóór de inwerkingtreding van de wet een rechtsdag heeft aangevraagd, haar zaak als gerechtelijke achterstand plots op korte termijn door een aanvullende kamer zal zien worden behandeld.

Alle partijen die de behandeling van hun hoger beroep niet op de lange baan willen schuiven, hebben er derhalve belang bij om nog vóór de inwerkingtreding van de wet de vaststelling van een rechtsdag te vragen teneinde hun zaak binnen drie jaar door de aanvullende kamers te laten beslechten.

De minister beklemtoont dat het onderhavige wetsontwerp ten doel heeft de actuele gerechtelijke achterstand weg te werken, d.w.z. die welke bestaat op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet. De toekomstige achterstand die ontstaat na de inwerkingtreding van de wet wordt niet gevisé. Eventueel kan bij de evaluatie van de vraag tot verlenging van de periode waarvoor de aanvullende kamers zijn opgericht, worden nagegaan hoe de gerechtelijke achterstand is geëvolueerd. Zijn de gewone kamers van de hoven van beroep erin geslaagd de stroom nieuwe zaken binnen een redelijke termijn af te werken ?

Indien men de aanvullende kamers niet alleen met de afbouw van de actuele gerechtelijke achterstand belast, maar hen ook inschakelt bij de behandeling

l'espoir de maîtriser ainsi le flux croissant des recours, les chambres supplémentaires prendront un caractère permanent.

D'après un membre, il serait utile d'analyser l'arriéré judiciaire des cours d'appel et d'en faire un inventaire de causalité.

Il est convaincu que l'on recensera de nombreuses affaires qui ont été résolues par les circonstances ou de par leur nature et qui pourront être rayées du rôle.

Les affaires restantes pourraient alors être groupées par thème, en vue de leur attribution aux chambres supplémentaires.

Selon le ministre, l'article 730, § 2, du Code judiciaire permet de faire une distinction entre l'arriéré judiciaire fictif et l'arriéré réel.

En vertu de cette disposition, les causes qui sont inscrites au rôle depuis plus de trois ans et dont les débats n'ont pas été ouverts ou n'ont plus été continués depuis plus de trois ans sont omises d'office du rôle, à moins que leur maintien ne soit demandé.

Les cours d'appel ont ainsi un moyen simple de résorber l'arriéré fictif et de ne plus devoir attribuer aux chambres supplémentaires que les seules causes pouvant être qualifiées d'arriéré effectif.

Les statistiques relatives à la seconde moitié de l'année 1996 montreront dans quelle mesure l'article 730, § 2, du Code judiciaire a contribué à résorber l'arriéré judiciaire fictif.

Un commissaire aimerait savoir si le deuxième alinéa de l'article 109ter proposé n'est pas contraire à l'article 109bis.

Ce dernier article énumère les différentes catégories d'appels qui sont attribuées aux chambres ne comprenant qu'un conseiller.

En vertu de l'article 109ter, deuxième alinéa, les causes qui, conformément au premier alinéa, sont considérées comme arriéré judiciaire sont attribuées à une chambre ordinaire composée de trois conseillers ou d'un conseiller pour autant que la demande en soit faite par une partie au plus tard un mois après la notification de la date de plaidoirie pour la chambre supplémentaire sans autres formalités qu'une demande écrite adressée au premier président.

L'intervenant en déduit que les causes sont attribuées à une chambre supplémentaire composée de trois conseillers sauf si une partie demande le renvoi à une chambre ordinaire composée de trois conseillers. À ses yeux, cette règle ne peut toutefois préjudicier au prescrit de l'article 109bis.

van nieuwe zaken in de hoop hiermee de wassende stroom hogere beroepen onder controle te krijgen, krijgen zij een permanent karakter.

Een lid acht het nuttig om de gerechtelijke achterstand bij de hoven van beroep te analyseren en te inventariseren naar gelang van de oorzaak van de achterstand.

Hij is ervan overtuigd dat men op heel wat zaken zal botsen die door omstandigheden of hun aard zijn opgelost en van de rol kunnen worden weggelaten.

De resterende zaken zouden dan per onderwerp kunnen worden gegroepeerd met het oog op hun toewijzing aan de aanvullende kamers.

Volgens de minister maakt artikel 730, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek het mogelijk een onderscheid te maken tussen de fictieve en de reële gerechtelijke achterstand.

Krachtens deze bepaling kunnen zaken die sinds meer dan drie jaar op de rol zijn ingeschreven en waarvan de debatten geen aanvang hebben genomen of die sinds meer dan drie jaar niet zijn voortgezet, ambtshalve van de rol worden weggelaten, tenzij er een verzoek tot handhaving is.

Aldus kunnen de hoven van beroep de fictieve achterstand op eenvoudige wijze wegwerken zodat uitsluitend zaken die als reële achterstand kunnen worden gekwalificeerd, aan de aanvullende kamers zullen worden toegewezen.

De statistieken voor de tweede helft van het jaar 1996 zullen uitwijzen in welke mate artikel 730, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek heeft bijgedragen tot de afbouw van de fictieve gerechtelijke achterstand.

Een lid wenst te weten of het tweede lid van het voorgestelde artikel 109ter niet strijdig is met artikel 109bis.

Dit laatste artikel somt de verschillende categorieën hogere beroepen op die aan kamers met één raadsheer worden toegewezen.

Luidens artikel 109ter, tweede lid, worden de zaken die volgens het eerste lid als gerechtelijke achterstand worden beschouwd, toegewezen aan een gewone kamer met drie raadsheren of een kamer met één raadsheer voor zover een partij zulks aanvraagt uiterlijk één maand na de kennisgeving van de rechtsdag voor de aanvullende kamer zonder andere formaliteiten dan een schriftelijk verzoek gericht aan de eerste voorzitter.

Spreker leidt hieruit af dat zaken aan een aanvullende kamer met drie raadsheren worden toegewezen, tenzij een partij de verwijzing naar een gewone kamer met drie raadsheren vraagt. Zijns inziens mag deze regeling evenwel geen afbreuk doen aan hetgeen in artikel 109bis is bepaald.

Selon un autre membre, l'article 109ter, deuxième alinéa, implique qu'une partie dont la cause a été attribuée à une chambre supplémentaire peut encore demander malgré tout le renvoi devant une chambre ordinaire à trois conseillers ou une chambre à conseiller unique. Elle n'a pas besoin pour cela de l'accord de la partie adverse. Il suffit qu'une des parties réagisse et demande le renvoi à une chambre ordinaire pour faire traîner la procédure.

Le préopinant déclare que le texte français est quelque peu équivoque. Il propose donc de modifier l'article 109ter, deuxième alinéa, comme suit: «*Les causes sont attribuées à une chambre composée de trois conseillers ou d'un conseiller. La demande en est faite ...*».

Un commissaire tient à souligner l'effet pervers de la réglementation proposée.

Un appel est attribué à un conseiller unique. Les parties ne demandent pas le renvoi à une chambre composée de trois conseillers. À supposer que cette cause se voie accorder une fixation éloignée de plus d'un an de la date d'entrée en vigueur de la loi en projet, elle sera attribuée à une chambre supplémentaire. Une partie peut toutefois demander le renvoi devant une chambre ordinaire à trois conseillers sur la base de l'article 109ter, deuxième alinéa.

D'après l'intervenant, cette disposition recèle un moyen de contourner la règle du conseiller unique.

C'est pourquoi, d'après lui, une partie ne devrait pouvoir demander le renvoi que devant une chambre ordinaire à conseiller unique, sauf si la cause avait déjà été fixée précédemment devant une chambre à trois conseillers ou si le renvoi devant une chambre à trois conseillers avait été demandé. Dans ce cas, la partie concernée pourrait, en vertu de l'article 109ter, deuxième alinéa, prétendre faire examiner sa cause par une chambre ordinaire à trois conseillers.

Le texte devrait donc être amendé dans ce sens.

Le ministre confirme que les parties renvoyées d'office devant les chambres supplémentaires composées de trois conseillers ont encore la possibilité, en vertu de l'article 109ter, deuxième alinéa, de comparaître devant les chambres ordinaires, étant entendu que le droit commun applicable en matière de composition des chambres ordinaires — à savoir l'article 109bis — ne peut être contourné, par exemple en demandant le renvoi devant une chambre ordinaire à trois conseillers pour un appel qui est normalement traité par un conseiller unique.

Cela signifie que la partie concernée qui fait une telle demande comparait, devant une chambre ordi-

Volgens een ander lid impliceert artikel 109ter, tweede lid, dat een partij wier zaak aan een aanvullende kamer is toegewezen, toch nog de verwijzing naar een gewone kamer met drie raadsheren of een kamer met één raadsheer kan vragen. Zij heeft daarvoor het akkoord van de tegenpartij niet nodig. Het volstaat dat één partij dwars ligt en de verwijzing naar een gewone kamer vraagt om de rechtsgang te rekken.

De vorige spreker stelt dat de Franse tekst enigszins dubbelzinnig is. Hij stelt daarom voor artikel 109ter, tweede lid, als volgt te wijzigen: «*Les causes sont attribuées à une chambre composée de trois conseillers ou d'un conseiller. La demande en est faite ...*».

Een lid wenst de perverse werking van de voorgestelde regeling te beklemtonen.

Een hoger beroep wordt toegewezen aan een alleenzittende raadsheer. De partijen vragen geen verwijzing naar een kamer met drie raadsheren. Stel dat voor deze zaak een rechtsdag is bepaald die meer dan een jaar verwijderd is van de datum van inwerkingtreding van deze wet, dan zal zij aan een aanvullende kamer worden toegewezen. Een partij kan echter op grond van artikel 109ter, tweede lid, de verwijzing naar een gewone kamer met drie raadsheren vragen.

Volgens spreker schuilt hierin een middel om de regel van de alleenzittende raadsheer te omzeilen.

Daarom zou een partij zijns inziens slechts een verwijzing naar een gewone kamer met één raadsheer mogen vragen, tenzij de zaak voordien reeds voor een kamer met drie raadsheren was vastgesteld of de verwijzing naar een kamer met drie raadsheren was gevraagd. In dat geval kan de betrokken partij krachtens artikel 109ter, tweede lid, aanspraak maken op een behandeling van haar zaak door een gewone kamer met drie raadsheren.

De tekst zou dan ook in die zin moet worden geamendeerd.

De minister bevestigt dat de partijen die van rechtswege naar de aanvullende kamers met drie raadsheren worden verwezen krachtens artikel 109ter, tweede lid, nog de mogelijkheid hebben voor de gewone kamers te verschijnen, met dien verstande dat het gemene recht inzake de samenstelling van de gewone kamers, zijnde artikel 109bis, niet mag worden omzeild, bijvoorbeeld door een verwijzing naar een gewone kamer met drie raadsheren te vragen voor een hoger beroep dat normaliter door een alleenbeslissende raadsheer wordt behandeld.

Dit betekent dat de betrokken partij die een dergelijk verzoek doet, voor een gewone kamer met drie

naire à trois conseillers, à moins qu'il ne s'agisse d'une matière qui, en vertu de l'article 109bis, doit être soumise à une chambre composée d'un seul conseiller.

Une partie dont l'appel a été attribué à une chambre supplémentaire composée de trois conseillers ne peut donc pas s'en prévaloir pour faire examiner sa cause par une chambre ordinaire composée d'un ou de trois conseillers si cette demande implique la violation du prescrit de l'article 109bis.

À la lumière de cette remarque, l'un des intervenants précédents propose de modifier l'article 109ter, deuxième alinéa, comme suit:

«Les causes sont attribuées à une chambre ordinaire composée de trois conseillers, à moins qu'en application de l'article 109bis, la compétence d'une chambre composée d'un conseiller unique ne soit prescrite. La demande y afférente doit être faite au plus tard un mois après la notification de la fixation pour la chambre supplémentaire sans autres formalités qu'une demande écrite adressée au premier président (...).»

Il n'existe ainsi aucun malentendu quant au fait que l'attribution des causes aux chambres ordinaires doit respecter les règles prévues à l'article 109bis du Code judiciaire.

Le Gouvernement dépose un amendement à l'article 6 (amendement n° 31), tendant à expliciter l'application de l'article 109bis du Code judiciaire, lorsqu'une affaire fixée devant une chambre supplémentaire revient, à la demande d'une partie, devant une chambre ordinaire à un ou trois conseillers (doc. Sénat, n° 1-490/5).

Cet amendement est libellé comme suit:

«Remplacer la première phrase du deuxième alinéa de l'article 109ter proposé par la disposition suivante:

«Par application de l'article 109bis, les causes sont attribuées à une chambre ordinaire composée de trois conseillers ou d'un conseiller pour autant que la demande en soit faite au plus tard un mois après la notification de la fixation pour la chambre supplémentaire sans autres formalités qu'une demande écrite adressée au premier président.»

Justification

Cet amendement vise à apporter une précision au texte. Lorsqu'une partie en fait la demande écrite au

raadsheren verschijnt, tenzij het een materie betreft die krachtens artikel 109bis aan een kamer met één raadsheer moet worden voorgelegd.

Een partij van wie het hoger beroep aan een aanvullende kamer met drie raadsheren is toegewezen, kan zich hier dus niet op beroepen om haar zaak voor een gewone kamer met één of drie raadsheren te laten behandelen indien de in artikel 109bis vervatte regeling daardoor wordt geschonden.

In het licht van deze opmerking stelt een vorige spreker voor artikel 109ter, tweede lid, als volgt te wijzigen:

«De zaken worden toegewezen aan een gewone kamer met drie raadsheren tenzij met toepassing van artikel 109bis de bevoegdheid van een kamer met één raadsheer voorgeschreven is. De aanvraag daartoe moet worden gedaan uiterlijk één maand na de kennisgeving van de rechtsdag voor de aanvullende kamer zonder andere formaliteiten dan een schriftelijk verzoek gericht aan de eerste voorzitter (...).»

Aldus bestaat er geen enkel misverstand over het feit dat de toewijzing van de zaken aan de gewone kamers dient te verlopen volgens de regels vervat in artikel 109bis van het Gerechtelijk Wetboek.

De regering dient een amendement in op artikel 6 (amendement nr. 31), dat tot doel heeft te verduidelijken dat artikel 109bis van het Gerechtelijk Wetboek wordt toegepast wanneer een zaak, die was toegewezen aan een aanvullende kamer, op verzoek van een partij wordt verwezen naar een gewone kamer met één of drie raadsheren (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5).

Het amendement luidt als volgt:

«In het voorgestelde artikel 109ter, tweede lid, de eerste zin vervangen als volgt:

«De zaken worden met toepassing van artikel 109bis toegewezen aan een gewone kamer met drie raadsheren of een kamer met één raadsheer, voor zover een partij dit aanvraagt uiterlijk één maand na de kennisgeving van de rechtsdag voor de aanvullende kamer zonder andere formaliteiten dan een schriftelijk verzoek gericht aan de eerste voorzitter.»

Verantwoording

Het betreft een tekstprecisering. Wanneer een partij hiertoe ten laatste één maand na de kennisge-

premier président au plus tard un mois après la notification de la fixation pour une chambre supplémentaire, la cause est (à nouveau) attribuée à une chambre ordinaire composée d'un ou de trois conseillers, conformément au prescrit de l'article 109bis du Code judiciaire.

M. Erdman dépose l'amendement n° 49 (doc. Sénat, n° 1-490/8):

«Remplacer le deuxième alinéa de l'article 109ter proposé par ce qui suit:

«Les causes sont attribuées à une chambre ordinaire composée de trois conseillers ou d'un conseiller pour autant que la demande en soit faite par toutes les parties au plus tard un mois après la notification de la fixation pour la chambre supplémentaire sans autres formalités qu'une demande écrite commune adressée au premier président. Cette notification a lieu au plus tard dans un délai de six mois après l'entrée en vigueur du présent article.»

Justification

Il est déjà prévu actuellement que toutes les causes pour lesquelles soit une fixation a été accordée pour une date éloignée de plus d'un an de la date de mise en vigueur de la loi, soit aucune fixation n'a encore été accordée alors qu'elle a été demandée seront, en principe, jugées par les chambres instituées par la loi en projet.

L'article 109ter, deuxième alinéa, proposé laisse aux parties la possibilité de faire examiner leur cause par les chambres déjà existantes composées d'un ou de trois conseillers «effectifs», à la condition que l'article 109bis du Code judiciaire soit respecté. À cet effet, une des parties devra adresser une demande écrite de renvoi au premier président dans le mois de la notification de la fixation.

Afin d'éviter qu'une des parties ne recoure à cette possibilité de renvoi devant une chambre existante dans le but d'obtenir un nouveau report de l'examen de la cause, il convient que la demande en question émane des deux parties. Seule une demande commune, en effet, sert l'intérêt de toutes les parties.

L'auteur déclare que cet amendement vise à éviter que les parties qui désirent empêcher un règlement de leur cause par une chambre supplémentaire ne demandent systématiquement le renvoi devant une chambre ordinaire.

Si l'on adopte sans le modifier l'article 109ter, deuxième alinéa, proposé, on procure à la partie récalcitrante le moyen idéal de faire traîner la procédure en longueur.

ving van de rechtsdag voor een aanvullende kamer een schriftelijk verzoek richt aan de eerste voorzitter, wordt de zaak (opnieuw) toegewezen aan een gewone kamer met één of drie raadsheren conform de voorschriften van artikel 109bis van het Gerechtelijk Wetboek.

De heer Erdman dient amendement nr. 49 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/8):

«Het tweede lid van het voorgestelde artikel 109ter vervangen als volgt:

«De zaken worden toegewezen aan een gewone kamer met drie raadsheren of een kamer met één raadsheer voor zover alle partijen zulks aanvragen uiterlijk één maand na de kennisgeving van de rechtsdag voor de aanvullende kamer zonder andere formaliteit dan een gezamenlijk schriftelijk verzoek gericht aan de eerste voorzitter. Deze kennisgeving geschiedt uiterlijk binnen een termijn van zes maanden na de inwerkingtreding van dit artikel.»

Verantwoording

Er is thans reeds bepaald dat alle zaken waarvoor op de datum van inwerkingtreding van de wet een rechtsdag werd verleend die verder dan een jaar verwijderd is of waarvoor op voornoemde datum, hoewel dit was aangevraagd, nog geen rechtsdag werd verkregen, in principe door de bij huidig ontwerp ingestelde kamers zullen worden berecht.

In het voorgestelde artikel 109ter, tweede lid, wordt de mogelijkheid gelaten aan de partijen om hun zaak te laten behandelen door de reeds bestaande kamers samengesteld uit één of drie «effectieve» raadsheren, mits daarbij artikel 109bis van het Gerechtelijk Wetboek wordt gerespecteerd. Hiertoe zal één partij een schriftelijk verzoek tot verwijzing dienen te richten aan de eerste voorzitter binnen één maand na de kennisgeving van de rechtsdag.

Om te vermijden dat één partij deze mogelijkheid tot verwijzing naar een reeds bestaande kamer zal hanteren teneinde opnieuw een uitstel van de behandeling van de zaak te bekomen, is het wenselijk dat het verzoek hiertoe dient uit te gaan van beide partijen. Enkel een gezamenlijk verzoek is immers in het belang van alle partijen.

De indiener verklaart dat dit amendement tot doel heeft te voorkomen dat partijen die de snelle afhandeling van hun zaak door een aanvullende kamer wensen te verhinderen, stelselmatig de verwijzing naar een gewone kamer vragen.

Indien men het voorgestelde artikel 109ter, tweede lid, ongewijzigd aanneemt, verschaft men de onwillige partij het ideale middel om de rechtsgang te vertragen.

Étant donné qu'une partie non négligeable de l'arriéré des cours d'appel est constitué de causes dans lesquelles une des parties a intérêt à faire traîner la procédure, le projet de loi en discussion risque d'être un coup d'épée dans l'eau si une partie peut, à elle seule, demander le renvoi de la cause devant une chambre ordinaire.

En outre, pareille procédure alourdira sensiblement le volume de travail du greffe.

Il faut bien se représenter le déroulement de la procédure.

En vertu de l'article 109ter, premier alinéa, proposé, les causes qui sont actuellement attribuées à une chambre ordinaire seront renvoyées devant une chambre supplémentaire. Le greffe en avertira les parties intéressées. Si une partie demande le renvoi devant une chambre ordinaire, le greffe devra aviser les parties de la nouvelle fixation.

Deux remarques s'imposent en l'espèce.

— Comme le renvoi de leur cause devant une chambre ordinaire fera perdre aux parties l'avantage de leur fixation initiale, elles devront demander une nouvelle fixation, ce qui entraînera une nouvelle perte de temps.

— On peut déduire du texte proposé, tel qu'il a été modifié par l'amendement n° 31 du Gouvernement, que les parties dont la cause a été renvoyée devant une chambre ordinaire n'ont plus le choix entre une chambre composée d'un conseiller et une chambre composée de trois conseillers.

Lorsqu'une cause est renvoyée devant une chambre ordinaire composée d'un conseiller en vertu de l'article 1099bis, tant l'appelant que l'intimé sont libres de faire attribuer la cause à une chambre composée de trois conseillers. Si cette cause, conformément à l'article 109ter, premier alinéa, proposé, est renvoyée devant une chambre supplémentaire composée de trois conseillers, une partie qui demanderait le renvoi devant une chambre ordinaire ne pourrait plus choisir entre une chambre à un conseiller et une chambre à trois conseillers. Selon le texte et l'amendement n° 31 du Gouvernement, ce serait alors un conseiller siégeant seul dans une chambre ordinaire qui se prononcerait.

C'est là une construction diabolique, qui récompense la partie récalcitrante.

Il est possible de contrecarrer à un tel abus de différentes façons :

— toutes les parties sont averties que, sauf opposition de leur part, les causes visées à l'article 109ter seront soumises aux chambres supplémentaires;

Gelet op het feit dat een niet onaanzienlijk gedeelte van de achterstand bij de hoven van beroep uit zaken bestaat waarbij een van de partijen er voordeel bij heeft de procedure op de lange baan te schuiven, dreigt dit wetsontwerp een slag in het water te zijn als een enkele partij de verwijzing van de zaak naar een gewone kamer kan vragen.

Daarenboven zal een dergelijke procedure de werklast van de griffie merkbaar verzwaren.

Men moet zich goed het verloop van de procedure voorstellen.

Zaken die thans voor een gewone kamer zijn vastgesteld, zullen krachtens het voorgestelde artikel 109ter, eerste lid, naar een aanvullende kamer worden verwezen. De griffie zal de betrokken partijen hiervan op de hoogte brengen. Wanneer een partij de verwijzing naar een gewone kamer vraagt, zal de griffie de partijen in kennis moeten stellen van de nieuwe rechtsdag.

Hierbij passen twee opmerkingen :

— Aangezien de partijen door de terugzending van hun zaak naar een gewone kamer het voordeel van hun oorspronkelijke rechtsdag hebben verloren, zullen zij een nieuwe rechtsdag moeten vragen, hetgeen weer tijdverlies meebrengt.

— Uit de voorgestelde tekst zoals gewijzigd door amendement nr. 31 van de regering kan worden afgeleid dat de partijen wier zaak terug naar een gewone kamer is verwezen, niet meer de keuze hebben tussen een kamer met één raadsheer of een kamer met drie raadsheren.

Wanneer een zaak krachtens artikel 109bis aan een gewone kamer met één raadsheer is toegewezen, staat het zowel de eiser als de gedaagde in hoger beroep vrij om de zaak aan een kamer met drie raadsheren te laten toewijzen. Indien deze zaak krachtens het voorgestelde artikel 109ter, eerste lid, aan een aanvullende kamer met drie raadsheren wordt toegewezen, zou een partij die de terugzending naar een gewone kamer vraagt, niet meer de keuze hebben tussen een kamer met één raadsheer of een met drie raadsheren. Volgens de tekst en het amendement nr. 31 van de regering zou een alleenzittende raadsheer in een gewone kamer dan uitspraak doen.

Dit is een diabolische constructie die de onwillige partij beloont.

Dergelijk misbruik kan op verschillende manieren worden tegengewerkt :

— alle partijen worden ervan in kennis gesteld dat behoudens verzet van hunnentwege de in artikel 109ter bedoelde zaken aan aanvullende kamers zullen worden voorgelegd;

— toutes les parties doivent donner préalablement leur accord pour un renvoi devant une chambre supplémentaire;

— les causes visées à l'article 109ter sont automatiquement renvoyées devant les chambres supplémentaires, à moins que, comme le propose l'amendement n° 49, les parties ne demandent conjointement le renvoi de leur cause devant une chambre ordinaire.

Le ministre se dit partisan de cette dernière formule. Il souligne que dans l'évaluation de la procédure prévue par le projet de loi, deux facteurs doivent être mis dans la balance. D'une part, il y a le risque d'abus de procédure lorsqu'une partie peut demander seul le renvoi d'une cause devant une chambre ordinaire. D'autre part, cette possibilité de choix accordée à chacune des parties compense le caractère exceptionnel de la réglementation, et plus particulièrement la composition spécifique des chambres supplémentaires.

L'amendement n° 49 de M. Erdman constitue un frein à d'éventuels abus de procédure, du fait qu'une partie peut faire obstacle à des manœuvres dilatoires de la partie adverse qui demande le renvoi devant la chambre ordinaire en refusant de cosigner la requête y afférente. Si aucune demande commune n'est introduite dans le mois qui suit la notification de la fixation devant la chambre supplémentaire, celle-ci reste compétente.

On fait observer qu'en matière civile, fiscale et commerciale, le parquet n'est pas partie au procès.

En ce qui concerne le problème du renvoi d'une cause devant une chambre ordinaire à un conseiller ou à trois conseillers, le ministre déclare que l'objectif est que la cause soit renvoyée devant une chambre ordinaire composée du même nombre de conseillers que celle devant laquelle elle avait été fixée en dernier lieu. Si une affaire était initialement fixée à la demande d'une partie devant une chambre ordinaire composée de trois conseillers, elle est de nouveau renvoyée devant une chambre ordinaire dont la composition est identique. Il ne doit donc pas s'agir de la même chambre composée des trois mêmes conseillers.

L'auteur de l'amendement marque son accord.

Cette formule garantit la souplesse dans l'organisation des travaux et la répartition des causes.

Sur la base de ce qui précède, le Gouvernement dépose le sous-amendement n° 50 à l'amendement n° 49 (doc. Sénat n° 1-4990/8):

« Remplacer les mots « de trois conseillers ou d'un conseiller » par les mots « du même nombre de conseillers que la chambre saisie initialement. »

— alle partijen moeten vooraf akkoord gaan met een verwijzing naar een aanvullende kamer;

— de in artikel 109ter bedoelde zaken worden automatisch naar de aanvullende kamers verwezen, tenzij zoals amendement nr. 49 voorstelt, de partijen gezamenlijk vragen hun zaak naar een gewone kamer te verwijzen.

De minister betoont zich voorstander van deze laatste formule. Hij beklemtoont dat er in de evaluatie van de in het wetsontwerp vervatte procedure twee factoren tegen elkaar moeten worden afgewogen. Enerzijds is er het gevaar van procesmisbruik wanneer een enkele partij de verwijzing van een zaak naar een gewone kamer vraagt. Anderzijds vormt deze keuzemogelijkheid die aan elke partij is verleend, een compensatie voor het uitzonderlijk karakter van de regeling en inzonderheid voor de specifieke samenstelling van de aanvullende kamers.

Amendement nr. 49 van de heer Erdman vormt een rem op eventuele misbruiken van de procedure doordat een partij dilatoire manœuvres van de tegenpartij die de verwijzing naar de gewone kamer vraagt, kan dwarsbomen door te weigeren het verzoekschrift dienaangaande mee te ondertekenen. Wanneer geen gezamenlijk verzoek is ingediend binnen een maand na de kennisgeving van de rechtsdag voor de aanvullende kamer, blijft deze laatste bevoegd.

Er wordt op gewezen dat het parket in burgerlijke en fiscale zaken en in handelszaken geen procespartij is.

Met betrekking tot het probleem van de terugzending van een zaak naar een gewone kamer met één raadsheer of drie raadsheren, verklaart de minister dat het de bedoeling is dat de zaak naar een gewone kamer wordt verwezen met een zelfde aantal raadsheren als die waarvoor ze laatst was vastgesteld. Was een zaak aanvankelijk op verzoek van een partij voor een gewone kamer met drie raadsheren vastgesteld, dan wordt ze opnieuw naar een gewone kamer met die samenstelling verwezen. Het hoeft dus niet om dezelfde kamer te gaan met dezelfde drie raadsheren.

De indiener van het amendement gaat hiermee akkoord.

Deze formule waarborgt soepelheid bij de organisatie van de werkzaamheden en de verdeling van de zaken.

Op grond hiervan dient de regering op amendement nr. 49 subamendement nr. 50 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/8):

« De woorden « drie raadsheren of een kamer met één raadsheer » vervangen door de woorden « een zelfde aantal raadsheren als de oorspronkelijk geadieerde kamer. »

b) Votes

Le Gouvernement retire son amendement n° 31.

L'amendement n° 49 de M. Erdman et le sous-amendement n° 50 du Gouvernement sont adoptés par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article 6 ainsi amendé est adopté en tant qu'article 7, par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

8. Article 7 (art. 8 du texte adopté)

Article 120, alinéa 1er, du Code judiciaire

Cet article confère aux membres de la cour d'appel admis à la retraite en raison de leur âge la possibilité de présider une cour d'assises.

a) Discussion

MM. Foret et Desmedt déposent l'amendement n° 15 (doc. Sénat, n° 1-490/3):

«*Supprimer cet article.*»

Justification

Il y a une contradiction flagrante entre le fait de considérer que ces conseillers sont trop âgés pour siéger dans une chambre ordinaire de cour d'appel, où les débats se déroulent généralement dans un climat serein et peu passionné, et la disposition projetée qui considère que ces mêmes personnes sont aptes à siéger dans des procédures beaucoup plus passionnées, stressantes et éprouvantes.

Vu la lourdeur des procédures d'assises, il est d'ailleurs probable que cette mesure aura peu de succès, à l'instar d'ailleurs du système actuel qui permet déjà aux magistrats retraités d'exercer des fonctions de conseiller suppléant mais qui s'est révélé être un échec.

Les auteurs de l'amendement se réfèrent à la critique qu'ils ont formulée, lors de la discussion générale, à l'égard de la disposition projetée.

Une contre-proposition consisterait à prévoir le remplacement, en chambre ordinaire, du conseiller effectif appelé à présider la cour d'assises par un conseiller suppléant.

Le ministre déclare que l'article doit son existence à un premier président de la cour d'appel qui y voyait un bon moyen d'endiguer l'inflation de l'arriéré judiciaire.

b) Stemmingen

De regering trekt haar amendement nr. 31 in.

Amendement nr. 49 van de heer Erdman en sub-amendement nr. 50 van de regering worden aangenomen met 5 tegen 2 stemmen, bij 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 6 wordt als artikel 7 aangenomen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

8. Artikel 7 (art. 8 van de aangenomen tekst)

Artikel 120, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek

Dit artikel verleent wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep de mogelijkheid een hof van assisen voor te zitten.

a) Bespreking

De heren Foret en Desmedt dienen amendement nr. 15 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/3):

«*Dit artikel doen vervallen.*»

Verantwoording

Het feit dat op rust gestelde raadsheren te oud worden gevonden om zitting te hebben in een gewone kamer van het hof van beroep, waar de debatten meestal in een serene sfeer verlopen, is in flagrante tegenspraak met de voorgestelde bepaling die dezelfde personen geschikt acht om zitting te hebben in procedures die veel heftiger, stressender en vermoeiender zijn.

Omdat algemeen bekend is dat assisenprocedures erg zwaar zijn, zal deze maatregel waarschijnlijk even weinig succes hebben als het bestaande systeem dat aan op rust gestelde magistraten de mogelijkheid biedt een functie van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen.

De indieners verwijzen naar de kritiek die ze tijdens de algemene bespreking tegen de voorgestelde bepaling hebben geformuleerd.

Een tegenvoorstel zou erin bestaan dat de werkend raadsheer die tot het voorzitterschap van het hof van assisen wordt geroepen, in de gewone kamer zou worden vervangen door een plaatsvervangend raadsheer.

De minister verklaart dat dit artikel zijn ontstaan te danken heeft aan een eerste voorzitter van een hof van beroep die hierin een goede methode zag om de gerechtelijke achterstand niet verder te laten oplopen.

La plupart des cours d'appel sont confrontées à un nombre croissant d'affaires qui relèvent des assises.

À l'heure actuelle, la Cour d'appel d'Anvers, par exemple, doit constamment libérer deux présidents de chambre ou conseillers pour leur permettre de siéger à la cour d'assises.

Le premier président près la Cour d'appel de Bruxelles a fait savoir que certaines chambres ordinaires ont suspendu temporairement leurs activités en raison, d'une part, de la pénurie de magistrats et, d'autre part, de la réquisition perpétuelle de deux conseillers pour siéger à la cour d'assises.

Une enquête menée par les premiers présidents dans leur propre ressort révèle que nombre de membres des cours d'appel admis à la retraite sont candidats à la présidence de la cour d'assises.

Ces magistrats présentent l'avantage de pouvoir se consacrer pleinement aux affaires d'assises sans plus avoir les préoccupations afférentes à la fonction de conseiller à la cour d'appel.

Cette formule remporte par conséquent les suffrages du ministre. Les magistrats admis à la retraite ne sont d'ailleurs pas réquisitionnés; l'initiative leur appartient. Celle-ci constitue une première indication sur le fait qu'ils se considèrent eux-mêmes en mesure de bien diriger de tels procès éprouvants.

Un membre est convaincu que la désignation d'un vaillant septuagénaire à la présidence de la cour d'assises pour juger l'affaire Dutroux se heurterait à l'opposition de l'opinion publique.

Le reflet de la société joue par ailleurs un rôle important pour la situation et le jugement d'une affaire d'assises. Sauf respect dû aux membres des cours d'appel admis à la retraite, l'orateur estime que les magistrats d'un âge avancé n'ont souvent plus de lien avec l'esprit actuel du temps, qui est sans commune mesure avec celui qui régnait trente ans plus tôt, par exemple.

C'est surtout dans les procès d'assises, médiatisés à outrance, que se fait sentir l'absolue nécessité que le président ne perde pas de vue, dans la direction des débats, ce qui se vit dans la société actuelle. C'est la raison pour laquelle l'intervenant se rallie à la proposition de confier la présidence de la cour d'assises exclusivement à des conseillers effectifs.

Un autre intervenant relève que l'âge n'est pas en soi un critère pour considérer notamment les magistrats admis à la retraite comme n'étant plus aptes à l'exécution de missions délicates. La jeunesse d'esprit et la vigilance d'une personne âgée relèvent davantage de sa personnalité que de son âge. Il se peut ainsi que certains soient épuisés à cinquante ans, alors que d'autres fassent toujours preuve d'une grande vitalité à septante ans.

De meeste hoven van beroep worden met een stijgend aantal assisenzaken geconfronteerd.

Het Hof van Beroep te Antwerpen bijvoorbeeld moet thans constant twee kamervoorzitters of raadsheren vrijmaken om in het hof van assisen zitting te nemen.

De eerste voorzitter van het hof van beroep te Brussel heeft laten weten dat een aantal gewone kamers tijdelijk zijn stilgelegd enerzijds wegens een tekort aan magistraten, anderzijds omdat er twee raadsheren permanent worden opgevorderd om in het hof van assisen zitting te nemen.

Blijkens een rondvraag door de eerste voorzitters in hun eigen ressort zijn heel wat in rust gestelde leden van het hof van beroep kandidaat om het voorzitterschap van het hof van assisen waar te nemen.

Het voordeel hiervan is dat deze magistraten zich ten volle op de assisenzaken kunnen toeleveren en vrij zijn van alle beslommingen die de functie van raadshere in het hof van beroep meebrengt.

De minister betoont zich derhalve een groot voorstander van deze formule. De in rust gestelde magistraten worden trouwens niet opgevorderd, maar moeten zelf het initiatief nemen. Dat is de eerste indicatie dat zij zichzelf in staat achten dergelijke zware processen op behoorlijke wijze te leiden.

Een lid is ervan overtuigd dat, wanneer men het voorzitterschap van het hof van assisen in de zaak-Dutroux aan een krasse zeventiger zou toewijzen, dit bij de publieke opinie op weerstand zal stuiten.

Bovendien speelt bij de situering en de beoordeling van een assisenzaak het maatschappijbeeld een grote rol. Met alle respect die aan de in rust gestelde leden van het hof van beroep is verschuldigd, oordeelt spreker dat magistraten op leeftijd dikwijls geen band meer hebben met de op dit ogenblik heersende tijdsgeest die niet meer dezelfde is als die van bijvoorbeeld dertig jaar geleden.

Voorals in de fel gemediatiseerde assisenzaken is het absoluut noodzakelijk dat de voorzitter bij het leiden van de debatten oog heeft voor wat er thans in de maatschappij leeft. Daarom sluit hij zich aan bij het pleidooi om uitsluitend effectieve raadsheren te belasten met het voorzitterschap van het hof van assisen.

Een volgende spreker werpt in dat leeftijd op zich geen criterium vormt om met name in rust gestelde magistraten niet langer bekwaam te achten delicate opdrachten uit te voeren. De mate waarin iemand op hoge leeftijd jong van geest blijft en alert reageert, heeft meer met zijn persoonlijkheid te maken dan met zijn leeftijd. Zo zijn sommige personen op vijftig jaar uitgeblust, terwijl anderen op hun zeventigste nog steeds een grote vitaliteit uitstralen.

Il se réfère aux plus hautes juridictions du pays pour lesquelles la limite d'âge est fixée à septante ans. Le fonctionnement de ces juridictions, qui doivent se prononcer sur les questions les plus complexes, comme la responsabilité pénale des ministres, ne s'en trouve pas entravé pour autant.

Un autre membre acquiesce. Il ne tient pas à sous-estimer les arguments avancés à l'encontre de la désignation de magistrats admis à la retraite, mais force lui est de constater qu'à l'époque actuelle, on ignore assez facilement l'interdiction de discrimination en raison de l'âge.

Pour étayer la thèse selon laquelle l'âge obligatoire de la retraite est quelque peu relatif, il cite en exemple la Cour européenne des droits de l'homme de Strasbourg, où la limite d'âge des juges est fixée à septante-cinq ans. Personne ne soutiendra avec sérieux que ces juges ne sont pas en mesure de remplir correctement leur tâche.

Il attire en outre l'attention sur le fait que le Gouvernement prend une mesure d'urgence pour pallier une situation alarmante. La question est de savoir si, dans ces circonstances, on ne peut faire appel à des magistrats admis à la retraite qui se considèrent eux-mêmes comme aptes à assumer la présidence d'une cour d'assises durant une ou deux années de plus.

L'intervenant n'y voit aucune objection. Il n'y a en effet pas d'obligation pour ces magistrats. Par ailleurs, il suppose que le premier président de la cour d'appel exercera un contrôle implicite pour vérifier si le candidat dispose bien de l'expérience suffisante.

Enchaînant sur ce point, le ministre déclare que, sans vouloir préjuger de la décision d'un premier président, il ne peut imaginer que ce dernier accepte avec légèreté la candidature d'un magistrat admis à la retraite qui, au cours de sa carrière, n'a eu à traiter que des affaires fiscales et financières. Le premier président n'aurait d'ailleurs qu'un intérêt limité à prendre une telle candidature en considération.

Il a, par ailleurs, également du mal à imaginer qu'un magistrat admis à la retraite, n'ayant aucune expérience des affaires pénales, se sente appelé à la présidence d'une cour d'assises. À l'heure actuelle déjà, beaucoup de conseillers qui ne traitent que des causes civiles ou commerciales frémissent à l'idée de devoir juger des affaires pénales pendant les vacances judiciaires.

Le ministre précise que le magistrat admis à la retraite qui préside une cour d'assises mène les débats sans être soumis à une quelconque forme de contrôle (cf. l'article 268 du Code d'instruction criminelle). Le magistrat en question perçoit, pour ce faire, l'indemnité visée à l'article 379*quater* que

Hij verwijst naar de hoogste rechtscolleges in ons land, waar de leeftijdsgrens op zeventig jaar is bepaald. Dit belemmert geenszins de werking van deze colleges die zich over de meest complexe aangelegenheden moeten uitspreken, zoals de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers.

Een ander lid sluit zich hierbij aan. Hij wenst de argumenten die tegen de inschakeling van in rust gestelde magistraten zijn geformuleerd, niet te onderschatten. Toch moet hij vaststellen dat in de huidige tijden tamelijk licht wordt voorbijgegaan aan het verbod op discriminatie wegens leeftijd.

Ter illustratie van het feit dat de leeftijd waarop iemand verplicht in rust wordt gesteld, enigszins relatief is, verwijst hij naar het Europese Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg waar de leeftijdsgrens voor de rechters op 75 jaar ligt. Niemand zal in ernst volhouden dat deze rechters niet bij machte zijn hun taak naar behoren te vervullen.

Voorts vestigt hij er de aandacht op dat de regering een noodmaatregel neemt om een noodsituatie te verhelpen. Vraag is of men in die omstandigheden geen gebruik kan maken van in rust gestelde magistraten die zichzelf in staat achten om nog een of twee jaar zitting te nemen als voorzitter van een hof van assisen.

Spreker ziet hiertegen geen bezwaar. Er rust op deze magistraten immers geen enkele verplichting. Bovendien veronderstelt hij dat de eerste voorzitter van het hof van beroep een impliciete controle zal uitoefenen om na te gaan of de kandidaat wel de nodige ervaring heeft.

Hierop inhakend, verklaart de minister dat, zonder te willen vooruitlopen op de beslissing van een eerste voorzitter, hij zich niet kan voorstellen dat deze laatste lichtvaardig de kandidatuur zou aanvaarden van een in rust gestelde magistraat die tijdens zijn carrière uitsluitend fiscale en financiële aangelegenheden heeft behandeld. De eerste voorzitter zou er trouwens weinig belang bij hebben om een dergelijke kandidatuur in aanmerking te nemen.

Van de andere kant kan hij zich ook moeilijk voorstellen dat een in rust gestelde magistraat zonder enige ervaring in strafzaken zich tot het voorzitterschap van een hof van assisen geroepen zou voelen. Reeds nu huiveren veel raadsheren die uitsluitend burgerlijke zaken of handelszaken behandelen, bij de gedachte dat ze tijdens de gerechtelijke vakantie strafzaken moeten berechten.

De minister verduidelijkt dat de in rust gestelde magistraat die een hof van assisen voorziet, de debatten leidt zonder aan enige vorm van supervisie onderworpen te zijn (cf. artikel 268 van het Wetboek van Strafvordering). Hij is daarvoor gerechtigd op de in het voorgestelde artikel 379*quater* van het Gerech-

l'article 21 du projet propose d'insérer dans le Code judiciaire. Cette indemnité sera limitée afin d'éviter que le plafond de cumul en vigueur pour la pension de retraite ne soit dépassé dans le cas du magistrat considéré.

Un des auteurs de l'amendement n° 15 visant à supprimer l'article en discussion déclare n'être nullement convaincu par les arguments en faveur de la possibilité conférée à des membres des cours d'appel admis à la retraite de présider une cour d'assises.

Premièrement, il lui semble par trop surréaliste que la mesure projetée à l'article 7 soit adoptée sur simple suggestion d'un premier président d'une cour d'appel, alors que les réserves émises par l'Union des magistrats des cours d'appel sur le renvoi, devant un conseiller siégeant seul, des appels des décisions du tribunal de commerce ne sont pas entendues.

Deuxièmement, l'argument concernant la limite d'âge fixée pour les plus hautes juridictions nationales et internationales est peu cohérent, car il existe précisément une tendance inverse, visant à abaisser l'âge de la retraite. Il n'y a pas si longtemps, la limite d'âge pour les magistrats de la Cour de cassation était fixée à 75 ans. Aujourd'hui, les sénateurs Coveliers et Leduc, entre autres, proposent de l'abaisser à 65 ans (doc. Senat, 1996-1997, nr. 1-443/1).

Troisièmement, on peut difficilement comparer le climat parfois émotionnel d'une cour d'assises, dont le président joue un rôle capital dans la directive des débats, et l'atmosphère majestueuse et feutrée qui règne dans les plus hautes juridictions, où s'applique le principe de la décision collégiale. Ainsi, la Cour de cassation statue-t-elle chambres réunies — onze membres au moins doivent être présents — sur les accusations portées contre les ministres (article 131 du Code judiciaire).

L'intervenant espère avoir ainsi suffisamment démontré que la proposition visant à confier la présidence d'une cour d'assises à un membre d'une cour d'appel admis à la retraite n'est pas une bonne initiative.

Si la proposition devait malgré tout être adoptée, il conviendrait à tout le moins de préciser dans le texte de la loi que les candidats doivent avoir acquis, au cours de leur carrière active, une expérience professionnelle suffisante en matière de direction de procès d'assises.

Un membre déclare qu'il ne votera pas l'article 7 projeté, même si la précision qui vient d'être formulée y était apportée. Il allègue le principe selon lequel tous les magistrats doivent être assujettis à un âge identique de la retraite, à savoir 65 ans. Il ne peut dès

telijk Wetboek bedoelde vergoeding (artikel 21). Deze vergoeding zal beperkt zijn om te voorkomen dat de betrokken magistraat de voor het rustpensioen geldende cumulatieplafonds overschrijdt.

Een van de indieners van amendement nr. 15 strekkende tot de schrapping van dit artikel, verklaart geenszins overtuigd te zijn door de argumenten die zijn aangedragen ter verdediging van de mogelijkheid voor in rust gestelde leden van het hof van beroep om een hof van assisen voor te zitten.

In de eerste plaats acht hij het nogal verregaand dat op suggestie van een eerste voorzitter van een hof van beroep de in artikel 7 voorgestelde maatregel zou worden ingevoerd, terwijl geen rekening wordt gehouden met de reserves van de «Union des magistrats des cours d'appel» tegen de toewijzing van de hogere beroepen tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel aan een alleenzittende raadsheer.

Ten tweede snijdt het argument inzake de leeftijdsgrens in de hoogste nationale en internationale rechtscolleges weinig hout omdat er juist een omgekeerde tendens bestaat tot verlaging van de pensioenleeftijd. Het is nog niet zo lang geleden dat de leeftijdsgrens voor de magistraten in het Hof van Cassatie op 75 jaar was bepaald. Thans wordt onder andere door de senatoren Coveliers en Leduc voorgesteld die grens terug te brengen tot 65 jaar (Gedr. St., Senaat, 1996-1997, nr. 1-443/1).

Ten derde kan men de bijwijlen emotionele sfeer in een assisenhof, waar de voorzitter een enorm belangrijke rol speelt bij het leiden van de debatten, moeilijk vergelijken met de verheven, omzwachtelde sfeer die in de hoogste rechtscolleges heerst en waar het principe van de collegiale beslissing geldt. Zo oordeelt het Hof van Cassatie in verenigde kamers, d.w.z. met ten minste elf leden, over beschuldigingen tegen ministers (artikel 131 van het Gerechtelijk Wetboek).

Spreker hoopt dat hij hiermee voldoende argumenten heeft aangedragen tegen het voorstel om het voorzitterschap van een hof van assisen aan een in rust gesteld lid van het hof van beroep toe te vertrouwen.

Indien het voorstel toch zou worden aangenomen, zou op zijn minst in de wettekst moeten worden gepreciseerd dat de kandidaten tijdens hun actieve carrière een voldoende beroepservaring bij het leiden van assisenzaken hebben verworven.

Een lid verklaart dat hij zelfs met deze laatste precisering het voorgestelde artikel 7 niet zal goedkeuren. Hij stelt zich op het principe dat voor alle magistraten dezelfde pensioenleeftijd moet gelden, zijnde 65 jaar. Daarbij kan er geen sprake van zijn

lors en aucun cas être question de faire appel à des magistrats admis à la retraite pour exercer certaines fonctions judiciaires.

Au moment où davantage de moyens vont être affectés à la justice, il faut œuvrer au rajeunissement de la magistrature. L'adoption d'un âge de la retraite identique pour tous les magistrats à 65 ans constituerait le premier pas dans cette voie et indiquerait à la population que la modernisation de la justice est en cours.

Un autre intervenant attire l'attention sur le fait que la disposition proposée revêt un caractère provisoire et exceptionnel. Elle fait partie d'un ensemble de mesures d'urgence, visant à résorber l'arriéré judiciaire. Si la logique du régime proposé est mise à mal par le rejet de certains éléments, toute la réforme risque d'échouer.

Un des auteurs de l'amendement n° 15 réplique que la proposition visant à octroyer aux magistrats admis à la retraite la possibilité de présider une cour d'assises ne constitue pas une mesure exceptionnelle d'une validité limitée à trois ans. Cette disposition revêt un caractère permanent.

L'intervenant précédent observe que l'esprit de la disposition projetée est provisoire. Elle ne sera appliquée que dans le cadre des autres mesures dont l'objectif est de résorber l'arriéré judiciaire, tel que défini, conformément à l'article 109ter proposé du Code judiciaire, au moment de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi. Son application est par conséquent parallèle aux mesures temporaires contenues dans le projet de loi. S'il s'avérait, dans l'avenir, qu'il n'y a aucune résorption de l'arriéré judiciaire, le législateur devrait prendre de nouvelles mesures.

Le ministre souscrit aux propos du précédent orateur. Il rappelle une fois encore la *ratio legis* de l'article 7. Donner à des membres des cours d'appel admis à la retraite en raison de leur âge la possibilité de présider une cour d'assises permet, d'une part, d'alléger le travail des chambres ordinaires des cours d'appel et, d'autre part, de libérer des conseillers effectifs pour leur permettre, à leur tour, de siéger à nouveau dans des chambres ordinaires et, éventuellement, dans des chambres supplémentaires.

Il ne faut pas mésestimer l'importance de cette mesure. La présidence d'une cour d'assises ne se limite pas, tant s'en faut, à diriger les débats. Le président doit tout d'abord étudier le dossier avant que les audiences ne commencent. Après le procès, il doit encore remplir un certain nombre de fonctions.

Si le premier président pouvait faire appel à des magistrats admis à la retraite, ne fût-ce que pour

om in rust gestelde magistraten weer op te vissen voor het uitoefenen van bepaalde rechterlijke functies.

Nu er nieuwe middelen voor de justitie zullen worden vrijgemaakt, moet er werk worden gemaakt van een verjonging van de magistratuur. De invoering van een eenvormige pensioenleeftijd voor alle magistraten op 65 jaar zou daartoe de eerste stap zijn. Hiermee wordt tevens een signaal aan de bevolking gegeven dat de justitie wordt gemoderniseerd.

Een volgende spreker vestigt er de aandacht op dat de voorgestelde bepaling een voorlopig en uitzonderlijk karakter heeft. Zij maakt deel uit van een pakket noodmaatregelen om de gerechtelijke achterstand weg te werken. Indien men de logica van de voorgestelde regeling doorbreekt door bepaalde elementen af te wijzen, dreigt de ganse hervorming te mislukken.

Een van de indieners van amendement nr. 15 repliqueert dat het voorstel om in rust gestelde magistraten de mogelijkheid te geven een hof van assisen voor te zitten, geen uitzonderingsmaatregel is die slechts drie jaar van kracht zal blijven. Deze bepaling heeft een permanent karakter.

De vorige spreker merkt op dat de voorgestelde bepaling naar de geest voorlopig is. Zij zal slechts worden toegepast in het kader van de andere maatregelen die tot doel hebben de gerechtelijke achterstand af te bouwen, zoals die overeenkomstig het voorgestelde artikel 109ter van het Gerechtelijk Wetboek op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet is gedefinieerd. Haar toepassing verloopt dus parallel met de in het wetsontwerp vervatte tijdelijke maatregelen. Indien in de toekomst zou blijken dat de gerechtelijke achterstand niet is weggewerkt, zal de wetgever nieuwe maatregelen moeten nemen.

De minister valt de vorige spreker bij. Hij brengt nog eens de *ratio legis* van artikel 7 in herinnering. Door de wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep de kans te geven een hof van assisen voor te zitten, worden enerzijds de gewone kamers van de hoven van beroep ontlast en anderzijds effectieve raadsheren vrijgesteld die op hun beurt dan weer zitting kunnen nemen in de gewone en eventueel aanvullende kamers.

Men mag het belang van deze maatregel niet onderschatten. Het voorzitterschap van een hof van assisen omvat immers veel meer dan het leiden van de debatten. In de eerste plaats moet de voorzitter voor de aanvang van de zitting het dossier instuderen. Na afloop van het proces moet hij nog een aantal ambtsverrichtingen stellen.

Zelfs wanneer de eerste voorzitter slechts voor enkele zaken een beroep kan doen op gepensio-

certaines causes, les conseillers effectifs qui se verraient ainsi libérés pourraient vaquer pleinement à leurs fonctions.

Aussi petite que puisse être la contribution de cette mesure à la résorption de l'arriéré judiciaire, elle ne peut, aux dires du ministre, être négligée.

À la question de savoir pourquoi seuls les membres des cours d'appel admis à la retraite en raison de leur âge sont susceptibles d'exercer la présidence d'une cour d'assises, et non, par exemple, les magistrats admis à la retraite anticipée, le ministre répond que, conformément à la proposition de la magistrature, seuls seront pris en considération les magistrats qui ont été admis récemment à la retraite en raison de leur âge, possèdent une expérience suffisante du passé récent et restent compétents pour assumer cette présidence.

b) Votes

L'amendement n° 15 de MM. Foret et Desmedt est rejeté par 7 voix contre 1 et 1 abstention.

L'article 7 est adopté en tant qu'article 8 par 6 voix contre 2 et 1 abstention.

9. Article 8 (art. 9 du texte adopté)

Article 120, deuxième alinéa, du Code judiciaire

Le présent article confère aux membres des cours d'appel admis à la retraite en raison de leur âge la possibilité de présider une cour d'assises.

M. Desmedt dépose l'amendement n° 25 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

«*Supprimer cet article.*»

Justification

Notre justification est identique à celle de notre amendement n° 15 relatif à l'article 7 (doc. n° 1-490/3).

Pour la discussion, on se reportera à l'article 7.

L'amendement n° 25 de M. Desmedt est rejeté par 7 voix contre 1 et 1 abstention.

L'article 8 est adopté en tant qu'article 9 par 6 voix contre 2 et 1 abstention.

10. Article 8bis (nouveau)

Article 163, deuxième alinéa, du Code judiciaire

neerde magistraten, zullen de hierdoor vrijgestelde effectieve raadsheren zich ten volle aan hun normale taak kunnen wijden.

Hoe klein de bijdrage van deze maatregel aan het wegwerken van de gerechtelijke achterstand ook moge zijn, zij mag volgens de minister niet worden veronachtzaamd.

Op de vraag waarom uitsluitend wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep in aanmerking komen voor het voorzitterschap van een hof van assisen en bijvoorbeeld geen magistraten die vervroegd in rust zijn gesteld, antwoordt de minister dat op voorstel van de magistratuur uitsluitend magistraten in aanmerking zullen worden genomen die recent wegens hun leeftijd in rust zijn gesteld, voldoende actuele ervaring hebben en nog steeds bekwaam zijn dit voorzitterschap waar te nemen.

b) Stemmingen

Amendement nr. 15 van de heren Foret en Desmedt wordt verworpen met 7 stemmen tegen 1, bij 1 onthouding.

Artikel 7 wordt als artikel 8 aangenomen met 6 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

9. Artikel 8 (art. 9 van de aangenomen tekst)

Artikel 120, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek

Dit artikel verleent wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep de mogelijkheid een hof van assisen voor te zitten.

De heer Desmedt dient amendement nr. 25 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

«*Dit artikel doen vervallen.*»

Verantwoording

Zelfde verantwoording als bij ons amendement nr. 15 op artikel 7 (Gedr. St. nr. 1-490/3).

Voor de bespreking wordt naar artikel 7 verwezen.

Amendement nr. 25 van de heer Desmedt wordt verworpen met 7 stemmen tegen 1, bij 1 onthouding.

Artikel 8 wordt als artikel 9 aangenomen met 6 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

10. Artikel 8bis (nieuw)

Artikel 163, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek

MM. Goris et Coveliers déposent l'amendement n° 5 (doc. Sénat, n° 1-490/2):

«*Insérer un article 8bis (nouveau), rédigé comme suit:*

«*Art. 8bis. — À l'article 163, deuxième alinéa, du même Code, insérer entre les mots « de greffiers » et « et de commis-greffiers », les mots « dont un greffier-informaticien. »*

L'instauration de la fonction de greffier-informaticien garantit l'informatisation rapide et efficace des greffes des cours d'appel.

Le ministre n'a en soi aucune objection à l'égard de cet amendement.

Il fait toutefois remarquer qu'un projet est actuellement en préparation visant à créer, par ressort, une cellule d'aide à l'informatisation pour l'ensemble des juridictions. Ces cellules seraient composées de membres du greffe répondant à un profil bien établi, proche de celui proposé par les auteurs de l'amendement n° 6 (doc. Sénat, n° 1-490/2).

L'informatisation se déroule actuellement par greffe, dont un membre a reçu une formation spécifique. Un tel système n'est cependant pas tenable à terme parce que trop de personnes sont concernées. Dès lors, les cellules précitées ne seront créés qu'une fois l'informatisation terminée.

Quant à l'amendement, il convient par conséquent de se demander s'il est opportun de régler partiellement l'informatisation des cours d'appel dans le présent projet, dès lors qu'une proposition visant à introduire l'informatique en tant que spécialisation pour l'ensemble des juridictions est en cours de préparation.

L'amendement n° 5 de MM. Goris et Coveliers est rejeté par 7 voix et 2 abstentions.

11. Article 9 (art. 10 du texte adopté)

Article 207bis du Code judiciaire (nouveau)

Cet article énumère les conditions de nomination des conseillers suppléants.

1. Paragraphe 1er, 1°

De heren Goris en Coveliers dienen het amendement nr. 5 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2):

«*Een artikel 8bis (nieuw) invoegen, luidende:*

«*Art. 8bis. — In artikel 163, tweede lid, van hetzelfde Wetboek worden tussen de woorden « door griffiers » en « en klerken-griffiers » de woorden «, van wie één griffier-informaticus » ingevoegd.»*

De instelling van de functie van griffier-informaticus vormt een garantie dat de informatisering van de griffies van de hoven van beroep vlot en efficiënt zal verlopen.

De minister heeft *in se* geen bezwaren tegen dit amendement.

Hij doet echter opmerken dat er een project in voorbereiding is waarbij voor alle rechtscolleges per rechtsgebied een cel zal worden opgericht die zal instaan voor de ondersteuning van de informatisering. Deze cellen zouden worden samengesteld uit leden van de griffie die aan een welbepaald profiel moeten beantwoorden. Het profiel dat de indieners van het amendement voorstellen in hun amendement nr. 6, sluit daarbij aan (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2).

Thans verloopt de informatisering per griffie waarbij één personeelslid een specifieke opleiding heeft ontvangen. Op termijn is dit systeem echter niet houdbaar omdat er te veel personen bij betrokken zijn. Daarom zullen de voormelde cellen pas worden opgericht wanneer de informatisering rond is.

Met betrekking tot het amendement rijst dan ook de vraag of het wel opportuun is de informatisering partieel in dit ontwerp voor de hoven van beroep te regelen wanneer dienaangaande een voorstel in de maak is dat de specialisatie informatica voor alle rechtscolleges invoert.

Amendement nr. 5 van de heren Goris en Coveliers wordt verworpen met 7 stemmen, bij 2 onthoudingen.

11. Artikel 9 (art. 10 van de aangenomen tekst)

Artikel 207bis van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

In dit artikel worden de benoemingsvoorwaarden voor de plaatsvervangende raadsheren opgesomd.

1. Paragraaf 1, 1°

a) Discussion

MM. Foret et Desmedt déposent l'amendement n° 16 (doc. Sénat, n° 1-490/3):

«Remplacer l'article 207bis, § 1er, 1°, proposé par la disposition suivante:

«1° soit avoir, pendant au moins 20 ans, suivi le barreau et être inscrit au tableau de l'Ordre des avocats au jour de la nomination.»

Justification

Conformément à l'avis du Conseil d'État (p. 27), cette modification vise à mettre le texte proposé en concordance avec l'exposé des motifs du présent projet. En effet, la condition selon laquelle le conseiller suppléant doit être inscrit au tableau de l'Ordre des avocats au moment de sa nomination ne figure pas explicitement dans le texte.

Nous utilisons l'expression «avoir suivi le barreau» qui figurait dans l'avant-projet du Gouvernement et qui figure d'ailleurs aux articles 187 et suivants du Code judiciaire. Cette expression permet de prendre en compte les années pendant lesquelles l'avocat était stagiaire et n'était pas encore inscrit au tableau de l'Ordre des avocats.

Un membre exprime certaines réserves à propos de cet amendement. Il estime que des juristes qui ont mis fin, un ou deux ans avant l'entrée en vigueur de la présente loi, à une carrière de vingt ans au barreau pour, par exemple, accepter un poste de professeur ordinaire dans une faculté de droit, pourraient encore très bien entrer en ligne de compte pour une nomination aux fonctions de conseiller suppléant. Ces candidats pourraient même présider une chambre supplémentaire — ce qu'ils ne peuvent pas faire actuellement — puisqu'ils n'ont plus à intervenir en tant qu'avocat dans certaines affaires et qu'ils ne pourraient dès lors pas être accusés de partialité, en cas de conflit d'intérêts.

L'intervenant demande dès lors que l'on assouplisse les conditions définies à l'article 207bis, § 1er, 1°, du Code judiciaire, en autorisant la candidature des juristes qui ont exercé au barreau pendant vingt ans, mais qui l'avaient quitté depuis peu pour exercer une autre activité juridique, au moment où ils auraient pu être nommés.

À propos de la justification de l'amendement n° 16, le ministre déclare qu'il n'y a aucune contradiction entre l'article 207bis, § 1er, 1°, proposé, du Code judiciaire, selon lequel «le candidat doit suivre le barreau pendant au moins vingt ans» et le passage suivant de l'exposé des motifs: cette période au

a) Bespreking

De heren Foret en Desmedt dienen amendement nr. 16 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1 - 490/3):

«Het 1° van het voorgestelde artikel 207bis, § 1, vervangen als volgt:

«1° ofwel ten minste 20 jaar werkzaam zijn geweest aan de balie en bij de benoeming ingeschreven zijn op het tableau van de Orde van advocaten.»

Verantwoording

In navolging van het advies van de Raad van State (p. 27) heeft deze wijziging tot doel de voorgestelde tekst in overeenstemming te brengen met de memorie van toelichting bij dit wetsontwerp. In de tekst wordt immers niet uitdrukkelijk geëist dat de plaatsvervangende raadsheer bij zijn benoeming ingeschreven is op het tableau van de Orde van advocaten.

We geven de voorkeur aan de uitdrukking «werkzaam zijn aan de balie», die ook gebruikt wordt in het voorontwerp van de regering en in de artikelen 187 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek. Deze uitdrukking maakt het immers mogelijk ook rekening te houden met de periode waarin de advocaat stagiair was en nog niet ingeschreven op het tableau van de Orde van advocaten.

Een lid heeft enige reserves tegen dit amendement. Volgens hem moeten juristen die een à twee jaar voor de inwerkingtreding van deze wet een loopbaan van twintig jaar aan de balie hebben beëindigd om bijvoorbeeld als gewoon hoogleraar aan een rechtsfaculteit te gaan doceren, nog in aanmerking kunnen worden genomen voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer. Deze kandidaten zouden, hetgeen nu uitgesloten is, zelfs een aanvullende kamer kunnen voorzitten omdat ze niet langer als advocaat betrokken zijn bij bepaalde gedingen en dus geen schijn van partijdigheid kunnen wekken wegens een mogelijk belangenconflict.

Hij pleit dan ook voor een versoepeling van de in artikel 207bis, §1, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorwaarde door de kandidatuur toe te staan van juristen die twintig jaar aan de balie werkzaam zijn geweest, maar ze op het ogenblik van de benoeming recent hebben verlaten om een andere juridische activiteit uit te oefenen.

In repleik op de verantwoording van amendement nr. 16 verklaart de minister dat er geen tegenstelling bestaat tussen het voorgestelde artikel 207bis, § 1, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek luidens hetwelk «de kandidaat ten minste twintig jaar werkzaam moet zijn aan de balie», en de memorie van toelichting

barreau «ne doit pas être ininterrompue, mais il est requis de suivre le barreau au moment de la nomination» (p. 8).

Conformément à l'article 10 de l'avant-projet de loi soumis au Conseil d'État, le candidat doit avoir suivi pendant au moins vingt années le barreau.

Le Conseil d'État a fait observer qu'ainsi formulé, l'article en question ne tient pas compte de la condition selon laquelle les avocats doivent être inscrits au tableau de l'Ordre des avocats au moment de leur nomination aux fonctions de conseiller suppléant (*cf.* avis du Conseil d'État, doc. Sénat, n° 1-490/1, p. 27).

Pour tenir compte de cette observation, le Gouvernement a rédigé la disposition proposée au présent («suivre le barreau»). Rien n'empêche toutefois les avocats de se faire omettre du tableau après avoir rempli la condition selon laquelle ils doivent y être inscrits au moment de leur nomination, et de continuer à siéger en tant que conseiller suppléant.

Pour rendre les choses plus claires, le Gouvernement dépose l'amendement n° 21 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

«*Compléter l'article 207bis, § 1er, premier alinéa, tel que proposé, par les termes suivants:*

«*remplir, au moment de la nomination, une des conditions suivantes:*»

Justification

Il s'agit d'apporter une précision au texte. Il n'est pas exigé que ces activités, qui valent condition de nomination, soient encore exercées après la nomination comme conseiller suppléant.

M. Raes dépose l'amendement n° 28 (doc. Sénat, n° 1-490/5). Cet amendement est libellé comme suit:

«*Au § 1er de l'article 207bis proposé, remplacer le 1° par ce qui suit:*

«*1° soit suivre le barreau au moins pendant vingt ans et avoir réussi une épreuve d'aptitude de conseiller suppléant à la cour d'appel, dont les modalités sont fixées par le Roi;*»

Justification

Le critère des vingt ans pendant lesquels il faut avoir suivi le barreau n'implique pas toujours une expérience de vingt ans au barreau, car les avocats peuvent cumuler leur profession avec une autre, par

volgens welke «de periode aan de balie niet onderbroken dient te zijn, doch op het ogenblik van de benoeming is wel vereist dat men werkzaam is aan de balie» (blz. 8).

Overeenkomstig artikel 10 van het voorontwerp van wet dat aan de Raad van State werd voorgelegd, diende de kandidaat ten minste twintig jaar werkzaam te zijn geweest aan de balie.

De Raad van State merkte op dat aldus gesteld het voorgestelde artikel niet beantwoordde aan de doelstelling dat de advocaten bij hun benoeming tot plaatsvervangend raadsheer op het tableau van de Orde moeten zijn ingeschreven (*cf.* advies van de Raad van State, Gedr. St., Senaat, nr. 1 - 490/1, blz. 27).

Om aan deze opmerking tegemoet te komen, heeft de regering de voorgestelde bepaling in de onvoltooid tegenwoordige tijd gesteld («werkzaam zijn»). De voorwaarde dat de advocaten op het ogenblik van hun benoeming op het tableau moeten zijn ingeschreven, verhindert hen echter niet om na hun benoeming het tableau te verlaten en zitting te blijven houden als plaatsvervangend raadsheer.

Om dit te verduidelijken dient de regering amendement nr. 21 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

«*Het voorgestelde artikel 207bis, § 1, eerste lid, aanvullen met de woorden:*

«*op het ogenblik van de benoeming aan een van de volgende voorwaarden voldoen:*»

Verantwoording

Het betreft een precisering van de tekst. Het is niet vereist dat de werkzaamheden die gelden als benoemingsvoorwaarde, worden voortgezet na de benoeming tot plaatsvervangend raadsheer.

De heer Raes dient amendement nr. 28 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5), luidende:

«*In de eerste paragraaf van het voorgestelde artikel 207bis wordt het 1° vervangen als volgt:*

«*1° ofwel ten minste twintig jaar werkzaam zijn aan de balie en geslaagd zijn voor een bekwaamheidsproef van plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep waarvan de modaliteiten worden vastgesteld door de Koning.*»

Verantwoording

Het criterium 20 jaar werkzaam zijn aan de balie impliceert niet altijd 20 jaar ervaring aan de balie. Advocaten kunnen immers hun beroep cumuleren met een ander beroep, bijvoorbeeld dat van volks-

exemple celle de représentant du peuple, et avoir payé leur cotisation à l'Ordre des avocats pendant tout ce temps sans avoir vu un palais de justice de l'intérieur. En effet, il suffit de payer la cotisation à l'ordre pour rester inscrit au barreau.

Le seul critère permettant de juger de l'aptitude d'un avocat est de lui faire passer une épreuve d'aptitude. Les modalités de celle-ci sont fixées par le Roi, étant entendu — cela va de soi — qu'elles ne doivent pas être aussi sévères que les modalités de l'épreuve d'aptitude que doivent subir les magistrats effectifs.

Cette épreuve d'aptitude n'est pas exigée des autres catégories de personnes susceptibles d'être nommées aux fonctions de conseiller suppléant à la cour d'appel, parce que l'on peut supposer qu'elles ont acquis une expérience suffisante.

Consulté à ce sujet, le Conseil d'État a fait observer que cet amendement n'appelle pas d'observations (doc. Sénat, n° 1-490/6).

Un membre remarque que le ministre conserve le pouvoir et la responsabilité d'apprécier l'aptitude du candidat, et ce dans toutes les catégories.

En ce qui concerne plus spécialement les avocats, l'intervenant souligne qu'il est pratiquement impossible, à l'heure actuelle, d'être inscrit au barreau sans le pratiquer, et que, par ailleurs, les cotisations sont fort élevées.

b) Votes

L'amendement n° 21 du Gouvernement est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

L'amendement n° 28 de M. Raes est rejeté par 6 voix et 1 abstention.

La commission décide par 7 voix et 1 abstention de prévoir, au 1°, que le candidat doit avoir suivi le barreau au moins pendant vingt ans. Il ne doit donc pas nécessairement être avocat au moment de sa nomination.

À la suite de cette modification, MM. Foret et Desmedt retirent leur amendement n° 16.

2. Paragraphe 1, 2°

a) Discussion

Un membre fait observer que le texte du 2° de l'article 207bis proposé est trop large.

vertegenwoordiger, en gedurende twintig jaar hun bijdrage betaald hebben aan de Orde van advocaten zonder de binnenkant van een gerechtsgebouw te hebben gezien. Het is immers voldoende de bijdrage te betalen aan de Orde om ingeschreven te blijven aan de balie.

Het enige criterium om te oordelen over de bekwaamheid van advocaten is het afleggen van een bekwaamheidsproef. De modaliteiten van deze bekwaamheidsproef worden vastgesteld door de Koning, waarbij deze natuurlijk niet zo streng dienen te zijn als de modaliteiten van de bekwaamheidsproef die de effectieve magistraten moeten afleggen.

Deze bekwaamheidsproef wordt niet gevraagd van de andere categorieën die in aanmerking komen voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep omdat ervan mag worden uitgegaan dat zij voldoende ervaring hebben opgedaan.

Hierover om advies gevraagd, heeft de Raad van State meegedeeld dat bij dit amendement geen opmerkingen hoeven te worden gemaakt (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/6).

Een lid merkt op dat het tot de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de minister blijft behoren om over de geschiktheid van de kandidaten te oordelen, en dit in alle categorieën.

Wat de advocaten betreft, wijst spreker erop dat het momenteel bijna onmogelijk is ingeschreven te zijn aan de balie zonder er ook werkzaam te zijn, en dat de bijdragen bovendien erg hoog zijn.

b) Stemmingen

Amendement nr. 21 van de regering wordt bij eenparigheid aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Amendement nr. 28 van de heer Raes wordt verworpen met 6 stemmen tegen 1, bij 1 onthouding.

De commissie stemt er met 7 stemmen, bij 1 onthouding mee in om in het 1° te bepalen dat de kandidaat ten minste twintig jaar werkzaam moet zijn geweest aan de balie. De kandidaat hoeft dus niet noodzakelijk advocaat te zijn op het ogenblik van de benoeming.

Hierop trekken de heren Foret en Desmedt hun amendement nr. 16 in.

2. Paragraaf 1, 2°

a) Bespreking

Een lid wijst erop dat de tekst van het 2° van het voorgestelde artikel 207bis te ruim is opgevat.

Selon ce texte, un juge suppléant siégeant depuis dix ans au moins dans un tribunal du travail, un tribunal de commerce, une justice de paix ou un tribunal de police peut, curieusement, être nommé conseiller suppléant à la cour d'appel, alors qu'en dix ans, il peut parfaitement n'avoir siégé que de façon très sporadique et que, d'autre part, les qualifications d'un magistrat suppléant ne sont plus prises en considération pour la nomination en tant que magistrat effectif.

L'intervenant préférerait que la nomination soit limitée aux juges suppléants au tribunal de première instance et au tribunal de commerce.

En outre, le texte ne prévoit pas de condition supplémentaire, telle que le fait d'être membre du barreau.

Une autre membre rappelle l'existence d'un problème spécifique dans le ressort de la Cour d'appel de Gand. L'intervenante s'inquiète à cet égard de la possibilité, prévue par l'article 207bis, § 1er, 2°, de nommer comme conseiller suppléant les juges suppléants au tribunal du travail.

Elle renvoie aux observations formulées lors de la discussion du rapport Jadot sur le contrôle de la législation sociale, dont il résulte que l'on recourt de plus en plus souvent au classement sans suite, notamment dans le ressort de Gand (voir la question parlementaire posée à ce sujet). Le fait de recourir à des juges suppléants au tribunal du travail pour porter remède à l'arriéré, et de prévoir que ceux-ci seront rémunérés, ne risque-t-il pas d'avoir des effets néfastes au niveau des juridictions du travail?

L'intervenante demande dès lors si, outre la solution générale proposée par le projet, un rapport spécifique sera établi sur la situation du ressort de Gand.

Le ministre répond qu'un rapport spécifique sera établi pour chaque ressort des cours d'appel, et que la comparaison de ces différents rapports fera apparaître quelles cours d'appel travaillent de la façon la plus efficace. On peut espérer créer ainsi entre les cours d'appel un esprit positif de concurrence.

Quant aux juges des tribunaux du travail appelés à siéger dans les chambres supplémentaires, il ne s'agit, bien entendu, que des juges suppléants, dont les titres et mérites seront appréciés pour déterminer s'ils seront à même de remplir adéquatement cette fonction.

Quant à un «classement sans suite», il n'est pas applicable dans la matière considérée. Du reste, il s'agit d'affaires fixées, qui doivent être traitées, sauf application de l'article 730 du Code judiciaire.

Volgens deze tekst kan een plaatsvervangend rechter die sedert ten minste tien jaar zitting heeft in een rechtbank van eerste aanleg, een arbeidsrechtbank, een rechtbank van koophandel, een vredegerecht of een politierechtbank worden benoemd tot plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, terwijl het heel goed mogelijk is dat hij tijdens die tien jaar slechts zelden zitting heeft gehad. Anderzijds wordt bij de benoeming tot effectief magistrat geen rekening meer gehouden met de kwalificaties van een plaatsvervangend magistrat.

Daarom geeft spreker er de voorkeur aan dat alleen de plaatsvervangende rechters in de rechtbank van eerste aanleg en de rechtbank van koophandel in aanmerking zouden komen.

Bovendien bevat de tekst geen bijkomende voorwaarde, bijvoorbeeld lid zijn van de balie.

Een ander lid wijst op een specifiek probleem in het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Gent. Spreekster heeft vragen bij de mogelijkheid om krachtens artikel 207bis, § 1, 2°, plaatsvervangende rechters in de arbeidsrechtbank te benoemen tot plaatsvervangend raadsheer.

Zij verwijst naar de opmerkingen tijdens de discussie over het verslag-Jadot betreffende de controle op de sociale wetgeving, waaruit bleek dat steeds vaker wordt overgegaan tot seponering, met name in het rechtsgebied van Gent (zie de parlementaire vraag hierover). Zal het feit dat de plaatsvervangende rechters in de arbeidsrechtbank worden ingeschakeld om de achterstand weg te werken en hiervoor worden betaald, geen nefaste gevolgen hebben voor de arbeidsrechtbanken zelf?

Spreekster vraagt dan ook of er, los van de algemene oplossing die in het ontwerp wordt voorgesteld, een specifiek verslag zal worden opgesteld over de situatie in het rechtsgebied van Gent.

De minister antwoordt dat voor elk rechtsgebied van de hoven van beroep een specifiek verslag zal worden opgesteld, en dat uit de vergelijking daarvan zal blijken welke hoven van beroep het meest efficiënt werken. Zo kan men ook een gezonde geest van concurrentie tussen de hoven van beroep bevorderen.

De rechters van de arbeidsrechtbanken die opgeroepen worden om zitting te nemen in de aanvullende kamers zullen uiteraard alleen plaatsvervangende rechters zijn, van wie de titels en de verdiensten aantonen dat zij geschikt zijn voor deze functie.

Seponering is in de behandelde materie niet aan de orde. Het gaat om zaken waarvan de rechtsdag is bepaald en die dus behandeld moeten worden, behalve wanneer artikel 730 van het Gerechtelijk Wetboek wordt toegepast.

L'intervenant suivant observe que c'est le parquet qui prend la décision de classer sans suite. On pourrait évidemment imaginer qu'une politique de classement sans suite lui soit suggérée par les magistrats du siège.

Il serait, comme un autre membre, plutôt partisan de restreindre la portée de l'article 207bis, § 1er, 2°.

On pourrait par ailleurs prévoir une mesure similaire au niveau des cours du travail. Le même membre souhaiterait que l'on indique la spécificité de chacun des deux rapports visés à l'article 2 et à l'article 19 du projet.

Le ministre renvoie à cet égard à l'amendement n° 11 de MM. Lallemand et Erdman à l'article 19, qui prévoit que l'assemblée générale de la cour d'appel se base sur le rapport du magistrat-coordonateur pour déterminer les mesures à prendre en vue de résorber l'arriéré judiciaire dans son ressort.

M. Vandenberghe dépose l'amendement n° 34 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

«À l'article 207bis proposé, § 1er :

A. Au 2°, supprimer les mots «un tribunal du travail» et les mots «une justice de paix ou un tribunal de police».

B. Au même 2°, faire précéder les mots «un tribunal de commerce» par le mot «ou».

C. a) Supprimer le 3°.

b) Subsidiairement: remplacer le 3° comme suit:

«soit être un magistrat admis à la retraite d'un tribunal de première instance ou d'un tribunal de commerce.»

L'auteur souligne que l'on va vers de plus en plus de spécialisation. Dans les juridictions du travail, par exemple, certains magistrats sont spécialisés en matière de pensions, d'autres en matière d'assurance-maladie, et ils ne sont pas «interchangeables».

Dès lors, il vaut mieux ne pas insérer les juges suppléants de ces juridictions dans les chambres supplémentaires des cours d'appel, dans des matières qui ne sont pas les leurs. En outre, il faut éviter d'avoir recours à des magistrats d'un niveau hiérarchique trop éloigné de celui des conseillers effectifs.

Enfin, on risque de se trouver dans une situation où des candidats, bien que remplissant formellement les conditions requises, ne seront pas nommés.

De volgende spreker wijst erop dat de beslissing om te seponeren door het parket wordt genomen. Uiteraard is het niet ondenkbaar dat de parketten door de magistraten van het rechtscollege worden gestimuleerd tot een beleid van veelvuldige seponering.

Spreker is er, net als een ander lid, veeleer voorstander van het toepassingsgebied van artikel 207bis, § 1, 2°, te beperken.

Ook zou een gelijkaardige maatregel kunnen worden genomen voor de arbeidshoven. Hetzelfde lid meent dat duidelijk moet worden vermeld dat beide verslagen, respectievelijk bedoeld in artikel 2 en artikel 19 van het ontwerp, een eigen karakter hebben.

De minister verwijst in dit verband naar amendement nr. 11 van de heren Lallemand en Erdman op artikel 19, dat bepaalt dat de algemene vergadering van het hof van beroep zich baseert op het verslag van de magistraat-coördinator om de maatregelen vast te leggen om de gerechtelijke achterstand in het rechtsgebied weg te werken.

De heer Vandenberghe het amendement nr. 34 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

«In het voorgestelde artikel 207bis, § 1 :

A. In het 2° de woorden «een arbeidsrechtbank» en «een vredegerecht of een politierechtbank» schrappen».

B. In hetzelfde 2° vóór de woorden «een rechtbank van koophandel» invoegen het woord «of».

C. a) Het 3° schrappen.

b) Subsidiair: het 3° vervangen als volgt:

«ofwel op rust gestelde magistraat van een rechtbank van eerste aanleg of een rechtbank van koophandel zijn.»

De indiener wijst erop dat men naar een steeds meer doorgedreven specialisatie gaat. Zo zijn bij de arbeidsrechtbanken een aantal magistraten gespecialiseerd in pensioenen en anderen dan weer in ziekte en invaliditeit. Onderling zijn die niet «verwisselbaar».

Het is bijgevolg raadzaam de plaatsvervangende rechters van die rechtscolleges niet op te nemen in de aanvullende kamers van de hoven van beroep voor aangelegenheden waarmee zij niet vertrouwd zijn. Daar komt nog bij dat men dient te vermijden een beroep te doen op magistraten die hiërarchisch gesproken te ver verwijderd staan van de raadsheren.

Tot slot dreigt men in een toestand terecht te komen waarin kandidaten weliswaar formeel voldoen aan de gestelde vereisten, maar toch niet worden benoemd.

Le ministre déclare que, lors de la rédaction du projet, le Gouvernement avait également songé à limiter les conditions fixées au § 1er, 2°, de l'article 207bis proposé.

Ensuite, il est revenu sur sa position, en vue de permettre à un maximum de personnes d'entrer en ligne de compte.

En outre, il existe au niveau des justices de paix, des tribunaux de police et des tribunaux du travail des magistrats suppléants très compétents, qu'il serait dommage d'exclure par principe.

Enfin, ces magistrats, en raison des matières qu'ils traitent habituellement, présentent moins de risques de devoir être récusés.

L'intervenant précédent évoque l'exemple d'un juge de police admis à la retraite, qui a, en son temps, posé sa candidature pour être nommé à la cour d'appel.

Le fait de lui permettre d'accéder à une chambre supplémentaire de la cour d'appel va lui octroyer une reconnaissance qualitative qui lui avait été refusée précédemment.

Le même intervenant fait observer que celui qui satisfait aux conditions fixées au § 1er, 2°, de l'article 207bis, satisfera vraisemblablement à celle du 1° du même paragraphe.

b) Votes

Comme on a la garantie, grâce aux procédures d'avis, que seuls des candidats compétents seront nommés, il est assez inutile de réduire le champ de recrutement. M. Vandenberghe retire, dès lors, les points A et B de son amendement n° 34.

Le 2° du § 1er est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

3. Paragraphe 1er, 3°

a) Discussion

Un membre s'interroge sur la *ratio legis* du 3° de l'article 9, alors qu'une disposition permet déjà, à l'heure actuelle, d'avoir recours aux membres des cours d'appel admis à la retraite, ce qui devrait suffire.

Le ministre rappelle, à propos de la distinction opérée au 3° en ce qui concerne les magistrats admis à la retraite, qu'actuellement, la désignation de magistrats admis à la retraite comme suppléants n'est permise que dans le rang occupé avant l'admission à la retraite, faute de quoi il y aurait violation de l'article 151 de la Constitution.

De minister wijst erop dat de regering er bij het opstellen van het ontwerp ook aan had gedacht de vereisten te beperken tot die van § 1, 2°, van het voorgestelde artikel 207bis.

Vervolgens heeft zij dat standpunt verlaten opdat zoveel mogelijk personen in aanmerking kunnen komen.

Bovendien zijn er bij de vredegerichten, de politie-rechtbanken en de arbeidsrechtbanken een aantal zeer onderlegde plaatsvervangende magistraten. Het zou jammer zijn die om principiële redenen uit te sluiten.

Tot slot is het zo dat die magistraten, door de aan-gelegenheden die ze gewoon zijn te behandelen, minder risico lopen te worden gewraakt.

De vorige spreker haalt het voorbeeld aan van een in rust gestelde politierechter, die indertijd zijn kandidatuur heeft ingediend voor een benoeming bij het hof van beroep.

Hem opnemen in een aanvullende kamer van het hof van beroep komt neer op een kwalitatieve erkenning die hem voordien was ontzegd.

Dezelfde spreker merkt op dat wie voldoet aan de vereisten van § 1, 2°, van artikel 207bis, naar alle waarschijnlijkheid ook voldoet aan de vereisten van het 1° van dezelfde paragraaf.

b) Stemming

Aangezien de adviesprocedures ervoor garant staan dat uitsluitend bekwame kandidaten zullen worden benoemd, heeft het weinig zin het rekruteringsveld te beperken. Bijgevolg trekt de heer Vandenberghe zijn amendement nr. 34 op de punten A en B in.

Het 2° wordt aangenomen bij eenparigheid van de 8 aanwezige leden.

3. Paragraaf 1, 3°

a) Bespreking

Een lid vraagt zich af wat de *ratio legis* is van het 3° van artikel 9. Volgens de thans geldende bepalingen kan men immers reeds een beroep doen op de in rust gestelde leden van de hoven van beroep. Op zich zou dat voldoende moeten zijn.

Over het onderscheid in het 3° wat betreft de in rust gestelde magistraten wijst de minister erop dat men bij de huidige stand van de wetgeving in rust gestelde magistraten alleen in de graad van vóór hun inruststelling kan benoemen tot plaatsvervangers omdat men anders artikel 151 van de Grondwet overtreedt.

C'est pourquoi il est prévu que les magistrats admis à la retraite visés au § 1er, 3°, doivent être nommés conformément à l'article 151 de la Constitution.

Un autre membre suppose que les «membres des cours d'appel admis à la retraite» sont exclus par l'article 207bis, § 1er, 3°, parce qu'ils restent régis par l'article 383, § 2, du Code judiciaire.

Leurs fonctions sont-elles identiques à celles des autres magistrats suppléants?

D'autre part, est-il exact qu'ils ne sont pas soumis aux formalités de nomination des autres conseillers suppléants?

Un membre répond que cela est exact et qu'en outre, ils sont nommés directement par le premier président, et non par le Roi.

M. Vandenberghe a déposé un amendement n° 34, dont le point C est rédigé comme suit:

«C. a) *Supprimer le 3°.*»

«b) *Subsidiairement: remplacer le 3° comme suit:*

«soit être un magistrat admis à la retraite d'un tribunal de première instance ou d'un tribunal de commerce.»

b) Votes

À la suite de la discussion du § 1er, 2°, M. Vandenberghe retire son amendement n° 34 C.

L'on propose de remplacer les mots «des membres des cours d'appel admis à la retraite» par les mots «des membres des cours d'appel visés au § 2». L'exception prévue au § 1er, 3°, est nécessaire parce que la procédure de nomination de la catégorie de conseillers suppléants visée au § 1er est différente de la procédure de nomination de la catégorie visée au § 2.

Le 3° ainsi modifié est adopté par 7 voix et 1 abstention.

4. Paragraphe 1er, 4° (nouveau)

a) Discussion

M. Vandenberghe et consorts déposent l'amendement n° 17 (doc. Sénat, n° 1-490/3):

«Compléter le § 1er de l'article 207bis proposé par la disposition suivante:

«4° soit être professeur d'université et avoir enseigné la science du droit pendant vingt ans au moins à une faculté de droit.»

Daarom luidt de bepaling dat de in rust gestelde magistraten, bedoeld in § 1, 3°, benoemd moeten worden overeenkomstig artikel 151 van de Grondwet.

Een ander lid gaat ervan uit dat «*de op rust gestelde leden van de hoven van beroep*» buiten het toepassingsgebied van artikel 207bis, § 1, 3°, vallen omdat artikel 383, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek op hen van toepassing blijft.

Voeren zij dezelfde opdrachten uit als de andere plaatsvervangende magistraten?

Is het voorts zo dat zij niet onderworpen zijn aan dezelfde vormvoorschriften inzake benoeming als de andere plaatsvervangende raadsheren?

Een ander lid antwoordt dat dat klopt en dat zij daarenboven rechtstreeks door de eerste voorzitter worden benoemd en niet door de Koning.

De heer Vandenberghe heeft een amendement nr. 34 ingediend waarvan het punt C luidt als volgt:

«C. a) *Het 3° schrappen.*»

«b) *Subsidiair: het 3° vervangen als volgt:*

«*ofwel op rust gestelde magistraat van een rechtbank van eerste aanleg of een rechtbank van koop-handel zijn.*»

b) Stemming

Ingevolge de bespreking van paragraaf 1, 2°, trekt de heer Vandenberghe zijn amendement nr. 34 C in.

Er wordt voorgesteld de woorden «*op rust gestelde leden van de hoven van beroep*» te vervangen door de woorden «*de in § 2 bedoelde leden van de hoven van beroep*». De uitzonderingsregel heeft te maken met de verschillende benoemingsprocedure voor de in de paragrafen 1 en 2 bedoelde categorieën plaatsvervangende raadsheren.

Het aldus gewijzigde 3° wordt aangenomen met 7 stemmen bij 1 onthouding.

4. Paragraaf 1, 4° (nieuw)

a) Bespreking

De heer Vandenberghe c.s. dient amendement nr. 17 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/3):

«§ 1 van het voorgestelde artikel 207bis aanvullen als volgt:

«4° *ofwel hoogleraar zijn die gedurende ten minste twintig jaar de rechtswetenschap aan een rechts-faculteit onderwezen heeft.*»

Justification

L'ajout de cette catégorie de personnes qui viennent en ordre utile pour une nomination à la fonction de conseiller suppléant est nécessaire en vue de disposer d'une réserve de recrutement aussi large que possible.

Un membre demande s'il ne vaudrait pas mieux remplacer les termes « science du droit » par le terme « droit », qui est plus strict. Le texte actuel permet à des professeurs de philosophie du droit n'ayant aucune expérience pratique dans une branche déterminée du droit, de poser leur candidature à la fonction de conseiller suppléant.

L'auteur de l'amendement souscrit à ce point de vue.

Un autre membre en déduit que les professeurs chargés des cours de sociologie dans les facultés de droit n'entrent pas en ligne de compte pour une nomination aux fonctions de conseiller suppléant. Certaines matières se situent pourtant au croisement du droit et d'une autre discipline. Quelle sera la situation des professeurs de droit romain et de théorie du droit ?

L'auteur de l'amendement déclare que le professeur de théorie du droit n'entre en tout cas pas en ligne de compte, parce qu'il n'enseigne pas le droit au sens strict du terme. L'on peut aussi se demander si un professeur de droit administratif ou de droit international a l'expérience requise pour siéger comme conseiller suppléant dans une cour d'appel.

Le ministre de la Justice devra évaluer la candidature de ces professeurs dans le cadre de la procédure de nomination. L'on peut se demander, par exemple, si les publications d'un professeur de droit romain permettent de dire qu'il a une connaissance approfondie du droit civil en vigueur ou non.

Enfin, l'auteur de l'amendement signale que, si l'on a estimé que le professeur doit avoir enseigné le droit pendant vingt ans, c'est parce que, selon l'article 207bis, § 1er, 1°, proposé du Code judiciaire, les avocats doivent avoir suivi le barreau pendant vingt ans. Les mêmes conditions doivent valoir pour les deux catégories de juristes.

Le ministre souscrit aux propos de l'auteur de l'amendement.

Verantwoording

Deze bijkomende categorie van in aanmerking komende personen voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer is noodzakelijk teneinde tot een zo ruim mogelijke wervingsgroep te komen.

Een lid wenst te weten of de term « *rechts-wetenschap* » niet beter wordt vervangen door de term « *recht* » die strikter is. Anders kunnen bijvoorbeeld ook professoren rechtsfilosofie zonder enige praktijkervaring in een bepaalde rechtstak, zich kandidaat stellen voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer.

De indiener van het amendement stemt hiermee in.

Een ander lid leidt hieruit af dat professoren die in de rechtsfaculteiten sociologie onderwijzen, niet voor een benoeming tot plaatsvervangend raadsheer in aanmerking komen. Er zijn echter een aantal vakken die zich op de kruising van het recht en een andere discipline bevinden. *Quid* met de professoren Romeins recht en rechtstheorie ?

De indiener van het amendement stelt dat alleszins de professor rechtstheorie niet in aanmerking komt omdat hij geen recht in de strikte zin van het woord onderwijst. Men kan zich voorts afvragen of een professor administratief recht of internationaal recht wel de gewenste ervaring heeft om als plaatsvervangend raadsheer in een hof van beroep zitting te nemen.

De minister van Justitie zal de kandidatuur van deze professoren in het kader van de benoemingsprocedure moeten evalueren. Bijvoorbeeld, blijkt uit de publicaties van een hoogleraar Romeins recht een grondige kennis van het vigerende burgerlijk recht of niet ?

Ten slotte stipt de indiener van het amendement aan dat de keuze van de termijn van twintig jaar gedurende welke de hoogleraar het recht moet hebben onderwezen, haar verantwoording vindt in de voorwaarde dat advocaten krachtens het voorgestelde artikel 207bis, § 1, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek gedurende dezelfde termijn werkzaam moeten zijn geweest aan de balie. Voor de beide categorieën juristen dienen dezelfde voorwaarden te gelden.

De minister valt de indiener van het amendement hierin bij.

Mme Delcourt-Pêtre dépose l'amendement n° 18 (doc. Sénat, n° 1-490/4):

« Compléter le paragraphe 1er de l'article 207bis proposé par un 4°, rédigé comme suit:

« 4° soit un professeur d'université ayant une expérience professionnelle au barreau d'au moins cinq années. »

Justification

Il est apparu de manière assez claire lors de la discussion en commission qu'il était utile, pour ne pas dire nécessaire, de permettre à des professeurs d'université d'être candidats au poste de conseiller suppléant. Deux arguments principaux ont été mis en avant, à savoir leur compétence et l'éventuel manque de candidatures.

L'auteur du présent amendement ne peut que se rallier à ce raisonnement; par contre, elle constate que dans le projet on a voulu réserver l'accès à des personnes ayant une expérience professionnelle au barreau ou dans la magistrature. En effet, les candidats avocats devront avoir vingt années d'ancienneté au barreau et les candidats magistrats devront, soit avoir une expérience de dix années comme juge suppléant, soit avoir été admis à la retraite.

Ceci est par ailleurs tout à fait adéquat car il est évident que pour rendre une bonne justice — la seule qui pourrait aider à résoudre l'important arriéré judiciaire — il faut que les conseillers suppléants manient avec facilité les règles du Code judiciaire, les us et coutumes des cours où ils seront appelés à siéger et les règles déontologiques qui lient les avocats. On ne résoudra l'arriéré que par un travail en synergie avec tous ces acteurs du monde judiciaire.

Il faut donc éviter que des professeurs d'université sans aucune pratique professionnelle du monde judiciaire soient appelés à trancher des questions juridiques parfois épineuses « en dernier ressort ». On peut d'ailleurs penser que certains d'entre eux, et surtout ceux qui n'ont aucune expérience de ce monde professionnel particulier, seront tentés de rendre des décisions qui s'écarteront du courant jurisprudentiel existant afin de privilégier les thèses parfois purement théoriques qu'ils défendent à leur chaire professorale.

Dans ces conditions et pour préserver leur apport tout en maintenant la cohésion de notre système judiciaire, l'auteur de l'amendement propose que ne puissent être candidat au poste de conseiller suppléant que les professeurs d'université disposant d'une expérience professionnelle au barreau d'au moins cinq années.

Mevrouw Delcourt-Pêtre dient amendement nr. 18 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/4):

« Paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 207bis aanvullen met een 4°, luidende:

« 4° ofwel een hoogleraar met een professionele ervaring bij de balie van ten minste vijf jaar. »

Verantwoording

Tijdens de bespreking in de commissie is duidelijk gebleken dat het nuttig zou zijn, om niet te zeggen noodzakelijk, dat hoogleraren de gelegenheid krijgen zich kandidaat te stellen voor de betrekking van plaatsvervangend raadsheer. Daarbij zijn vooral twee argumenten aangevoerd, namelijk hun deskundigheid en het eventueel gebrek aan kandidaten.

De indiener van dit amendement kan zich bij die redenering niet aansluiten: het ontwerp heeft het ambt van plaatsvervangend raadsheer immers willen beperken tot personen met een beroepservaring bij de balie of in de magistratuur. Zo wordt van kandidaat-advocaten geëist dat zij twintig jaar werkzaam zijn geweest bij de balie en van de kandidaat-magistraten dat ze ofwel tien jaar plaatsvervangend rechter zijn geweest ofwel op rust zijn gesteld.

Dat zijn terechte eisen want voor een behoorlijke rechtsbedeling — de enige manier om de aanzienlijke achterstand bij de gerechten weg te werken — moeten de plaatsvervangend raadsheren niet alleen de regels van het Gerechtelijk Wetboek probleemloos kunnen toepassen, maar ook vertrouwd zijn met de gebruiken van de hoven waar ze zitting zullen moeten nemen en de deontologische regels voor de advocaten kennen. De achterstand zal alleen weggevoerd kunnen worden door de inzet en de synergie van alle rechtsbeoefenaars.

In geen geval mag dus een beroep worden gedaan op hoogleraren zonder enige professionele ervaring bij het gerecht om soms zeer moeilijke rechtskwesties « in laatste instantie » te beslechten. Het zou trouwens ook kunnen dat sommigen onder hen, en vooral zij die geen enkele ervaring hebben met dit specifiek beroep, geneigd zijn beslissingen te wijzen die afwijken van de courante rechtspraak en de voorkeur zullen geven aan soms puur theoretische stellingen die ze als hoogleraar verdedigen.

Om niettemin hoogleraren te kunnen inschakelen maar terzelfdertijd de samenhang van ons rechtssysteem te bewaren, stellen wij dus voor dat voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer alleen die hoogleraren kandidaat kunnen zijn die ten minste vijf jaar professionele ervaring hebben bij de balie.

Un membre fait remarquer que, selon cet amendement, un professeur extraordinaire comptant cinq années d'expérience professionnelle au barreau peut être nommé conseiller suppléant, alors qu'un avocat qui n'exerce aucune charge professorale doit avoir suivi le barreau pendant vingt ans.

L'intervenant estime que l'amendement abaisse considérablement le seuil d'accès en question et provoque ainsi un déséquilibre pour ce qui est des diverses conditions de nomination.

L'auteur de l'amendement n° 18 se dit prête à l'adapter, en prévoyant, par exemple, qu'un professeur doit avoir enseigné le droit à une faculté de droit pendant dix ans et avoir suivi le barreau pendant dix ans.

Elle estime qu'il est indispensable que les professeurs, dont les connaissances théoriques ne font pas le moindre doute, doivent avoir une expérience pratique suffisante. À cet égard, le barreau est la meilleure école.

Un autre membre estime que la solution idéale serait d'exiger des professeurs qu'ils aient également suivi le barreau pendant vingt ans. Elle présenterait toutefois le désavantage de réduire encore davantage le nombre de candidats potentiels figurant dans la réserve.

Un autre intervenant signale qu'il arrive souvent que le *Bundesverfassungsgericht* admette en son sein un professeur qui fait autorité dans une branche du droit et qui a longtemps enseigné la matière en question à une université. L'on considère qu'il connaît toutes les questions juridiques ou, du moins, qu'il sait y répondre de façon juridiquement correcte. L'aspect formel de la jurisprudence et, en particulier, la rédaction de conclusions et d'arrêtés, n'auront très vite plus aucun secret pour ces juristes, qui sont, après tout, les auteurs de maintes publications juridiques.

La réponse qui est donnée à la question de savoir si les professeurs de droit suivent tous le barreau en même temps est négative. Aux universités d'Anvers et de Liège, par exemple, le cumul d'une carrière académique et d'une activité professionnelle en tant qu'avocat est exceptionnelle, alors qu'il est encouragé aux universités de Bruxelles et de Louvain.

Le fait que les professeurs ne sont pas avocats ne signifie toutefois pas qu'ils n'ont aucune expérience pratique. Beaucoup d'entre eux donnent des avis, réalisent des études ou du travail préparatoire, ou interviennent en tant qu'arbitre.

Pour ce qui est de l'amendement n° 18 de Mme Delcourt-Pêtre, un autre membre fait observer qu'avoir une expérience au barreau ne constitue pas une condition indispensable pour être nommé à une

Een lid merkt op dat een buitengewoon hoogleeraar met vijf jaar ervaring aan de balie volgens dit amendement tot plaatsvervangend raadsheer kan worden benoemd, terwijl een advocaat zonder leeropdracht twintig jaar werkzaam moet zijn geweest aan de balie.

Spreker is van oordeel dat de drempel aldus aanzienlijk wordt verlaagd zodat het evenwicht tussen de verschillende benoemingsvoorwaarden wordt verbroken.

De indienster van amendement nr. 18 verklaart zich bereid haar amendement bij te schaven, bijvoorbeeld door te stellen dat een hoogleraar enerzijds gedurende tien jaar het recht aan een rechtsfaculteit moet hebben onderwezen en anderzijds tien jaar aan de balie werkzaam moet zijn geweest.

Zij acht het noodzakelijk dat professoren wier theoretische kennis buiten kijf staat, voldoende praktijkervaring hebben. Daartoe is de balie de beste leerschool.

Volgens een ander lid bestaat de ideale oplossing erin dat de hoogleraar eveneens twintig jaar werkzaam is geweest aan de balie. Het nadeel van deze formule is dat men de reserve aan potentiële kandidaten verder uitdunt.

Een volgende spreker wijst erop dat in het *Bundesverfassungsgericht* geregeld een hoogleraar wordt opgenomen die toonaangevend is in een rechtstak en de materie gedurende ruime tijd aan een universiteit heeft gedoceerd. Men gaat er van uit dat hij alle rechtsvragen kent of ze minstens op juridisch verantwoorde wijze kan beantwoorden. Het formele aspect van de rechtspraak en inzonderheid het opstellen van conclusies en arresten, is iets dat deze rechtsgeleerden, die toch menig wetenschappelijke publicatie op hun naam hebben staan, snel onder de knie krijgen.

De vraag of alle hoogleraren in de rechten niet terzelfder tijd werkzaam zijn aan de balie, wordt negatief beantwoord. Aan de universiteiten van Antwerpen en Luik bijvoorbeeld is de cumulatie van de academische loopbaan met een beroepsactiviteit als advocaat de hoge uitzondering, terwijl dit aan de universiteiten van Brussel en Leuven wordt aangevoerd.

Het feit dat professoren geen advocaat zijn, betekent echter niet dat ze geen praktijkervaring hebben. Velen verstrekken adviezen, doen studie- of beleidsvoorbereidend werk of treden op als arbiter.

Met betrekking tot amendement nr. 18 van mevrouw Delcourt-Pêtre merkt een ander lid op dat een verblijf aan de balie geen onontbeerlijke voorwaarde is voor een benoeming tot een rechterlijk

fonction judiciaire. Si tel était le cas, un fonctionnaire qui occupe un poste de conseiller juridique dans un organisme de sécurité sociale ne pourrait pas être nommé magistrat dans un tribunal du travail.

L'intervenant estime que la condition ne se justifie pas. Un professeur d'université qui enseigne le droit depuis au moins vingt ans a, outre ses connaissances théoriques, une pratique suffisante pour exercer la fonction de conseiller suppléant. Il estime excessif qu'un candidat doive, outre sa chaire, compter cinq ans d'expérience au barreau.

De plus, une expérience au barreau n'est pas requise pour ceux qui veulent entrer dans la magistrature en présentant l'examen d'aptitude professionnelle, mais bien pour ceux qui souhaitent participer au concours d'admission au stage judiciaire.

Sur cette base, Mme Delcourt-Pêtre retire son amendement n° 18.

Un intervenant précédent fait remarquer qu'un doctorat en droit et/ou une activité professionnelle au barreau ne garantissent pas que l'intéressé sera un bon juge. Il n'y a pas de solution toute faite en la matière. Un bon juge est une personne qui parvient à combiner une connaissance juridique de base et une personnalité équilibrée avec un bagage intellectuel étendu et une large capacité d'appréciation.

Dès lors, il est préférable d'être relativement exigeant concernant les conditions que doivent remplir les candidats à la fonction de conseiller suppléant. Le ministre de la Justice a la lourde responsabilité de sélectionner les candidats qui répondent à ces conditions.

Le ministre attire l'attention sur le fait que, lors de la préparation du présent projet de loi, l'intention était de donner, aux juristes ayant les connaissances et la pratique nécessaires, la possibilité de siéger en tant que conseiller suppléant dans une chambre supplémentaire. Cela suppose un minimum d'ancienneté dans une fonction juridique. Pour les avocats, ce minimum a été fixé à vingt ans. Il semble donc raisonnable d'imposer le même critère d'ancienneté aux candidats qui peuvent se prévaloir d'une carrière académique ou scientifique.

Un membre estime que les juristes qui, après dix ans de barreau, ont suivi une carrière académique d'au moins dix ans en tant que professeur ordinaire de droit, sont des candidats valables et que, dès lors, ils doivent entrer en considération pour la fonction de conseiller suppléant. Il rappelle que plusieurs universités obligent leurs professeurs à opter pour une carrière exclusivement académique. Ils passent donc plus ou moins par la force des choses du barreau à l'université. Il serait illogique que ces personnes ne puissent pas postuler à une fonction de conseiller suppléant.

ambt. Indien dat het geval zou zijn, zou een ambtenaar die als juridisch adviseur bij een socialezekerheidsinstelling werkt, niet tot magistraat bij een arbeidsrechtbank kunnen worden benoemd.

Spreker acht dit niet verantwoord. Een hoogleraar die ten minste twintig jaar het recht onderwijst, heeft naast zijn theoretische kennis, voldoende voeling met de praktijk om het ambt van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen. Hij acht het te verregaand dat een kandidaat naast zijn professoraat, nog vijf jaar balie-ervaring moet hebben.

Daarenboven is een verblijf aan de balie niet vereist voor degenen die via het examen inzake beroepsbekwaamheid tot de magistratuur willen toetreden, wel voor zij die wensen deel te nemen aan het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage.

Op grond hiervan trekt mevrouw Delcourt-Pêtre haar amendement nr. 18 in.

Een vorige spreker merkt op dat een doctoraat in de rechten en/of een beroepsactiviteit aan de balie niet de garantie vormen dat de betrokkene een goed rechter zal zijn. Hiervoor bestaat geen pasklaar recept. Een goed rechter is iemand die een juridische basiskennis en een evenwichtige persoonlijkheid weet te koppelen aan een ruime intellectuele bagage en oordeelsvermogen.

Vanuit dat perspectief verdient het de voorkeur de voorwaarden waaraan de kandidaten voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer moeten voldoen, tamelijk hoog te stellen. Op de minister van Justitie rust dan de zware verantwoordelijkheid de kandidaten te selecteren die aan deze eisen voldoen.

De minister vestigt er de aandacht op dat het bij de voorbereiding van dit wetsontwerp de bedoeling was juristen met de nodige kennis en praktijkervaring de kans te bieden als plaatsvervangend raadsheer zitting te nemen in een aanvullende kamer. Dit veronderstelt een minimum aan anciënniteit in een juridische functie. Voor de advocaten werd die op twintig jaar bepaald. Het lijkt dan ook verantwoord dezelfde anciënniteit op te leggen aan kandidaten die op een academische of rechtswetenschappelijke loopbaan kunnen bogen.

Een lid is van oordeel dat juristen die na een verblijf van tien jaar aan de balie een academische loopbaan als gewoon hoogleraar in het recht van ten minste tien jaar hebben uitgebouwd, valabele kandidaten zijn en derhalve eveneens voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer in aanmerking moeten komen. Hij herinnert eraan dat verschillende universiteiten hun professoren verplichten te kiezen voor een exclusief academische loopbaan. Zij maken dan enigszins noodgedwongen de overstap van de balie naar de universiteit. Het zou onlogisch zijn dat deze personen niet zouden mogen postuleren naar het ambt van plaatsvervangend raadsheer.

Le ministre n'émet aucune objection.

Néanmoins, il estime que l'on a tendance à demander de plus en plus aux professeurs d'université d'avoir un maximum de pratique.

À la suite de cette discussion, il dépose l'amendement n° 22 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« Compléter l'article 207bis, § 1er, proposé par un 4°, rédigé comme suit:

« 4° soit, avoir exercé, pendant au moins vingt années, une fonction académique ou scientifique en droit. »

Justification

Il convient d'élargir au maximum le groupe de recrutement des candidats qualifiés à la fonction de conseiller suppléant.

L'objection émise contre l'utilisation que fait l'amendement n° 17 du terme « science du droit » vaut également pour le présent amendement. Le but n'est pas que des philosophes, des historiens ou des sociologues du droit entrent en considération pour une nomination à la fonction de conseiller suppléant.

Le ministre pense pouvoir conclure qu'il n'y a pas d'objection fondamentale concernant l'amendement n° 22, pour autant que l'on complète l'article 270bis, § 1er, proposé, par un 5°, qui prévoit une combinaison entre une carrière au barreau et une charge de professeur de droit à l'université.

Un membre constate que la notion de « fonction scientifique en droit » est empruntée à différents articles du Code judiciaire qui énumèrent les conditions de nomination à une fonction dans la magistrature (*cf.* les articles 188 et 189).

Selon lui, cette notion ne peut pas être tout simplement transposée à la procédure de sélection des conseillers suppléants. Comme il a été dit, « l'exercice d'une fonction académique ou scientifique en droit » constitue, dans les articles précédents, l'une des conditions à remplir pour être nommé définitivement dans la magistrature, les candidats devant au préalable réussir l'examen d'aptitude professionnelle.

Pour les conseillers suppléants, la procédure de sélection est moins stricte. C'est pourquoi il demande que l'on restreigne les conditions de nomination à « l'exercice d'une fonction académique ». Les termes « fonction scientifique en droit » devraient donc être supprimés.

MM. Vandenberghe et Bourgeois déposent un sous-amendement n° 44 à l'amendement n° 22 du Gouvernement (doc. Sénat, n° 1-490/7):

« Compléter le 4° proposé par les mots « dans une faculté de droit. »

De minister heeft hiertegen geen bezwaar.

Nochtans meent hij een tendens te onderkennen waarbij academici wordt gevraagd zo veel mogelijk praktijkervaring op te doen.

Gelet op deze discussie dient hij amendement nr. 22 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

« Het voorgestelde artikel 207bis, § 1, aanvullen met een 4°, luidende:

« 4° ofwel sedert ten minste twintig jaar een academische of rechtswetenschappelijke functie hebben bekleed. »

Verantwoording

De groep van gekwalificeerde kandidaten die in aanmerking komen voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer, dient zo ruim mogelijk te zijn.

Het bezwaar dat tegen het gebruik van de term « rechtswetenschap » in amendement nr. 17 werd gemaakt, geldt eveneens ten aanzien van dit amendement. Het is niet de bedoeling dat rechtsfilosofen, rechtshistorici en rechtssociologen voor een benoeming tot plaatsvervangend raadsheer in aanmerking komen.

De minister meent hieruit te begrijpen dat er geen fundamenteel verzet is tegen amendement nr. 22 voor zover het voorgestelde artikel 207bis, § 1, met een 5° zou worden aangevuld die de combinatie behelst van een loopbaan aan de balie met een academische functie als hoogleraar in het recht.

Een lid stelt vast dat de notie « rechtswetenschappelijke functie » ontleend is aan verschillende artikelen uit het Gerechtelijk Wetboek die de benoemingsvoorwaarden bevatten voor een ambt in de magistratuur (*cf.* de artikelen 188 en 189).

Dit begrip kan zijns inziens niet zonder meer worden overgepland naar de selectieprocedure voor de plaatsvervangende raadsheren. Zoals gesteld, geldt « *de uitoefening van een academische of rechtswetenschappelijke functie* » in de voormelde artikelen als één van de voorwaarden voor een vaste benoeming in de magistratuur, waarbij de kandidaten in de eerste plaats voor het examen inzake beroepsbekwaamheid dienen te zijn geslaagd.

De selectieprocedure voor de plaatsvervangende raadsheren is minder strikt. Daarom pleit hij ervoor de benoemingsvoorwaarde te beperken tot « *de uitoefening van een academische functie* ». De term « *rechtswetenschappelijke functie* » zou dus moeten worden geschrapt.

De heren Vandenberghe en Bourgeois dienen op amendement nr. 22 van de regering subamendement nr. 44 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/7):

« Het voorgestelde 4° aanvullen met de woorden « *aan een rechtsfaculteit.* »

Les auteurs souhaitent éviter ainsi qu'un licencié ou docteur en droit qui donne un cours d'introduction au droit dans une école supérieure puisse être mis sur le même pied qu'un professeur qui enseigne dans une faculté de droit.

Le ministre rappelle que le texte de son amendement s'inspire de l'article 192 du Code judiciaire. L'inconvénient de la formulation en question est que les professeurs qui ont une licence en droit et qui enseignent des matières telles que la sociologie du droit ou la philosophie du droit dans une faculté de droit, mais qui n'ont aucune expérience juridique, peuvent également entrer en considération pour une nomination à la fonction de conseiller suppléant.

L'amendement n° 17 de M. Vandenberghe offre davantage de garanties à cet égard.

b) Vote

L'amendement n° 17 de M. Vandenberghe et consorts est adopté par 8 voix contre 1, étant entendu que les mots «la science du droit» sont remplacés par les mots «le droit».

Mme Delcourt-Pêtre et le Gouvernement retirent leurs amendements n°s 18 et 22. Par conséquent, le sous-amendement n° 44 de MM. Vandenberghe et Bourgeois perd sa raison d'être.

5. Paragraphe 1er, 5° (nouveau)

Le Gouvernement dépose l'amendement n° 32 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« Compléter l'article 207bis, § 1er, proposé comme suit:

« 5° soit avoir cumulé ou exercé successivement au moins pendant vingt ans les activités visées aux points 1° et 4°. »

Justification

Il convient d'élargir au maximum le cercle des candidats qualifiés pour une fonction de conseiller suppléant. Vu leur expertise, les personnes qui ont, pendant vingt ans, été actives aussi bien en qualité de professeur d'université qu'au barreau, entrent également en ligne de compte.

Cet amendement s'inspire de la même philosophie que celui déposé par M. Vandenberghe. Il est adopté par 7 voix contre 1.

6. Paragraphe 1er, deuxième alinéa (nouveau)

De indieners willen hiermee voorkomen dat een licentiaat of doctor in de rechten die aan een hogeschool een vak inleiding tot het recht geeft, kan worden gelijkgesteld met een hoogleraar aan een rechtsfaculteit.

De minister herinnert eraan dat de tekst van zijn amendement ontleend is aan artikel 192 van het Gerechtelijk Wetboek. Het nadeel van deze formulering is dat professoren met een diploma van licentiaat in de rechten die aan een rechtsfaculteit vakken zoals rechtssociologie of rechtsfilosofie onderwijzen, maar geen ervaring in de rechtspraktijk hebben, eveneens voor een benoeming tot plaatsvervangend raadsheer in aanmerking komen.

Amendement nr. 17 van de heer Vandenberghe biedt in dat opzicht meer waarborgen.

b) Stemming

Amendement nr. 17 van de heer Vandenberghe c.s. wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 1, met dien verstande dat de woorden «*de rechtswetenschap*» worden vervangen door de woorden «*het recht*».

Mevrouw Delcourt-Pêtre en de regering trekken hun amendementen nrs. 18 en 22 in. Bijgevolg vervalt subamendement nr. 44 van de heren Vandenberghe en Bourgeois.

5. Paragraaf 1, 5° (nieuw)

De regering dient amendement nr. 32 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

« *Het voorgestelde artikel 207bis, § 1, aanvullen als volgt:*

« *5° ofwel gedurende ten minste twintig jaar de werkzaamheden bedoeld in het 1° en het 4° gecumuleerd of opeenvolgend uitgeoefend hebben.* »

Verantwoording

De wervingsgroep van gekwalificeerde kandidaten die in aanmerking komen voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer, dient zo ruim mogelijk te zijn. Gelet op hun deskundigheid komen ook personen in aanmerking die gedurende twintig jaar zowel als hoogleraar als aan de balie actief zijn geweest.

Dit amendement is op dezelfde opvattingen gebaseerd als dat van de heer Vandenberghe. Het wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 1.

6. Paragraaf 1, tweede lid (nieuw)

a) Discussion

MM. Erdman et Lallemand avaient déposé un amendement n° 26 (doc. Sénat, 1-490/5):

«Le § 1er de l'article 207bis en projet est complété comme suit:

«En outre, le candidat doit bénéficier d'un avis favorable du Collège de recrutement des magistrats.»

En remplacement de cet amendement, ils déposent l'amendement n° 27 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

«Le § 1er de l'article 207bis en projet est complété comme suit:

«En outre, le candidat doit bénéficier d'un avis favorable du Collège de recrutement des magistrats, qui se prononce sur son aptitude à siéger comme conseiller suppléant.»

Justification

On insiste aujourd'hui sur la nécessaire objectivation des nominations dans la magistrature. La nomination des magistrats suppléants doit également faire l'objet de mesures en ce sens.

C'est pourquoi nous proposons de compléter les conditions de nomination des conseillers suppléants dans les cours d'appel par un avis favorable du Collège de recrutement des magistrats.

Le Collège intervient déjà, par le biais de l'examen d'aptitude professionnelle ou du concours d'accès au stage, dans la nomination des magistrats effectifs.

Il semble tout indiqué pour remplir une mission similaire pour les magistrats suppléants.

Il ne s'agit évidemment pas de créer une procédure de nomination distincte pour les magistrats effectifs et pour les magistrats suppléants, mais d'imposer une condition de nomination supplémentaire propre aux suppléants, sans laquelle leur candidature ne serait pas recevable. Pour le surplus, il faut d'ailleurs constater que les conditions de nomination des conseillers effectifs dans les cours d'appel sont déjà différentes des conditions projetées par le Gouvernement pour la nomination des conseillers suppléants.

Dès lors que toutes les conditions sont remplies, la procédure de nomination sera, elle, identique pour les deux catégories de magistrats.

a) Bespreking

De heren Erdman en Lallemand hadden amendement nr. 26 ingediend (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

«Paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 207bis aanvullen als volgt:

«Bovendien moet de kandidaat een gunstig advies krijgen van het Wervingscollege der magistraten.»

Ter vervanging hiervan dienen zij amendement nr. 27 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

«Paragraaf 1 van het voorgestelde artikel 207bis aanvullen als volgt:

«Bovendien moet over de kandidaat een gunstig advies zijn uitgebracht door het Wervingscollege der magistraten, dat zich uitspreekt over diens bekwaamheid om als plaatsvervangend raadsheer zitting te hebben.»

Verantwoording

Heden ten dage komt de nadruk te liggen op de noodzaak objectieve criteria te hanteren bij benoemingen in de magistratuur. Ook voor de benoeming van plaatsvervangende raadsheren dienen er dergelijke maatregelen te komen.

Daarom stellen wij voor aan de benoemingsvoorwaarden van de plaatsvervangende raadsheren bij de hoven van beroep toe te voegen dat het Wervingscollege der magistraten een gunstig advies moet hebben uitgebracht.

Bij de benoeming van werkende magistraten laat het College zijn invloed reeds gelden via het examen inzake beroepsbekwaamheid of het toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage.

Het lijkt daarom normaal dat het College hetzelfde kan doen voor de plaatsvervangende magistraten.

Het ligt uiteraard niet in de bedoeling een afzonderlijke benoemingsprocedure in te voeren voor de werkende raadsheren en de plaatsvervangende raadsheren. Veeleer willen wij voor de plaatsvervangers een bijkomende voorwaarde voorstellen, die doorslaggevend is voor de ontvankelijkheid van hun kandidatuur. Voor het overige is het zo dat de benoemingsvoorwaarden van de raadsheren bij de hoven van beroep thans reeds afwijken van die welke de regering voorstelt inzake de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren.

Zodra aan al die voorwaarden is voldaan, verloopt de benoemingsprocedure op dezelfde manier voor die twee groepen van magistraten.

Les auteurs soulignent que l'avis du collège de recrutement n'est pas contraignant et que, selon eux, il n'implique aucune violation de l'article 151 de la Constitution.

Au demeurant, le Conseil d'État l'a confirmé dans son avis concernant l'amendement n° 27 (doc. Sénat, n° 1-490/6).

Les auteurs attendent du Gouvernement qu'il veuille à ce que la nomination des conseillers suppléants se fasse sur des bases objectives, ou soit rattachée à la procédure prévue à l'article 151, qui doit encore être modifié, ainsi qu'aux lois d'exécution, qui doivent encore être adoptées.

Ils estiment inacceptable que l'on procède à la nomination de 148 conseillers suppléants sans suivre une procédure de sélection objective.

Selon un autre membre, on pourrait résoudre le problème par des dispositions précisant l'article 151 de la Constitution. Ainsi la cour d'appel pourrait-elle émettre un avis, dans lequel elle se prononcerait sur la recevabilité des candidatures. Si quinze candidats se présentent, par exemple, la cour décidera dans son avis quels seront ceux qui accéderont aux stades ultérieurs de la procédure de sélection.

Cette présélection aurait pour effet d'écarter les candidats qui ont fait l'objet d'un avis négatif et d'éviter qu'ils puissent encore être présentés par le conseil provincial.

Une autre solution serait, si les candidats sont présentés par le conseil provincial, qu'ils sachent que la cour soumettra leur présentation à une sélection sévère.

Selon lui, une telle procédure est compatible avec la Constitution, étant donné que la compétence de la cour d'appel est fixée dans les limites de l'article 151.

Le ministre déclare que l'on ne peut instaurer l'obligation d'émettre un avis, prévue par l'amendement n° 27, que pour autant que l'on investisse le Collège de recrutement des magistrats du pouvoir d'émettre cet avis. Or, dans l'état actuel de la législation, le collège est activement chargé, premièrement, de l'organisation du concours d'admission au stage judiciaire et de l'examen d'aptitude professionnelle et, deuxièmement, de la formation des stagiaires judiciaires et des magistrats.

Il lui semble dès lors préférable de n'examiner un élargissement éventuel des compétences du collège de recrutement qu'à l'occasion de la révision de l'article 151 de la Constitution (*cf.* la proposition du Gouvernement relative à la révision de l'article 151 de la Constitution, doc. Chambre 1996-1997, n° 740/

De indieners beklemtonen dat het advies van het wervingscollege niet bindend is en huns inziens geen inbreuk inhoudt op artikel 151 van de Grondwet.

De Raad van State heeft dat trouwens in zijn advies over amendement nr. 27 bevestigd (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/6).

De indieners verwachten van de regering dat zij de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren op objectieve gronden laat verlopen ofwel dat de benoeming wordt gekoppeld aan de procedure bepaald in het nog te herziene artikel 151 van de Grondwet en de nog goed te keuren uitvoeringswetten.

Zij achten het onaanvaardbaar dat er wordt overgegaan tot de benoeming van 148 plaatsvervangende raadsheren indien daarbij geen objectieve selectieprocedure wordt gevolgd.

Volgens een ander lid ligt een mogelijke uitweg in een regeling waarbij artikel 151 van de Grondwet wordt gepreciseerd. Zo zou het hof van beroep een advies kunnen uitbrengen waarin het zich uitspreekt over de ontvankelijkheid van de kandidaturen. Wanneer er zich bijvoorbeeld vijftien kandidaten aanmelden, zal het hof in zijn advies bepalen wie in aanmerking komt voor de volgende stadia van de selectieprocedure.

Deze preselectie heeft tot gevolg dat kandidaten over wie een ongunstig advies is uitgebracht, uit de boot vallen en ook niet meer door de provincieraad kunnen worden voorgedragen.

Een andere piste is dat, wanneer de kandidaten door de provincieraad worden voorgedragen, ze moeten beseffen dat het hof hun voordracht aan een strenge selectie zal onderwerpen.

Zijns inziens is een dergelijke procedure bestaand met de Grondwet omdat de bevoegdheid van het hof van beroep binnen de grenzen van artikel 151 wordt vastgesteld.

De minister verklaart dat de door amendement nr. 27 ingestelde adviesplicht slechts kan worden ingevoerd voor zover het wervingscollege der magistraten daartoe de bevoegdheid wordt verleend. In de huidige stand van de wetgeving staat het college echter uitsluitend in, ten eerste, voor de organisatie van het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage en het examen inzake beroepsbekwaamheid en, ten tweede, voor de opleiding en de vorming van de gerechtelijke stagiairs en de magistraten.

Het lijkt hem dan ook raadzaam een eventuele uitbreiding van de bevoegdheden van het wervingscollege pas te onderzoeken ter gelegenheid van de herziening van artikel 151 van de Grondwet (*cf.* het voorstel van de regering tot herziening van artikel 151 van de Grondwet, Gedr. St., Kamer, 1996-1997,

1). En effet, aux termes de cette proposition, les nouvelles procédures de nomination et de promotion seront fixées ultérieurement par la loi.

Le ministre se demande d'ailleurs pourquoi les comités d'avis visés à l'article 259ter du Code judiciaire ne pourraient pas être associés à la procédure de nomination des conseillers suppléants, étant donné qu'ils ont acquis une routine et une expertise en la matière.

L'un des auteurs souligne que l'amendement vise à éviter le reproche selon lequel la nomination des conseillers suppléants se ferait sur la base de critères politiques. En associant le collège de recrutement à la procédure, on confère à ces nominations une légitimation objective.

L'argument selon lequel il faudrait modifier l'article 259bis du Code judiciaire pour élargir les compétences du collège de recrutement n'est pas tout à fait pertinent, selon lui, parce que l'article 207bis, § 1er, deuxième alinéa, proposé par l'amendement doit être lu en corrélation avec l'article susmentionné. Les compétences énumérées aux deux articles sont donc cumulatives.

La raison pour laquelle on préfère le Collège de recrutement des magistrats aux comités d'avis tient à la composition de ces comités. L'intervenant estime que, si une cour d'appel émet elle-même un avis sur les candidats à la fonction de conseiller suppléant à cette même cour, il n'y a pas d'évaluation extérieure et objective.

Le ministre estime que ce n'est pas logique, vu la diversité de la composition et des missions des comités d'avis. L'objectivité des nominations est du reste garantie par l'amendement n° 33 du Gouvernement, en vertu duquel les titres et mérites des candidats doivent être explicitement indiqués dans la présentation (doc. Sénat, n° 1-490/5). Selon lui, l'amendement n° 27 de MM. Lallemand et Erdman va à l'encontre de la répartition des compétences entre le collège de recrutement, d'une part, et les comités d'avis, d'autre part.

Un membre aimerait savoir à quel moment de la procédure le collège de recrutement devrait émettre son avis. Il suppose que cet avis doit précéder la présentation.

Il juge exclu que des candidats présentés par la cour d'appel et le conseil provincial soient éliminés ultérieurement par un avis négatif du collège de recrutement.

Cela signifie que c'est en réalité ce collège qui est chargé de sélectionner les candidats et qu'il peut même se substituer à la cour.

nr. 740/1). Volgens dit voorstel zullen de nieuwe benoemings- en bevorderingsprocedures immers naderhand bij wet worden vastgelegd.

De minister vraagt zich trouwens af waarom de in artikel 259ter van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde adviescomités niet in de benoemingsprocedure voor de plaatsvervangende raadsheren kunnen worden ingeschakeld. Zij hebben immers in deze materie een routine en deskundigheid ontwikkeld.

Een van de indieners van het amendement beklemtoont dat hun voorstel ten doel heeft het verwijt te ontlopen dat de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren volgens partijpolitieke criteria zou verlopen. Door het wervingscollege in de procedure te betrekken, verkrijgen deze benoemingen een objectieve legitimatie.

Het argument dat artikel 259bis van het Gerechtelijk Wetboek moet worden gewijzigd om het bevoegdheidspakket van het wervingscollege uit te breiden, acht hij niet helemaal terzake omdat het door het amendement voorgestelde artikel 207bis, § 1, tweede lid, in samenhang met het eerst vermelde artikel moet worden gelezen. De in beide artikelen opgesomde bevoegdheden zijn dus cumulatief.

De reden waarom het wervingscollege der magistraten boven de adviescomités wordt verkozen, heeft te maken met de samenstelling van deze comités. Spreker meent dat, wanneer een hof van beroep zelf advies uitbrengt over de kandidaten voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer bij dat hof, er geen externe objectieve evaluatie voorhanden is.

De minister acht dit niet logisch gelet op de diversiteit in de samenstelling en de opdracht van de adviescomités. De objectiviteit bij de benoeming wordt trouwens gewaarborgd door amendement nr. 33 van de regering krachtens hetwelk de titels en de verdiensten van de kandidaten in de voordracht worden vermeld (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5). Amendement nr. 27 van de heren Lallemand en Erdman verbreekt zijns inziens de bevoegdheidsverdeling tussen het wervingscollege enerzijds en de adviescomités anderzijds.

Een lid wenst te weten in welke fase van de procedure het wervingscollege zijn advies zou moeten verstrekken. Hij veronderstelt dat dit advies aan de voordracht moet voorafgaan.

Hij acht het uitgesloten dat kandidaten die door het hof van beroep en de provincieraad zijn voorgedragen, achteraf door een negatief advies van het wervingscollege zouden worden afgewezen.

Dit betekent dat het wervingscollege eigenlijk belast wordt met de selectie van de kandidaten of zich zelfs in de plaats kan stellen van het hof.

Les auteurs de l'amendement répliquent que les comités d'avis ont en principe déjà cette possibilité actuellement. Pour le reste, il va de soi que l'avis du collège de recrutement doit précéder la présentation.

On avait postulé au départ que la nomination des conseillers suppléants se ferait suivant les procédures à élaborer dans le cadre de la révision de l'article 151 de la Constitution.

Comme il apparaît que l'on ne pourra pas clôturer rapidement la discussion relative à cette révision, et vu l'urgence du projet de loi à l'examen, les membres de la commission ont convenu que l'on procéderait aux nominations conformément à l'article 151 actuel de la Constitution. Pour éviter que la nomination des 148 conseillers suppléants ne soit dépeinte comme une manœuvre politicienne, les auteurs ont souhaité objectiver la procédure en prévoyant l'intervention d'une instance extérieure et indépendante, à savoir le Collège de recrutement des magistrats.

Les auteurs ne vont pas jusqu'à faire passer un concours aux candidats, mais ils posent comme condition que le collège de recrutement émette sur les candidats un avis favorable, qui sera ensuite confirmé ou non par la cour d'appel lors de la présentation.

Tout cela n'empêche pas que, si les procédures de nomination sont modifiées par suite de la révision de l'article 151 de la Constitution, il faudra en tenir compte pour la nomination des conseillers suppléants (*cf.* exposé des motifs, doc. Sénat, n° 1-490/1, pp. 2 et 3).

Le ministre n'a aucune objection contre le principe qui sous-tend l'amendement n° 27. On doit absolument éviter que la nomination de 148 conseillers suppléants soit cataloguée comme une manœuvre politique. Aussi faut-il que les candidats les plus valables soient retenus. Sa seule réserve concerne l'instance appelée à émettre un avis préalable.

Eu égard au fait que les compétences du collège de recrutement et des comités d'avis ont une finalité différente et qu'elles sont définies de manière précise, il préfère que ce soient les comités d'avis qui évaluent au préalable les candidats à la fonction de conseiller suppléant. Actuellement, le collège de recrutement, qui se compose d'un jury néerlandophone et d'un jury francophone, n'est en rien associé à la nomination individuelle des magistrats.

Le ministre confirme que la discussion relative à la modification de la procédure de présentation prévue

De indieners van het amendement stellen dat de adviescomités dit in principe ook nu reeds kunnen. Voorts spreekt het vanzelf dat het advies van het wervingscollege voorafgaand aan de voordracht moet worden verstrekt.

Aanvankelijk was vooropgesteld dat de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren zou gebeuren volgens de procedures die in het raam van de herziening van artikel 151 van de Grondwet zouden worden uitgewerkt.

Aangezien het zich laat aanzien dat de discussie over deze herziening niet op korte termijn zal worden afgerond, werd, gelet op het spoedeisend karakter van het onderhavige ontwerp, binnen de commissie overeengekomen dat de benoeming volgens het vigerende artikel 151 van de Grondwet zal verlopen. Om te vermijden dat de benoeming van de 148 plaatsvervangende raadsheren als een partijpolitiek maneuver zal worden afgedaan, hebben de indieners de procedure wenselijk te objectiveren door in de tussenkomst van een externe, onafhankelijke instantie te voorzien, namelijk het wervingscollege der magistraten.

De indieners gaan niet zover dat de kandidaten een vergelijkend examen dienen af te leggen, wel eisen ze dat het wervingscollege een gunstig advies over de kandidaten uitbrengt, dat achteraf al dan niet door het hof van beroep bij de voordracht wordt bekrachtigd.

Een en ander verhindert niet dat, wanneer de benoemingsprocedures ingevolge de herziening van artikel 151 van de Grondwet worden gewijzigd, hier bij de benoeming van de plaatsvervangende raadsheeren mee rekening moet worden gehouden (*cf.* memorie van toelichting, Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/1, blz. 2 en 3).

De minister heeft geen bezwaar tegen het principe dat aan amendement nr. 27 ten grondslag ligt. Er moet absoluut worden vermeden dat de benoeming van de 148 plaatsvervangende raadsheren als partijpolitiek wordt bestempeld. Daarom moeten de meest valabele kandidaten in aanmerking worden genomen. Zijn enige reserve betreft de instantie die een voorafgaand advies moet uitbrengen.

Gelet op de verschillende finaliteit en de duidelijke aflijning van de bevoegdheden van het wervingscollege en de adviescomités, geeft hij de voorkeur aan de adviescomités om de kandidaten voor het ambt van plaatsvervangend raadsheer vooraf te evalueren. Op dit ogenblik is het wervingscollege dat uit een Nederlandstalige en een Franstalige examencommissie bestaat, op geen enkele wijze betrokken bij de individuele benoeming van magistraten.

De minister beaamt dat de discussie over de wijziging van de in artikel 151 bepaalde voordrachten-

à l'article 151 est en cours. Dans cette optique, il ne lui semble pas opportun, dans le cadre du présent projet de loi, de confier une nouvelle compétence au Collège de recrutement des magistrats ou aux comités d'avis, alors qu'il n'est pas certain qu'ils conserveront leur forme actuelle.

L'intervenant craint qu'une telle modification ne compromette la révision des procédures de nomination et de promotion.

Un membre fait observer que les conseillers suppléants ne doivent pas être lauréats d'examens organisés par le collège de recrutement. Cet élément peut nuire à leur crédibilité car, en appel, ils connaîtront de jugements rendus par des juges qui, pour accéder à la magistrature, auront bel et bien suivi le parcours imposé par la loi. Les justiciables pourraient s'étonner d'apprendre que des juristes ne remplissant pas les conditions pour être nommés aux fonctions de juge de paix et de juge de police siègent comme conseillers dans une cour d'appel.

Les auteurs de l'amendement n° 27 font valoir que, par leur proposition, ils souhaitent donner aux chambres supplémentaires un fondement qui, dans la mesure du possible, les préserve de la critique selon laquelle les conseillers suppléants auraient été nommés sur la base de critères politiques.

Pour un autre membre, l'amendement n° 27 est révélateur de la méfiance que le projet inspire à la majorité gouvernementale. Il estime que si l'on accepte le principe des conseillers suppléants, leur nomination doit se faire suivant l'article 151 de la Constitution.

Si l'on devait, comme le propose l'amendement en question, alourdir cette procédure en imposant une obligation d'avis par le Collège de recrutement des magistrats, la nomination des conseillers suppléants prendrait des années.

Pour sortir de l'impasse, le ministre propose de charger les comités d'avis d'évaluer l'expérience professionnelle requise des candidats, étant entendu que la composition des comités serait adaptée en fonction de la catégorie à laquelle appartient le candidat conseiller suppléant.

Ainsi par exemple, pour les professeurs, l'avis serait émis par le doyen de la faculté à laquelle le candidat est attaché; pour un magistrat admis à la retraite, il serait rendu par le premier président ou le président de la juridiction où l'intéressé était nommé.

Un des auteurs de l'amendement n° 27 se réjouit de ce que le ministre souscrive au principe de

procédure volop aan de gang is. In die optiek lijkt het hem niet opportuun om in het kader van dit wetsontwerp een nieuwe bevoegdheid aan het wervingscollege der magistraten of de adviescomités toe te vertrouwen wanneer het niet vaststaat dat ze in hun huidige vorm zullen worden behouden.

Spreker vreest dat een dergelijke wijziging de herziening van de benoemings- en bevorderingsprocedures in het gedrang zal brengen.

Een lid merkt op dat de plaatsvervangende raadsheren geen lauraat hoeven te zijn van de door het wervingscollege georganiseerde examens. Dit kan hun geloofwaardigheid schaden omdat zij in hoger beroep kennis zullen nemen van vonnissen uitgesproken door rechters die wel het wettelijk opgelegde parcours hebben afgelegd om tot de magistratuur toe te treden. Het zou bij de rechtzoekenden wel eens verwondering kunnen wekken als ze vernemen dat juristen die niet aan de benoemingsvoorwaarden voor het ambt van vrederechter en politierechter voldoen, als plaatsvervangend raadsheer in een hof van beroep zitting hebben.

De indieners van amendement nr. 27 betogen dat zij met hun voorstel de aanvullende kamers een fundament wensen te geven dat hun in de mate van het mogelijke van de kritiek vrijwaart dat de plaatsvervangende raadsheren volgens politieke criteria zijn benoemd.

Volgens een ander lid weerspiegelt amendement nr. 27 het wantrouwen van de regeringsmeerderheid tegen het onderhavige ontwerp. Spreker is van oordeel dat, wanneer men het principe van de plaatsvervangende raadsheer aanvaardt, hun benoeming volgens artikel 151 van de Grondwet moet verlopen.

Indien men, zoals het amendement voorschrijft, deze omstandige procedure echter verzwaaert door het wervingscollege der magistraten een adviesverplichting op te leggen, zal de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren jaren aanslepen.

Om uit de impasse te komen stelt de minister voor dat de adviescomités zouden worden belast met de evaluatie van de vereiste beroepservaring van de kandidaten, met dien verstande dat de samenstelling van de comités zou worden afgestemd volgens de categorie waartoe de kandidaat-plaatsvervangend raadsheer behoort.

Bijvoorbeeld, voor professoren zou het advies worden uitgebracht door de decaan van de faculteit waaraan de kandidaat verbonden is; voor de in rust gestelde magistratuur zou dat de eerste voorzitter of voorzitter van het rechtscollege zijn waar de betrokkene was benoemd.

Een van de indieners van amendement nr. 27 verheugt zich erover dat de minister instemt met het

compléter les conditions de nomination formelles relatives à l'expérience de la procédure par un élément objectif.

L'intervenant comprend l'argument selon lequel il n'entre pas dans les tâches spécifiques du collège de recrutement de donner un avis sur des candidats qui ambitionnent une nomination dans la magistrature. Si l'on a proposé de le charger malgré tout de cette mission dans le cadre du présent projet, c'est parce que le collège a la réputation de faire preuve de rigueur et d'objectivité dans le cadre du concours de recrutement pour le stage judiciaire et de l'examen d'aptitude professionnelle.

L'alternative d'une composition variable des comités d'avis, proposée par le ministre, ne manquera pas de poser des problèmes d'ordre pratique.

Pour l'intervenant, il serait peu judicieux de restructurer les comités d'avis dans le sens souhaité par le ministre en attendant la révision de l'article 151 de la Constitution.

Un autre membre émet cependant quelques doutes quant à l'opportunité d'un avis à rendre par le collège de recrutement. Il ne lui paraît pas souhaitable que des avocats ayant vingt ans d'expérience au barreau, ou des magistrats suppléants ou admis à la retraite, qui ambitionnent une deuxième carrière comme conseiller suppléant, soient soumis à une nouvelle procédure d'avis devant le collège de recrutement.

Il va de soi que des avis seront recueillis sur les candidats, mais la question est de savoir si cela doit se faire formellement par l'intermédiaire du collège de recrutement.

Le préopinant fait remarquer qu'aux termes du projet, il n'est pas nécessaire de recueillir des avis.

L'obligation d'avis n'est pourtant pas un luxe inutile. Une expérience de vingt ans au barreau ne garantit pas en soi qu'un avocat est apte à assumer les fonctions de conseiller suppléant.

Enfin — et on ne saurait assez le souligner —, dans le climat actuel où l'on réclame la dépolitisation de la magistrature, l'avis du collège de recrutement apporterait la preuve que la nomination des 148 conseillers suppléants n'obéit pas à des considérations politiques, puisqu'une instance indépendante et respectée, le collège de recrutement, évaluera objectivement tous les candidats sur la base de critères identiques.

Cette obligation d'avis ferait office de régime transitoire en attendant la révision de l'article 151 de la Constitution.

Un membre déclare partager les réserves du ministre vis-à-vis de l'amendement n° 27 de

principe dat naast de formele benoemingsvoorwaarden inzake ervaring, in de procedure een objectief element wordt ingevoegd.

Spreker heeft begrip voor het argument dat het niet tot de specifieke taak van het wervingscollege behoort om advies te geven over individuele kandidaten die een benoeming in de magistratuur nastreven. Het voorstel om het college in het kader van dit wetsontwerp toch met die opdracht te belasten, heeft te maken met het feit dat het college de faam heeft streng en objectief op te treden bij het vergelijkend wervingsexamen voor de gerechtelijke stage en het examen inzake beroepsbekwaamheid.

Het alternatief van de minister om met een variabele samenstelling van de adviescomités te werken, belooft in de praktijk moeilijkheden op te leveren.

Volgens hem heeft het weinig zin om in afwachting van de herziening van artikel 151 van de Grondwet de adviescomités te herstructureren in de door de minister gewenste zin.

Een ander lid heeft toch wel enige bedenkingen bij de opportuniteit van een advies door het wervingscollege. Het lijkt hem niet wenselijk dat advocaten met twintig jaar ervaring aan de balie of plaatsvervangende of in rust gestelde magistraten, die een tweede loopbaan als plaatsvervangend raadsheer ambiëren, nog eens een adviesprocedure voor het wervingscollege moeten doorlopen.

Er zullen natuurlijk adviezen over de kandidaten worden ingewonnen, maar de vraag is of dat formeel via het wervingscollege moet gebeuren.

De vorige spreker betoogt dat er volgens het wetsontwerp geen adviezen hoeven te worden ingewonnen.

De adviesverplichting is echter geen overbodige luxe. Twintig jaar ervaring aan de balie vormt op zich geen garantie dat een advocaat het ambt van plaatsvervangend raadsheer aankan.

Tot slot en dit kan in de huidige sfeer waarin op de depolitisering van de magistratuur wordt aangedrongen, niet genoeg worden beklemtoond, zou het advies van het wervingscollege het bewijs vormen dat de benoeming van de 148 plaatsvervangende raadsheren niet op partijpolitieke gronden berust. Een onafhankelijke en gerespecteerde instantie, het wervingscollege, zal in zijn advies immers alle kandidaten objectief volgens dezelfde criteria evalueren.

Deze adviesverplichting geldt als een overgangsregeling totdat artikel 151 van de Grondwet is herzien.

Een lid deelt de reserves van de minister tegen amendement nr. 27 van de heren Erdman en Lalle-

MM. Erdman et Lallemand. Elle craint que l'intervention du collège de recrutement n'alourdisse inutilement la procédure et ne contribue à décourager les candidats potentiels plutôt qu'à les attirer. Vu l'ampleur de l'arriéré judiciaire, ce ne serait pas souhaitable.

L'intervenante dit comprendre que l'on veuille objectiver suffisamment la nomination des conseillers suppléants. Mais les conditions de nomination lui paraissent déjà suffisamment sévères pour garantir une juridiction de qualité et impartiale de la part des chambres supplémentaires. Le fait d'exiger que le collège de recrutement donne un avis sur leur aptitude à exercer les fonctions de conseiller suppléant pourrait bien être considéré par les professeurs et les avocats comme un signe de méfiance à leur égard. C'est comme si les intéressés devaient apporter une fois encore la preuve de leur compétence et de leur expérience.

Un des auteurs de l'amendement n° 27 répond qu'il est nécessaire de faire intervenir au moins un élément objectif dans la procédure de nomination. Il justifie son propos par les considérations suivantes.

1. Si l'on ne retient qu'une condition de diplôme, tous les candidats sauront pertinemment qu'ils ne seront présentés que s'ils vont plaider leur cause auprès de tous les conseillers de la cour d'appel. On perdrait ainsi toute garantie d'objectivité.

2. Conformément à l'article 207bis, § 1er, 2°, proposé, du Code judiciaire, les juges suppléants dans un tribunal du travail, une justice de paix ou un tribunal de police peuvent être nommés conseillers suppléants à la cour d'appel.

L'intervenant sait par expérience que certains juges suppléants ont la compétence requise pour exercer les fonctions de conseiller suppléant. Mais pour d'autres, il a de sérieux doutes. Et il en va de même pour les avocats possédant vingt ans d'expérience au barreau.

Si l'on se contente d'un critère formel, on risque de voir présenter des candidats qui n'ont pas les aptitudes requises pour siéger dans les chambres supplémentaires. L'avis d'une instance extérieure comme le Collège de recrutement des magistrats permettrait d'éviter ces faux pas.

L'autre auteur de l'amendement ajoute que le projet à l'examen instaure un régime d'exception dans le but de remédier à une situation exceptionnelle, à savoir l'arriéré judiciaire. Il s'agit de trouver un équilibre entre, d'une part, la nécessité de constituer le plus rapidement possible les chambres supplémentaires en vue de résorber l'arriéré judiciaire et,

mand. Zij vreest dat de inschakeling van het wervingscollege de benoemingsprocedure nodeloos zal verzwaren en potentiële kandidaten eerder zal afschrikken dan aantrekken. Gelet op de omvang van de gerechtelijke achterstand acht zij dit niet wenselijk.

Zij heeft begrip voor de eis dat de benoeming van de plaatsvervangend raadsheren voldoende geobjectiveerd moet zijn. De benoemingsvoorwaarden lijken haar echter reeds voldoende streng te zijn om een goede en onpartijdige rechtspraak door de aanvullende kamers te waarborgen. Het feit dat het wervingscollege advies moet uitbrengen over de bekwaamheid van professoren en advocaten om het ambt van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen, zou door deze laatsten wel eens als een motie van wantrouwen kunnen worden beschouwd. Het is net alsof de betrokkenen nog eens hun kunde en ervaring moeten bewijzen.

Een van de indieners van amendement nr. 27 antwoordt dat er in de benoemingsprocedure toch ten minste één objectief element dient te spelen. Tot staving van deze stelling haalt hij de twee volgende overwegingen aan.

1. Wanneer er uitsluitend een diplomavereiste zou gelden, zullen de kandidaten er zich goed van bewust zijn dat ze slechts zullen worden voorgedragen als ze hun zaak gaan bepleiten bij alle raadsheren van het hof van beroep. De objectiviteit is dan volledig zoek.

2. Plaatsvervangende rechters bij een arbeidsrechtbank, een vredegerecht of een politierechtbank kunnen krachtens het voorgestelde artikel 207bis, § 1, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek tot plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep worden benoemd.

Uit ervaring weet spreker dat sommige plaatsvervangende rechters de nodige bekwaamheid hebben om het ambt van plaatsvervangend raadsheer te vervullen. Bij anderen plaatst hij echter grote vraagtekens. *Idem dito* voor de advocaten met twintig jaar ervaring aan de balie.

Indien men zich uitsluitend met een formeel criterium vergenoegt, loopt men het gevaar dat kandidaten worden voorgedragen die niet de vereiste bekwaamheid hebben om in de aanvullende kamers zitting te nemen. Het advies van een externe instantie zoals het wervingscollege der magistraten, zal dergelijke misstappen voorkomen.

De andere indiener voegt hieraan toe dat het onderhavige wetsontwerp een uitzonderingsregeling in het leven roept om een uitzonderlijke toestand, de gerechtelijke achterstand, weg te werken. Het komt erop aan een evenwicht te vinden tussen enerzijds de noodzaak de aanvullende kamers zo snel mogelijk samen te stellen om de gerechtelijke achterstand af te

d'autre part, l'exigence d'objectiver la nomination des conseillers suppléants. Il ne faut pas perdre de vue que l'on va désigner aux fonctions de conseiller suppléant des juristes qui ne remplissent pas les conditions de droit commun pour être nommés magistrats effectifs. Une certaine prudence s'impose donc.

À la suite de cet échange de vues, le ministre propose de faire demander par son administration un certain nombre d'avis écrits qui seraient éventuellement transmis aux organes chargés des présentations énumérés à l'article 151 de la Constitution. Les avis demandés peuvent différer selon la catégorie professionnelle à laquelle appartient le candidat.

Ces avis pourraient par exemple être demandés aux personnes suivantes :

1° pour les candidats visés au § 1er, 1° :

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

— du président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

— du procureur du Roi du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

— du procureur général près la cour d'appel où le conseiller suppléant sera nommé;

2° pour les candidats visés au § 1er, 2° :

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est inscrit au tableau;

— du président du tribunal où le candidat est nommé juge suppléant;

— du président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est inscrit au tableau;

— du procureur du Roi du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est inscrit au tableau;

— du procureur général près la cour d'appel où le conseiller suppléant sera nommé;

3° pour les candidats visés au § 1er, 3° :

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;

— du président du tribunal où le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;

— du procureur du Roi du tribunal où le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;

— du procureur général près la cour d'appel où le conseiller suppléant sera nommé;

bouwen en anderzijds de eis om de benoeming van de plaatsvervangend raadsheren objectief te laten verlopen. Men mag niet uit het oog verliezen dat er juristen tot plaatsvervangend raadsheer zullen worden benoemd, die niet aan de gemeenrechtelijke voorwaarden voldoen om tot werkend magistraat te worden benoemd. Enige omzichtigheid is dus geboden.

Op grond van de bovenstaande gedachteswisseling stelt de minister voor om door zijn administratie een aantal schriftelijke adviezen te laten opvragen die eventueel aan de voordrachtdoende organen, opgesomd in artikel 151 van de Grondwet, worden overgezonden. De opgevraagde adviezen kunnen verschillen naar gelang van de beroepsgroep waartoe de kandidaat behoort.

Deze adviezen kunnen bijvoorbeeld aan de volgende personen worden gevraagd :

1° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 1° :

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

— de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

— de procureur des Konings van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

— de procureur-generaal van het hof van beroep waar de plaatsvervangend raadsheer benoemd wordt;

2° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 2° :

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven is op het tableau;

— de voorzitter van de rechtbank waar de kandidaat tot plaatsvervangend rechter is benoemd;

— de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven is op het tableau;

— de procureur des Konings van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven is op het tableau;

— de procureur-generaal van het hof van beroep waar de plaatsvervangend raadsheer benoemd wordt;

3° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 3° :

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat het laatst in functie was;

— de voorzitter van de rechtbank waar de kandidaat het laatst in functie was;

— de procureur des Konings van de rechtbank waar de kandidaat het laatst in functie was;

— de procureur-generaal van het hof van beroep waar de plaatsvervangend raadsheer benoemd wordt;

4° pour les candidats visés au § 1er, 4°:

— du doyen de la faculté à laquelle le professeur est attaché;

— du procureur général près la cour d'appel où le conseiller suppléant sera nommé;

— du doyen de l'ordre national des avocats;

5° pour les candidats visés au § 1er, 5°:

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

— du doyen de la faculté à laquelle le professeur est ou était attaché;

— du président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau.

— du procureur du Roi du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

— du procureur général près la cour d'appel où le conseiller suppléant sera nommé.

La procédure décrite ci-dessus présente un double avantage.

Tout d'abord, elle est souple, puisqu'elle ne nécessite pas de réunir un comité. Le ministre de la Justice demande à certaines personnes énumérées dans la loi d'émettre un avis écrit sur un candidat dans un délai déterminé. Le dossier des candidats est ensuite transmis aux instances qui doivent motiver leurs présentations sur la base des avis fournis. Les présentations doivent, en effet, indiquer les titres et les mérites des candidats (*cf.* amendement n° 33 du Gouvernement tendant à insérer un article 19*bis*, doc. Sénat, n° 1-490/5).

En second lieu, la procédure n'hypothèque en rien les options envisagées par le Gouvernement pour les nouvelles procédures de nomination et de promotion dans la magistrature. Si la proposition est adoptée, la procédure d'avis applicable à la nomination des conseillers suppléants sera selon toute vraisemblance celle qui sera appliquée à l'avenir à toutes les nominations de magistrats.

Pour ce qui est du choix des personnes appelées à rendre un avis, le ministre fait remarquer que l'on a tenu compte, dans une certaine mesure, de la composition du collège de recrutement et des comités d'avis.

Un membre se demande s'il y a lieu d'inclure le procureur général dans cette énumération puisque celui-ci est déjà tenu, en vertu d'une circulaire, de donner un avis.

4° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 4°:

— de decaan van de faculteit waaraan de hoogleeraar verbonden is;

— de procureur-generaal van het hof van beroep waar de plaatsvervangend raadsheer benoemd wordt;

— de deken van de nationale orde van advocaten;

5° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 5°:

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

— de decaan van de faculteit waaraan de hoogleeraar verbonden was of is;

— de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau.

— de procureur des Konings van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

— de procureur-generaal van het hof van beroep waar de plaatsvervangend raadsheer benoemd wordt.

Het voordeel van de hierboven geschetste procedure is tweevoudig.

In de eerste plaats wordt ze gekenmerkt door haar soepelheid. Ze vergt immers geen vergaderingen van een comité. De minister van Justitie vraagt aan welbepaalde in de wet opgesomde personen om binnen een bepaalde termijn een schriftelijk advies uit te brengen over een kandidaat. Daarna wordt het dossier van de kandidaten overgezonden aan de instanties die hun voordracht op grond van de verstrekte adviezen moeten motiveren. De voordrachten moeten immers een opgave van de titels en verdiensten van de kandidaten bevatten (*cf.* amendement nr. 33 van de regering houdende invoeging van een artikel 19*bis*, Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5).

Ten tweede hypothekeert zij geenszins de opties die de regering voor ogen heeft inzake de nieuwe benoemings- en bevorderingsprocedures in de magistratuur. Indien het voorstel wordt aangenomen, zal de adviesprocedure voor de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren reeds georiënteerd zijn op die welke in de toekomst hoogstwaarschijnlijk zal gelden voor alle benoemingen in de magistratuur.

Wat de keuze van de personen betreft die een advies moeten uitbrengen, merkt de minister op dat enigszins rekening werd gehouden met de samenstelling van het wervingscollege en de adviescomités.

Een lid vraagt zich af of de procureur-generaal in de opsomming moet worden opgenomen omdat hij er reeds krachtens een circulaire toe gehouden is een advies uit te brengen.

Un autre intervenant note que la proposition ne précise pas que l'avis écrit doit être communiqué au candidat. Ce dernier doit cependant avoir la possibilité d'y répondre.

Le ministre répond que cette possibilité peut être inscrite dans la proposition.

Selon le préopinant, il faut se demander avant tout si l'avis du collègue de recrutement n'a pas davantage de poids que, par exemple, celui d'un bâtonnier ou d'un procureur général. Le premier avis fait en effet l'objet d'un débat, et offre une garantie d'objectivité plus grande qu'un avis individuel, qui risque de revêtir plutôt un caractère formel et de ne pas être de nature à étayer une présentation quant au fond.

Un membre ne cache pas qu'il est opposé au projet de loi.

Ce projet a une longue histoire. Annoncé par le ministre à l'automne 1995, il n'a été déposé que le 4 décembre 1996. La commission en a entamé l'examen le 13 décembre 1996.

D'après lui, le fait que le Gouvernement vienne maintenant avec une nouvelle proposition concernant la procédure d'avis montre qu'il ne sait pas bien dans quelle direction aller.

L'intervenant est convaincu que l'on ne trouvera pas assez de candidats pour exercer la fonction financièrement peu attrayante de conseiller suppléant.

En plus, les rares candidats qui se présenteront devront encore passer par une procédure d'avis, à l'issue de laquelle ils devront être présentés par les instances prévues à l'article 151 de la Constitution.

L'intervenant ne parvient pas à se défaire de l'impression que les difficultés qui s'accumulent sur la route de ce projet traduisent le profond mécontentement qu'il inspire à certains membres de la majorité. Pareille façon de faire soulève des questions.

Un membre réplique qu'il ne faut pas voir dans les remarques et les réflexions formulées une marque d'opposition au projet. Elles n'ont d'autre but que de donner à la réforme proposée une assise juridique solide.

L'argument du préopinant, selon lequel la réforme proposée risque d'être inapplicable en raison des multiples modifications qui ont été apportées, concerne une question de fait sur laquelle il ne peut pas se prononcer à l'heure actuelle. Il faudra veiller, lors de l'examen, à ce que la loi en projet ne porte pas atteinte à des principes juridiques fondamentaux.

Een volgende spreker merkt op dat het voorstel niet bepaalt dat het schriftelijk advies aan de kandidaat moet worden meegedeeld. Deze laatste moet toch in de gelegenheid worden gesteld op het advies te antwoorden.

De minister antwoordt dat deze mogelijkheid in het voorstel kan worden ingeschreven.

Volgens de vorige spreker moet in de eerste plaats worden nagegaan of het advies van het wervingscollege niet meer gewicht heeft dan dat van bijvoorbeeld een stafhouder of een procureur-generaal. Het eerste advies maakt immers het voorwerp uit van een debat en biedt vanuit het oogpunt van de objectiviteit meer waarborgen dan een individueel advies. In dit laatste geval dreigt het advies eerder een formeel karakter te hebben en niet geschikt om een voordracht inhoudelijk te ondersteunen.

Een lid steekt niet onder stoelen of banken dat hij zich tegen dit wetsontwerp verzet.

Dit ontwerp heeft een lange voorgeschiedenis. De minister heeft het aangekondigd in de herfst van het jaar 1995 en het pas op 4 december 1996 ingediend. De commissie heeft de bespreking aangevat op 13 december 1996.

Het feit dat de regering nu met een nieuw voorstel inzake de adviesprocedure op de proppen komt, vormt zijns inziens het bewijs dat ze niet goed weet welke weg te volgen.

Spreker is ervan overtuigd dat er niet voldoende kandidaten zullen worden gevonden om het financieel weinig aantrekkelijk ambt van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen.

De weinige kandidaten moeten dan nog een adviesprocedure doorlopen, waarna ze door de in artikel 151 van de Grondwet bepaalde instanties moeten worden voorgedragen.

Interveniënt kan zich niet van de indruk ontdoen dat de moeilijkheden die zich bij de bespreking van dit ontwerp blijven opstapelen, de diepe onvrede weerspiegelen die bij sommige leden van de meerderheid tegen dit ontwerp leeft. Een dergelijke werkwijze roept vragen op.

Een lid repliceert dat de opmerkingen en bedenkingen die over dit wetsontwerp worden geformuleerd, geen uiting zijn van verzet, maar ten doel hebben de voorgestelde hervorming een sterke juridische basis te verlenen.

Het argument van de vorige spreker dat de voorgestelde hervorming door de vele wijzigingen onwerkbaar dreigt te worden, betreft een feitenkwestie waarover hij zich op dit ogenblik niet kan uitspreken. Bij het onderzoek moet erover worden gewaakt dat in dit wetsontwerp geen fundamentele juridische principes worden geschonden.

L'auteur de l'amendement n° 27, aux termes duquel le collège de recrutement doit donner son avis au sujet des candidats, continue à défendre celui-ci. Le Conseil d'État a d'ailleurs admis cette disposition (doc. Sénat, n° 1-490/6).

L'intervenant est convaincu que le Conseil d'État émettra des objections contre la proposition du Gouvernement. Aux termes de celle-ci, l'on demandera en effet un avis préalable, par exemple, au procureur général ou aux membres de la cour d'appel qui pourront être associés, ultérieurement, aux présentations.

Il estime dès lors que la procédure proposée par le Gouvernement est bien trop complexe et qu'elle contient les germes de toutes sortes de difficultés.

Son amendement offre au Gouvernement une solution temporaire et objective et fait intervenir une instance qui jouit de la considération générale.

Il peut comprendre l'argument selon lequel pareille mission consultative ne fait pas partie des compétences du Collège de recrutement des magistrats, mais le collège de nomination et de promotion, auquel il est fait allusion dans la proposition du Gouvernement, n'existe même pas encore. Il lui semble dès lors que l'on risque de mettre la charrue avant les bœufs, ce qui serait inopportun.

Il plaide dès lors pour que l'on en revienne au Collège de recrutement des magistrats.

En principe, le ministre reste opposé à la proposition d'accorder une compétence consultative au collège de recrutement, dans le cadre de la loi en projet.

En termes de mission et de composition, le collège de recrutement n'est pas l'instance appropriée pour apprécier l'aptitude d'un candidat à siéger comme conseiller suppléant.

En deuxième lieu, il estime que sa proposition et, en particulier, l'énumération des personnes qui doivent donner leur avis, n'est pas contraire à la Constitution.

En effet, il ne faut pas nécessairement que l'avis soit favorable. Les instances chargées de la présentation ne sont donc pas « influencées ».

Les personnes qui donnent un avis ne sont pas non plus associées à la présentation.

En effet, la procédure d'avis vaut uniquement pour les candidats visés à l'article 207bis, § 1er, proposé, du Code judiciaire, c'est-à-dire tous les candidats, à l'exception des membres des cours d'appel admis à la retraite. Pour ce qui est des magistrats de première instance admis à la retraite, par exemple, c'est le chef de corps qui n'est pas associé à la présentation, e.a., qui donne son avis. Les compé-

Een lid verdedigt nog steeds zijn amendement nr. 27 om het wervingscollege een advies te laten uitbrengen over de kandidaten. De Raad van State heeft hier trouwens zijn zegen aan gegeven (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/6).

Spreker is ervan overtuigd dat het voorstel van de regering op het bezwaar van de Raad van State zal botsen. Er wordt immers een voorafgaand advies gevraagd aan personen zoals de procureur-generaal of leden van het hof van beroep die achteraf mogelijk kerwijs bij de voordrachten betrokken zijn.

De door de regering voorgestelde procedure is zijns inziens dan ook veel te complex en bevat de kiem van allerlei moeilijkheden.

Met zijn amendement biedt hij de regering een uitweg die tijdelijk is en objectief en waarbij een instantie wordt ingeschakeld die bij iedereen hoog in aanzien staat.

Hij heeft begrip voor het argument dat een dergelijke adviesopdracht niet tot de wettelijke bevoegdheden hoort van het wervingscollege der magistraten, maar het benoemings- en bevorderingcollege waarop in het voorstel van de regering wordt gealludeerd, bestaat nog niet eens. Het lijkt hem dan ook niet raadzaam het paard achter de wagen te spannen.

Hij pleit er dan ook voor om terug te vallen op het wervingscollege der magistraten.

De minister blijft in beginsel gekant tegen het voorstel om in het kader van dit wetsontwerp aan het wervingscollege een adviesbevoegdheid te verlenen.

Het wervingscollege is qua opdracht en samenstelling niet de aangewezen instantie om de kandidaten te evalueren op hun geschiktheid om als plaatsvervangend raadsheer zitting te nemen.

Ten tweede meent hij dat zijn voorstel en inzonderheid de opsomming van de personen die een advies moeten uitbrengen, niet strijdig zijn met de Grondwet.

Er wordt namelijk niet vereist dat het advies gunstig zou zijn. De instanties die met de voordracht zijn belast, worden dus niet « gestuurd ».

Het is evenmin zo dat de personen die het advies uitbrengen, bij de voordracht betrokken zijn.

De adviesprocedure geldt immers uitsluitend voor de kandidaten opgesomd in het voorgestelde artikel 207bis, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek, d.w.z. met uitzondering van de in rust gestelde leden van de hoven van beroep. Voor de in rust gestelde magistraten uit de eerste aanleg wordt het advies bijvoorbeeld verstrekt door onder meer de korpschef die niet bij de voordracht betrokken is. Er is dus geen

tences ne se chevauchent donc pas, sauf en ce qui concerne le procureur général. On pourrait le radier de la liste, bien qu'il soit déjà tenu, en vertu d'une circulaire, de donner son avis dans certains cas.

Une autre procédure est applicable en ce qui concerne les membres des cours d'appel admis à la retraite. Ils sont désignés par les premiers présidents. Comme la procédure d'avis proposée par le Gouvernement ne s'applique pas en ce qui les concerne, il n'y a pas de chevauchement de compétences à craindre dans leur cas.

Le préopinant déclare que les avis qu'il faut demander selon la proposition du ministre sont déjà disponibles. L'on consulte le bâtonnier, le procureur général et le procureur du Roi à propos de tout avocat qui brigue un poste de magistrat.

La procédure d'avis que l'intervenant propose dans son amendement n° 27 ne fait pas partie de la pratique actuelle et doit offrir la garantie, maintenant que les procédures de nomination et de promotion en vigueur dans la magistrature sont remises en question, que les 148 conseillers suppléants seront nommés sur la base de critères objectifs.

Alors que la Chambre des représentants entame le débat concernant la révision de l'article 151 de la Constitution, l'intervenant ne peut pas accepter qu'on procède à une nomination de candidats qui remplissent, certes, les conditions de nomination formelles, mais qui ne seront pas sélectionnés sur la base de l'avis d'une instance objective.

L'intervenant estime que l'on ne peut se laisser obnubiler par les conditions de nomination formelles.

L'on peut d'ailleurs se demander s'il n'y a pas de discriminations entre les diverses catégories.

C'est ainsi que les avocats doivent avoir suivi le barreau pendant au moins vingt ans (article 207bis, § 1er, 1°), alors que les juges suppléants peuvent déjà être nommés conseiller suppléant au bout de dix ans, même s'ils n'ont jamais ou quasi jamais siégé comme juge suppléant. Comme les avocats peuvent être nommés juge suppléant après avoir suivi le barreau pendant cinq ans, ils pourraient déjà être nommés conseiller suppléant au bout de quinze ans, contrairement à la première catégorie.

Une autre membre fait remarquer que les personnes visées à l'article 207bis se seront de toute manière faite une bonne ou mauvaise réputation au bout d'un certain temps et que les gens de leur discipline en seront tous informés. Pourquoi faudrait-il encore

overlapping van bevoegdheden, behoudens wat de procureur-generaal betreft. Deze zou uit de opsomming kunnen worden geschrapt, hoewel hij er krachtens een circulaire reeds toe gehouden is in bepaalde gevallen een advies uit te brengen.

Wat de in rust gestelde leden van de hoven van beroep betreft, geldt er een andere procedure. Zij worden door de eerste voorzitters aangesteld. Hier is er geen overlapping te vrezen omdat de door de regering voorgestelde adviesprocedure niet op hen van toepassing is.

De vorige spreker betoogt dat de adviezen die krachtens het voorstel van de minister moeten worden ingewonnen, sowieso reeds voorhanden zijn. Voor elke advocaat die een benoeming tot magistratuur nastreeft, worden de stafhouder, de procureur-generaal en de procureur des Konings geraadpleegd.

De adviesprocedure die interveniënt in zijn amendement nr. 27 voorstelt, valt buiten de thans geldende praktijk en moet de garantie vormen dat op een ogenblik dat de vigerende benoemings- en bevorderingsprocedures in de magistratuur op de helling staan, de 148 plaatsvervangende raadsheren op objectieve gronden zullen worden benoemd.

Het lid kan niet aanvaarden dat op het ogenblik dat in de Kamer van volksvertegenwoordigers het debat over de herziening van artikel 151 van de Grondwet is aangevat, een benoemingstrein op het spoor wordt gezet zonder dat de kandidaten die aan de formele benoemingsvoorwaarden voldoen, op grond van een advies door een objectieve instantie zijn geselecteerd.

Volgens spreker mag men zich niet blind staren op de formele benoemingsvoorwaarden.

Men kan zich trouwens de vraag stellen of er tussen de verschillende categorieën geen discriminaties bestaan.

Zo moeten advocaten ten minste twintig jaar werkzaam zijn geweest aan de balie (artikel 207bis, § 1, 1°), terwijl plaatsvervangende rechters reeds na tien jaar tot plaatsvervangend raadsheer kunnen worden benoemd, zelfs wanneer ze nooit of vrijwel nooit als plaatsvervangend rechter zitting hebben gehad. Aangezien advocaten na vijf jaar aan de balie tot plaatsvervangend rechter kunnen worden benoemd, zouden zij in tegenstelling tot de eerste categorie reeds na vijftien jaar kunnen worden benoemd tot plaatsvervangend raadsheer.

Een ander lid merkt op dat de in artikel 207bis bedoelde personen na verloop van tijd toch een goede of een slechte reputatie hebben opgebouwd die door iedereen in het vakgebied wordt erkend. Waarom dan nog zijn toevlucht nemen tot een tijd-

recourir à une longue procédure consultative lorsque les candidats en question bénéficient d'une bonne réputation auprès de leurs confrères? Elle ne pense pas qu'il y ait beaucoup de risques de voir nommer des candidats incompetents.

Le préopinant répond que lorsqu'il n'y a pas de candidats valables, l'on risque de nommer n'importe qui conseiller suppléant. Il faut absolument éviter cela. Il veut dès lors avoir la garantie qu'un organe externe fera une évaluation des candidats et rédige un avis.

Le ministre répète qu'en faisant sa proposition, il souhaite que l'on puisse objectiver les présentations de candidats. Toutefois, pour que ce soit possible, il faut que la présentation soit fondée sur un dossier solide et qu'elle indique, en guise de motivation, les titres et les mérites des candidats (*cf.* l'amendement n° 33 du Gouvernement visant à insérer un article 19*bis*, doc. Sénat, n° 1-490/5).

Le Conseil d'État a estimé ne pas devoir faire d'observations d'ordre constitutionnel concernant cet amendement dans son avis sommaire (doc. Sénat, n° 1-490/6).

Deux membres font remarquer que l'on ne peut pas motiver une présentation par la seule mention de titres et de mérites.

Le ministre répond que la motivation des présentations des cours d'appel et des conseils provinciaux devrait obligatoirement intégrer les avis; ceci constituerait une motivation.

En ce qui concerne la procédure d'avis elle-même, il ne s'oppose pas à ce qu'on limite le nombre d'avis à demander.

Un membre aimerait savoir quel sera le retard dans la nomination des conseillers suppléants si l'on opte pour la procédure d'avis proposée par le ministre.

À ses yeux, la procédure qui passe par le collège de recrutement et celle qui passe par les comités d'avis présentent toutes deux des avantages.

Le nœud de la discussion concerne la nécessité d'une objectivation supplémentaire de la procédure de nomination. Il serait inacceptable du point de vue politique que l'on nomme, en application de la réglementation actuelle, 148 conseillers suppléants qui auraient pour mission de résorber un arriéré de 100 000 affaires dans un délai de trois ans.

Il propose dès lors que l'on opte soit pour la procédure passant par le Collège de recrutement des magistrats, soit pour la procédure passant par les comités d'avis.

rovende adviesprocedure voor kandidaten die bij hun vakgenoten een positieve reputatie genieten? Zij schat het risico dat onbekwame kandidaten worden benoemd, niet erg hoog in.

De vorige spreker antwoordt dat bij gebrek aan valabele kandidaten, de kans bestaat dat men om het even wie tot plaatsvervangend raadsheer gaat benoemen. Dit moet absoluut worden vermeden. Vandaar dat hij de garantie wil dat een extern orgaan de kandidaten middels een advies evalueert.

De minister herhaalt dat hij met zijn voorstel de voordrachten van de kandidaten wenst te objectiveren. Dit veronderstelt dat de voordracht op een inhoudelijk onderbouwd dossier berust en gemotiveerd is in de zin dat ze de titels en de verdiensten van de kandidaten moet vermelden (*cf.* amendement nr. 33 van de regering houdende invoeging van een artikel 19*bis*, Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5).

De Raad van State heeft in zijn overigens summier advies geoordeeld dat vanuit grondwettelijk oogpunt bij dit amendement geen opmerkingen behoeven te worden gemaakt (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/6).

Twee leden merken op dat de loutere opgave van titels en verdiensten in de voordracht geen motivering is.

De minister antwoordt dat de verantwoording van de voordracht zou kunnen gelegen zijn in de verplichting voor de hoven van beroep en de provincieraden de adviezen in hun voordrachten te integreren.

Wat de adviesprocedure zelf betreft, verzet hij zich niet tegen een beperking van het aantal in te winnen adviezen.

Een lid wenst te weten welke vertraging men bij de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren zal oplopen als men de door de minister voorgestelde adviesprocedure volgt.

Zijns inziens valt zowel voor het wervingscollege als voor de adviescomités te pleiten.

Kernpunt in de discussie is dat er in de benoemingsprocedure een bijkomende objectivering vereist is. Het is politiek onaanvaardbaar dat 148 plaatsvervangende raadsheren volgens de thans geldende regeling zouden worden benoemd om binnen een tijdsspanne van drie jaar een achterstand van 100 000 zaken weg te werken.

Hij stelt dan ook voor te kiezen tussen de procedure via het wervingscollege der magistraten of die via de adviescomités.

Avant d'adopter un point de vue définitif en la matière, il tient à savoir quand la procédure de nomination doit être achevée. Il estime que cette procédure doit durer moins d'un an.

Un autre membre fait remarquer que, si l'on associe les comités d'avis à la procédure, il y aura inévitablement du retard, étant donné que la composition de ceux-ci variera en fonction de la catégorie à laquelle appartiendront les candidats respectifs.

Pour faire face à l'argument selon lequel il y aura une perte de temps du fait que lesdits comités ou ledit collège de recrutement devront encore trouver l'occasion de se réunir, l'on peut demander aux membres de rendre leur avis par écrit.

Les candidats ne doivent donc pas être entendus.

Du reste, le collège de recrutement a l'avantage de siéger en permanence, et sa composition ne doit pas être modifiée. L'argument selon lequel les membres du collège de recrutement ne sont pas en mesure d'apprécier les candidatures à leur juste valeur ne tient pas selon l'intervenant. L'expérience dont disposent les membres du collège de recrutement offre suffisamment de garanties à cet égard.

Le ministre estime que l'on ne peut pas choisir simplement entre le collège de recrutement et les comités d'avis et que l'on doit également prendre en considération la troisième voie qu'il a lui-même proposée et qui consisterait à demander, en marge de la structure du collège de recrutement et des comités d'avis, les avis écrits d'un certain nombre de personnes, lesquels seraient transmis ensuite aux instances visées à l'article 151 de la Constitution.

Un membre objecte que cette dernière solution ne tient pas compte du souci de voir le ministre prendre l'arrêté de nomination sur la base d'avis écrits. S'il ne procède pas ainsi, il prendra une décision politique qu'il ne pourra pas objectiver.

Le ministre déclare qu'il est également délicat de demander à un bâtonnier de donner un avis sur un confrère inscrit au barreau depuis vingt ans.

L'intervenant suivant se demande quel bâtonnier rendrait un avis négatif dans de telles circonstances. Cet avis deviendra donc une simple formalité.

Il conclut que, si le but de la proposition est bon, sa mise en œuvre paraît difficile.

Un membre déclare que, si le candidat sait que le ministre se base sur un avis rendu par le bâtonnier dont il n'a pas connaissance, il pourrait être fondé à demander quel en est le contenu.

Vooraleer hier definitief standpunt in te kiezen, wenst hij het tijdschema te kennen binnen hetwelk de benoemingsprocedure moet zijn afgerond. Zijns inziens mag dit geen jaar in beslag nemen.

Een ander lid merkt op dat, wanneer men de adviescomités in de procedure inschakelt, er automatisch vertraging zal optreden omdat deze comités een variabele samenstelling hebben naar gelang van de categorie waartoe de kandidaat behoort.

Het argument dat deze comités of het wervingscollege dan nog moeten samenkomen, hetgeen ook tijdverlies meebrengt, kan zijns inziens worden ondervangen door de leden te vragen een schriftelijk advies uit te brengen.

De kandidaten hoeven dus niet te worden gehoord.

Het wervingscollege biedt trouwens het voordeel dat het continu zitting houdt en qua samenstelling niet hoeft te worden gewijzigd. Het argument dat de leden van het wervingscollege de kandidaturen niet op hun waarde kunnen beoordelen, gaat zijns inziens niet op. De ervaring van de leden van het wervingscollege biedt in dat opzicht voldoende garanties.

De minister is van oordeel dat de keuzewaaier niet beperkt mag blijven tot het wervingscollege en de adviescomités, maar dat ook de door hem voorgestelde derde weg in ogenschouw moet worden genomen. D.w.z. dat buiten de structuur van het wervingscollege en de adviescomités om schriftelijke adviezen worden gevraagd aan een aantal personen, die aan de in artikel 151 van de Grondwet bedoelde instanties worden overgezonden.

Een lid werpt hiertegen op dat dit laatste alternatief niet tegemoet komt aan de bekommernis dat de minister van Justitie het benoemingsbesluit moet nemen op grond van schriftelijke adviezen. Anders neemt hij een politieke beslissing die hij niet kan objectiveren.

De minister verklaart dat het al even delicaat is een stafhouder te vragen een advies uit te brengen over een confrater die sedert twintig jaar ingeschreven is aan de balie.

De volgende spreker vraagt zich af welke stafhouder in deze omstandigheden een negatief advies zou uitbrengen. Het advies zal dus niet meer dan een formaliteit zijn.

Hij komt dan ook tot de conclusie dat het voorstel goed bedoeld is, maar in de praktijk moeilijk uitvoerbaar.

Een lid wijst erop dat een kandidaat, die weet dat de minister zich baseert op een hem onbekend advies van de stafhouder, er alle belang bij heeft om er inzage van te vragen.

Il lui est répondu que le candidat nommé n'a pas d'intérêt à le faire. Ce n'est que le candidat qui a été écarté qui en aurait un.

Le candidat qui veut contester l'avis, mais n'a pas été présenté par la cour d'appel ou le conseil provincial, n'a pas d'intérêt.

Seul le candidat présenté par l'une de ces instances et pour lequel l'avis serait négatif, en aurait un.

À la suite de la discussion précitée, le ministre dépose l'amendement n° 46 (doc. Sénat, n° 1-490/7), qui doit permettre de concilier les différents points de vue. Celui-ci prévoit la transmission d'un certain nombre d'avis écrits au collège de recrutement plutôt qu'aux organes qui font les présentations. Le collège donne ensuite directement un avis au ministre sur l'expérience professionnelle des candidats.

L'amendement n° 46 est libellé comme suit:

Compléter l'article 207bis proposé par un § 3, rédigé comme suit:

« § 3. *Le ministre de la Justice sollicite, pour chaque candidat visé au § 1er, entre autres l'avis écrit des personnes suivantes, en fonction de la catégorie à laquelle appartiennent ces candidats:*

1° pour les candidats visés au § 1er, 1°:

— *du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;*

— *du président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;*

2° pour les candidats visés au § 1er, 2°:

— *du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est inscrit au tableau;*

— *du président du tribunal où le candidat est nommé juge suppléant;*

3° pour les candidats visés au § 1er, 3°:

— *du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;*

— *du président du tribunal où le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;*

4° pour les candidats visés au § 1er, 4°:

— *du doyen de la faculté à laquelle le professeur est attaché;*

5° pour les candidats visés au § 1er, 5°:

— *du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;*

— *du doyen de la faculté à laquelle le professeur est ou était attaché;*

Er wordt hem geantwoord dat een benoemde kandidaat geen enkele reden heeft om dit te doen. Voor de niet geselecteerde kandidaat ligt dat natuurlijk anders.

Een kandidaat heeft er geen belang bij het advies aan te vechten als hij niet wordt voorgedragen door het hof van beroep of de provincieraad.

Alleen de kandidaat die door een van deze instanties is voorgedragen en over wie een negatief advies wordt uitgebracht, kan er belang bij hebben het aan te vechten.

Gelet op de voorgaande bespreking en teneinde de diverse standpunten te verzoenen, dient de minister amendement nr. 46 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/7). Daarin wordt voorgesteld een aantal schriftelijke adviezen te laten verzenden aan het wervingscollege in plaats van aan de voordrachtdoende organen. Het wervingscollege brengt vervolgens rechtstreeks advies uit aan de minister over de beroepservaring van de betrokken kandidaten.

Amendement nr. 46 luidt als volgt:

Het voorgestelde artikel 207bis aanvullen met een § 3, luidende:

« § 3. *De minister van Justitie wint over de kandidaten bedoeld in § 1, onder meer het schriftelijk advies in, naar gelang van de categorie van kandidaten, van de volgende personen:*

1° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 1°:

— *de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;*

— *de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;*

2° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 2°:

— *de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven is op het tableau;*

— *de voorzitter van de rechtbank waar de kandidaat tot plaatsvervangend rechter is benoemd;*

3° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 3°:

— *de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat het laatst in functie was;*

— *de voorzitter van de rechtbank waar de kandidaat het laatst in functie was;*

4° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 4°:

— *de decaan van de faculteit waaraan de hoogleraar verbonden is;*

5° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 5°:

— *de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;*

— *de decaan van de faculteit waaraan de hoogleraar verbonden is of was;*

— *du président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau.*

Ces avis seront transmis par le ministre de la Justice au Collège de recrutement des magistrats qui donne un avis écrit sur l'expérience exigée et l'aptitude des candidats à siéger comme conseiller suppléant. Cet avis est communiqué au ministre de la Justice dans les trente jours suivant la réception de la demande d'avis.»

Justification

L'exposé des motifs précise qu'en raison du prescrit constitutionnel applicable aux conseillers des cours d'appel et contenu à l'article 151 de la Constitution, il est indispensable de reprendre cette procédure de nomination pour la nomination des conseillers suppléants prévus au § 1er. La procédure précitée suscite actuellement des discussions et subira sous peu des modifications. De ce point de vue, le projet se trouve donc dans une phase de transition et sera adapté aux développements ultérieurs en la matière.

À l'occasion des discussions, il a notamment été demandé de prévoir dès à présent une plus grande objectivation. Ceci ne peut cependant pas avoir pour effet d'alourdir la procédure de nomination au point de la rendre inopérante. Par ailleurs, il est imposé aux candidats de posséder une expérience substantielle qui doit attester l'aptitude requise. Le Collège de recrutement des magistrats est dès lors chargé d'évaluer, pour chaque candidat présenté, l'expérience exigée et de formuler un avis écrit en la matière. Pour ce faire, le Collège de recrutement disposera d'une série d'avis que le ministre de la Justice aura préalablement sollicités auprès de certaines personnes de l'entourage professionnel du candidat.

Un intervenant précédent demande que les avis précités ne passent pas par le conseil provincial ni par la cour d'appel.

Le ministre confirme ce point. L'avis est mis à la disposition du collège de recrutement, qui fait savoir au ministre si le candidat satisfait ou non aux conditions.

Un membre conclut que l'arrêté de nomination ne visera par conséquent que l'avis du collège de recrutement.

Un commissaire fait observer que l'amendement du Gouvernement est rédigé comme si l'article 151 de la Constitution avait déjà été modifié.

L'intervenant maintient que, soit on a la volonté de procéder rapidement à cette modification, soit on

— *de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau.*

Deze adviezen worden door de minister van Justitie overgezonden aan het wervingscollege der magistraten dat een schriftelijk advies uitbrengt over de voorgeschreven ervaring en bekwaamheid van de kandidaten om als plaatsvervangend raadsheer zitting te hebben. Dit advies wordt binnen dertig dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het verzoek om advies aan de minister van Justitie meegedeeld.»

Verantwoording

In de memorie van toelichting is bepaald dat vanwege het grondwettelijk voorschrift van toepassing op de raadsheren bij de hoven van beroep zoals voorzien in artikel 151 van de Grondwet het noodzakelijk is om voor de benoeming van de plaatsvervangende raadsheren bedoeld in § 1 deze benoemingsprocedure over te nemen. Terzelfder tijd wordt opgemerkt dat voornoemde procedure thans ter discussie staat en binnen afzienbare tijd zal worden gewijzigd. Het ontwerp bevindt zich dan ook in een overgangsfase en zal derhalve worden aangepast aan de ontwikkelingen terzake.

Naar aanleiding van de besprekingen is de vraag gesteld om nu reeds een verdergaande objectivering in te bouwen. Dit mag evenwel niet leiden tot een onwerkzame verzwaring van de benoemingsprocedure. Van de kandidaten wordt bovendien een zeer substantiële ervaring gevraagd die garant moet staan voor de vereiste bekwaamheid. Aan het wervingscollege der magistraten wordt derhalve opgedragen om de voorgeschreven ervaring per kandidaat naar waarde te schatten bij middel van een schriftelijk advies. Hiertoe beschikt het wervingscollege over een aantal adviezen van personen uit de professionele omgeving van deze kandidaten, die voorafgaandelijk worden ingewonnen door de minister van Justitie.

Een vorige spreker vraagt dat de voornoemde adviezen niet via de provincieraad of het hof van beroep zouden gaan.

De minister bevestigt dit. Het advies gaat naar het wervingscollege, dat de minister vervolgens meedeelt of de kandidaat al dan niet aan de voorwaarden voldoet.

Een lid besluit hieruit dat het benoemingsbesluit alleen op het advies van het wervingscollege gebaseerd zal zijn.

Een commissielid wijst erop dat het amendement van de regering is opgesteld alsof artikel 151 van de Grondwet reeds gewijzigd was.

Spreker is ervan overtuigd dat indien deze wijziging niet snel wordt doorgevoerd, een onmogelijke

se trouvera dans une situation impossible. Si le conseil provincial et la cour d'appel choisissent chacun les deux mêmes candidats, le choix du ministre sera limité à ceux-ci. Si, par ailleurs, les avis sur ces deux candidats ne sont pas favorables, le ministre sera dans une situation difficile.

Le ministre admet que, dans ce cas, il ne pourra procéder aux nominations. Cependant, il ne veut pas lier le sort du présent projet, qui est urgent, à celui de l'article 151 de la Constitution.

Un des auteurs de l'amendement n° 27 déclare qu'il peut se rallier à l'amendement du Gouvernement, qui apporte des éléments d'objectivation.

La procédure est, il est vrai, assez lourde, mais elle démontre l'effort d'objectivation fait par le législateur.

À la question de savoir si des avis cumulés seront demandés pour un candidat qui a pratiqué le barreau pendant 20 ans et, simultanément, enseigne le droit en tant que professeur à la faculté, le ministre répond que l'avis sera demandé pour les personnes visées à l'article 207bis, § 3, selon la catégorie à laquelle le candidat appartient au moment où il postule.

b) Vote

L'amendement n° 46 du Gouvernement est adopté par 7 voix et 3 abstentions.

L'amendement n° 27 de MM. Erdman et Lallemand est retiré.

7. Paragraphe 2

Ce paragraphe ne donne lieu à aucune observation.

8. Observations finales et vote sur l'article 9

La commission décide de supprimer, dans l'énumération des conditions de nomination contenue au § 1er, premier alinéa, 1° à 5°, le mot «*soit*».

Dans le but d'améliorer la lisibilité, il est décidé de formuler le 3° comme suit :

«*3° être un magistrat admis à la retraite, à l'exception des membres des cours d'appel visés au § 2*».

L'article 9 ainsi amendé est adopté, en tant qu'article 10, par 6 voix contre 3.

12. Article 10 (article 11 du texte adopté)

Article 210ter du Code judiciaire (nouveau)

situation zal ontstaan. Indien de provincieraad en het hof van beroep dezelfde twee kandidaten aanwijzen, is de keuze van de minister wel erg beperkt. Als daarnaast blijkt dat het advies over deze twee kandidaten niet gunstig is, bevindt hij zich in een zeer lastig parket.

De minister geeft toe dat hij in deze gevallen niet tot benoeming kan overgaan. Toch wil hij niet dat het lot van dit zeer dringende ontwerp verbonden wordt aan dat van artikel 151 van de Grondwet.

Een van de indieners van amendement nr. 27 verklaart dat hij zich kan aansluiten bij het amendement van de regering, dat een bepaalde graad van objectivering lijkt te waarborgen.

De procedure die wordt voorgesteld, is inderdaad nogal zwaar, maar toont aan dat de wetgever een ernstige inspanning heeft gedaan om de benoeming op objectieve gronden te doen verlopen.

Op de vraag of er gecumuleerde adviezen zullen worden gevraagd voor een kandidaat die 20 jaar werkzaam is geweest aan de balie en terzelfder tijd als hoogleraar het recht heeft onderwezen aan een rechtsfaculteit, antwoordt de minister dat het advies zal worden gevraagd aan de in artikel 207bis, § 3, bedoelde personen volgens de categorie waartoe de kandidaat behoort op het ogenblik dat hij postuleert.

b) Stemming

Amendement nr. 46 van de regering wordt aangenomen met 7 stemmen bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 27 van de heren Erdman en Lallemand wordt ingetrokken.

7. Paragraaf 2

Hierover worden geen opmerkingen gemaakt.

8. Eindopmerkingen en stemming over artikel 9

De commissie besluit om in de opsomming van de benoemingsvoorwaarden in paragraaf 1, eerste lid, 1° tot 5°, het woord «*ofwel*» te schrappen.

Ter wille van de leesbaarheid wordt besloten het 3° als volgt te formuleren :

«*3° in rust gesteld magistraat zijn, met uitzondering van de in §2 bedoelde leden van de hoven van beroep*».

Het aldus geamendeerde artikel 9 wordt als artikel 10 aangenomen met 6 stemmen tegen 3.

12. Artikel 10 (artikel 11 van de aangenomen tekst)

Artikel 210ter van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Cet article traite de la désignation du magistrat-coordonateur.

Le candidat magistrat-coordonateur doit être porteur d'un certificat attestant une formation spécialisée en management.

Un membre désire savoir en quoi consiste exactement cette formation. Quels diplômes ou quels certificats le candidat doit-il présenter?

Le ministre répond qu'il a été opté pour une définition assez large. C'est pourquoi l'on n'exige pas de diplôme, mais seulement un certificat.

Il a été envisagé de préciser que les candidats devaient être porteurs du certificat qui est délivré aux chefs de corps ayant suivi la formation en management dans le cadre de la formation permanente.

L'on a toutefois renoncé à cette idée, pour ne pas mettre hors jeu les universités et les écoles supérieures.

Le candidat magistrat-coordonateur doit donc démontrer qu'il a suivi un cours relatif à des techniques de management qui peuvent être appliquées à la structure des tribunaux. C'est une définition assez large. Par conséquent, il n'est pas nécessaire d'être porteur du diplôme de licencié en sciences économiques appliquées, option management.

Il appartient au ministre de la Justice d'évaluer le poids des certificats qui seront présentés.

Un membre se demande si cette condition n'est pas trop stricte.

Le ministre répond que le Ministère de la Justice organise plusieurs cours à l'intention des magistrats, dont notamment un relatif aux techniques de management. Les magistrats peuvent s'inscrire à ces cours; ils peuvent même suivre un cours de ce type aux Pays-Bas.

Pour permettre aux magistrats néerlandophones et francophones de se rencontrer, il a néanmoins été décidé d'organiser ces cours en Belgique, dans les deux langues nationales. Ces rencontres constituent un enrichissement supplémentaire, car elles donnent aux magistrats l'occasion d'échanger leurs expériences, de se concerter et d'établir des contacts utiles.

Le ministre espère motiver suffisamment de magistrats à suivre ces cours.

L'intervenante précédente émet des réserves quant à l'utilisation du terme «*management*», qui a une connotation commerciale.

Un membre propose de remplacer, dans le texte français, le mot «*management*» par le mot «*gestion*».

Dit artikel handelt over de aanwijzing van de magistraat-coördinator.

De kandidaat-magistraat-coördinator moet houder zijn van een getuigschrift waaruit een gespecialiseerde opleiding in het management blijkt.

Een lid wenst te weten waaruit die opleiding juist bestaat. Welke diploma's of getuigschriften moet de kandidaat voorleggen?

De minister antwoordt dat de omschrijving vrij ruim is gehouden. Zo wordt geen diploma vereist, wel een getuigschrift.

Er werd overwogen te specificeren dat de kandidaten houder moesten zijn van het getuigschrift dat in het kader van de permanente vorming wordt uitgereikt aan de korpschefs die de managementopleiding hebben gevolgd.

Deze stap werd echter niet gezet omdat de universiteiten en hogescholen dan buiten spel zouden worden gezet.

Het komt er dus op neer dat de kandidaat-magistraat-coördinator moet kunnen aantonen dat hij een cursus managementstechnieken heeft gevolgd welke toepasbaar zijn op de rechtbankstructuur. Dat is vrij ruim. Het diploma van licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen, richting management, is dus niet vereist.

Het staat aan de minister van Justitie om het gewicht van de voorgelegde getuigschriften te evalueren.

Een lid vraagt zich af of deze voorwaarde niet te strikt is.

De minister antwoordt dat er binnen het ministerie van Justitie ten behoeve van de magistraten verschillende cursussen worden ingericht, onder meer inzake managementstechnieken. De magistraten kunnen zich hiervoor inschrijven; zij kunnen zelfs een dergelijke cursus in Nederland volgen.

Nochtans wordt ervoor geopteerd deze cursussen in de beide landstalen in België te organiseren zodat de Nederlandstalige en Franstalige magistraten elkaar kunnen ontmoeten. Deze bijeenkomsten werken op hun beurt verrijkend omdat de magistraten de gelegenheid krijgen hun ervaringen uit te wisselen, overleg te plegen en nuttige contacten te leggen.

De minister hoopt voldoende magistraten te kunnen enthousiasmeren om deze cursussen te volgen.

De vorige spreekster maakt een voorbehoud tegen de term «*management*» omdat die een commerciële connotatie heeft.

Een lid stelt voor in de Franse tekst het woord «*management*» te vervangen door het woord «*gestion*».

Le ministre fait remarquer que le mot «gestion» est traduit en néerlandais par le mot «beheer». Ce terme a toutefois un sens trop étroit et il ne rend pas la signification de la notion de «management», qui comprend la direction et l'initiative.

Bien que management ne soit ni un mot français, ni un mot néerlandais, il est à ce point entré dans l'usage que nul ne songe encore à s'y arrêter.

L'intervenant précédent maintient que le mot «management» peut être parfaitement traduit en français par le mot «gestion».

Un autre membre souscrit au point de vue du ministre. Management suppose plus qu'une simple gestion et recouvre la direction active d'une organisation.

D'ailleurs, les universités et les écoles supérieures n'organisent pas des cours de gestion, mais de management.

Partant de ce constat, un membre propose de remplacer, dans le texte français, le mot «management» par les mots «organisation et gestion».

Plusieurs membres plaident pour le maintien du mot «management» dans le texte néerlandais. L'argument suivant lequel ce mot aurait une connotation commerciale n'est pas forcément négatif. Il s'agit en effet d'organiser les juridictions de la manière la plus efficace possible.

La commission souscrit à ce point de vue et décide de maintenir le terme «management» dans le texte français comme dans le texte néerlandais.

L'article 10 est adopté, en tant qu'article 11, à l'unanimité des 9 membres présents.

13. Article 11 (article 12 du texte adopté)

Article 213, deuxième alinéa, du Code judiciaire

Cet article vise à étendre le cadre des cours d'appel avec six conseillers effectifs, à savoir un conseiller, respectivement, pour les Cours d'appel d'Anvers, de Mons, de Gand et de Liège et deux pour la Cour d'appel de Bruxelles.

Un membre critique la justification sommaire qui a été donnée dans l'exposé des motifs (doc. Sénat, n° 1-490/1, p. 9).

Il est d'avis que cette extension du cadre représente le prix que le ministre doit payer pour que les conseillers effectifs acceptent les conseillers suppléants.

L'exposé des motifs ne donne aucune explication sur l'attribution des six nouveaux conseillers effectifs aux différentes cours d'appel.

De minister merkt op dat het woord «*gestion*» in het Nederlands als «*beheer*» wordt vertaald. Deze term is echter te eng en geeft niet weer wat met het begrip «*management*» wordt bedoeld, namelijk leiding geven en initiatief nemen.

Hoewel management noch een Nederlandstalig, noch een Franstalig woord is, is de term dermate in ons taalgebruik ingeburgerd dat niemand er nog echt over struikelt.

De vorige spreker blijft erbij dat het woord «*management*» in het Frans perfect kan worden vertaald door het woord «*gestion*».

Een ander lid sluit zich aan bij de opvatting van de minister. Management veronderstelt meer dan een louter beheer; het gaat om het actief besturen van een organisatie.

Aan de universiteiten en hogescholen worden trouwens geen cursussen beheer gegeven, maar management.

Op grond hiervan stelt een lid voor het woord «*management*» in de Franse tekst te vervangen door de woorden «*organisation et gestion*».

Verschillende leden pleiten voor het behoud van het woord «*management*» in de Nederlandse tekst. Het argument dat de term commercieel geladen is, hoeft niet negatief te worden opgevat. Het komt er immers op aan de rechtscolleges zo efficiënt mogelijk te organiseren.

De commissie sluit zich hierbij aan en besluit de term «*management*» zowel in de Nederlandse als in de Franse tekst te behouden.

Artikel 10 wordt als artikel 11 aangenomen bij eenparigheid van de 9 aanwezige leden.

13. Artikel 11 (artikel 12 van de aangenomen tekst)

Artikel 213, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek

Dit artikel voorziet in een kaderuitbreiding van de hoven van beroep met zes werkende raadsheren, te weten één voor respectievelijk de Hoven van Beroep te Antwerpen, Bergen, Gent en Luik en twee voor het Hof van Beroep te Brussel.

Een lid bekritiseert de summiere verantwoording in de memorie van toelichting (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/1, blz. 9).

Volgens hem is deze uitbreiding de pasmunt die de minister moet betalen om de plaatsvervangende raadsheren te doen accepteren door de werkende raadsheren.

Voorts wordt geen uitleg verstrekt over de toewijzing van de zes nieuwe werkende raadsheren aan de verschillende hoven van beroep.

Le ministre renvoie à la justification détaillée qui est donnée pour l'article 23 de la loi en projet (doc. Sénat, n° 1-490/1, p. 11).

Un commissaire insiste pour que les six conseillers soient nommés suivant la procédure qui sera élaborée dans le cadre de la révision de l'article 151 de la Constitution.

Compte tenu du caractère urgent du projet de loi en discussion, le ministre estime qu'il n'est pas opportun d'attendre cette révision. Il assure la commission que lors de la nomination de ces six conseillers, il ne pourra pas se permettre de petits jeux politiques. Le contrôle du Parlement et l'opinion publique empêchent que la nomination se fasse seulement en fonction de l'appartenance des candidats à un parti politique. Un ministre qui s'adonnerait à une telle pratique signerait son arrêt de mort politique.

La nomination de six conseillers se fera donc sur des bases objectives.

L'article 11 est adopté, en tant qu'article 12, à l'unanimité des 9 membres présents.

14. Article 11bis

Article 267, § 1^{er}bis, du Code judiciaire

MM. Coveliers et Goris déposent l'amendement n° 6 (doc. Sénat, n° 1-490/2):

«*Insérer un article 11bis (nouveau), rédigé comme suit:*

«*Art. 11bis. — À l'article 267 du même Code est inséré un § 1^{er}bis nouveau, rédigé comme suit:*

«*§ 1^{er}bis. Pour pouvoir être nommé greffier-informaticien, le candidat doit:*

1° être âgé de vingt-cinq ans accomplis;

2° être porteur d'un diplôme de l'enseignement secondaire supérieur ou d'études déclarées équivalentes par le Roi, ainsi que du certificat de candidat-greffier;

3° justifier d'une formation de base en informatique portant sur la programmation et l'organisation de banques de données;

4° justifier d'une expérience minimale de trois ans en bureautique et informatique.»

Justification

Les amendements déposés visent à prévoir un poste de greffier-informaticien auprès de chaque cour d'appel, par analogie avec ce que l'on a déjà fait au Conseil d'État.

De minister verwijst naar de omstandige toelichting bij artikel 23 van het ontwerp (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/1, blz. 11).

Een lid dringt erop aan dat de zes raadsheren zouden worden benoemd volgens de procedure die zal worden uitgewerkt in het kader van de herziening van artikel 151 van de Grondwet.

Gelet op het spoedeisend karakter van dit wetsontwerp acht de minister het niet raadzaam deze herziening af te wachten. Hij verzekert de commissie dat hij zich bij de benoeming van deze zes raadsheeren geen politieke spelletjes kan veroorloven. De controle van het Parlement en de publieke opinie laat niet toe dat de benoemingen louter volgens de partijpolitieke aanhorigheid van de kandidaten zouden verlopen. Een minister die zich tot een dergelijke praktijk zou lenen, tekent zijn politiek doedvonniss.

De zes raadsheren zullen dus op objectieve gronden worden benoemd.

Artikel 11 wordt als artikel 12 aangenomen bij eenparigheid van de 9 aanwezige leden.

14. Artikel 11bis

Artikel 267, § 1bis, van het Gerechtelijk Wetboek

De heren Coveliers en Goris dienen amendement nr. 6 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2):

«*Een artikel 11bis (nieuw) invoegen, luidende:*

«*Art. 11bis. — In artikel 267 van hetzelfde Wetboek wordt een nieuwe § 1bis ingevoegd, luidende:*

«*§ 1bis. Om tot griffier-informaticus te worden benoemd moet men:*

1° volle 25 jaar oud zijn;

2° houder zijn van een diploma van hoger secundair onderwijs of van hiermee door de Koning gelijkwaardig verklaarde studiën, alsmede van het getuigschrift van kandidaat-griffier;

3° het bewijs hebben geleverd van een basisvorming informatica betreffende het programmeren en het organiseren van gegevensbanken;

4° hebben doen blijken van een ervaring van ten minste drie jaar inzake buretica en informatica.»

Verantwoording

Deze amendementen willen bij elk hof van beroep één griffier-informaticus voorzien, naar analogie van hetgeen eerder bij de Raad van State is ingevoerd.

L'on peut invoquer plusieurs raisons à l'appui de ces amendements :

— *l'introduction du programme d'informatisation dans les cours justifie déjà en soi la présence d'au moins un greffier ayant une certaine formation et une certaine expérience en informatique;*

— *l'utilisation d'un système informatique et la gestion partielle de celui-ci par une personne qualifiée ne peut qu'améliorer le fonctionnement du service et constituer ainsi un instrument permettant de combattre l'arriéré judiciaire.*

Le ministre renvoie au commentaire qu'il a donné à propos de l'amendement n° 5 de MM. Goris et Coveliers (article 8bis).

L'amendement n° 6 est rejeté par 6 voix contre 2 et 1 abstention.

15. Article 12 (article 13 du texte adopté)

Article 288, deuxième alinéa, du Code judiciaire (nouveau)

Cet article porte sur l'installation des conseillers suppléants.

Un membre demande si le ministre estime vraiment indispensable de donner tant de solennité à la réception des conseillers supplémentaires. La manie de tout régler ira-t-elle jusqu'à promulguer un arrêté royal fixant le costume des conseillers suppléants ?

Selon l'intervenant, il est préférable de limiter la cérémonie à la prestation de serment.

Le ministre répond que l'article 288 du Code judiciaire utilise le terme de «réception» pour tous les magistrats, en ce compris les juges suppléants et les juges sociaux. Les magistrats doivent donc être reçus. Quant à la manière dont se déroulera la réception des conseillers suppléants, le premier président pourra en décider. Leur réception implique qu'ils prêtent serment.

Étant donné qu'en vertu de l'article 341, quatrième alinéa, proposé, du Code judiciaire (nouveau), les conseillers suppléants ne font pas partie de l'assemblée générale (art. 18), il n'est pas nécessaire de prévoir pour eux un costume spécial. Ils porteront donc le costume noir, et non la robe rouge prescrite pour l'assemblée générale et les occasions spéciales comme les mercuriales.

Au vu de ce qui précède, le préopinant propose de remplacer le terme «réception» par les termes «prestation de serment».

Hiervoor zijn meerdere redenen aan te voeren :

— *de invoering van het informatiseringsprogramma bij de hoven verantwoordt op zichzelf al dat minstens één griffier een zekere opleiding en ervaring heeft terzake;*

— *het gebruik en ten dele beheer van een informaticasysteem door een gekwalificeerd iemand kan de werking van de dienst alleen maar verbeteren en aldus mede een instrument zijn om de gerechtelijke achterstand te bestrijden.*

De minister verwijst naar zijn commentaar op amendement nr. 5 van de heren Goris en Coveliers (artikel 8bis).

Amendement nr. 6 wordt verworpen met 6 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

15. Artikel 12 (artikel 13 van de aangenomen tekst)

Artikel 288, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Dit artikel betreft de installatie van de plaatsvervangende raadsheren.

Een lid vraagt of de minister het in alle ernst noodzakelijk acht om de installatie van de plaatsvervangende raadsheren met zoveel «pomp and circumstance» te laten verlopen. Gaat de regeldrift zover dat een koninklijk besluit zal worden uitgevaardigd waarin wordt bepaald welke ambtskledij de plaatsvervangende raadsheren moeten dragen ?

Volgens spreker verdient het de voorkeur de ceremonie te beperken tot de eedaflegging.

De minister merkt op dat artikel 288 van het Gerechtelijk Wetboek de term «installatie» gebruikt voor alle magistraten, met inbegrip van de plaatsvervangende rechters en de rechters in sociale zaken. Magistraten moeten nu eenmaal geïnstalleerd worden. Hoe men de ceremonie van de installatie van de plaatsvervangende raadsheren juist opvat, kan door de eerste voorzitter worden bepaald. Hun installatie impliceert dat zij de eed afleggen.

Aangezien de plaatsvervangende raadsheren krachtens het voorgestelde artikel 341, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw) geen deel uitmaken van de algemene vergadering (art. 18), hoeft voor hen niet in een speciale ambtskledij te worden voorzien. Zij zullen dus de zwarte kledij dragen en niet de rode rok die voorgeschreven is voor de algemene vergadering en speciale aangelegenheden zoals inaugurele redes.

Op grond van het vorenstaande stelt de vorige spreker voor de term «installatie» te vervangen door het woord «eedaflegging».

Un autre membre demande si le mot «réception» ne devrait pas être remplacé par le mot «installation».

On souligne que l'article 288 du Code judiciaire emploie dans tous les cas les mots «installatie» et «réception», même si, en français, le terme «installation» conviendrait mieux.

L'article 12 est adopté en tant qu'article 13 par 6 voix et 3 abstentions.

16. Article 13 (art. 14 du texte adopté)

Article 300, premier alinéa, du Code judiciaire

Il y a lieu de renvoyer non seulement aux 1° et 2° de l'article 207bis, § 1er, mais également aux 4° et 5° de cette disposition.

Pour le surplus, cet article ne donne lieu à aucune observation. L'article 13 est adopté en tant qu'article 14 par 6 voix et 3 abstentions.

17. Article 14 (art. 15 du texte adopté)

Article 301 du Code judiciaire

Cet article ne fait l'objet d'aucune remarque. L'article 14 est adopté en tant qu'article 15 par 6 voix et 3 abstentions.

18. Article 15 (art. 16 du texte adopté)

Article 311 du Code judiciaire

Cet article ne donne lieu à aucune remarque. L'article 15 est adopté en tant qu'article 16 par 6 voix et 3 abstentions.

19. Article 16 (art. 17 du texte adopté)

Article 321, deuxième alinéa, du Code judiciaire (nouveau)

Cet article ne donne lieu à aucune observation. L'article 16 est adopté en tant qu'article 17 par 6 voix et 3 abstentions.

20. Article 17 (art. 18 du texte adopté)

Article 321bis du Code judiciaire (nouveau)

Cet article ne donne lieu à aucune observation. L'article 17 est adopté en tant qu'article 18 par 6 voix et 3 abstentions.

Een ander lid vraagt of in de Franse tekst het woord «*réception*» niet moet worden vervangen door het woord «*installation*».

Er wordt op gewezen dat in artikel 288 van het Gerechtelijk Wetboek voor alle gevallen de woorden «*installatie*» en «*réception*» worden gebruikt, zelfs al verdient in het Frans de term «*installation*» de voorkeur.

Artikel 12 wordt als artikel 13 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

16. Artikel 13 (artikel 14 van de aangenomen tekst)

Artikel 300, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek

Er dient niet alleen verwezen te worden naar het 1° en 2° van artikel 207bis, § 1, maar ook naar het 4° en 5° van deze bepaling.

Voor het overige worden hierover geen opmerkingen gemaakt. Artikel 13 wordt als artikel 14 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

17. Artikel 14 (artikel 15 van de aangenomen tekst)

Artikel 301 van het Gerechtelijk Wetboek

Hierover worden geen opmerkingen gemaakt. Artikel 14 wordt als artikel 15 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

18. Artikel 15 (artikel 16 van de aangenomen tekst)

Artikel 311 van het Gerechtelijk Wetboek

Hierover worden geen opmerkingen gemaakt. Artikel 15 wordt als artikel 16 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

19. Artikel 16 (artikel 17 van de aangenomen tekst)

Artikel 321, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Hierover worden geen opmerkingen gemaakt. Artikel 16 wordt als artikel 17 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

20. Artikel 17 (artikel 18 van de aangenomen tekst)

Artikel 321bis van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Hierover worden geen opmerkingen gemaakt. Artikel 17 wordt als artikel 18 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

21. Article 18 (art. 19 du texte adopté)

Article 341, quatrième alinéa, du Code judiciaire (nouveau)

Cet article ne fait l'objet d'aucune remarque. L'article 18 est adopté en tant qu'article 19 par 6 voix et 3 abstentions.

22. Article 19 (art. 20 du texte adopté)

Article 342bis du Code judiciaire (nouveau)

Cet article oblige l'assemblée générale à rédiger un plan pluriannuel contenant des mesures qui peuvent contribuer à résorber l'arriéré dans l'administration de la Justice de son ressort.

a) Discussion

MM. Lallemand et Erdman déposent l'amendement n° 11 (doc. Sénat, n° 1-490/3):

« Remplacer l'alinéa 1er de l'article 342bis proposé par ce qui suit :

« L'assemblée générale de la cour d'appel examine le rapport du magistrat-coordonateur. Sur la base de celui-ci, elle détermine notamment, dans le cadre d'un plan pluriannuel, les mesures qui peuvent contribuer à résorber l'arriéré judiciaire dans son ressort. »

Le ministre n'a aucune objection à formuler. Il précise que l'article 9 concerne bien l'insertion d'un article 342bis, et non d'un article 343bis.

M. Bourgeois dépose l'amendement n° 35 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« Au premier alinéa de l'article 342bis proposé, remplacer les mots « qui peuvent contribuer à » par les mots « qui visent à ».

Justification

L'on précise ainsi que les mesures que la cour d'appel doit prendre ne sauraient en aucun cas être facultatives. Elles doivent mener à des résultats.

Concernant le troisième alinéa, la commission part du point de vue que le rapport annuel de l'assemblée générale, transmis par le ministre de la Justice aux présidents des Chambres fédérales, doit être communiqué aux Commissions de la Justice de la Chambre et du Sénat pour que celles-ci puissent en discuter. Il n'est toutefois pas nécessaire de le stipuler en toutes lettres dans la loi.

21. Artikel 18 (artikel 19 van de aangenomen tekst)

Artikel 341, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Hierover worden geen opmerkingen gemaakt. Artikel 18 wordt als artikel 19 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

22. Artikel 19 (artikel 20 van de aangenomen tekst)

Artikel 342bis van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Dit artikel verplicht de algemene vergadering een meerjarenplan op te stellen met maatregelen die kunnen bijdragen tot het afbouwen van de achterstand in de rechtsbedeling van het ressort.

a) Bespreking

De heren Lallemand en Erdman dienen amendement nr. 11 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1 - 490/3):

« Het eerste lid van het voorgestelde artikel 342bis vervangen als volgt :

« De algemene vergadering van het hof van beroep onderzoekt het verslag van de magistraat-coördinator. Op basis daarvan bepaalt zij onder meer in een meerjarenplan welke maatregelen kunnen bijdragen tot het afbouwen van de achterstand in het ressort. »

De minister heeft hiertegen geen bezwaar. Hij stipt aan dat artikel 19 wel degelijk de invoeging van een artikel 342bis betreft en niet van een artikel 343bis.

De heer Bourgeois dient amendement nr. 35 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

« In het eerste lid van het voorgestelde artikel 342bis de woorden « die kunnen bijdragen tot » vervangen door de woorden « die strekken tot ».

Verantwoording

Aldus wordt verduidelijkt dat de maatregelen die het hof van beroep dient te formuleren, geenszins vrijblijvend van aard mogen zijn. Zij moeten tot resultaten leiden.

Met betrekking tot het derde lid stelt de commissie zich op het standpunt dat het jaarlijks verslag van de algemene vergadering, dat door de minister van Justitie aan de voorzitters van de federale Kamers wordt overgezonden, aan de commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat moet worden meegegeeld zodat zij het kunnen bespreken. Dit hoeft evenwel niet met zoveel woorden in de wet te worden vermeld.

Concernant le troisième alinéa, M. Lallemand dépose l'amendement n° 37 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« *Remplacer le troisième alinéa de l'article 342bis proposé par ce qui suit :*

« *Le procureur général près la cour d'appel transmet ce rapport au ministre de la Justice, qui le communique ensuite aux présidents des Chambres législatives et au Conseil des ministres.* »

Le ministre n'émet aucune objection à l'encontre de cet amendement.

b) Votes

Les amendements n° 11 de MM. Lallemand et Erdman, n° 35 de M. Bourgeois et n° 37 de M. Lallemand, de même que l'article 19 ainsi amendé (article 20 nouveau) sont adoptés à l'unanimité des 9 membres présents.

23. Article 19bis

Article 349, quatrième alinéa, du Code judiciaire

Le Gouvernement dépose un amendement contenant un article 19bis nouveau (doc. Sénat, n° 1-490/5, amendement n° 33), dont le contenu constitue une alternative à l'amendement n° 27 de MM. Erdman et Lallemand.

Cette alternative consiste à indiquer les titres et mérites des candidats dans la présentation.

Appelé à donner un avis à ce sujet, le Conseil d'État a fait savoir que, d'un point de vue constitutionnel, cet amendement n'appellait aucune remarque (doc. Sénat, n° 1-490/6).

L'amendement n° 33 du Gouvernement est retiré, étant donné que les avis sont déjà prévus à un autre stade de la procédure.

24. Article 20 (art. 21 du texte adopté)

Article 379ter du Code judiciaire (nouveau)

a) Discussion

M. Vandenberghe et consorts déposent l'amendement n° 43 (doc. Sénat, n° 1-490/7):

« *Compléter le § 2 de l'article 379ter proposé par la disposition suivante :*

« *S'il est appelé à siéger en qualité de président de ladite chambre, il a droit à une indemnité mensuelle, comme prévu à l'article 379.* »

Met betrekking tot het derde lid dient de heer Lallemand amendement nr. 37 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5):

« *Het derde lid van het voorgestelde artikel 342bis vervangen als volgt :*

« *De procureur-generaal bij het hof van beroep zendt dit verslag over aan de minister van Justitie, die het meedeelt aan de voorzitters van de Wetgevende Kamers en aan de Ministerraad.* »

De minister heeft hiertegen geen bezwaar.

b) Stemmingen

De amendementen nr. 11 van de heren Lallemand en Erdman, nr. 35 van de heer Bourgeois en nr. 37 van de heer Lallemand, alsook het aldus geamendeerde artikel 19 (nieuw artikel 20) worden eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

23. Artikel 19bis

Artikel 349, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek

De regering dient een amendement in houdende een nieuw artikel 19bis (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/5, amendement nr. 33). Dit amendement biedt een alternatief voor amendement nr. 27 van de heren Erdman en Lallemand.

Het alternatief bestaat hierin dat de titels en de verdiensten van de kandidaten worden vermeld in de voordracht.

Hierover om advies gevraagd, heeft de Raad van State opgemerkt dat uit grondwettelijk oogpunt bij dit amendement geen opmerkingen behoeven te worden gemaakt (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/6).

Omdat de adviezen reeds in een andere fase van de procedure aan bod komen, trekt de regering haar amendement nr. 33 in.

24. Artikel 20 (artikel 21 van de aangenomen tekst)

Artikel 379ter van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

a) Bespreking

De heer Vandenberghe c.s. dient amendement nr. 43 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/7):

« *Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 379ter aanvullen als volgt :*

« *Wordt hij geroepen om in deze kamer zitting te nemen als voorzitter, dan heeft hij recht op een maandelijkse vergoeding zoals bepaald in artikel 379.* »

Justification

Compte tenu de l'importance de la fonction que remplissent les présidents des chambres supplémentaires et de l'engagement que l'on attend de leur part, il est indiqué de prévoir un statut financier approprié. Cette mesure permet en outre de rendre leur fonction plus attrayante.

Une solution de compromis a été trouvée à propos du fonctionnement des chambres supplémentaires, en indiquant qu'elles doivent de préférence être présidées par une personne qui n'est pas avocat. Pour rendre cette fonction à responsabilité plus attractive, l'amendement propose de prévoir un droit à une indemnité mensuelle telle que prévue à l'article 379.

Le ministre est d'accord sur le principe de l'amendement, mais il craint qu'il n'inspire des revendications aux présidents d'autres chambres.

Un membre demande s'il ne faut pas craindre que la rémunération envisagée n'ait un effet négatif sur la motivation des autres membres de la chambre.

La différence entre l'indemnité du conseiller suppléant ordinaire et celle du président risque d'être importante. D'autre part, un conseiller appelé à siéger comme président faisant fonction dans une chambre nouvellement créée ne reçoit pas de supplément de rémunération, dès lors qu'il n'y a pas, dans le cadre, de place vacante de président de chambre.

Un autre membre se rallie à cette observation. Il faut éviter de créer des disparités trop importantes dans la rémunération de magistrats de niveaux similaires sous peine de susciter des réactions négatives chez certains.

Le ministre répond qu'il existe d'autres différences dans le système, justifiées par la nature différente de la fonction, par exemple entre un conseiller suppléant visé par le présent projet, qui sera rémunéré par audience, et l'avocat qui siège de temps à autre comme suppléant dans le système actuel, et qui ne sera pas rémunéré. Le ministre demande si l'on ne pourrait pas atteindre l'objectif poursuivi par l'amendement en modifiant plutôt le § 2 de l'article.

M. Vandenberghe souscrit à cette suggestion, et dépose un nouvel amendement libellé comme suit (doc. Sénat, n° 1-490/7, amendement n° 47):

«Remplacer le § 2 de l'article 379ter proposé comme suit:

«§ 2. Le conseiller suppléant-président et le conseiller suppléant qui sont appelés à siéger dans une chambre supplémentaire comme prévu dans l'article 102, § 2, ont droit, en leur qualité de prési-

Verantwoording

Gezien het belang van de functie van voorzitter van een aanvullende kamer en de van hem te verwachten inzet is het raadzaam in een aangepast financieel statuut te voorzien. Daarenboven zal dit de aantrekkingskracht van de functie verhogen.

Met betrekking tot de werking van de aanvullende kamers werd een tussenoplossing gevonden, die erin bestaat dat zij bij voorkeur worden voorgezeten door iemand die geen advocaat is. Om deze verantwoordelijke functie aantrekkelijker te maken, wordt in dit amendement voorgesteld te voorzien in een maandelijkse vergoeding zoals bepaald in artikel 379.

De minister gaat in principe akkoord met dit amendement, maar vreest dat de voorzitters van de andere kamers hierin een precedent zullen zien.

Een lid vraagt of niet gevreesd moet worden dat de beoogde vergoeding de motivering van de andere leden van de kamer in negatieve zin zal beïnvloeden.

Het verschil tussen de vergoeding van de gewoon plaatsvervangend raadsheer en die van de voorzitter dreigt aanzienlijk te zijn. Een raadsheer die als waarnemend voorzitter zitting moet nemen in een nieuw opgerichte kamer, ontvangt geen aanvullende vergoeding daar er in de personeelsformatie geen openstaande betrekking van kamervoorzitter is.

Een ander lid is het met die opmerking eens. Er moet worden voorkomen dat er te veel verschillen gecreëerd worden in de betaling van magistraten van een aanverwant niveau, zo niet dreigt men bij sommigen negatieve reacties uit te lokken.

De minister antwoordt dat er andere verschillen in het systeem zijn bepaald, die verantwoord zijn omdat de aard van het ambt verschilt. Zo wordt een in dit ontwerp beoogd plaatsvervangend raadsheer per zitting betaald en wordt de advocaat die bij gelegenheid zitting neemt als plaatsvervanger in het huidige systeem, niet betaald. De minister vraagt of hetgeen door het amendement wordt beoogd, niet kan worden bereikt door § 2 van het artikel te wijzigen.

De heer Vandenberghe is het eens met deze suggestie en dient een nieuw amendement in, luidend als volgt (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/7, amendement nr. 47):

«§ 2 van het voorgestelde artikel 379ter vervangen als volgt:

«§ 2. De plaatsvervangend raadsheer-voorzitter en de plaatsvervangend raadsheer die geroepen worden om zitting te nemen in een aanvullende kamer zoals bedoeld in artikel 102, § 2, hebben recht op een ver-

dent ou de conseiller suppléant, à une indemnité par audience, dont les modalités d'application sont fixées par le ministre de la Justice.»

Justification

Voir l'amendement n° 43.

Un membre demande si le ministre peut déjà citer un ordre de grandeur pour l'indemnité par audience visée à l'article 20.

Pourquoi la décision est-elle, sur ce point, laissée au ministre ?

Le ministre répond que le chiffre de 1 500 francs par heure d'audience a été cité comme piste de travail, pour forfaitiser le système et rendre la fonction suffisamment attractive.

Sur la question d'un autre membre, il précise que ce chiffre a été défini en évaluant la rémunération adéquate pour un bâtonnier ou un avocat pratiquant le barreau depuis une vingtaine d'années, et qui consacrerait environ une demi-journée par semaine à cette activité.

Plusieurs membres font observer que la question du statut sous lequel la fonction de conseiller suppléant sera exercée doit être étudiée en fonction des différentes hypothèses possibles (magistrat émérite, avocat en activité, avocat cessant ses activités, professeur d'université ...) (voir note n° 3 en annexe).

b) Votes

L'amendement n° 47 de M. Vandenberghe et l'article ainsi amendé (article 21 nouveau) sont adoptés par 6 voix et 3 abstentions.

L'amendement n° 43 de M. Vandenberghe et consorts est retiré.

25. Article 21 (art. 22 du texte adopté)

Article 379quater du Code judiciaire (nouveau)

Un membre dit supposer que le ministre de la Justice tiendra compte, lors de la fixation de l'indemnité, des dispositions légales et réglementaires concernant l'activité professionnelle que peuvent exercer les personnes qui bénéficient d'une pension à charge du Trésor.

Cet article est adopté par 6 voix et 3 abstentions et devient l'article 22.

goeding als voorzitter of als plaatsvervangend raadsheer per zitting, waarvan de regels nader worden vastgesteld door de minister van Justitie.»

Verantwoording

Zie amendement nr. 43.

Een lid vraagt of de minister al een idee kan geven van het bedrag van de vergoeding per zitting bedoeld in artikel 20.

Waarom wordt de beslissing op dit punt overgelaten aan de minister ?

De minister antwoordt dat een cijfer van 1 500 frank per zittingsuur als werkhypothese wordt gehanteerd teneinde in het systeem met forfaits te kunnen werken en het ambt voldoende aantrekkelijk te maken.

Op een vraag van een ander lid preciseert hij dat bij het bepalen van dit bedrag werd uitgegaan van de passende vergoeding voor een stafhouder of een advocaat die reeds een twintigtal jaren aan de balie verbonden is en die ongeveer een halve dag per week aan die activiteit wijdt.

Verskillende leden merken op dat het probleem van het statuut waaronder het ambt van plaatsvervangend raadsheer zal worden uitgeoefend, bestudeerd moet worden op grond van de verschillende mogelijke hypothesen (in rust gestelde magistraten, een advocaat die zijn beroep uitoefent, een advocaat die zijn beroep niet meer uitoefent, universiteitsprofessor,...)(cf. nota nr. 3 als bijlage).

b) Stemmingen

Amendement nr. 47 van de heer Vandenberghe en het aldus geamendeerde artikel (art. 21 nieuw) worden aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 43 van de heer Vandenberghe c.s. wordt ingetrokken.

25. Artikel 21 (artikel 22 van de aangenomen tekst)

Artikel 379quater van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

Een lid veronderstelt dat de minister van Justitie bij het bepalen van de vergoeding rekening zal houden met de wettelijke en reglementaire bepalingen in verband met de toegelaten beroepsactiviteit van zij die een pensioen lastens de Schatkist genieten.

Dit artikel wordt als artikel 22 aangenomen met 6 stemmen bij 3 onthoudingen.

26. Article 22 (art. 23 du texte adopté)

Article 390, deuxième alinéa, du Code judiciaire (nouveau)

a) Discussion

Un membre aimerait savoir pourquoi seuls les magistrats admis à la retraite en raison de leur âge peuvent siéger en tant que conseiller suppléant jusqu'à l'âge de 70 ans. Pourquoi les conseillers suppléants nommés en vertu de l'article 207bis, § 1er, ne peuvent-ils siéger que jusqu'à l'âge de 67 ans ?

Le ministre précise que le droit commun vaut pour tous les conseillers suppléants (ce qui signifie que la limite d'âge est de 67 ans), sauf pour les magistrats admis à la retraite en raison de leur âge (qui ont *ipso facto* déjà 67 ans), qui peuvent siéger jusqu'à l'âge de 70 ans.

Si l'on prévoit que les autres catégories de conseillers suppléants, comme les avocats et les professeurs, ne peuvent pas exercer leur fonction jusque l'âge de 70 ans, c'est pour ne pas créer de discrimination au détriment des conseillers effectifs dont l'âge de la retraite est fixé à 67 ans. Par contre, la distinction qui est faite par rapport aux magistrats admis à la retraite en raison de leur âge est justifiée, parce que ceux-ci ont déjà 67 ans.

Le préopinant estime qu'il sera en tout cas positif, dans le cadre de la réforme proposée, de prévoir que tous les conseillers suppléants pourront exercer leur fonction jusqu'à l'âge de 70 ans. Il considère que l'on a commis une erreur en fixant la limite d'âge en question, parce que l'on trouvera suffisamment de professeurs et d'avocats qui seront disposés à siéger comme conseiller suppléant.

Un autre membre signale que les avocats doivent travailler jusqu'à l'âge de 65 ans pour avoir droit à une pension complète d'indépendant. S'ils ne peuvent exercer la fonction de conseiller suppléant que de 65 à 67 ans, ils auront à peine le temps de s'initier à celle-ci.

Le ministre note que les avocats ne doivent pas attendre d'avoir atteint l'âge de 65 ans. Comme ils doivent avoir suivi le barreau pendant au moins 20 ans, la plupart d'entre eux entreront en ligne de compte pour la nomination à une fonction de conseiller suppléant dès l'âge de 45 ans.

Il souligne que l'article 390, deuxième alinéa, proposé constitue une simple application du droit commun. Les juges de paix suppléants et les juges du tribunal de première instance sont eux aussi admis à la retraite à l'âge de 67 ans. Si l'on n'applique pas ce

26. Artikel 22 (artikel 23 van de aangenomen tekst)

Artikel 390, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nieuw)

a) Bespreking

Een lid wenst te weten waarom uitsluitend de wegens hun leeftijd in rust gestelde magistraten tot de leeftijd van 70 jaar zitting mogen houden als plaatsvervangend raadsheer, terwijl voor de op grond van artikel 207bis, § 1, benoemde plaatsvervangende raadsheren een leeftijdsgrens van 67 jaar geldt.

De minister preciseert dat voor alle plaatsvervangende raadsheren het gemene recht geldt, dit wil zeggen de leeftijdsgrens van 67 jaar, behalve voor de wegens hun leeftijd in rust gestelde magistraten die *ipso facto* 67 jaar oud zijn en zitting mogen blijven houden tot 70 jaar.

De reden waarom de andere categorieën plaatsvervangende raadsheren zoals advocaten en professoren, hun ambt niet tot 70 jaar mogen blijven uitoefenen, stoelt op de overweging dat er anders een discriminatie wordt ingevoerd ten nadele van de werkende raadsheren voor wie de pensioenleeftijd op 67 jaar is bepaald. Het onderscheid met de wegens hun leeftijd in rust gestelde magistraten is daarentegen gerechtvaardigd omdat zij al 67 jaar zijn.

De vorige spreker is van oordeel dat de voorgestelde hervorming er toch mee gebaat is dat alle plaatsvervangende raadsheren hun ambt tot 70 jaar kunnen uitoefenen. Hij beschouwt de ingestelde leeftijdsbeperking als een vergissing omdat er voldoende professoren en advocaten bereid zullen zijn als plaatsvervangend raadsheer zitting te nemen.

Een ander lid stipt aan dat advocaten tot 65 jaar moeten werken om op een volledig pensioen als zelfstandige aanspraak te kunnen maken. Indien zij enkel van hun 65ste tot hun 67ste het ambt van plaatsvervangend raadsheer kunnen bekleden, zullen zij zich nauwelijks kunnen inwerken.

De minister merkt op dat advocaten niet tot hun 65 jaar hoeven te wachten. Aangezien zij ten minste 20 jaar aan de balie werkzaam moeten zijn geweest, komen de meesten reeds vanaf de leeftijd van 45 jaar in aanmerking om het ambt van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen.

Hij beklemtoont dat het voorgestelde artikel 390, tweede lid een loutere toepassing is van het gemene recht. De plaatsvervangende vrederechters en rechters in de rechtbank van eerste aanleg worden ook op de leeftijd van 67 jaar op pensioen gesteld. Indien

principe pour ce qui est des conseillers suppléants, l'on crée, de l'avis du Gouvernement, une discrimination aux dépens du premier groupe de magistrats.

Le Gouvernement estime cependant qu'il est légitime de permettre aux magistrats admis à la retraite en raison de leur âge d'exercer la fonction de conseiller suppléant jusqu'à l'âge de 70 ans.

Comme les conseillers suppléants n'exerceront leur fonction que pendant un temps limité et qu'ils ne s'occuperont que d'un nombre limité d'affaires relevant de l'arriéré judiciaire, le préopinant estime qu'il serait injustifié d'établir, en ce qui concerne l'âge de la retraite, une distinction entre les conseillers suppléants, selon qu'ils étaient avocat, professeur ou magistrat admis à la retraite, avant leur candidature. D'après lui, bien des candidats valables devront mettre fin prématurément à leurs activités de conseiller suppléant, si l'on établit cette distinction.

C'est pourquoi il faudrait fixer à 70 ans la limite d'âge pour tous les conseillers suppléants qui seront nommés en application de la présente loi.

Bien que ce relèvement de l'âge de la retraite déroge au droit commun en la matière, l'intervenant estime qu'il serait justifié en raison du caractère exceptionnel et temporaire de la loi en projet. Il permet à des candidats qui disposent d'une grande compétence juridique et qui sont libérés des tracas professionnels qu'ils avaient en tant qu'avocat et/ou professeur de continuer à exercer la fonction de conseiller suppléant. Ils peuvent s'attacher davantage, dès lors, à résorber l'arriéré judiciaire et l'objection du conflit d'intérêts et du risque de partialité, que l'on pourrait émettre à l'encontre des avocats, disparaît du même coup.

À la suite de la discussion précitée, M. Lallemand dépose l'amendement n° 36 (doc. Sénat, n° 1-490/5):

« Remplacer cet article comme suit :

« Art. 22. — L'article 390 du même Code est complété par un deuxième alinéa, rédigé comme suit :

« Ces dispositions s'appliquent également aux conseillers suppléants. Ceux-ci peuvent toutefois être appelés à siéger dans les chambres supplémentaires jusqu'à 70 ans. »

À priori, le ministre n'a pas d'objection contre cet amendement. Il craint toutefois que, si l'on étend la limite d'âge de 70 ans à tous les conseillers suppléants, y compris les avocats et les professeurs visés à l'article 207bis, § 1er, l'on ira à l'encontre du droit commun selon lequel tous les magistrats — à l'exception des membres de la Cour de cassation

dit principe niet wordt toegepast voor de plaatsvervangende raadsheren, ontstaat er ten opzichte van de eerste groep magistraten een volgens de regering niet verantwoorde discriminatie.

De regering acht het echter wel verantwoord dat de wegens hun leeftijd in rust gestelde magistraten het ambt van plaatsvervangend raadsheer tot de leeftijd van 70 jaar mogen uitoefenen.

Gelet op het feit dat de plaatsvervangende raadsheren slechts voor een beperkte duur een nauwkeurig bepaald aantal zaken zullen behandelen die als gerechtelijke achterstand worden gekwalificeerd, acht de vorige spreker het onderscheid inzake pensioenleeftijd tussen de plaatsvervangende raadsheren naar gelang zij als advocaat en/of professor dan wel als wegens hun leeftijd in rust gesteld magistraat hebben gekandideerd, niet verantwoord. Hij is van oordeel dat heel wat valabele kandidaten hierdoor te vroeg zullen moeten afhaken.

Daarom zou voor alle plaatsvervangende raadsheren die in het kader van de onderhavige wet worden benoemd, de leeftijdsgrens op 70 jaar moeten worden vastgesteld.

Hoewel deze verhoging afwijkt van het gemene recht terzake, acht spreker ze toch verantwoord wegens het uitzonderingskarakter en de tijdelijke aard van de onderhavige wet. Zij biedt kandidaten met een grote juridische deskundigheid de mogelijkheid het ambt van plaatsvervangend raadsheer te blijven uitoefenen als ze geen andere beroepsbeslommeringen meer hebben als advocaat en/of professor. Aldus kunnen zij meer tijd besteden aan het wegwerken van de gerechtelijke achterstand en vervalt het bezwaar van het belangenconflict en de partijdigheid, dat tegen advocaten zou kunnen worden ingeroepen.

Op grond van het voorgaande dient de heer Lallemand amendement nr. 36 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1 - 490/5):

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 22. — Artikel 390 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een tweede lid, luidende :

« Deze bepalingen zijn mede van toepassing op de plaatsvervangende raadsheren. Deze kunnen evenwel tot de leeftijd van 70 jaar zitting nemen in de aanvullende kamers. »

De minister heeft a priori geen bezwaar tegen dit amendement. Hij vreest echter dat de veralgemening van de leeftijdsgrens van 70 jaar tot alle plaatsvervangende raadsheren, met inbegrip van de in het voorgestelde artikel 207bis, § 1, bedoelde advocaten en hoogleraren, ingaat tegen het gemene recht volgens hetwelk alle magistraten met uitzondering

pour lesquels l'âge de la retraite est fixé à 70 ans — sont admis à la retraite à l'âge de 67 ans (article 383, § 1er, du Code judiciaire).

Une membre souscrit aux propos du ministre. Il ne lui semble pas opportun, alors que l'on multiplie les catégories de juristes pouvant entrer en ligne de compte en vue d'une nomination à la fonction de conseiller suppléant, d'étendre la limite d'âge de 70 ans, qui vaut actuellement pour les seuls magistrats admis à la retraite en raison de leur âge, aux autres conseillers suppléants qui remplissaient les conditions définies à l'article 207*bis*, § 1er, 1°, 2°, 3° et 4°, proposé, du Code judiciaire au moment de leur nomination.

L'auteur de l'amendement fait remarquer qu'il veut répondre à la principale objection qui est émise à l'encontre du projet de loi à l'examen, à savoir le fait que des avocats qui travaillent encore au barreau rendront la justice en appel en tant que membre des chambres supplémentaires.

Il pourrait dès lors atténuer sa proposition en prévoyant que les avocats ayant quitté le barreau et les professeurs pourront siéger comme conseiller suppléant jusqu'à l'âge de 70 ans.

L'objectif est double: d'une part, attirer le plus grand nombre possible de candidats valables, d'autre part, éviter que trop d'avocats en exercice ne siègent comme conseillers suppléants.

Le ministre peut comprendre les considérations qui sous-tendent cette dernière proposition. Elles ne dissipent toutefois pas les objections qu'il a formulées. À son avis, rien ne justifie raisonnablement qu'à l'instar des magistrats mis à la retraite en raison de leur âge, on laisse siéger jusqu'à l'âge de 70 ans des avocats et des professeurs qui ont été nommés conseillers suppléants.

En effet, les avocats et les professeurs qui quittent le barreau et l'université après leur nomination en tant que conseillers suppléants n'ont pas eu la carrière d'un juge effectif qui est mis à la retraite à l'âge de 67 ans ou, pour les membres de la Cour de cassation, de 70 ans.

Le ministre est convaincu, sur la base de ses contacts entre autres avec le barreau, qu'il y aura suffisamment de candidats pour compléter les 148 vacances de conseiller suppléant. C'est pourquoi il estime inutile de permettre également aux avocats, juges suppléants et professeurs de siéger comme conseiller suppléant jusqu'à l'âge de 70 ans.

En conséquence, M. Lallemand retire son amendement n° 36.

van de leden van het Hof van Cassatie voor wie de pensioenleeftijd op 70 jaar is bepaald, in rust worden gesteld bij het bereiken van de leeftijd van 67 jaar (artikel 383, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek).

Een lid valt de minister bij. Met de uitbreiding van de categorieën juristen die voor een benoeming tot plaatsvervangend raadsheer in aanmerking komen, lijkt het haar niet opportuun de leeftijdsgrens van 70 jaar welke uitsluitend voor de wegens hun leeftijd in rust gestelde magistraten geldt, te veralgemenen tot de andere plaatsvervangende raadsheren die bij hun benoeming voldeden aan de voorwaarden bepaald in het voorgestelde artikel 207*bis*, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, van het Gerechtelijk Wetboek.

De indiener van het amendement merkt op dat hij een van de fundamentele bezwaren tegen het onderhavige wetsontwerp wil ondervangen, namelijk dat advocaten die nog steeds aan de balie werkzaam zijn, als lid van de aanvullende kamers in hoger beroep recht zullen spreken.

Daarom zou hij zijn voorstel kunnen afzwakken in die zin dat advocaten die de balie hebben verlaten, alsook professoren, tot de leeftijd van 70 jaar als plaatsvervangend raadsheer zitting mogen houden.

De bedoeling is tweevoudig: enerzijds zo veel mogelijk valabele kandidaten aantrekken, anderzijds voorkomen dat er al te veel praktizerende advocaten als plaatsvervangend raadsheer zitting zouden nemen.

De minister heeft begrip voor de overwegingen die aan dit laatste voorstel ten gronde liggen. Nochtans nemen ze de door hem geformuleerde bezwaren niet weg. Zijns inziens bestaat er geen redelijke verantwoording om advocaten en professoren die tot plaatsvervangend raadsheer zijn benoemd, in navolging van de wegens hun leeftijd in rust gestelde magistraten, tot de leeftijd van 70 jaar zitting te laten houden.

De advocaten en professoren die na hun benoeming tot plaatsvervangend raadsheer de balie en de universiteit vaarwel zeggen, hebben immers niet de loopbaan gehad van een werkend rechter die op de leeftijd van 67 jaar of van 70 jaar voor de leden van het Hof van Cassatie in rust worden gesteld.

De minister is er op grond van zijn contacten met onder andere de advocatuur van overtuigd dat er voldoende kandidaten zullen zijn om de 148 vacatures van plaatsvervangend raadsheer op te vullen. Bijgevolg acht hij het niet zinvol om ook advocaten, plaatsvervangend rechters en hoogleraren de kans te geven tot de leeftijd van 70 jaar zitting te houden als plaatsvervangend raadsheer.

Op grond hiervan trekt de heer Lallemand zijn amendement nr. 36 in.

b) Vote

L'article 22 est adopté en tant qu'article 23 par 5 voix et 4 abstentions.

27. Article 23 (art. 24 du texte adopté)

Loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire

a) Discussion

MM. Foret et Desmedt déposent l'amendement n° 9 (doc. Sénat, n° 1-490/2):

«*Modifier cet article comme suit:*

A. Dans la colonne «Greffier» du tableau reproduit dans cet article, remplacer les nombres «16/18/18/12/9» par, respectivement, les nombres «17/20/19/13/10».

B. Dans la colonne «Commis-greffier» du même tableau, remplacer les nombres «8/7/7/5/4» par, respectivement, les nombres «9/8/8/6/4.»

Justification

Les dispositions du présent projet de loi vont entraîner un surcroît des tâches des greffes. On ne peut négliger cet aspect; et il est donc nécessaire de renforcer les services du greffe, pour pouvoir faire face aux audiences supplémentaires.

La réponse du ministre sur ce point soulevé lors de la discussion générale n'est pas satisfaisante. Nous estimons qu'on ne peut se contenter d'«expédients» tels que le détachement et le recours à des contractuels.

De plus, il est certain qu'une plus grande efficacité des services du greffe contribuera à la résorption de l'arriéré judiciaire, d'autant qu'une proposition de loi votée récemment au Sénat consacre le rôle des greffiers comme assistants des magistrats du siège.

Le ministre déclare qu'il n'est pas hostile à cet amendement quant au fond. Il faut cependant bien se rendre compte que les chambres supplémentaires n'ont qu'un caractère provisoire. L'objectif initial était d'élargir le cadre des greffiers et des commis-greffiers. Le Gouvernement a toutefois renoncé à ce projet pour des raisons budgétaires.

Il est dès lors décidé de déléguer des greffiers aux chambres supplémentaires et de les remplacer ensuite par des contractuels. À l'issue de la période pour laquelle les chambres supplémentaires auront été instituées, on examinera dans quelle mesure

b) Stemming

Artikel 22 wordt als artikel 23 aangenomen met 5 stemmen bij 4 onthoudingen.

27. Artikel 23 (artikel 24 van de aangenomen tekst)

Wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

a) Bespreking

De heren Foret en Desmedt dienen amendement nr. 9 in (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/2):

«*In dit artikel de volgende wijzigingen aanbren-gen:*

A. In de kolom «Griffiers» van de voorgestelde tabel de getallen «16/18/18/12/9» vervangen door respectievelijk de getallen «17/20/19/13/10».

B. In de kolom «Klerken-griffiers» van dezelfde tabel de getallen «8/7/7/5/4» vervangen door respectievelijk de getallen «9/8/8/6/4.»

Verantwoording

Het voorliggend ontwerp zal het werk van de griffiers verzwaren. Dat mag men niet zomaar over het hoofd zien. Het is dus nodig de diensten van de griffie uit te breiden om de bijkomende zittingen te kunnen opvangen.

Het antwoord van de minister tijdens de algemene bespreking schenkt op dit punt geen voldoening. Wij vinden dat men niet zonder meer genoeg kan nemen met «lapmiddelen» zoals detacheringen en personeel onder contract.

Daar komt nog bij dat een efficiëntere werking van de diensten van de griffie de gerechtelijke achterstand zeker zal helpen wegwerken. Dat geldt des te meer omdat een onlangs door de Senaat goedgekeurd wetsvoorstel de taak van de griffier als assistent van de zittende magistratuur heeft bevestigd.

De minister verklaart ten gronde niet tegen dit amendement gekant te zijn. Men moet er zich echter rekenschap van geven dat de aanvullende kamers slechts van tijdelijke aard zijn. Aanvankelijk was het de bedoeling het kader van de griffiers en de klerken-griffiers uit te breiden. De regering heeft dit plan echter om budgettaire redenen laten varen.

Zij heeft dan ook besloten om griffiers naar de aanvullende kamers te delegeren en ze vervolgens te vervangen door contractuelen. Na afloop van de periode waarvoor de aanvullende kamers zijn opgericht, zal worden nagegaan in welke mate de gerech-

l'arriéré judiciaire aura été résorbé. Cela fera également ressortir si le cadre des greffiers et des commis-greffiers doit être élargi ou non.

L'un des auteurs peut admettre que le cadre des commis et des commis-greffiers ne puisse pas être élargi actuellement pour des raisons budgétaires.

Il n'est toutefois pas convaincu que l'arriéré judiciaire sera résorbé dans trois ans.

En outre, les 148 fonctions de conseiller suppléant entraîneront peut-être à terme une extension de cadre des cours d'appel et la création de chambres supplémentaires permanentes.

En conclusion, l'intervenant se dit plus que sceptique à l'égard de la proposition de faire siéger comme greffiers d'une cour d'appel des personnes engagées sur une base contractuelle. Comme il n'est pas exclu que les chambres supplémentaires soient composées exclusivement de conseillers suppléants, la tâche du greffier qui consiste à leur venir en aide gagnera en importance. Dans ces conditions, il ne semble absolument pas recommandable d'assigner à de telles chambres un greffier sans la moindre expérience et engagé sur une base contractuelle.

L'intervenant considère que le projet du ministre visant à engager des greffiers et des commis-greffiers sur une base contractuelle est inspiré purement et simplement par des considérations d'ordre budgétaire, et non par le souci d'assurer une organisation judiciaire efficace.

Le ministre réplique que l'on entend bien faire siéger les greffiers effectifs au sein des chambres supplémentaires. Ils seront aidés, pour leurs autres tâches, par les greffiers contractuels.

Un autre commissaire estime que le cumul des audiences des chambres ordinaires et supplémentaires alourdira certainement le volume de travail des greffiers. C'est donc à très juste titre que l'amendement soulève la question de savoir si le corps actuel des greffiers pourra y faire face. Le ministre dispose-t-il d'éléments qui indiquent qu'aucun problème ne se posera sur ce plan? Les greffiers ont-ils été consultés à ce sujet?

Le ministre répond que le projet à l'examen a été discuté à l'occasion de la concertation relative à la déclaration d'intention commune des acteurs de la Justice, à savoir la magistrature, le barreau, les greffiers, les secrétaires, les huissiers de justice et le département de la Justice.

Les greffiers sont donc au courant de la réforme que prévoit le projet. Lors de la concertation, leurs représentants n'ont formulé aucune objection à propos de l'option qui consiste à confier les tâches de greffier et de commis-greffier à du personnel contractuel.

telijke achterstand is afgebouwd. Hieruit zal tevens blijken of het kader van de griffiers en klerken-griffiers al dan niet moet worden uitgebreid.

Een van de indieners kan erin komen dat het kader van de klerken en de klerken-griffiers thans om budgettaire redenen niet kan worden uitgebreid.

Hij is er echter niet van overtuigd dat de gerechtelijke achterstand binnen drie jaar zal zijn weggevoerd.

Bovendien zullen de 148 ambten van plaatsvervangend raadsheer op termijn misschien tot een kaderuitbreiding bij de hoven van beroep leiden en de oprichting van permanente aanvullende kamers.

Tot slot verklaart spreker meer dan sceptisch te staan ten opzichte van het voorstel om contractueel in dienst genomen personeel als griffier zitting te laten nemen in een hof van beroep. Aangezien het niet uitgesloten is dat de aanvullende kamers uitsluitend uit plaatsvervangende raadsheren zullen zijn samengesteld, zal de taak van de griffier om hen bijstand te verlenen, aan gewicht winnen. In die omstandigheden lijkt het geenszins aanbevelenswaardig een contractueel in dienst genomen griffier zonder enige ervaring aan dergelijke kamers toe te wijzen.

Interveniënt is de mening toegedaan dat het plan van de minister om griffiers en klerken-griffiers op contractuele basis aan te werven, louter door overwegingen van budgettaire aard is ingegeven en niet door de zorg om een efficiënte rechterlijke organisatie.

De minister repliceert dat het wel de bedoeling is dat de werkende griffiers in de aanvullende kamers zitting zullen nemen. Zij zullen in hun andere taken worden bijgestaan door de contractueel in dienst genomen griffiers.

Een ander lid is van oordeel dat de cumulatie van de zittingen van de gewone en de aanvullende kamers de werklast van de griffiers zeker zal verzwaren. De door het amendement aan de orde gestelde vraag of het bestaande korps griffiers dit zal kunnen opvangen, is dus meer dan terecht. Heeft de minister indicaties dat er op dit vlak geen problemen zullen rijzen? Werden de griffiers hierover geraadpleegd?

De minister antwoordt dat het onderhavige onderwerp werd besproken naar aanleiding van het overleg over de gemeenschappelijke intentieverklaring van de actoren van de Justitie, te weten de magistratuur, de advocatuur, de griffiers, de secretarissen, de gerechtsdeurwaarders en het departement Justitie.

De griffiers zijn derhalve op de hoogte van de in dit ontwerp vervatte hervorming. Hun vertegenwoordigers hebben bij het overleg geen bezwaren geformuleerd tegen de optie om de taken van griffier en klerk-griffier aan contractueel in dienst genomen personeel toe te vertrouwen.

Un commissaire propose de limiter aux greffiers l'extension de cadre proposée par l'amendement n° 9. Compte tenu des responsabilités qu'implique cette fonction, une extension de cadre serait la bienvenue.

Les auteurs de l'amendement marquent leur accord et retirent le point B de leur amendement.

En ce qui concerne la désignation des 148 conseillers suppléants, deux membres font observer que le ressort des Cours d'appel d'Anvers et de Gand couvre deux provinces, celui de la Cour d'appel de Liège, trois, et celui de la Cour d'appel de Bruxelles, les provinces du Brabant flamand et du Brabant wallon et la Région bilingue de Bruxelles-Capitale.

Ils souhaitent dès lors savoir comment le nombre de conseillers suppléants prévu à l'article 23 pour ces cours sera réparti entre les provinces concernées et, dans le cas de la Cour d'appel de Bruxelles, entre les provinces du Brabant flamand et du Brabant wallon et la Région bilingue de Bruxelles-Capitale.

Le ministre ne préconise pas de procéder à une répartition préalable, d'autant plus qu'il n'a pas un aperçu du nombre et de la formation professionnelle des candidats.

b) Vote

L'amendement n° 9 A de MM. Foret et Desmedt, et l'article 23 ainsi amendé (article 24 nouveau) sont adoptés à l'unanimité des 9 membres présents.

28. Article 24 (art. 25 du texte adopté)

Entrée en vigueur

M. Vandenberghe dépose un amendement ainsi libellé (doc. Sénat, n° 1-490/7, amendement n° 48):

«Apporter les modifications suivantes à cet article:

A. Supprimer les mots «dont le Roi fixe la date d'entrée en vigueur».

B. Compléter l'article par la disposition suivante:

«Les articles 4 et 6 entrent en vigueur à la date fixée par le Roi, mais au plus tard six mois après la publication de la présente loi au Moniteur belge.»

L'auteur de l'amendement estime qu'il n'appartient pas au Roi de déterminer la date d'entrée en vigueur d'une loi.

Een lid stelt voor de in amendement nr. 9 voorgestelde kaderuitbreiding te beperken tot de griffiers. Rekening houdend met de verantwoordelijkheid die dat ambt meebrengt, zou een kaderuitbreiding welkom zijn.

De indieners van het amendement stemmen hiermee in en trekken het punt B van hun amendement in.

Met betrekking tot de aanwijzing van de 148 plaatsvervangende raadsheren merken twee leden op dat het rechtsgebied van de Hoven van Beroep te Antwerpen en te Gent uit twee provincies bestaat, dat van het Hof te Luik uit drie en dat van het Hof te Brussel uit twee provincies en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Zij wensen dan ook te weten op welke wijze de in artikel 23 voor deze hoven bepaalde aantallen plaatsvervangende raadsheren zullen worden verdeeld over de betrokken provincies en, in het geval van het Hof van Beroep te Brussel, over de provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De minister is geen voorstander van een voorafgaande opsplitsing, temeer er geen zicht is op het aantal en de professionele oorsprong van de kandidaten.

b) Stemming

Amendement nr. 9 A van de heren Foret en Desmedt, alsook het aldus geamendeerde artikel 23 (artikel 24 nieuw) worden aangenomen bij eenparigheid van de 9 aanwezige leden.

28. Artikel 24 (artikel 25 van de aangenomen tekst)

Inwerkingtreding

De heer Vandenberghe dient een amendement in, luidende (Gedr. St., Senaat, nr. 1-490/7, amendement nr. 48):

«Aan dit artikel de volgende wijzigingen aanbren- gen:

A. De woorden «waarvoor de Koning de datum van inwerkingtreding vaststelt» doen vervallen.

B. Het artikel aanvullen met de volgende bepaling:

«De artikelen 4 en 6 treden in werking op de datum die de Koning vaststelt, maar ten laatste zes maanden na de publicatie van de wet in het Belgisch Staatsblad.»

De indiener van het amendement is van mening dat het niet de taak is van de Koning de datum van inwerkingtreding van een wet te bepalen.

L'amendement et l'article ainsi amendé (article 25 nouveau) sont adoptés par 6 voix et 2 abstentions.

IV. VOTE SUR L'ENSEMBLE

L'ensemble du projet de loi ainsi amendé a été adopté par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 8 membres présents.

Les rapporteurs,

André BOURGEOIS.
Claude DESMEDT.

Le président,

Roger LALLEMAND.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel (artikel 25 nieuw) worden aangenomen met 6 stemmen bij 2 onthoudingen.

IV. STEMMING OVER HET GEHEEL

Het aldus geamendeerde wetsontwerp wordt in zijn geheel aangenomen met 5 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

Dit verslag werd goedgekeurd bij eenparigheid van de 8 aanwezige leden.

De rapporteurs,

André BOURGEOIS.
Claude DESMEDT.

De voorzitter,

Roger LALLEMAND.

**V. TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION
DE LA JUSTICE**

**V. TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE**

TEXTE DU PROJET DE LOI

CHAPITRE Ier

Disposition préliminaire

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

CHAPITRE II

Modification du Code judiciaire

Art. 2

Dans l'article 101 du Code judiciaire, modifié par la loi du 19 juillet 1985, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

«Il y a dans chaque cour d'appel un magistrat-coordonateur qui est chargé en particulier de l'organisation du travail et de la rédaction et de la publication annuelles d'un rapport d'activité. Le magistrat-coordonateur exécute ce travail sous l'autorité et la direction du premier président.»

Art. 3

Dans le chapitre III du titre premier du livre premier de la deuxième partie du même Code, est insérée une section *Ibis* intitulée «Section *Ibis*. Des conseillers suppléants aux cours d'appel» et comportant l'article 102, abrogé par la loi du 19 juillet 1985, et rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 102. § 1er. Il y a des conseillers suppléants à la cour d'appel; ils sont nommés pour remplacer les conseillers lorsqu'ils sont empêchés.

Les conseillers suppléants peuvent être appelés à siéger dans les cas où l'effectif est insuffisant pour composer le siège conformément aux dispositions de la loi.

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

CHAPITRE Ier

Disposition préliminaire

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

CHAPITRE II

Modification du Code judiciaire

Art. 2

Dans l'article 101 du Code judiciaire, modifié par la loi du 19 juillet 1985, les alinéas suivants sont insérés entre les alinéas 2 et 3:

«Il y a dans chaque cour d'appel un magistrat-coordonateur chargé notamment, sous l'autorité [...] du premier président, de l'organisation du travail et de la rédaction et de la publication annuelles d'un rapport d'activité.

Ce rapport d'activité doit notamment analyser l'effet des mesures prises en vue de résorber l'arriéré judiciaire.

Le rapport du magistrat coordonateur est communiqué au ministre de la Justice, qui le transmet aux Chambres législatives.»

Art. 3

Dans le chapitre III du titre premier du livre premier de la deuxième partie du même Code, est insérée une section *Ibis* intitulée «Section *Ibis*. Des conseillers suppléants aux cours d'appel» et comportant l'article 102, abrogé par la loi du 19 juillet 1985, et rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 102. § 1er. Il y a des conseillers suppléants à la cour d'appel; ils sont nommés pour remplacer les conseillers lorsqu'ils sont empêchés.

Les conseillers suppléants peuvent être appelés à siéger dans les cas où l'effectif est insuffisant pour composer le siège conformément aux dispositions de la loi.

TEKST VAN HET WETSONTWERP

HOOFDSTUK I

Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek

Art. 2

In artikel 101 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1985, wordt tussen het tweede en het derde lid het volgende lid ingevoegd:

«Er is in elk hof van beroep een magistraat-coördinator die inzonderheid belast is met de organisatie van de werkzaamheden en het jaarlijks opmaken en bekendmaken van een activiteitenverslag. De magistraat-coördinator verricht deze werkzaamheden onder het gezag en de leiding van de eerste voorzitter.»

Art. 3

In boek I, titel I, hoofdstuk III, van het tweede deel van hetzelfde Wetboek, wordt een afdeling *Ibis* ingevoegd met als opschrift «Afdeling *Ibis*. Plaatsvervangende raadsheren bij de hoven van beroep» en die artikel 102 bevat, dat is opgeheven bij de wet van 19 juli 1985, en dat in de volgende lezing hersteld wordt:

«Art. 102. § 1. Er zijn plaatsvervangende raadsheren in het hof van beroep; zij worden benoemd ter vervanging van de verhinderde raadsheren.

De plaatsvervangende raadsheren kunnen geroepen worden zitting te nemen wanneer de bezetting niet volstaat om de zetel overeenkomstig de bepalingen van de wet samen te stellen.

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

HOOFDSTUK I

Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek

Art. 2

In artikel 101 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1985, worden tussen het tweede en het derde lid de volgende leden ingevoegd:

«Er is in elk hof van beroep een magistraat-coördinator die, onder het gezag [...] van de eerste voorzitter, inzonderheid belast is met de organisatie van de werkzaamheden en het jaarlijks opmaken en bekendmaken van een activiteitenverslag.

Dit activiteitenverslag dient onder meer na te gaan wat het effect is van de maatregelen die zijn genomen om de gerechtelijke achterstand weg te werken.

Het verslag van de magistraat-coördinator wordt medegedeeld aan de minister van Justitie, die het aan de Wetgevende Kamers verzendt.»

Art. 3

In boek I, titel I, hoofdstuk III, van het tweede deel van hetzelfde Wetboek wordt een afdeling *Ibis* ingevoegd met als opschrift «Afdeling *Ibis*. Plaatsvervangende raadsheren in de hoven van beroep» en die artikel 102 bevat, dat is opgeheven bij de wet van 19 juli 1985, en dat in de volgende lezing hersteld wordt:

«Art. 102. § 1. Er zijn plaatsvervangende raadsheren in het hof van beroep; zij worden benoemd ter vervanging van de verhinderde raadsheren.

De plaatsvervangende raadsheren kunnen geroepen worden zitting te nemen wanneer de bezetting niet volstaat om de zetel overeenkomstig de bepalingen van de wet samen te stellen.

TEXTE DU PROJET DE LOI

§ 2. En outre, les conseillers suppléants siègent dans les chambres supplémentaires constituées conformément à l'article 106bis.»

Art. 4

Un article 106bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«Art. 106bis. Pour une durée limitée fixée par le Roi, des chambres supplémentaires sont créées pour résorber l'arriéré judiciaire.

Un règlement particulier est fixé pour ces chambres suivant la procédure déterminée à l'article 106, alinéa 1er.

Ce règlement détermine le nombre de chambres supplémentaires de la cour d'appel.

Ces chambres sont composées d'au moins deux conseillers suppléants.

Les affaires sont distribuées par le premier président conformément au règlement prévu à l'alinéa 1er.»

Art. 5

Dans l'article 109bis, § 2, alinéa 1er, du même Code inséré par la loi du 19 juillet 1985, il est inséré un 1^obis, rédigé comme suit :

«1^obis. Les appels des décisions rendues par le tribunal de commerce,»

Art. 6

Un article 109ter, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

§ 2. En outre, les conseillers suppléants siègent dans les chambres supplémentaires constituées conformément à l'article 106bis.»

Art. 4

Un article 106bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«Art. 106bis. § 1er. Pour une durée limitée fixée par le Roi, des chambres supplémentaires sont créées pour résorber l'arriéré judiciaire. Après délibération des Chambres législatives sur les rapports du magistrat coordinateur, visés à l'article 101, troisième alinéa, la durée peut être prorogée par le Roi, si cette prorogation s'avère indispensable.

Suivant la procédure déterminée à l'article 106, alinéa premier, un règlement particulier est fixé pour ces chambres qui siègent exclusivement en matière civile, fiscale et commerciale.

Le règlement détermine le nombre de chambres supplémentaires de la cour d'appel.

§ 2. Les chambres supplémentaires sont composées d'au moins deux conseillers suppléants.

Elles ne peuvent être présidées par un avocat inscrit au tableau de l'Ordre des avocats.»

[...]

Art. 5

À l'article 109, premier alinéa, du même Code, les mots «en concertation avec le magistrat-coordinateur» sont insérés entre les mots «président» et «conformément».

Art. 6

Dans l'article 109bis, § 2, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 19 juillet 1985, il est inséré un 1^obis, rédigé comme suit :

«1^obis. Les appels des décisions rendues par le tribunal de commerce,»

Art. 7

Un article 109ter, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

TEKST VAN HET WETSONTWERP

§ 2. Voorts hebben de plaatsvervangende raadsheeren zitting in de aanvullende kamers, samengesteld overeenkomstig artikel 106bis.»

Art. 4

Een artikel 106bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

«Art. 106bis. Teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken worden aanvullende kamers opgericht voor een beperkte duur bepaald door de Koning.

Er wordt voor deze kamers een bijzonder reglement opgesteld overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 106, lid 1.

Dit reglement bepaalt het aantal aanvullende kamers van het hof van beroep.

Deze kamers worden samengesteld uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheeren.

De zaken worden door de eerste voorzitter verdeeld overeenkomstig het reglement bedoeld in het eerste lid.»

Art. 5

In artikel 109bis, § 2, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij wet van 19 juli 1985, wordt een 1^obis ingevoegd, luidende als volgt :

«1^obis. Het hoger beroep tegen beslissingen gewezen door de rechtbank van koophandel.»

Art. 6

Een artikel 109ter, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

§ 2. Voorts hebben de plaatsvervangende raadsheeren zitting in de aanvullende kamers, samengesteld overeenkomstig artikel 106bis.»

Art. 4

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 106bis ingevoegd, luidend als volgt :

«Art. 106bis. § 1. Teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken worden aanvullende kamers opgericht voor een beperkte duur bepaald door de Koning. Na beraadslaging door de Wetgevende Kamers over de verslagen van de magistrat-coördinator, zoals bedoeld in artikel 101, derde lid, kan de duur door de Koning worden verlengd wanneer de noodzaak daartoe blijkt.

Er wordt voor deze kamers die uitsluitend in burgerlijke en fiscale zaken en in handelszaken zitting houden, een bijzonder reglement opgesteld overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 106, eerste lid.

Het reglement bepaalt het aantal aanvullende kamers van het hof van beroep.

§ 2. De aanvullende kamers zijn samengesteld uit ten minste twee plaatsvervangende raadsheeren.

Zij mogen niet worden voorgezeten door een advocaat ingeschreven op het tableau van de Orde van advocaten.»

[...]

Art. 5

In artikel 109, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden tussen de woorden «verdeeld» en «overeenkomstig» de woorden «in samenspraak met de magistrat-coördinator» ingevoegd.

Art. 6

In artikel 109bis, § 2, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 juli 1985, wordt een 1^obis ingevoegd, luidend als volgt :

«1^obis. Het hoger beroep tegen beslissingen gewezen door de rechtbank van koophandel.»

Art. 7

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 109ter ingevoegd, luidend als volgt :

TEXTE DU PROJET DE LOI

«*Art. 109ter.* Sont attribuées aux chambres supplémentaires visées à l'article 106*bis*, les causes pour lesquelles, soit une fixation a été accordée pour une date éloignée de plus d'un an de la date de mise en vigueur du présent article, soit aucune fixation n'a été accordée alors qu'elle a été demandée. L'attribution des causes se fait sans avoir égard au fait que la fixation initiale avait été accordée pour une chambre à trois conseillers ou une chambre à conseiller unique.

Les causes sont attribuées à une chambre ordinaire composée de trois conseillers ou d'un conseiller pour autant que la demande en soit faite par une partie au plus tard un mois après la notification de la date de plaidoirie pour la chambre supplémentaire sans autres formalités qu'une demande écrite adressée au premier président. Cette notification a lieu au plus tard dans un délai de 6 mois après l'entrée en vigueur du présent article.»

Art. 7

Dans l'article 120, alinéa 1er, du même Code, les mots «ou un membre de la cour d'appel admis à la retraite en raison de son âge qui n'a pas encore atteint l'âge de 70 ans» sont insérés entre les mots «d'appel» et «délégué».

Art. 8

L'article 120, alinéa 2, du même Code est complété comme suit «ou un membre de la cour d'appel admis à la retraite en raison de son âge qui n'a pas encore atteint l'âge de 70 ans».

Art. 9

Un article 207*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

«*Art. 207bis.* § 1er. Pour pouvoir être nommé conseiller suppléant à la cour d'appel, le candidat doit être docteur ou licencié en droit et:

1° soit suivre le barreau au moins pendant vingt ans;

2° soit, être juge suppléant depuis dix ans au moins dans un tribunal de première instance, un tribunal du travail, un tribunal de commerce, une justice de paix ou un tribunal de police;

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

«*Art. 109ter.* Sont attribuées aux chambres supplémentaires visées à l'article 106*bis*, les causes pour lesquelles, soit une fixation a été accordée pour une date éloignée de plus d'un an de la date de mise en vigueur du présent article, soit aucune fixation n'a été accordée alors qu'elle a été demandée. L'attribution des causes se fait sans avoir égard au fait que la fixation initiale avait été accordée pour une chambre à trois conseillers ou une chambre à conseiller unique.

Les causes sont attribuées à une chambre ordinaire composée du même nombre de conseillers que la chambre saisie initialement pour autant que la demande en soit faite par toutes les parties au plus tard un mois après la notification de la fixation pour la chambre supplémentaire sans autres formalités qu'une demande écrite commune adressée au premier président. Cette notification a lieu au plus tard dans un délai de six mois après l'entrée en vigueur du présent article.»

Art. 8

Dans l'article 120, alinéa 1er, du même Code, les mots «ou un membre de la cour d'appel admis à la retraite en raison de son âge qui n'a pas encore atteint l'âge de 70 ans» sont insérés entre les mots «d'appel» et «délégué».

Art. 9

L'article 120, alinéa 2, du même Code est complété comme suit: «ou un membre de la cour d'appel admis à la retraite en raison de son âge qui n'a pas encore atteint l'âge de 70 ans».

Art. 10

Un article 207*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

«*Art. 207bis.* § 1er. Pour pouvoir être nommé conseiller suppléant à la cour d'appel, le candidat doit être docteur ou licencié en droit et remplir, au moment de la nomination, l'une des conditions suivantes:

1° avoir suivi le barreau au moins pendant vingt ans;

2° être juge suppléant depuis au moins dix ans dans un tribunal de première instance, un tribunal du travail, un tribunal de commerce, une justice de paix ou un tribunal de police;

TEKST VAN HET WETSONTWERP

«*Art. 109ter.* Aan de aanvullende kamers, zoals bepaald in artikel 106*bis*, worden de zaken toegewezen waarvoor een rechtsdag is bepaald die meer dan een jaar verwijderd is van de datum van inwerking-treding van dit artikel of waarvoor op voornoemde datum, hoewel dit was aangevraagd, geen rechtsdag is bepaald. De toewijzing van de zaken geschiedt ongeacht het feit dat de oorspronkelijke rechtsdag bepaald was voor een kamer met drie raadsheren hetzij een kamer met één raadsheer.

De zaken worden toegewezen aan een gewone kamer met drie raadsheren of een kamer met één raadsheer voor zover een partij zulks aanvraagt uiterlijk één maand na de kennisgeving van de rechtsdag voor de aanvullende kamer zonder andere formaliteiten dan een schriftelijk verzoek gericht aan de eerste voorzitter. Deze kennisgeving geschiedt uiterlijk binnen een termijn van zes maand na de inwerkingtreding van dit artikel.»

Art. 7

In artikel 120, eerste lid van hetzelfde Wetboek, worden tussen de woorden «beroep» en «aan» de woorden «of een wegens zijn leeftijd op rust gesteld lid van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar heeft bereikt» ingevoegd.

Art. 8

Artikel 120, tweede lid van hetzelfde Wetboek, wordt aangevuld als volgt: «of wegens hun leeftijd op rust gesteld leden van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar hebben bereikt».

Art. 9

Een artikel 207*bis*, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd:

«*Art. 207bis.* § 1. Om tot plaatsvervangende raadsheer in het hof van beroep te kunnen worden benoemd, moet de kandidaat doctor of licentiaat in de rechten zijn en:

1° ofwel ten minste twintig jaar werkzaam zijn aan de balie;

2° ofwel sedert tenminste tien jaar plaatsvervangend rechter zijn bij een rechtbank van eerste aanleg, een arbeidsrechtbank, een rechtbank van koophandel, een vredegerecht of een politierechtbank;

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

«*Art. 109ter.* Aan de aanvullende kamers, zoals bepaald in artikel 106*bis*, worden de zaken toegewezen waarvoor een rechtsdag is bepaald die meer dan een jaar verwijderd is van de datum van inwerking-treding van dit artikel of waarvoor op voornoemde datum geen rechtsdag is bepaald, hoewel die was aangevraagd. De toewijzing van de zaken geschiedt ongeacht het feit of de oorspronkelijke rechtsdag bepaald was voor een kamer met drie raadsheren dan wel voor een kamer met één raadsheer.

De zaken worden toegewezen aan een gewone kamer met een zelfde aantal raadsheren als de oorspronkelijk geadieerde kamer voor zover alle partijen zulks aanvragen uiterlijk één maand na de kennisgeving van de rechtsdag voor de aanvullende kamer zonder andere formaliteit dan een gezamenlijk schriftelijk verzoek gericht aan de eerste voorzitter. Deze kennisgeving geschiedt uiterlijk binnen een termijn van zes maanden na de inwerkingtreding van dit artikel.»

Art. 8

In artikel 120, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden tussen de woorden «beroep» en «aan» de woorden «of een wegens zijn leeftijd in rust gesteld lid van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar heeft bereikt» ingevoegd.

Art. 9

Artikel 120, tweede lid, van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt: «of wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar hebben bereikt».

Art. 10

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 207*bis* ingevoegd, luidend als volgt:

«*Art. 207bis.* § 1. Om tot plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep te kunnen worden benoemd, moet de kandidaat doctor of licentiaat in de rechten zijn en op het ogenblik van de benoeming aan een van de volgende voorwaarden voldoen:

1° ten minste twintig jaar werkzaam zijn geweest aan de balie;

2° sedert ten minste tien jaar plaatsvervangend rechter zijn bij een rechtbank van eerste aanleg, een arbeidsrechtbank, een rechtbank van koophandel, een vredegerecht of een politierechtbank;

TEXTE DU PROJET DE LOI

3° soit être un magistrat admis à la retraite, à l'exception des membres des cours d'appel admis à la retraite.

§ 2. Les membres des cours d'appel admis à la retraite sont, à leur demande, désignés par le premier président pour exercer la fonction de conseiller suppléant, sous réserve des exceptions reprises dans l'article 383, § 3.»

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

3° être magistrat admis à la retraite, à l'exception des membres des cours d'appel visés au § 2;

4° soit être professeur d'université et avoir enseigné le droit pendant au moins vingt ans dans une faculté de droit;

5° soit avoir cumulé ou exercé successivement pendant au moins vingt ans les activités visées aux points 1° et 4°.

§ 2. Les membres des cours d'appel admis à la retraite sont, à leur demande, désignés par le premier président pour exercer la fonction de conseiller suppléant, sous réserve des exceptions reprises dans l'article 383, § 3.

§ 3. Le ministre de la Justice sollicite, pour chaque candidat visé au § 1er, entre autres l'avis écrit des personnes suivantes, en fonction de la catégorie à laquelle appartiennent ces candidats :

1° pour les candidats visés au § 1er, 1°:

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

— du président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

2° pour les candidats visés au § 1er, 2°:

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est inscrit au tableau;

— du président du tribunal où le candidat est nommé juge suppléant;

3° pour les candidats visés au § 1er, 3°:

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;

— du président du tribunal où le candidat a exercé sa fonction en dernier lieu;

4° pour les candidats visés au § 1er, 4°:

— du doyen de la faculté à laquelle le professeur est attaché;

5° pour les candidats visés au § 1er, 5°:

— du bâtonnier de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau;

— du doyen de la faculté à laquelle le professeur est ou était attaché;

— du président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat est ou était inscrit au tableau.

TEKST VAN HET WETSONTWERP

3° ofwel op rust gestelde magistraat zijn, met uitzondering van de op rust gestelde leden van de hoven van beroep.

§ 2. De op rust gestelde leden van de hoven van beroep worden op hun verzoek door de eerste voorzitters van de hoven van beroep aangewezen om het ambt van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen, onverminderd de uitzonderingen voorzien in artikel 383, § 3.»

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

3° in rust gesteld magistraat zijn, met uitzondering van de in § 2 bedoelde leden van de hoven van beroep;

4° hoogleraar zijn die gedurende ten minste twintig jaar het recht aan een rechtsfaculteit onderwezen heeft;

5° gedurende ten minste twintig jaar de werkzaamheden bedoeld in het 1° en het 4° gecumu-leerd of opeenvolgend uitgeoefend hebben.

§ 2. De in rust gestelde leden van de hoven van beroep worden op hun verzoek door de eerste voorzitters van de hoven van beroep aangewezen om het ambt van plaatsvervangend raadsheer uit te oefenen, onverminderd de uitzonderingen bepaald in artikel 383, § 3.

§ 3. De minister van Justitie wint over de kandidaten bedoeld in § 1, onder meer het schriftelijk advies in, naar gelang van de categorie van kandidaten, van de volgende personen:

1° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 1°:

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

— de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

2° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 2°:

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven is op het tableau;

— de voorzitter van de rechtbank waar de kandidaat tot plaatsvervangend rechter is benoemd;

3° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 3°:

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat het laatst in functie was;

— de voorzitter van de rechtbank waar de kandidaat het laatst in functie was;

4° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 4°:

— de decaan van de faculteit waaraan de hoogleraar verbonden is;

5° voor de kandidaten bedoeld in § 1, 5°:

— de stafhouder van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau;

— de decaan van de faculteit waaraan de hoogleraar verbonden was of is;

— de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat ingeschreven was of is op het tableau.

TEXTE DU PROJET DE LOI

Art. 10

Un article 210ter, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«Art. 210ter. Le Roi désigne parmi les conseillers de chaque cour d'appel sur la présentation de l'assemblée générale un magistrat-coordonateur pour une période de trois ans.

Pour pouvoir être désigné, le candidat magistrat-coordonateur doit être porteur d'un certificat attestant une formation spécialisée en management.

Le magistrat-coordonateur peut siéger selon son rang dans les chambres de la cour.»

Art. 11

Article 213, alinéa 2, du même Code, est modifié comme suit: «dans 1, le chiffre 30 est remplacé par le chiffre 31; dans 2, le chiffre 19 est remplacé par le chiffre 20 et le chiffre 5 par le chiffre 6; dans 3, le chiffre 24 est remplacé par le chiffre 25; dans 4, le chiffre 22 est remplacé par le chiffre 23; dans 5, le chiffre 22 est remplacé par le chiffre 23.»

Art. 12

Dans l'article 288 du même Code, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2:

«La réception des conseillers suppléants près les cours d'appel visés à l'article 207bis, § 1er, se fait devant une des chambres de la cour d'appel présidée par le premier président ou le conseiller qui le remplace, ou devant la chambre des vacations.»

Art. 13

À l'article 300, alinéa 1er, du même Code, les mots «conseillers suppléants visés à l'article 207bis, § 1er, 1° et 2°, et les» sont insérés entre les mots «les» et «juges».

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

Art. 11

Ces avis seront transmis par le ministre de la Justice au Collège de recrutement des magistrats qui donne un avis écrit sur l'expérience exigée et l'aptitude des candidats à siéger comme conseiller suppléant. Cet avis est communiqué au ministre de la Justice dans les trente jours suivant la réception de la demande d'avis.»

Un article 210ter, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«Art. 210ter. Le Roi désigne parmi les conseillers de chaque cour d'appel sur la présentation de l'assemblée générale un magistrat-coordonateur pour une période de trois ans.

Pour pouvoir être désigné, le candidat magistrat-coordonateur doit être porteur d'un certificat attestant une formation spécialisée en management.

Le magistrat-coordonateur peut siéger selon son rang dans les chambres de la cour.»

Art. 12

Article 213, alinéa 2, du même Code, est modifié comme suit: «dans 1, le chiffre 30 est remplacé par le chiffre 31; dans 2, le chiffre 19 est remplacé par le chiffre 20 et le chiffre 5 par le chiffre 6; dans 3, le chiffre 24 est remplacé par le chiffre 25; dans 4, le chiffre 22 est remplacé par le chiffre 23; dans 5, le chiffre 22 est remplacé par le chiffre 23.»

Art. 13

Dans l'article 288 du même Code, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2:

«La réception des conseillers suppléants près les cours d'appel visés à l'article 207bis, § 1er, se fait devant une des chambres de la cour d'appel présidée par le premier président ou le conseiller qui le remplace, ou devant la chambre des vacations.»

Art. 14

À l'article 300, alinéa 1er, du même Code, les mots «conseillers suppléants visés à l'article 207bis, § 1er, 1°, 2°, 4° et 5°, et les» sont insérés entre les mots «les» et «juges».

TEKST VAN HET WETSONTWERP

Art. 10

Een artikel 210ter, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd:

«Art. 210ter. De Koning wijst uit de raadsheren van elk hof van beroep op voordracht van de algemene vergadering een magistraat-coördinator aan voor een periode van drie jaar.

Om te kunnen worden aangewezen, moet de kandidaat-magistraat-coördinator houder zijn van een getuigschrift waaruit een gespecialiseerde opleiding in het management blijkt.

De magistraat-coördinator kan voorts zitting nemen in de kamers van het hof volgens zijn rang.»

Art. 11

Artikel 213, lid 2, van hetzelfde Wetboek wordt gewijzigd als volgt: «in 1 wordt het cijfer 30 vervangen door het cijfer 31; in 2 wordt het cijfer 19 vervangen door het cijfer 20 en het cijfer 5 door het cijfer 6; in 3 wordt het cijfer 24 vervangen door het cijfer 25; in 4 wordt het cijfer 22 vervangen door het cijfer 23; in 5 wordt het cijfer 22 vervangen door het cijfer 23.»

Art. 12

In artikel 288 van hetzelfde Wetboek, wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd:

«De installatie van de plaatsvervangende raadsheren in de hoven van beroep zoals bedoeld in artikel 207bis, § 1, geschiedt voor een kamer van het hof van beroep, voorgezeten door de eerste voorzitter of de raadsheer die hem vervangt of voor de vakantie-kamer.»

Art. 13

In artikel 300, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, worden de woorden «raadsheren, zoals bedoeld in artikel 207bis, § 1, 1° en 2°, en de plaatsvervangende» tussen de woorden «plaatsvervangende» en «rechtens» ingevoegd.

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

Art. 11

Deze adviezen worden door de minister van Justitie overgezonden aan het wervingscollege der magistraten, dat een schriftelijk advies uitbrengt over de voorgeschreven ervaring en bekwaamheid van de kandidaten om als plaatsvervangend raadsheer zitting te hebben. Dit advies wordt aan de minister van Justitie meegedeeld binnen dertig dagen te rekenen van de ontvangst van het verzoek om advies.»

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 210ter ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 210ter. De Koning wijst uit de raadsheren van elk hof van beroep op voordracht van de algemene vergadering een magistraat-coördinator aan voor een periode van drie jaar.

Om te kunnen worden aangewezen, moet de kandidaat-magistraat-coördinator houder zijn van een getuigschrift waaruit een gespecialiseerde opleiding in het management blijkt.

De magistraat-coördinator kan zitting nemen in de kamers van het hof volgens zijn rang.»

Art. 12

Artikel 213, tweede lid, van hetzelfde Wetboek wordt gewijzigd als volgt: «in 1 wordt het cijfer 30 vervangen door het cijfer 31; in 2 wordt het cijfer 19 vervangen door het cijfer 20 en het cijfer 5 door het cijfer 6; in 3 wordt het cijfer 24 vervangen door het cijfer 25; in 4 wordt het cijfer 22 vervangen door het cijfer 23; in 5 wordt het cijfer 22 vervangen door het cijfer 23.»

Art. 13

In artikel 288 van hetzelfde Wetboek wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd:

«De installatie van de plaatsvervangende raadsheren in de hoven van beroep, zoals bedoeld in artikel 207bis, § 1, geschiedt voor een kamer van het hof van beroep, voorgezeten door de eerste voorzitter of de raadsheer die hem vervangt of voor de vakantie-kamer.»

Art. 14

In artikel 300, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «raadsheren zoals bedoeld in artikel 207bis, § 1, 1°, 2°, 4° en 5°, en de plaatsvervangende» tussen de woorden «plaatsvervangende» en «rechtens» ingevoegd.

TEXTE DU PROJET DE LOI

Art. 14

À l'article 301 du même Code, les mots «conseillers» sont insérés entre les mots «comme» et «juges» et les mots «conseillers suppléants» sont insérés entre les mots «juges» et «juges suppléants».

Art. 15

À l'article 311 du même Code, les mots «Les conseillers suppléants qui satisfont aux conditions visées à l'article 207bis, § 2, dans l'ordre de leur nomination, et ensuite les conseillers suppléants qui satisfont aux conditions visées à l'article 207bis, § 1er, 3°, dans l'ordre de leur nomination, en ensuite, dans l'ordre de leur nomination les autres conseillers suppléants» sont insérés entre les mots «conseiller;» et «Le procureur général» sous l'intitulé «Membres de la cour».

Art. 16

Dans l'article 321 du même Code, modifié par la loi du 17 juillet 1984, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1 et 2:

«À la cour d'appel, le conseiller empêché peut aussi être remplacé par un conseiller suppléant désigné par le premier président de la cour. Le conseiller suppléant ne peut pas être appelé à remplacer un conseiller unique.»

Art. 17

Un article 321bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

«En cas d'empêchement légitime d'un conseiller suppléant, le premier président de la cour d'appel peut par ordonnance désigner un remplaçant parmi les conseillers suppléants visés à l'article 102.»

Art. 18

Dans l'article 341 du même Code, modifié par la loi du 17 juillet 1984, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 3 et 4:

«Les conseillers suppléants à la cour d'appel ne font pas partie de l'assemblée générale.»

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

Art. 15

À l'article 301 du même Code, les mots «conseillers» sont insérés entre les mots «comme» et «juges» et les mots «conseillers suppléants» sont insérés entre les mots «juges» et «juges suppléants».

Art. 16

À l'article 311 du même Code, les mots «les conseillers suppléants qui satisfont aux conditions visées à l'article 207bis, § 2, dans l'ordre de leur nomination, et ensuite les conseillers suppléants qui satisfont aux conditions visées à l'article 207bis, § 1er, 3°, dans l'ordre de leur nomination, et ensuite, dans l'ordre de leur nomination les autres conseillers suppléants» sont insérés entre les mots «conseiller;» et «le procureur général» sous l'intitulé «Membres de la cour».

Art. 17

Dans l'article 321 du même Code, modifié par la loi du 17 juillet 1984, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1 et 2:

«À la cour d'appel, le conseiller empêché peut aussi être remplacé par un conseiller suppléant désigné par le premier président de la cour. Le conseiller suppléant ne peut pas être appelé à remplacer un conseiller unique.»

Art. 18

Un article 321bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

«En cas d'empêchement légitime d'un conseiller suppléant, le premier président de la cour d'appel peut par ordonnance désigner un remplaçant parmi les conseillers suppléants visés à l'article 102.»

Art. 19

Dans l'article 341 du même Code, modifié par la loi du 17 juillet 1984, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 3 et 4:

«Les conseillers suppléants à la cour d'appel ne font pas partie de l'assemblée générale.»

TEKST VAN HET WETSONTWERP

Art. 14

In artikel 301 van hetzelfde Wetboek, worden de woorden «raadsheren,» tussen de woorden «als,» en «rechters» ingevoegd en de woorden «plaatsvervangende raadsheren» worden ingevoegd tussen de woorden «rechters» en «plaatsvervangende rechters».

Art. 15

In artikel 311 van hetzelfde Wetboek, worden, onder het opschrift «Leden van het hof» de woorden «De plaatsvervangende raadsheren zoals bedoeld in artikel 207bis, § 2, naar orde van hun benoeming, en vervolgens de plaatsvervangende raadsheren zoals bedoeld in artikel 207bis, § 1, 3°, naar orde van hun benoeming en vervolgens de overige plaatsvervangende raadsheren naar orde van hun benoeming» ingevoegd tussen de woorden «raadsheer,» en «De procureur-generaal.»

Art. 16

In artikel 321 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 juli 1984, wordt tussen het eerste en het tweede lid, het volgende lid ingevoegd:

«In het hof van beroep kan de verhinderde raadsheer ook vervangen worden door een plaatsvervangende raadsheer, die de eerste voorzitter van het hof aanwijst. De plaatsvervangende raadsheer kan niet geroepen worden om een alleenzettelend raadsheer te vervangen.»

Art. 17

Een artikel 321bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd:

«Wanneer een plaatsvervangende raadsheer wettig verhinderd is, kan de eerste voorzitter van het hof van beroep bij beschikking een vervanger aanwijzen uit de plaatsvervangende raadsheren zoals bedoeld in artikel 102.»

Art. 18

In artikel 341 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 juli 1984, wordt tussen het derde en het vierde lid, het volgende lid ingevoegd:

«De plaatsvervangende raadsheren bij het hof van beroep maken geen deel uit van de algemene vergadering.»

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

Art. 15

In artikel 301 van hetzelfde Wetboek wordt het woord «raadsheren,» tussen de woorden «als,» en «rechters» ingevoegd en worden de woorden «plaatsvervangende raadsheren» ingevoegd tussen de woorden «rechters» en «plaatsvervangende rechters».

Art. 16

In artikel 311 van hetzelfde Wetboek worden onder het opschrift «Leden van het hof» de woorden «de plaatsvervangende raadsheren zoals bedoeld in artikel 207bis, § 2, naar orde van hun benoeming, en vervolgens de plaatsvervangende raadsheren zoals bedoeld in artikel 207bis, § 1, 3°, naar orde van hun benoeming en vervolgens de overige plaatsvervangende raadsheren naar orde van hun benoeming» ingevoegd tussen de woorden «raadsheer,» en «de procureur-generaal.»

Art. 17

In artikel 321 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 juli 1984, wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd:

«In het hof van beroep kan de verhinderde raadsheer ook vervangen worden door een plaatsvervangend raadsheer, die de eerste voorzitter van het hof aanwijst. De plaatsvervangend raadsheer kan niet geroepen worden om een alleenzittend raadsheer te vervangen.»

Art. 18

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 321bis ingevoegd, luidend als volgt:

«Wanneer een plaatsvervangend raadsheer wettig verhinderd is, kan de eerste voorzitter van het hof van beroep bij beschikking een vervanger aanwijzen uit de plaatsvervangende raadsheren zoals bedoeld in artikel 102.»

Art. 19

In artikel 341 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 juli 1984, wordt tussen het derde en het vierde lid het volgende lid ingevoegd:

«De plaatsvervangende raadsheren in het hof van beroep maken geen deel uit van de algemene vergadering.»

TEXTE DU PROJET DE LOI

Art. 19

Un article 342bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«*Art. 342bis.* L'assemblée générale de la Cour d'appel formule, dans le cadre d'un plan pluriannuel, les mesures qui peuvent contribuer à résorber l'arriéré judiciaire au niveau de l'administration de la Justice dans son ressort.

Chaque année, dans le courant du mois de septembre, elle consacre un examen aux affaires pendantes et en fait rapport au plus tard le 15 octobre.

Le procureur général près la Cour d'appel transmet ce rapport au ministre de la Justice qui le communique ensuite au Conseil des ministres et aux Présidents des chambres législatives.»

Art. 20

Un article 379ter, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«*Art. 379ter.* § 1er. Le conseiller suppléant qui est appelé à siéger selon l'article 102, § 1er, a droit à une indemnité mensuelle, comme prévu à l'article 379.

§ 2. Le conseiller suppléant qui est appelé à siéger dans une chambre supplémentaire comme prévu dans l'article 102, § 2, a droit à une indemnité par audience dont les modalités d'application sont fixées par le ministre de la Justice.»

Art. 21

Un article 379quater, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«*Art. 379quater.* Le ministre de la Justice détermine l'indemnité qui peut être allouée aux membres de la cour d'appel admis à la retraite qui sont délégués pour présider la cour d'assises, conformément à l'article 120, alinéa 1er.»

Art. 22

L'article 390 du même Code est complété par un deuxième alinéa rédigé comme suit :

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

Art. 20

Un article 342bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«*Art. 342bis.* L'assemblée générale de la cour d'appel examine le rapport du magistrat coordonnateur. Sur la base de celui-ci, elle détermine notamment, dans le cadre d'un plan pluriannuel, les mesures qui visent à résorber l'arriéré judiciaire dans son ressort.

Chaque année, dans le courant du mois de septembre, elle consacre un examen aux affaires pendantes et en fait rapport au plus tard le 15 octobre.

Le procureur général près la cour d'appel transmet ce rapport au ministre de la Justice, qui le communique ensuite aux présidents des Chambres législatives et au Conseil des ministres.»

Art. 21

Un article 379ter, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«*Art. 379ter.* § 1er. Le conseiller suppléant qui est appelé à siéger selon l'article 102, § 1er, a droit à une indemnité mensuelle, comme prévu à l'article 379.

§ 2. Le conseiller suppléant-président et le conseiller suppléant qui sont appelés à siéger dans une chambre supplémentaire comme prévu dans l'article 102, § 2, ont droit, en leur qualité de président ou de conseiller suppléant, à une indemnité par audience dont les modalités d'application sont fixées par le ministre de la Justice.»

Art. 22

Un article 379quater, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

«*Art. 379quater.* Le ministre de la Justice détermine l'indemnité qui peut être allouée aux membres de la cour d'appel admis à la retraite qui sont délégués pour présider la cour d'assises, conformément à l'article 120, alinéa 1er.»

Art. 23

L'article 390 du même Code est complété par un deuxième alinéa rédigé comme suit :

TEKST VAN HET WETSONTWERP

Art. 19

Een artikel 342bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

«*Art. 342bis.* De algemene vergadering van het hof van beroep formuleert in een meerjarenplan de maatregelen die kunnen bijdragen tot het afbouwen van de achterstand in de rechtsbedeling van het ressort.

Zij onderzoekt elk jaar in de loop van de maand september de hangende zaken en brengt hierover uiterlijk op 15 oktober verslag uit.

De procureur-generaal bij het Hof van beroep maakt dit verslag over aan de minister van Justitie die het meedeelt aan de Ministerraad en aan de voorzitters van de wetgevende kamers.»

Art. 20

Een artikel 379ter, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

«*Art. 379ter.* § 1. De plaatsvervangende raadsheer die geroepen wordt om zitting te nemen krachtens artikel 102, § 1, heeft recht op een maandelijks vergoeding zoals bepaald in artikel 379.

§ 2. De plaatsvervangende raadsheer die geroepen wordt om te zetelen in een aanvullende kamer zoals bedoeld in artikel 102, § 2, heeft recht op een vergoeding per zitting, waarvan de regels nader worden vastgesteld door de minister van Justitie.»

Art. 21

Een artikel 379quater, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

«*Art. 379quater.* De minister van Justitie bepaalt welke vergoeding kan worden toegekend aan de op rust gestelde leden van het hof van beroep die opdracht hebben het hof van assisen voor te zitten, conform artikel 120, eerste lid.»

Art. 22

Artikel 390 van hetzelfde Wetboek, wordt aangevuld met een tweede lid dat luidt als volgt :

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

Art. 20

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 342bis ingevoegd, luidend als volgt :

«*Art. 342bis.* De algemene vergadering van het hof van beroep onderzoekt het verslag van de magistraat-coördinator. Op basis daarvan bepaalt zij onder meer in een meerjarenplan welke maatregelen strekken tot het wegwerken van de achterstand in het rechtsgebied.

Zij onderzoekt elk jaar in de loop van de maand september de hangende zaken en brengt hierover uiterlijk op 15 oktober verslag uit.

De procureur-generaal bij het hof van beroep zendt dit verslag over aan de minister van Justitie, die het meedeelt aan de voorzitters van de Wetgevende Kamers en aan de Ministerraad.»

Art. 21

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 379ter ingevoegd, luidend als volgt :

«*Art. 379ter.* § 1. De plaatsvervangend raadsheer die geroepen wordt om zitting te nemen krachtens artikel 102, § 1, heeft recht op een maandelijks vergoeding zoals bepaald in artikel 379.

§ 2. De plaatsvervangend raadsheer-voorzitter en de plaatsvervangend raadsheer die geroepen worden om zitting te nemen in een aanvullende kamer zoals bedoeld in artikel 102, § 2, hebben per zitting recht op een vergoeding als voorzitter of als plaatsvervangend raadsheer, waarvan de regels nader worden vastgesteld door de minister van Justitie.»

Art. 22

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 379quater ingevoegd, luidend als volgt :

«*Art. 379quater.* De minister van Justitie bepaalt welke vergoeding kan worden toegekend aan de in rust gestelde leden van het hof van beroep die opdracht hebben het hof van assisen voor te zitten, conform artikel 120, eerste lid.»

Art. 23

Artikel 390 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een tweede lid, luidend als volgt :

TEXTE DU PROJET DE LOI

«Ces dispositions s'appliquent également aux conseillers suppléants à l'exception des magistrats admis à la retraite en raison de leur âge, lesquels peuvent siéger jusqu'à 70 ans.»

CHAPITRE III

Modifications à la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire

Art. 23

Le tableau figurant à l'article premier de la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire, remplacé par la loi du 28 décembre 1990 et modifié par la loi du 30 mars 1994, est remplacé par le tableau suivant:

Tableau figurant dans le projet de loi

Tabel opgenomen in het wetsontwerp

Siège Zetel	Premier président Eerste voorzitter	Présidents Voorzitters	Conseillers Raadsheren	Conseillers suppléants Plaatsvervangende raadsheren	Procureur général Procureur-generaal	Avocats généraux Advocaten-generaal	Substituts du Procureur général Substituten-procureur-generaal	Greffiers en chef Hoofdgriffiers	Greffiers-chef de service Griffiers-hoofd van dienst	Greffiers Griffiers	Commis-greffiers Klerken-griffiers
Anvers. — Antwerpen	1	14	29	30	1	11	8	1	2	16	8
Bruxelles. — Brussel	1	15	35	42	1	12	11	1	2	18	7
Gand. — Gent	1	14	32	28	1	12	7	1	2	18	7
Liège. — Luik	1	9	23	26	1	7	6	1	2	12	5
Mons. — Bergen	1	7	15	22	1	6	4	1	2	9	4

CHAPITRE IV

Disposition finale

Art. 24

À l'exception des articles 4 et 6 dont le Roi fixe la date d'entrée en vigueur, la présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

«Ces dispositions s'appliquent également aux conseillers suppléants à l'exception des magistrats admis à la retraite en raison de leur âge, lesquels peuvent siéger jusqu'à 70 ans.»

CHAPITRE III

Modifications à la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire

Art. 24

Le tableau figurant à l'article premier de la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire, remplacé par la loi du 28 décembre 1990 et modifié par la loi du 30 mars 1994, est remplacé par le tableau suivant:

Tableau adopté par la Commission

Tabel aangenomen door de Commissie

Siège Zetel	Premier président Eerste voorzitter	Présidents Voorzitters	Conseillers Raadsheren	Conseillers suppléants Plaatsvervangende raadsheren	Procureur général Procureur-generaal	Avocats généraux Advocaten-generaal	Substituts du Procureur général Substituten-procureur-generaal	Greffiers en chef Hoofdgriffiers	Greffiers-chef de service Griffiers-hoofd van dienst	Greffiers Griffiers	Commis-greffiers Klerken-griffiers
Anvers. — Antwerpen	1	14	29	30	1	11	8	1	2	17	8
Bruxelles. — Brussel	1	15	35	42	1	12	11	1	2	20	7
Gand. — Gent	1	14	32	28	1	12	7	1	2	19	7
Liège. — Luik	1	9	23	26	1	7	6	1	2	13	5
Mons. — Bergen	1	7	15	22	1	6	4	1	2	10	4

CHAPITRE IV

Disposition finale

Art. 25

À l'exception des articles 4 et 7 [...], la présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Les articles 4 et 7 entrent en vigueur à la date fixée par le Roi, mais au plus tard six mois après la publication de la présente loi au *Moniteur belge*.

TEKST VAN HET WETSONTWERP

«Diezelfde bepalingen zijn eveneens van toepassing op de plaatsvervangende raadsheren, met uitzondering van de op rust gestelde magistraten wegens hun leeftijd dewelke kunnen zetelen tot de leeftijd van 70 jaar.»

HOOFDSTUK III

Wijzigingen in de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

Art. 23

De tabel die voorkomt in artikel 1 van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, vervangen door de wet van 28 december 1990 en gewijzigd bij de wet van 30 maart 1994, wordt vervangen door de volgende tabel:

TEKSTAANGENOMENDOORDE COMMISSIE

«Diezelfde bepalingen zijn eveneens van toepassing op de plaatsvervangende raadsheren, met uitzondering van de wegens hun leeftijd in rust gestelde magistraten die zitting kunnen hebben tot de leeftijd van 70 jaar.»

HOOFDSTUK III

Wijzigingen in de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

Art. 24

De tabel die voorkomt in artikel 1 van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, vervangen door de wet van 28 december 1990 en gewijzigd bij de wet van 30 maart 1994, wordt vervangen door de volgende tabel:

HOOFDSTUK IV

Slotbepaling

Art. 24

Met uitzondering van de artikelen 4 en 6 waarvoor de Koning de datum van inwerkingtreding vaststelt, treedt deze wet in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

HOOFDSTUK IV

Slotbepaling

Art. 25

Met uitzondering van de artikelen 4 en 7 [...], treedt deze wet in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

De artikelen 4 en 7 treden in werking op de datum die de Koning vaststelt, maar ten laatste zes maanden na de publicatie van de wet in het *Belgisch Staatsblad*.

VI. ANNEXES

1. Chiffres communiqués par le premier président de la Cour d'appel de Gand au ministre de la Justice dans sa lettre du 12 mars 1997

Données statistiques relatives au fonctionnement des chambres civiles de la Cour d'appel de Gand — Situation au 27 février 1997

Aperçu des chambres composées de trois conseillers:

Chambre — Kamer	Total d'affaires en suspens — Totaal hangende zaken	Rôle spécial — Fixées — Bijzondere rol — Vastgesteld	Demandes article 750 — Aanvragen artikel 750	Demandes article 751 — Aanvragen artikel 751	Total affaires en cours — Totaal zaken in omloop	Solde rôle spécial — Saldo op de bijzondere rol
1	2 069	755	85	0	840	1 229
7	1 978	619	5	145	769	1 209
9	1 195	396	8	0	404	791
11	1 036	137	0	150	287	749
11FI	2 482	128	Parties: Partijen: 128	État belge: Belg. Staat: 883	1 139	1 343
12	1 184	513	6	0	519	665

Aperçu des chambres composées d'un conseiller:

Chambre — Kamer	Total d'affaires en suspens — Totaal hangende zaken	Rôle spécial — Fixées — Bijzondere rol — Vastgesteld	Demandes article 750 — Aanvragen artikel 750	Demandes article 751 — Aanvragen artikel 751	Total affaires en cours — Totaal zaken in omloop	Solde rôle spécial — Saldo op de bijzondere rol
13	906	300	0	78	378	528
14	604	83	0	19	102	502
15	876	218	0	24	242	634
JK	284	58	0	0	58	226
16	876	263	121	0	384	492
17	523	239	85	0	324	199
18	736	279	160	0	439	297
19	844	222	37	0	259	585
20	291	119	28	0	147	144
21	446	168	0	0	168	278
22	208	47	0	0	47	161
Totaux. — Totalen. . .	16 538	4 544	663	1 299	6 506	10 032

Partant des données contenues dans le système informatique et après élimination, dans la mesure du possible, des facteurs de distorsion inhérents à ce système, on obtient les résultats suivants qui donnent une image réaliste:

Conclusion (y compris affaires fiscales):

16 538 affaires dont 4 544+ 663+1 299=6 506 affaires «en mouvement», soit 39%.

Conclusion (sans les affaires fiscales):

14 056 affaires dont 4 416+ 535+416=5 367 affaires «en mouvement», soit 38%.

VI. BIJLAGEN

1. Cijfers bij brief van 12 maart 1997 meegedeeld door de eerste voorzitter van het Hof van Beroep te Gent aan de minister van Justitie

Statistische gegevens met betrekking tot de werking van de burgerlijke kamers van het Hof van Beroep te Gent — Toestand op 27 februari 1997

Overzicht der kamers samengesteld uit drie raadsheren:

Chambre — Kamer	Total d'affaires en suspens — Totaal hangende zaken	Rôle spécial — Fixées — Bijzondere rol — Vastgesteld	Demandes article 750 — Aanvragen artikel 750	Demandes article 751 — Aanvragen artikel 751	Total affaires en cours — Totaal zaken in omloop	Solde rôle spécial — Saldo op de bijzondere rol
1	2 069	755	85	0	840	1 229
7	1 978	619	5	145	769	1 209
9	1 195	396	8	0	404	791
11	1 036	137	0	150	287	749
11FI	2 482	128	Parties: Partijen: 128	État belge: Belg. Staat: 883	1 139	1 343
12	1 184	513	6	0	519	665

Overzicht der kamers samengesteld uit één raadsheer:

Chambre — Kamer	Total d'affaires en suspens — Totaal hangende zaken	Rôle spécial — Fixées — Bijzondere rol — Vastgesteld	Demandes article 750 — Aanvragen artikel 750	Demandes article 751 — Aanvragen artikel 751	Total affaires en cours — Totaal zaken in omloop	Solde rôle spécial — Saldo op de bijzondere rol
13	906	300	0	78	378	528
14	604	83	0	19	102	502
15	876	218	0	24	242	634
JK	284	58	0	0	58	226
16	876	263	121	0	384	492
17	523	239	85	0	324	199
18	736	279	160	0	439	297
19	844	222	37	0	259	585
20	291	119	28	0	147	144
21	446	168	0	0	168	278
22	208	47	0	0	47	161
Totaux. — Totalen. . .	16 538	4 544	663	1 299	6 506	10 032

Afgaande op de gegevens in het informaticasysteem en zoveel mogelijk de vervalsende factoren eigen aan het computersysteem uitschakelend, komen we tot volgende, meer realistische resultaten:

Conclusie (met fiscale zaken):

Er zijn 16 538 zaken waarvan 4 544+ 663+1 299=6 506 zaken «bewegend» =39% «bewegend».

Conclusie (zonder fiscale zaken):

Er zijn 14 056 zaken waarvan 4 416+ 535+416=5 367 zaken «bewegend» =38% «bewegend».

Données statistiques relatives au fonctionnement des chambres civiles de la Cour d'appel de Gand — Situation au 27 février 1997
Statistische gegevens met betrekking tot de werking van de burgerlijke kamers van het Hof van Beroep te Gent — Toestand op 27 februari 1997

Chambre <i>Kamer</i>	Fixées <i>Vastgesteld</i>	Rôle spécial <i>Bijzondere rol</i>	Demandes article 750 <i>Aanvragen artikel 750</i>	Demandes article 751 <i>Aanvragen artikel 751</i>
1	755	1 314	85	0
7	619	1 359	5	145
9	396	799	8	0
11	137	899	0	150
11FI	128	2 354	Parties : <i>Partijen</i> : 128	État belge : <i>Belgische Staat</i> : 883
12	513	671	6	0
13	300	606	0	78
14	83	521	0	19
15	218	658	0	24
JK	58	226	0	0
16	263	613	121	0
17	239	284	85	0
18	279	457	160	0
19	222	622	37	0
20	119	172	28	0
21	168	278	0	0
22	47	161	0	0
Total. — <i>Totaal</i> . . .	4 544	11 994	663	1 299

Partant des données contenues dans le système informatique et après élimination, dans la mesure du possible, des facteurs de distorsion inhérents à ce système, on obtient les résultats suivants qui donnent une image réaliste:

Conclusion (y compris affaires fiscales):

16 538 affaires dont 4 544+ 663+1 299=6 506 affaires «en mouvement», soit 39%.

Conclusion (sans les affaires fiscales):

14 056 affaires dont 4 416+ 535+416=5 367 affaires «en mouvement», soit 38%.

Afgaande op de gegevens in het informaticasysteem en zoveel mogelijk de vervalsende factoren eigen aan het computersysteem uitschakelend, komen we tot volgende, meer realistische resultaten:

Conclusie (met fiscale zaken):

Er zijn 16 538 zaken waarvan 4 544+ 663+1 299=6 506 zaken «bewegend» =39% «bewegend».

Conclusie (zonder fiscale zaken):

Er zijn 14 056 zaken waarvan 4 416+ 535+416=5 367 zaken «bewegend» =38% «bewegend».

2. Note de management

Dans le cadre de la mission officieuse de management au niveau de la cour d’appel de Bruxelles, il a été tenté (en plus du travail d’audience habituel) de mettre sur pied ou de maintenir les projets suivants :

— développer et gérer un système dans lequel les procès commerciaux civils en état d’être jugés, peuvent être réduits à des procédures écrites, tant pour un traitement plus rapide que pour un traitement «en surnombre» (ce qui signifie que ces dossiers sont traités, non à la place de, mais en plus du volume de travail normal, en tant que travail supplémentaire donc, en vue de diminuer l’arriéré judiciaire).

Ce système exige des efforts supplémentaires de la part de tous les conseillers de la cour, y compris de ceux qui siègent dans les chambres correctionnelles.

Outre ce projet général de procédure écrite, un projet expérimental particulier est en cours dans une seule chambre.

Il s’agit de la chambre fiscale, qui a l’avantage de traiter une matière très bien délimitée avec ses propres dossiers, de telle sorte qu’elle peut être considérée, en fait, comme une mini cour pour les projets expérimentaux.

L’expérience tentée dans cette chambre — par ailleurs à l’initiative du président de chambre faisant fonction, soutenu, il est vrai, par l’idéologie naissante en matière de management — consiste à traiter les affaires routinières de manière accélérée (réduire le plus possible les délais de procès dans les dossiers sélectionnés à cette fin, lesquels sont spécialement fixés à des audiences de 30 affaires et plus (au lieu des 5 à 7 procès habituels par audience) sur la base d’une procédure quasi écrite). L’objectif concret est de ramener, en plus ou moins une année, l’arriéré de fixation d’environ 18 mois à un arriéré acceptable de 4 mois.

Contrairement à ce qui est fait habituellement à ce jour, cet objectif est notamment atteint par les membres de cette chambre en assurant un maximum de stabilité (composition inchangée du siège) et un minimum de surcharge des audiences, afin de susciter de cette manière une motivation et une responsabilisation pour la gestion de sa propre charge de travail et une rapidité optimale de traitement au sein de la chambre.

À mon avis, s’il est couronné de succès (ce qui semble être clairement le cas à ce jour), ce projet expérimental doit permettre de convaincre les autres membres de la cour et la direction de l’utilité de cette méthode de travail, «pièces à l’appui».

— la réorganisation du schéma de travail et des audiences de l’ensemble de la cour et plus particulièrement des chambres civiles et consulaires, en instaurant les principes précités de stabilité au niveau de la situation de travail (tant en ce qui concerne la composition du siège que le nombre fixe et prévisible d’audiences par période (p. ex. par semaine)) dans le but d’augmenter la production (nombre d’arrêts et nombre d’affaires réglées) à un niveau de qualité pour le moins maintenu.

— l’organisation de structures de concertation et de mécanismes de diffusion d’informations afin de préparer le terrain pour les innovations et ce, tant au sein de la cour que pour les autres acteurs (greffe, barreau).

À ce propos, il est d’ailleurs à souligner que la concertation avec le barreau se déroule de manière très positive (dans le cadre du «Groupe de Travail Barreau-Magistrature» que je préside et auquel participent personnellement les bâtonniers des quatres barreaux du ressort, ainsi d’ailleurs que le greffier en chef de la cour). Cette concertation ne se limite pas aux questions nécessitant la collaboration du barreau (p. ex. le projet de procédure écrite susmentionné ou le pool des référendaires volontaires:

2. Managementsnota

In het kader van de officieuze managementsopdracht in het hof van beroep te Brussel werd getracht (meestal bovenop het normale zittingswerk) volgende projecten op te zetten of draaiende te houden :

— het uitbouwen en beheren van een systeem waarin burgerlijke commerciële pleitzaken die in staat zijn, omgebogen worden naar schriftelijke procedures, zowel voor een snellere als voor een «overtallige» behandeling (dit wil zeggen dat deze dossiers behandeld worden, niet in plaats van, maar bovenop het normale werkvolume, als supplementair werk dus, om de gerechtelijke achterstand te verminderen).

Dit systeem vraagt van alle raadsheren van het hof een extra-inspanning, ook van diegenen die in correctionele kamers zeten.

Benevens dit algemeen schriftelijke procedure-project loopt er in één kamer een bijzonder proefproject.

Het betreft de fiscale kamer, die het voordeel heeft een zeer goed afgebakende materie te behandelen met volstrekt eigen dossiers, zodat deze kamer in feite als een mini-hof kan beschouwd worden voor testprojecten.

In deze kamer wordt getracht — overigens op eigen initiatief van de dienstdoende kamervoorzitter, weliswaar geruggesteund door de opkomende managementscultuur — routineuze zaken versneld te verwerken (zo veel mogelijk reduceren van pleittijden in daartoe geselecteerde dossiers, die daartoe speciaal vastgesteld worden op zittingen van 30 en meer zaken (in plaats van de gebruikelijke vijf à zeven pleitzaken per zitting) volgens een quasi-schriftelijke procedure). De concrete doelstelling is hier in ongeveer één jaar tijd de vaststellingsachterstand van ongeveer 18 maanden terug te brengen tot een aanvaardbare vier maanden.

Deze doelstelling wordt onder andere bereikt door de leden van deze kamer, in tegenstelling tot wat tot op heden te doen gebruikelijk is, zoveel mogelijk stabiliteit te geven (onveranderlijke zetelsamenstelling) en zo weinig mogelijk extra-zittingsbetaling, om op die manier een motivatie en responsabilisering voor het beheer van de eigen werklast te bewerkstelligen en een optimale doorstromsnelheid in de kamer.

Dit proefproject moet het mijns inziens mogelijk maken om, indien succesvol — wat tot op heden overigens duidelijk het geval lijkt — de overige leden van het hof en de leiding van het nut van deze werkwijze te overtuigen «pièces à l’appui».

— de reorganisatie van het werk- en zittingsschema van het hele hof en meer bepaald wat de burgerlijke en commerciële kamers betreft, met invoering van hoger vermelde principes van stabiliteit in de werksituatie (zowel wat samenstelling van zetel als wat het vast en voorzienbaar aantal zittingen per tijdsperiode (bijvoorbeeld per week) betreft) met als doelstelling het verhogen van de productie (aantal arresten en aantal afgehandelde zaken) bij een minstens gehandhaafd kwaliteitsniveau.

— het organiseren van overlegstructuren en mechanismen van informatiedoorstroom om het terrein voor de vernieuwingen voor te bereiden en dit zowel binnen het hof als voor de andere actoren (griffie, balie).

In dit verband kan trouwens worden benadrukt dat het overleg met de balie zeer positief verloopt (in de «Werkgroep Balie-Magistratuur» die ik leid en waarin de stafhouders van de vier balies van het ressort persoonlijk zitting nemen, alsmede overigens de hoofdgriffier van het hof). Dit overleg loopt niet alleen over aangelegenheden waarbij de medewerking van de balies vereist is (bijvoorbeeld het hoger vermeld schriftelijke procedure-project of de pool van vrijwillige referendarissen: zie *infra*)

voir *infra*) mais aborde également les questions que la cour pour-rait à proprement parler aussi régler de manière interne (tels que p. ex. le programme de construction «747, § 2»: voir *infra*).

— la constitution, en concertation avec le Barreau, et la gestion d’un petit pool de référendaires volontaires (avocats stagiaires sélectionnés en dernière année de stage), qui apprendraient tout en travaillant en ce sens qu’ils bénéficieraient d’une formation en écriture de jugement basée sur la rédaction contrô-lée d’avant-projets dans le cadre d’affaires simples relevant du système de la procédure écrite (avec extension ultérieure éven-tuelle aux stagiaires judiciaires, ce qui paraît très sensé).

— l’élaboration de programmes standardisés (programmes de construction) pour un traitement plus rapide (via P.C.) de décisions (de procédure) très routinières.

D’autres projets sont encore prévus.

Il est peut-être intéressant de signaler qu’une des priorités à ce propos est la réalisation d’une étude de faisabilité et, si possible, l’ouverture d’une seule chambre d’introduction pour toutes les affaires civiles et commerciales, où toutes les affaires seraient gardées jusqu’à ce que leur mise en état par écrit soit terminée (jusqu’à la «clôture des débats écrits»), et que tous les incidents de procédure éventuels relatifs à la mise en état de l’affaire soient résolus ou jugés (projet expérimental «chambre-filtre»).

L’objectif d’un tel projet de chambre d’introduction (dans laquelle ne siège par définition qu’un conseiller) est de veiller à un suivi réel de la mise en état des affaires sous le contrôle du juge ainsi qu’à une application plus uniforme des règles de procédure relatives à la mise en état, ce qui à plus long terme permettra d’éviter en grande partie les incidents et de réduire le nombre de dispositions de procédure à écrire (747, § 2 etc.).

Par ailleurs, cela permet également de maîtriser et de remplir bien plus efficacement les rôles d’audience dans les autres cham-bres, qui deviennent alors exclusivement des chambres de plai-doirie devant lesquelles sont renvoyées uniquement des affaires définitivement mises en état (ne perdent donc plus de temps à régler des incidents, ne reportent plus inutilement à l’audience etc., ce qui permet de mettre plus d’affaires en délibéré à chaque audience et donc, globalement, de réduire le délai d’audience au profit de l’écriture d’un nombre plus grand d’arrêts).

De même, l’élaboration et la mise en œuvre d’un système interne concluant par le contrôle de la production (par chambre et individuellement), du suivi et du retard de délibération devraient pouvoir figurer parmi les priorités.

J’estime que ces différents points constituent un programme ambitieux qui pourrait, non seulement, engendrer une améliora-tion sensible du fonctionnement, mais également indiquer au monde extérieur, sous la forme d’un signal puissant, qu’il est possible de faire bouger quelque chose au sein de la magistrature (en l’occurrence le siège) et de réaliser des innovations fonda-mentales au sein des outils existants.

Le plus grand problème en vue de la réalisation d’un tel programme est cependant que le «manager» occupe en fait une position particulièrement faible, et est tributaire de nombreuses manifestations de bonne volonté, que ce soit d’un point de vue institutionnel ou sur le plan matériel.

À titre d’exemple, je cite:

— aucune compétence officielle (ce qui entraîne la contesta-tion chez les personnes qui se sentent «visées» par les mesures projetées);

— aucune infrastructure matérielle;

cela entraîne, en termes de management, une méthode de travail absolument «contraproductive» qui est totalement

maar ook over zaken die het hof strikt genomen ook intern zou kunnen afhandelen (zoals bijvoorbeeld het bouwstenenpro-gramma «747, § 2»: zie *infra*).

— het uitbouwen, in samenwerking met de Balies, en het beheren van een kleine pool van vrijwillige referendarissen (gese-lecteerde advocaten-stagiaires van het laatste stagejaar), die, al doende lerend, een opleiding in vonnisschrijven zouden krijgen middels het onder leiding uitschrijven van voorontwerpen in eenvoudige zaken van het schriftelijke procedure-systeem (met mogelijk later uitbreiding daarvan tot de gerechtelijke stagiaires, wat heel zinvol voorkomt).

— Het opstellen van standaardprogramma’s (bouwstenen-programma’s) voor de snellere verwerking (via PC) van zeer routineuze (procedure)beslissingen.

Andere projecten zitten nog in de plannendoos.

Misschien is het interessant te vermelden dat een van de prio-riteiten in dat verband een haalbaarheidsonderzoek en, zo moge-lijk, het opstarten is van één inleidingskamer voor alle burger-lijke en commerciële zaken, waar alle zaken zouden gesteld blij-ven totdat het schriftelijk in staat stellen volledig achter de rug is (tot aan de «sluiting van schriftelijke debatten»), en alle moge-lijke procedureincidenten in verband met het in staat stellen van de zaak opgelost of beoordeeld zijn. (proefproject «filterkamer»).

De doelstelling van een dergelijk project is enerzijds in de inleidingskamer (waarin per definitie slechts één raadsheer zitting neemt), te komen tot een reële voortgangsbewaking van het in staat stellen van de zaken onder de controle van de rechter én tot een meer eenvormige toepassing van de procedureregels m.b.t. tot het in staat stellen, wat op de langere termijn in hoge mate incident-vermijdend is en het aantal te schrijven procedure-beschikkingen (747, § 2 e.d.) zal verminderen.

Anderzijds maakt dit ook mogelijk in de andere kamers, die dan uitsluitend pleitkamers worden waar enkel definitief in staat gestelde zaken naar verwezen worden, de zittingsrollen veel effi-ciënter te vullen en te beheersen (geen tijdverlies meer met het regelen van incidenten, geen nodeloze uitstellen meer op de zitting enz., waardoor meer zaken in beraad kunnen genomen worden per zitting en dus, globaal genomen, de zittingstijd kan afnemen en besteed worden aan het schrijven van meer arresten).

Ook het uitwerken en opstarten van een sluitend intern sys-teem van productiebewaking (per kamer en individueel), voort-gangsbewaking en beraadachterstandcontrole zou tot de priori-teiten moeten kunnen gerekend worden.

Ik meen dat een en ander een ambitieus programma vormt dat niet alleen tot een gevoelige verbetering van de werking zou kunnen leiden, maar dat ook, naar de buitenwereld toe, een krachtig signaal zou kunnen vormen dat het mogelijk is binnen de magistratuur (in casu de zetel) iets in beweging te zetten en fundamentele vernieuwingen door te voeren binnen het be-staande instrumentarium.

Het grootste probleem voor de uitvoering van zo’n pro-gramma is evenwel dat de «manager» in feite, zowel institutio-neel als materieel bijzonder zwak staat en afhangt van allerlei vormen van goodwill.

Ik som ten titel van voorbeeld op:

— geen enkele officiële bevoegdheid (wat tot contestatie leidt bij sommigen die zich door de voorgenomen maatregelen «aangepakt» voelen);

— geen enkele materiële infrastructuur;

dit leidt tot een naar managementsinzichten, volstrekt con-traproductieve werkwijze die, o.a. volstrekt indruist tegen het

contraire au principe de la délégation vers le bas [faire exécuter un maximum de tâches au niveau le plus bas possible, où la réelle compétence est (encore) présente]:

— le «manager» dactylographie tous ses documents lui-même, bien qu’il ne dispose pas personnellement d’un ordinateur, ni d’une imprimante. Souvent, il utilise le P.C. se trouvant dans un local et doit aller dans un autre local pour pouvoir imprimer. De même, il doit encore aller dans un troisième local pour pouvoir faire une photocopie, passer un fax etc.;

— le «manager» doit assurer lui-même la traduction des notes, des programmes etc. qui doivent être rédigés dans les deux langues nationales;

— le «manager» manipule lui-même les dossiers qui doivent être «retirés» pour faire tourner l’un ou l’autre projet, dactylographie lui-même les formulaires de distribution des dossiers aux collègues et autres.

N’oublions pas que tout ceci vient s’ajouter au travail d’audience normal (il est à juste titre psychologiquement inoportun d’envisager la dispense d’audiences aussi longtemps que la fonction de management n’est pas officialisée de l’une ou l’autre manière).

Le résultat est que le «manager» est en fait un homme à tout faire et un colosse aux pieds d’argile: pour autant qu’elles soient acceptées [ce qui actuellement pose moins de problèmes au niveau de la direction qu’au niveau (d’une partie) de la base], toutes les innovations possibles et les interventions au niveau du management avancent à une allure frustrante de tortue (malgré des semaines de travail de 50, 60 et plus d’heures).

Proposition en vue d’aborder les choses de manière plus professionnelle: le lancement à court terme (p.ex. commencement effectif le 1er janvier prochain) d’un projet pilote ou expérimental officiel (annoncé publiquement?) sur une base plus structurée et avec un minimum d’appui matériel et administratif.

Bruxelles, le 3 octobre 1996,

Guy Delvoie,
président à la cour d’appel de Bruxelles.

principe van de delegatie naar beneden [zoveel mogelijk taken laten uitvoeren op het laagst mogelijke niveau, waar de reële competentie (nog) aanwezig is]:

— de «manager» doet al zijn tikwerk zelf, alhoewel hij over geen eigen computer beschikt, noch over een eigen printer. Vaak wordt de PC van de ene locatie gebruikt en moet, om te printen, naar weer een andere locatie gelopen worden. Idem, nog een andere locatie voor het maken van een fotocopie, een fax enz.;

— de «manager» moet zelf voor de vertalingen zorgen van nota’s, programma’s e.d. die in beide landstalen moeten opgesteld worden;

— de «manager» manipuleert zelf de dossiers die voor het doen draaien van een of ander project moeten «uitgehaald» worden, tikt zelf de formulierbriefjes van uitdeling van dossiers aan collega’s en dergelijke.

Voeg daar nog bij dat alles moet gebeuren bovenop het normale zittingswerk (want het vrijstellen van zittingen wordt, niet onterecht, als psychologisch inopportuun geacht zolang de managementfunctie niet op de ene of andere manier geofficialiseerd is).

Het resultaat is dat de «manager» in feite een manusje van alles is en een reus op lemen voeten: alle mogelijke vernieuwingen en managementsingrepen gaan, voor zover ze al aanvaard worden [wat voor het ogenblik minder problemen oplevert bij de leiding dan bij (een deel van) de basis], op een frustrerend slakkengangetje vooruit (ondanks werkweken van 50-60 en meer uren).

Voorstel om een en ander professioneler aan te pakken: het opzetten op korte termijn [b.v. effectieve aanvang op 1 januari e.k.) van een officieel (publiek aangekondigd?) proef- of piloot-project op een meer gestructureerde basis en met een minimum aan materiële en administratieve ondersteuning.

Brussel, 3 oktober 1996,

Guy Delvoie,
voorzitter in het hof van beroep te Brussel.

3. Nature des indemnités des conseillers suppléants aux cours d'appel

Aux conseillers suppléants des cours d'appel sera allouée une indemnité sur la même base légale que celle actuellement allouée aux magistrats suppléants, désignés en application de l'article 383, § 2, du Code judiciaire. Le montant de l'indemnité sera fixé par arrêté ministériel.

Sur ces indemnités ne s'effectuent ni les retenues au profit du Fonds des pensions de survie (application de l'arrêté royal du 25 novembre 1948), ni les retenues au profit de l'assurance maladie-invalidité (application de l'arrêté royal du 28 novembre 1969, article 9).

De cela, il ressort que ces prestations n'entrent pas en ligne de compte pour les interventions en matière d'assurance maladie-invalidité, ni aussi pour le calcul de n'importe quelle pension.

L'arrêté royal du 30 décembre 1993 en matière de précompte professionnel stipule que les indemnités et allocations payées occasionnellement ou périodiquement et en ordre subsidiaire sont soumises aux taux prévus ci-après :

- jusqu'à 20 000 francs : 27,81 % ;
- de 20 001 à 25 000 francs : 32,96 % ;
- supérieur à 25 000 francs : 38,11 % .

Ces revenus sont ajoutés aux revenus totaux sur base annuelle afin de calculer le montant total de l'impôt. Ils ne sont nullement considérés comme des revenus occasionnels qui sont imposés séparément.

3. Aard van de vergoeding van de plaatsvervangende raadsheeren in de hoven van beroep

Aan de plaatsvervangende raadsheren in de hoven van beroep zal een vergoeding worden toegekend op dezelfde wettelijke basis als deze die thans wordt toegekend aan de plaatsvervangende magistraten, aangeduid in toepassing van artikel 383, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek. Het bedrag van de vergoeding zal vastgesteld worden bij ministerieel besluit.

Op deze vergoedingen gebeuren noch inhoudingen ten voordele van het Fonds voor Overlevingspensioenen (toepassing van het koninklijk besluit van 25 november 1948), noch voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering (toepassing van het koninklijk besluit van 28 november 1969, artikel 9).

Hieruit blijkt dat deze prestaties niet in aanmerking komen voor tussenkomsten inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering, noch voor de berekening van welk pensioen ook.

Het koninklijk besluit van 30 december 1993 op het stuk van de bedrijfsvoorheffing bepaalt dat toevallig of periodiek en bijkomstig betaalde vergoedingen en toelagen onderworpen zijn aan onderstaand tarief :

- tot 20 000 frank : 27,81 % ;
- van 20 001 tot 25 000 frank : 32,96 % ;
- boven 25 000 frank : 38,11 % .

Deze inkomsten worden gevoegd bij de totale inkomsten op jaarbasis teneinde het totale bedrag aan belastingen te berekenen. Zij worden geenszins beschouwd als occasionele inkomsten die afzonderlijk worden belast.